№ 116 (2616) ■ Четвер, 5 липня 2001 року ■ Ціна договірна

Голос України

Газета Верховної Ради України

«Мала судова реформа» вступає в силу

Пакет законів про судоустрій *читайте на 5—20 стор.*

ЦЬОГО ДНЯ

■ 1793 р. Народився Павло Пестель, засновник і керівник Південного товариства декабристів, що діяло на Україні. ■ 1802 р. Народився адмірал Нахімов. Керував обороною Севастополя у Кримську війну. ■ 1918 р. На першому, установчому, з'їзді в Москві створено Комуністичну партію України. ■ 1941 р. У Кракові гітлерівські власті заарештували Степана Бандеру і три роки утримували в концтаборі «Заксенхаузен». ■ 1943 р. Розпочалася Курська битва. ■ 1986 р. Помер голова проводу ОУН Ярослав Стецько. ■ 1991 р. Верховна Рада УРСР ухвалила закон про заснування поста Президента України.

Окремо — про Балкани

Генеральний секретар НАТО лорд Джордж Робертсон прибув до Києва з дводенним офіційним візитом. Генсека Північноатлантичного альянсу прийме Президент України Леонід Кучма. Перспективи розширення співробітництва між нашою країною і НАТО обговорюватимуться також з Головою Верховної Ради України Іваном Плющем, Прем'єр-міністром Анатолієм Кінахом, міністром оборони Олександром Кузьмуком, іншими офіційними особами. Окремий блок питань — ситуація на Балканах. Генсек НАТО також виступить перед учасниками міжнародного симпозіуму «Світ у XXI столітті: співробітництво, партнерство, діалог».

Після столиці — до Львова

Сьогодні до Києва з офіційним візитом прибуває Президент Таджикистану Емомалі Рахмонов. Програмою передбачено його зустрічі з Президентом України Леонідом Кучмою, Головою Верховної Ради України Іваном Плющем та Прем'єр-міністром Анатолієм Кінахом. Заплановано підписання 10 договірно-правових документів, спрямованих на розвиток співробітництва між нашими країнами.

Крім офіційної частини візиту, передбачається відвідання фармпідприємства «Дарниця», державних архітектурних заповідників «Києво-Печерська лавра» і «Софія Київська», а також виставки сільськогосподарської техніки в селі Чубинському.

У суботу, як очікується, Е. Рахмонов відбуде до Львова.

Київ закликає до пом'якшення санкцій проти Багдада

Україна виступає за активізацію дій світової громадськості для подолання соціально-економічної кризи в Іраці та за пом'якшення санкцій щодо цієї країни. Про це було заявлено під час чергового брифінгу в МЗС України.

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

ЧИ ВАРТО ДЕРЖАВІ ЗНАТИ, СКІЛЬКИ РАЗІВ ОДРУЖУВАВСЯ ГРОМАДЯНИН?

Ранкове і денне засідання 4 липня

Такі запитання виникали у народних депутатів під час розгляду законопроекту про Державний реєстр фізичних осіб. Доповідаючи цей документ, секретар Комітету з питань правової політики Олександр Лавринович наголошував, що давно назріла потреба створення єдиного державного органу, який збиратиме відомості для проведення загальнонаціональних виборчих кампаній, соціального забезпечення громадян, їх страхування, сплати податків тощо. Як відомо, досі такими функціями займаються різні відомства — МВС, ДПА, Пенсійний фонд та деякі інші. Це ускладнює доступ до інформації іншими відомствами та окремими громадянами, призводить до використання такої інформації у вузьких відомчих інтересах. За новим законопроектом, єдиним розпорядником реєстру має стати Міністерство юстиції, що упорядкує та централізує систему збору інформації. Окрім того, як наголошував доповідач, законопроект стане логічним кроком після скасування антиконституційного інституту прописки.

(Закінчення на 2-й стор.)

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

У номер

Сільрада стала згарищем

В останню червневу ніч жителі села Пільної, що на Харківщині і ще кількох селищ-«супутників» за лічені години залишилися без радянської влади. Ні, державного перевороту біля україно-російського кордону не сталося. Просто на ранок від будинку сільської ради залишилося саме попелище. Погорільці зосталися не лише без будинку і гербової печатки (певне, найважливішого символу державної влади на селі), а й усієї своєї «родовідної» документації. На золу перетворився й архів чотирьох сіл, **повідомляє наш власний кореспондент Микола КОСИЙ.**

Врожай-2001

Зерно ще у полі, а купці вже готові

На Харківській товарній біржі укладено контракти на закупівлю перших 10 тисяч тонн зерна нового врожаю.

Місцеві переробники не стали чекати, поки розпочнуться жнива, і заходилися закуповувати хліб, як то кажуть, на корені. Адже через негоду в області загинула частина зернових.

Утім, урожай очікується більший, ніж торік. Цього року господарства області розширили зернове поле на 100 тисяч гектарів. Досить висока і врожайність озимих —плановано зібрати по 29 центнерів з гектара.

Але щоб не залишитися без сировини, на Харківщину поспішили покупці й з інших областей. Укладання форвардних договорів сільгоспвиробникам вигідне, оскільки дає кошти, необхідні для підготовки до жнив. Так, пально-мастильних матеріалів в області заготовлено для збиральної кампанії вдвічі більше, ніж торік. Харківські машинобудівники максимально забезпечили техніку запчастинами, **повідомляє Укрінформ.**

Нашою екологією опікується датська королева

Обладнання для реконструкції цехів сіркоочистки на суму 800 тисяч доларів отримало ВАТ "Авдіївський коксохімічний завод". Отже, розпочато реалізацію проекту, який підприємство здійснює разом із Датським управлінням з охорони навколишнього середовища, **повідомляє наш власний кореспондент Ліна КУЩ.**

Вугілля Донбасу, яке використовують для коксування, містить до двох відсотків сірки, що, зрештою, призводить до забруднення атмосфери. Впровадження проекту дасть можливість збільшити виробництво сірчаної кислоти на 33 тисячі тонн на рік, зменшити споживання електроенергії і скоротити викиди в атмосферу на десятки тонн.

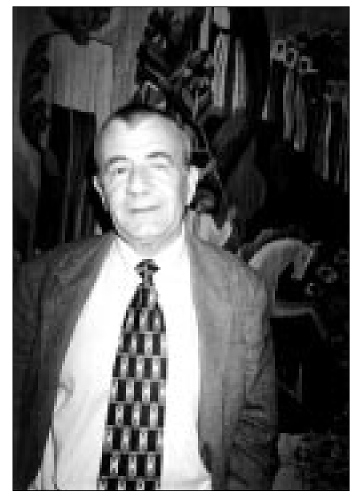
Загальна вартість проекту — майже 6 мільйонів доларів, причому значну частину витрат фінансують датські партнери: в цій країні екологічними справами опікується сама королева. На Авдіївському коксохімзаводі кажуть, що монархиня особисто зацікавилася унікальним українським проектом. А ось на українській митниці підприємству за подарунок довелося викласти понад 400 тисяч гривень.

Читаймо «Голос» разом

Володимир ЧУПРИНА, народний художник України:

«Найкраща газета з усіх мені відомих»

А ще вона — найсміливіша, бо не боїться і не мовчить про недоліки й негаразди і, головне, не залишає поза увагою хороше, позитивне, знаходить серед буднів свята, здобутки й перемоги. Журналісти газети — це високі професіонали, майстри пера, а головне —патріоти своєї землі, України. Завжди з нетерпінням чекаю на свіжий номер газети.

P. S. У червні інфляція (зростання споживчих цін) в Україні становила 0,6%

Зароблені гроші — віддай!

Парламентська хроніка

Вечірнє засідання 3 липня

Передусім народні обранці продовжили обговорення проекту закону «Про державні гарантії відновлення заощаджень громадян». Законопроект викликав неоднозначні оцінки. Представники лівих фракцій вважають, що ним узаконюється в Україні продаж землі. Натомість переконані депутати, таким чином «відмиватимуться» незаконно зароблені кошти. Водночас Володимир Марченко висловив думку, що цим законопроектом праві прагнуть перекреслити подібний законопроект, внесений Наталією Вітренко, який пройшов процедуру першого читання.

Представники правих і правоцентристських фракцій вважають, що, справді, саме через продаж земельних ділянок несільськогосподарського призначення можна нагромадити близько 50 мільярдів гривень для повернення громадянам втрачених заощаджень в установах Ощадбанку і Держстраху.

Наступний законопроект схвалений усіма народними обранцями. Як відомо, чимало підприємств заборгували перед своїми працівниками. І навіть суди сьогодні не в змозі домогтися повернення заборгованої платні. Понад те, прикриваючись статтею 15 Закону «Про оплату праці» чимало керівників, за словами народних депутатів, прокручують ці кошти у банках, наживаючись на трудівниках. А тому автори законопроекту — Павло Тищенко і Станіслав Гуренко (фракція КПУ) запропонували у третій частині цієї статті щодо оплати праці трудівникам підприємств виключити слова «після сплати обов'язкових платежів». Щоправда, уточнень потребують і положення деяких інших законів. У зв'язку з цим народні обранці запропонували прийняти цей законопроект у першому читанні, а під час підготовки до другого — внести необхідні зміни і в інші закони.

Зміни до Закону «Про аудиторську діяльність» мають системний характер і спрямовані на демонополізацію цього виду діяльності, а відтак і на зменшення ціни аудиторських послуг.

Сесія також розглянула проекти законів «Про археологічну спадщину» та «Про створення та утримання гральних закладів, організацію азартних ігор і контроль за дотриманням відповідного законодавства».

Володимир КОРОЛЮК.

Чи варто державі знати, скільки разів одружувався громадянин?

Ранкове і денне засідання 4 липня

(Початок на 1-й стор.).

Отримавши можливість вільного пересування і вибравши основне місце проживання, громадянин упродовж п`яти днів має зареєструватися у відповідних органах. Замість паспорта пропонується видавати громадянам довідки-картки з номером і фото. Наголошувалося, що запровадження Державного реєстру унеможливить фальсифікацію списків виборців у регіонах, відомчі зловживання інформацією тощо.

Підтримуючи законопроект у цілому, народні депутати звертали увагу на пікантні речі, зокрема, на якість і глибину інформації, яку збиратимуть про кожного з нас. Запитували, навіщо державі знати, скільки разів пересічний громадянин (не плутати з публічним політиком) одружувався, де мешкав, чим займався тощо. Не менш важливо мати і гарантії дотримання суворої конфіденційності зібраної про громадян інформації і невикористання її з протиправною метою злочинними угрупованнями. Парламентарії звертали увагу і на те, що не передбачено механізмів, які унеможливлювали б принизливе збирання різноманітних довідок у різних установах — ЗАГСах, ДАІ, податковій інспекції, військкоматі, адже ці органи діятимуть і надалі. А також на короткий 5-денний термін на реєстрацію громадян за основним місцем проживання.

У сесійній залі виявилися і відверті опоненти цього законопроекту. Леонід Стрижко (фракція КПУ), нагадавши, що не такою вже й поганою була радянська система прописки, закликав не голосувати за законопроект. На його думку, кожний громадянин з електронним номером буде прозорим для влади, тоді як сама влада (як він сказав, «прогнилий режим») не є прозорою для громадянина. Одне слово, влада отримає «дубинку» для порушення прав і свобод громадянина, тотального контролю за особою. До речі, як зауважив цей депутат, такого висновку щодо законопроекту дійшов і парламентський комітет з питань прав людини.

Остаточно доля цього законопроекту визначиться під час голосування в четвер.

Парламент розглянув законопроект про торговельну діяльність за допомогою багаторівневого мережевого маркетингу та дистриб'юторської діяльності, який доповів народний депутат Олександр Пухкал. Опоненти зауважували, що у прийнятті такого документа немає потреби, тому що мережевий маркетинг та дистриб'юторська діяльність у нас унормовані іншими законодавчими актами.

На денному засіданні парламент розглянув зміни до 19-ї, 20-ї статей Закону «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні». Саме в цей час біля Верховної Ради свою акцію провели інваліди, які вимагали визнання їх рівними у правах з іншими членами суспільства **(фото на 1-й стор.)**. Розглянуто законопроекти про надання будинків і приміщень для розміщення дипломатичних представництв і консульств іноземних держав в Україні та про місто-герой Севастополь.

Анатолій БЕНЬ.

Фотофакт

Міністр оборони України Олександр Кузьмук та голова столичної міськдержадміністрації Олександр Омельченко підписали угоду про передачу військового містечка «Київський ремонтний завод «Арсенал-2» до комунальної власності міста.

Фото Валерія СОЛОВЙОВА (Укрінформ).

Звільнений в залі суду

Лідер незареєстрованої організації «Самостійна Україна» Олександр Башук звільнений з-під арешту під підписку про невиїзд. Його звинувачено в організації захоплення у березні минулого року будинку ЦК Компартії в Києві.

Як повідомив у інтерв'ю агентству «Інтерфакс-Україна» адвокат членів «Самостійної України» Сергій Крижанівський, таке рішення прийняте головою Мінського районного суду столиці Олександром Гриненком під час судового засідання, на якому розглянуто клопотання О. Башука щодо заміни йому запобіжного заходу. Суд взяв до уваги заяву лідера організації про те, що він не має наміру ховатися від суду, а також те, що на утриманні О. Башука перебуває неповнолітня дитина, і враховуючи стан здоров'я підсудного. У судовому засіданні оголошено перерву до 10 липня.

Зниження податків — негайно!

Заява фракції партії «Яблуко»

3 перших днів свого існування «Яблуко» розгорнуло широку кампанію за зниження непомірних податків. І сьогодні нам приємно від того, що ця ідея стала практично всеохоплюючою. Її підтримують і Президент, і Прем'єр-міністр, і навіть голова податкової адміністрації.

Згідно з соціологічними даними, понад 60 відсотків населення виступають за зниження податків. Сьогодні вже ніхто не вважає, що податки стосуються лише підприємців. Користь від їх зниження отримає кожна українська родина.

Менше податків для всіх — більше грошей у кожного. Знижуються податки — зростає ділова активність, багато підприємств виходять з «тіні», розширюється оподатковувана база, збільшуються доходи бюджету, Пенсійного фонду, зростають зарплати та пенсії. З'являються нові робочі місця.

Тож не бачимо потреби черговий раз доводити переваги податкової реформи. Вони для всіх більш ніж очевидні. Відверто проти неї два тижні тому голосували лише комуністи і Рух Удовенка.

Усі інші політики назагал наввипередки цокотять про відданість ідеї зниження податків.

Але в кулуарах Верховної Ради відбувається казна-що! Плететься закулісна інтрига, націлена на зрив податкової реформи, на те, щоб і бюджет наступного року знову замісити на старій фіскальній основі.

Минулої середи на засідання комісії з податків прийшли представники усього 4 фракцій. Заступник голови ДПАУ Шитря, всупереч заявам безпосереднього керівництва, проводить кампанію проти зниження податкового тиску.

Президент та прем'єр вимагають зменшити фіскальне навантаження на громадян та економіку, а міністр фінансів Мітюков розповідає, чому це завдання неможливо виконати.

Нехай пан Мітюков подзвонить міністру фінансів Росії Кудріну та поцікавиться у нього результатами податкової реформи, яка триває в Росії вже півроку. Надходження від усіх податків, по яких знижені ставки, зросли за рахунок виходу підприємців з «тіні» та розширення оподатковуваної бази. Наприклад, по одному лише податку на прибуток громадян зібрано коштів на 70% більше, ніж торік! От вам і компенсатори.

«Яблуко» вимагає відставки Мітюкова — тому що він, будучи протягом кількох років міністром фінансів, систематично займався саботуванням зниження податків. Замість того, щоб працювати в інтересах України, він танцює під дудку Міжнародного валютного фонду. До того ж його підписи фігурують у різного роду корупційних схемах, що стосуються розкрадання коштів для остарбайтерів, банку «Україна» тощо...

Той, хто проти зниження податків, — той проти зростання добробуту народу України. Чи не тому, що бідним народом легше керувати?

Той, хто проти зниження податків, — той проти виходу економіки з «тіні». Коли майже всі є мимовільними порушниками закону, ними також легше управляти.

Той, хто проти зниження податків, — той проти того, щоб наша економіка була конкурентоспроможною, хоча б відносно наших найближчих сусідів.

Дехто з тих, хто гальмує зниження податків, вже давно за рахунок наближеності до влади виторгував собі всілякі податкові пільги та експерименти, жирують за рахунок тих, хто стогне під фіскальним пресом.

Ми докладемо всіх зусиль, щоб довести до відома виборців, хто і як голосував з проблеми зниження податків. Народ України буде поіменно знати, хто заважає зростанню його добробуту.

Ми використаємо всі дозволені законом форми тиску на законодавців для того, щоб до кінця поточної сесії було ухвалено рішення про зниження податків.

Ми маємо усього лише півтора тижні. «Закон про внесення змін до деяких законів України з питань оподаткування», який ми закликаємо поставити в порядок денний та проголосувати за нього до кінця сесії у всіх читаннях, — не ідеальний. Ми виступаємо за суттєвіше зниження податків. Але терміново потрібен перший крок, бо зволікання смерті подібне!

Михайло БРОДСЬКИЙ,
співголова депутатської фракції партії «Яблуко».

«Справа мера» — під контролем

Перебуваючи в Кіровограді, перший заступник Голови Верховної Ради України Віктор Медведчук повідомив журналістам, що справа міського голови Олександра Нікуліна, якого в лютому заарештовано начебто за отримання хабара, завдяки засобам масової інформації стала відома всій країні, вона — під контролем вищого законодавчого органу держави. Сам Віктор Медведчук вважає, що логічним її завершенням має стати рішення суду. Якщо Олександр Нікулін винний, його має бути покарано, якщо ні — виправдано.

Напередодні у Ленінському районному суді Кіровограда розглядали клопотання адвокатів О. Нікуліна про зміну запобіжного заходу: утримання під вартою на підписку про невиїзд. Голова райсуду Леонід Кропліс не визнав переконливими аргументи захисників про те, що стан здоров'я підозрюваного значно погіршився, і він потребує стаціонарного лікування. Тож рішення обласної прокуратури про утримання О. Нікуліна у слідчому ізоляторі залишилося незмінним.

В облпрокуратурі запевняють, що розслідування справи міського голови буде завершено цього місяця.

Олег БОНДАР.

Спочатку подумаємо про малий

На черговій нараді парламентаріїв та урядовців, що відбулася в приміщенні Верховної Ради, не вдалося остаточно узгодити позиції щодо прийняття так званого малого податкового кодексу. Йдеться насамперед про рівень, до якого можна знижувати податковий тиск і пошук так званих фінансових компенсаторів. Скажімо, уряд — за оподаткування доходу громадян на рівні 1650 грн., а профільний парламентський комітет пропонує встановити межу на рівні 1800 грн. Разом з тим, попередньо визначені базові ставки ПДВ—17 відсотків (а нині маємо 20) та податку на прибуток — 25 відсотків (маємо 30). Заступник Голови Верховної Ради Степан Гавриш зауважив, що спільна редакційна комісія має зосередитися на еволюції переходу до зниження податкового тиску, дійти відповідного узгодження позицій і подати їх на розгляд депутатів. Степан Гавриш вважає, що новий Податковий кодекс можна буде прийняти восени, а зараз слід внести зміни до чинної податкової бази з тим, щоб вчасно почати роботу над держбюджетом. Як він зауважив, максимальне завдання депутатів на нинішній четвер — прийняти ці податкові зміни у першому читанні, а наступного четверга — у другому.

Коментуючи заяву Президента про те, що він хоче бачити прийнятим не малий, а великий податковий кодекс, Степан Гавриш зауважив: глава держави реально оцінює ситуацію, яка не дає можливості прийняти новий Податковий кодекс, і це дасть йому підстави погодитися на інший розвиток подій.

Учасник наради Сергій Терьохін в інтерв'ю журналістам зауважив, що міністр фінансів робить усе, аби сформувати бюджет наступного року на старій податковій базі. Сам міністр Ігор Мітюков висловив сподівання, що парламентаріям і урядовцям за участю прем'єра вдасться дійти згоди з основних неузгоджених питань оподаткування.

Анатолій БЕНЬ.

Податкова «кістка»: поживитися чи подавитися?

Сьогодні у Верховній Раді ухвалюватимуть низку змін до чинного податкового законодавства.

Напередодні Президент письмово закликав Голову ВР України Івана Плюща зробити все необхідне для прийняття Податкового кодексу до парламентських канікул. Це «буде реальним підтвердженням прагнення парламенту діяти в інтересах свого народу», йдеться у зверненні.

На «круглому столі», присвяченому темі «Оподаткування доходів громадян», за участю народних депутатів, економістів, податківців зазначалося, що ці поправки не є податковою революцією, а лише, за словами депутата Хорошковського, «маленькою податковою кісточкою»...

Як заявила Інна Богословська, Комітет ВР з питань фінансової та банківської діяльності не зміг подати на друге читання Великого податкового кодексу, тож вноситься законопроект про запровадження деяких змін до чинного законодавства. Це лише коригування чинного. В ньому запропоновано змінити ставки податку на прибуток громадян, на прибуток, підприємств, ПДВ...

Депутат Богословська вважає, що Україні не слід боятися зменшувати податкові ставки. При цьому вона не заперечує, що такі дії у розвинених європейських державах, де рівень тінізації економіки 11—12%, одразу зменшили б надходження до бюджету. А в нас за 70% тінізації. Це дасть змогу вивести з тіні потенційних платників податків.

Ольга ВІТЕР.

Фотофакт

Унікальне обладнання для ультразвукової діагностики новонароджених подарували столичному Інституту педіатрії, акушерства та гінекології при Академії медичних наук України фонд «Україна — дітям» і компанія «Проктер енд Гембл». Сканер компанії «Medison» дасть можливість оперативно виявляти найменші патології у новонароджених і ефективно їх лікувати.

Фото Олексія ШИБАНОВА (Укрінформ).

Ринковики паралізували роботу транспорту

Реалії

Майже 1000 продавців речового сектору Чернігівського центрального ринку перекрили тролейбусний, автобусний проїзди у центрі міста, чим паралізували на цілий день роботу міського транспорту.

У вихідні приватна фірма вирила глибокий котлован для будівництва пивбару. У результаті на будівельному майданчику у районі ринку стався зсув. Частина палаток-магазинчиків опинилась у котловані. Це й стало приводом протесту ринковиків.

— Речовики втратили майже 40 робочих місць, — пояснила заступник голови профспілки приватних підприємців «Чернігівщина» Олена Варнакова. — Наша головна вимога — аби влада примусила тих, кого вона наділила землею на ринку, швидко засипати вирите.

Під час акції трапилася ще одна неприємна подія — обурений діями протестантів власник «Опель-кадету» заїхав у натовп і покалічив двох жінок, яких доставлено у травмопункт.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігів.

Ремонтувати комбайни заважає... ПДВ

Проблема

Із 3225 комбайнів, які є в арсеналі Житомирщини, 92 відсотки вже відпрацювали свій амортизаційний строк.

Хоч якими золотими не були б руки сільських механізаторів, самотужки довести техніку до робочого стану їм уже не під силу — потрібна допомога висококласних спеціалістів. Таких, наприклад, як у ВАТ "Ярунська сільгосптехніка", що в Новоград-Волинському районі. Цей колектив, спеціалізуючись на збиральній техніці, відновлює вузли та агрегати не тільки вітчизняних, а й імпортних комбайнів. Та от заковика: аж ніяк не всі сільгоспвиробники спроможні розрахуватися одразу. А колектив ремонтників не може чекати: він зобов'язаний сплачувати ПДВ уже в день відвантаження відремонтованих вузлів і агрегатів. Жнива теж не чекатимуть... На додачу до тих 10 мільйонів гривень переджнивних кредитів, про які досягнуто домовленості із банками, облдержадміністрація та обласна рада вирішили виділити ще півмільйона — як регіональне замовлення на зерно. Це гроші теж цільові — саме на прискорення ремонту комбайнів.

Олексій КАВУН.

Житомир.

Хроніка. Факти. Події

Вільнюс

У Литві новий прем'єр

Парламент Литви більшістю голосів затвердив екс-президента країни Альгірдаса Бразаускаса на посаді глави уряду. Бразаускас пообіцяв продовжити урядовий курс на євро-атлантичну інтеграцію, зібрати в новому кабінеті професіоналів і провадити соціально орієнтовану внутрішню політику.

Нью-Йорк

Іракські дипломати попросили притулку?

За повідомленнями з дипломатичних джерел в ООН, двоє високопоставлених іракських дипломатів звернулися до американської влади з проханням про політичний притулок. Офіційного підтвердження цієї інформації ні з Вашингтона, ні з Багдада поки що немає.

Берлін

Зміни імміграційної політики

У Німеччині опубліковано звіт, який містить рекомендації щодо радикального перегляду імміграційної політики. У зв'язку зі складною демографічною проблемою, що постала перед країною, пропонується щороку приймати десятки тисяч кваліфікованих фахівців з-за кордону. Низький рівень народжуваності може призвести до того, що найближчі півстоліття населення Німеччини зменшиться на 23 мільйони.

Іркутськ

Загибель російського літака

Почато розслідування причин катастрофи російського літака в районі Іркутська, внаслідок якої загинули всі сто сорок п'ять осіб, котрі перебували на його борту. Як повідомляється, літак Ту-154 авіакомпанії "Владивосток-авіа", що здійснював рейс за маршрутом Єкатеринбург—Іркутськ—Владивосток, загорівся і впав на землю. Обидва бортових самописці, так звані чорні скриньки, вже знайдено.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.
Фото АП.

І ми зробимо свій крок

«Громадянство, солідарність: яку Європу ми бажаємо бачити?» — міжнародна конференція під такою назвою відбудеться 6—8 листопада у Страсбурзі.

На засіданні парламентського Комітету з соціальних питань ПАРЄ на пропозицію члена української делегації народного депутата Івана Попеску відповідальним за підготовку конференції призначено лідера депутатської групи «Солідарність» у Верховній Раді України Петра Порошенка.

Учасники цієї акції, серед яких голови комітетів ПАРЄ, представники понад 30 неурядових організацій країн Східної Європи, в тому числі й України, — аналізуватимуть проблеми зниження активності молоді у соціальному, громадському, політичному житті країн. Україна вперше братиме участь в організації такої представницької конференції за участю європейських країн. Під час відвідин Страсбурга народного депутата України П. Порошенка прийняли в члени групи європейських соціалістів у ПАРЄ, котра є однією з найбільших і найвпливовіших у Парламентській асамблеї.

Інцидент свята не зіпсував

У президента Білорусі Олександра Лукашенка кинули чимось із натовпу, і цей предмет подряпав йому ногу. Інцидент стався у вівторок під час святкової спортивної естафети на проспекті Франциска Скорини в центрі Мінська. Лукашенко брав участь у забігу на лижах-ролерах, коли невідомий кинув у нього невеликий предмет. Однак Олександра Григоровича це не збентежило: він не лише завершив естафету, а й узяв участь ще в одному забігу. Чим укотре показав усьому світові, що він — один з найспортивніших президентів планети.

Боснійські серби готові співпрацювати

Лідер боснійських сербів Младен Іванич прибув до Гааги для обговорення питань тіснішого співробітництва з трибуналом ООН з воєнних злочинів. Іванич заявив, що екстрадиція Сербією колишнього югославського президента Слободана Мілошевича змінила ситуацію, і висловив думку, що парламент боснійських сербів схвалить проект закону, котрий визнає юрисдикцію трибуналу.

Проти СНІДу — спільними зусиллями

Масштаби поширення епідемії СНІДу, який із суто медичної проблеми швидко перетворився на проблему соціальну, свідчать: є реальна загроза майбутньому людства. Щоб зрозуміти це, нам знадобилося десять довгих років.

У деяких африканських країнах нині інфікований кожен третій мешканець, а їхні державні бюджети не можуть покрити всі витрати на лікування хворих та запобігання поширенню епідемії. Україна посідає перше місце в Європі за темпами поширення ВІЛ, тож не випадково саме за її ініціативи наприкінці червня відбулася спеціальна сесія Генасамблеї ООН з ВІЛ-СНІДу, на якій 189 країн прийняли Глобальний план дій та декларацію зобов'язань боротьби з епідемією. Вчора у представництві ООН в Україні журналісти мали змогу поспілкуватися з учасниками нашої офіційної делегації.

За словами представника Програми ООН з питань ВІЛ-СНІД в Україні Андрія Цими, наша делегація за кількістю представників неурядових організацій була чи не найбільша і брала активну участь у підготовці тексту Декларації. У цьому документі вперше на високому рівні визнано роль самих ВІЛ-інфікованих у заходах протидії СНІДу, а догляд, підтримку та лікування названо основоположними елементами цих заходів. На жаль, на вимогу ісламських країн з тексту Декларації довелося вилучити спеціальні рекомендації щодо так званих груп ризику — ін'єкційних наркоманів та жінок секс-бізнесу, що свідчить про неготовність деяких країн відверто обговорювати ці проблеми.

Участь у сесії дозволила привернути увагу потенційних донорів, які погодилися вкладати гроші в проекти запобігання ВІЛ в Україні. Один з таких проектів раніше запропонував Світовий банк, котрий надасть Україні позику в сумі 40 млн. доларів на профілактику туберкульозу та СНІДу.

Без сторонньої допомоги впоратися з поблемами ВІЛ не зможе жодна країна. Тому сесія підтримала ініціативу Генерального секретаря ООН Кофі Аннана створити Глобальний фонд для боротьби з ВІЛ-СНІДом. Американський уряд уже зробив свій внесок — 200 тис. доларів. Річний бюджет фонду становитиме 7—10 тис., половину з яких виділять країнам Африки.

Ганна РОМАНЦОВА.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Загублене посвідчення учасника ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС у 1986 р.(категорія 2), серія А, № 195246, на ім'я Питюка Степана Устимовича, видане 12 лютого 1993 року Мінчорнобилем України, вважати недійсним.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Центр дозвілля та спорту «Дипломат» ідентифікаційний код 30114674, повідомляє про зменшення свого статутного фонду. Заперечення кредиторів з приводу цього подаються протягом двох місяців за адресою: 04070, вул. Спаська, 24/15.

ПОСТАНОВА
Верховної Ради України

Про «День Уряду України» у липні 2001 року

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Провести «День Уряду України» у Верховній Раді України 10 липня 2001 року з порядком денним:
«Інформація Кабінету Міністрів України про хід підготовки до перепису населення України».

2. Кабінету Міністрів України визначити доповідача, підготувати аналітичні та довідкові матеріали з цього питання і подати їх для вручення народним депутатам України до 5 липня 2001 року.

3. Комітету Верховної Ради України з питань економічної політики, управління народним господарством, власності та інвестицій разом з іншими заінтересованими комітетами узагальнити пропозиції народних депутатів України і матеріали, які будуть подані Кабінетом Міністрів України, підготувати співдоповідь та проект Постанови Верховної Ради України із зазначеного питання.

Голова Веховної України І. ПЛЮЩ.

м. Київ
21 червня 2001 року
№ 2529-III.

ПОСТАНОВА
Верховної Ради України

Про «День Уряду України» у жовтні 2001 РОКУ

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Провести «День Уряду України» у Верховній Раді України 9 жовтня 2001 року з порядком денним:
«Інформація Кабінету Міністрів України про стан зайнятості та безробіття на ринку праці в Україні».

2. Кабінету Міністрів України визначити доповідача, підготувати аналітичні та довідкові матеріали із зазначеного питання і подати їх для вручення народним депутатам України до 2 жовтня 2001 року.

3. Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та праці узагальнити пропозиції народних депутатів України з цієї проблеми та матеріали, які будуть подані Кабінетом Міністрів України, підготувати співдоповідь та проект Постанови Верховної Ради України із зазначеного питання.

Голова Веховної України І. ПЛЮЩ.

м. Київ
21 червня 2001 року
№ 2529-III.

ПОСТАНОВА
Верховної Ради України

Про інформацію Кабінету Міністрів України про виконання статті 62 Закону України «Про Державний бюджет України на 2001 рік» щодо використання бюджетних коштів, виділених для фінансування видатків на закупівлю інсулінів для хворих на цукровий діабет та на забезпечення лікування онкологічних хворих та хворих на туберкульоз

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Інформацію Кабінету Міністрів України про виконання статті 62 Закону України «Про Державний бюджет України на 2001 рік» щодо використання бюджетних коштів, виділених для фінансування видатків на закупівлю інсулінів для хворих на цукровий діабет та на забезпечення лікування онкологічних хворих та хворих на туберкульоз, взяти до відома.

2. Кабінету Міністрів України:

вжити заходів до виконання статті 62 Закону України «Про Державний бюджет України на 2001 рік» щодо фінансування видатків на закупівлю інсулінів для хворих на цукровий діабет та ліків для лікування онкологічних хворих та хворих на туберкульоз, передбачивши при цьому закупівлю установами та закладами охорони здоров'я, що фінансуються з бюджету, відповідних лікарських засобів безпосередньо у виробників з метою безоплатного забезпечення цими препаратами зазначених категорій хворих;

передбачити у проекті Державного бюджету України на 2002 рік видатки, необхідні для повного фінансування потреб лікування зазначених категорій хворих, а також видатки на придбання медичного обладнання для своєчасної діагностики туберкульозу та проведення відповідних профілактичних медичних оглядів населення;

при плануванні закупівель товарів для забезпечення державних потреб охорони здоров'я передбачати щорічно, починаючи з другого півріччя 2001 року, формування державних замовлень на поставки відповідних лікарських засобів суб'єктами господарської діяльності України на умовах державного контракту;

забезпечити збереження та розвиток мережі спеціалізованих ендокринологічних лікувально-профілактичних закладів та зміцнення їх матеріально-технічної бази.

3. Контроль за виконанням цієї Постанови покласти на комітети Верховної Ради України з питань бюджету та з питань охорони здоров'я, материнства та дитинства.

Голова Веховної України І. ПЛЮЩ.

м. Київ
21 червня 2001 року
№ 2565-III.

ПОСТАНОВА
Верховної Ради України

Про надання згоди на звільнення Президентом України Завади О. Л. з посади Голови Антимонопольного комітету України

Верховна Рада України **постановляє**: Відповідно до пункту 24 статті 85 Конституції України надати згоду на звільнення Президентом України ЗАВАДИ Олександра Леонідовича з посади Голови Антимонопольного комітету України.

Голова Веховної України І. ПЛЮЩ.

м. Київ
21 червня 2001 року
№ 2544-III.

ПОСТАНОВА
Верховної Ради України

Про надання згоди на призначення Президентом України Костусєва О.О. на посаду Голови Антимонопольного комітету України

Верховна Рада України **постановляє**: Відповідно до пункту 24 статті 85 Конституції України надати згоду на призначення Президентом України КОСТУСЄВА Олексія Олексійовича на посаду Голови Антимонопольного комітету України.

Голова Веховної України І. ПЛЮЩ.

м. Київ
21 червня 2001 року
№ 2545-III.

Чому досі служать такі генерали...

Анатолій ЄРМАК

Григорій ОМЕЛЬЧЕНКО

Наші читачі з чіпкою пам'яттю, вочевидь, згадають публікації чотирирічної давності про те, як деякі високі посадові особи Міноборони безгосподарно використовували десятки військово-транспортних літаків (після розвалу СРСР Україні дісталося 180 крилатих велетів Іл-76, Іл-78 та велика кількість інших літаків). Більшість з «ілів» тодішнє командування ВПС віддало на відкуп комерсантам, котрі заробляли для себе гроші в різних точках земної кулі, в тому числі «гарячих». Саме оборонне відомство не дораховалося мільйонів доларів. На одному з документів на цю тему глава держави і Верховний головнокомандувач Леонід Кучма написав резолюцію: що коїться в армії і чому досі служать такі генерали? Генерали ті не просто служать досі, а й пішли на велике підвищення.

А міністр оборони з метою наведення порядку, раціонального і ефективного використання військово-транспортної авіації влітку 1997-го видає наказ про створення нового підрозділу закритого типу —державного підприємства МО «Українська авіаційна транспортна компанія» (УАТК). Щоправда, як пізніше буде зазначено в одній з наших публікацій, глава держави указ про створення УАТК не підписав, бо начебто його насторожив один із пунктів, що давав можливість подальшої приватизації компанії. Про те, як почало господарювати це підприємство, продовжуючи «славні традиції» бізнесменів від ВТА, згодом повідав у публікації в «Голосі України» восени 1998 року наш власний кореспондент по Вінницькій області Віктор Скрипник (штаб ВПС — у Вінниці). Йшлося про щедре передання підприємству техніки і майна Збройних сил України і конфліктне «штовхання ліктями» генералів довкола «неприбуткової»(!) авіакомпанії...

Діяльністю УАТК, а також «батьківською турботою» про компанію генералів МО зацікавилися члени парламентського Комітету з питань боротьби з корупцією і організованою злочинністю Григорій Омельченко та Анатолій Єрмак. «Упродовж 1997—2000 років до складу «Української авіаційної транспортної компанії» з бойового складу ВТА ВПС було передано 118 одиниць літаків, 187 авіаційних двигунів, аеродромно-технічні комплекси (разом з наземною інфраструктурою, технікою та майном) аеродромів у Запоріжжі, Стриї, Узині на суму близько 204 млн. доларів США, — читаємо у їхньому депутатському запиті до голови Служби безпеки України. — З метою забезпечення УАТК обіговими коштами МО України у 1997 році був виділений безвідсотковий кредит у сумі 380 тис. грн. Здійснювалися також заходи зі створення філії УАТК на аеродромі Джанкой вартістю понад 54 млн. доларів США».

Цілком зрозуміло, що парламентарії хотіли б знати достеменно, що від цього має держава, зокрема, саме оборонне відомство. Адже, як вони зазначають, згідно з розробленими і затвердженими МО статутами УАТК, ця компанія у процесі здійснення фінансово-господарської діяльності мусить спрямовувати кошти — 50% отриманого прибутку, на рахунки МО, а також на власний рахунок для продовження календарних термінів використання планерів та двигунів (приблизна вартість —25 млн. дол. США), що їх компанія отримала від ВПС МО. За даними депутатів, кошти на ремонт і відновлення авіатехніки витрачаються не за призначенням і це може призвести до вичерпання її ресурсів.

Тим паче, що за отриманою авторами запиту інформацією, керівництво авіакомпанії «не раз здавало літаки ВТА в оренду недержавним авіакомпаніям, які використовували їх для перевезення вантажів, зброї, боєприпасів в райони бойових дій за кордоном». Григорій Омельченко і Анатолій Єрмак просять керівника СБУ з'ясувати, чи були застраховані літаки Ан-12, який згорів у міжнародному порту Кіншаса від прямого попадання ракети, та Іл-76 (чи Іл-78?), котрий через перевантаження зазнав катастрофи в Еритреї. Що перевозили наші авіатранспорти у тих «гарячих точках», задля чого потерпіли, чи відшкодовано нам збитки?

Уже самі ці факти змушують придивитися, як використовує державна УАТК решту військово-транспортних літаків, особливо у районах бойових дій за кордоном. Депутати також чекають від спецслужби відповіді з приводу інцидентів, що, за їхніми даними, могли статися з літаками УАТК у зв'язку з перевезенням контрабандної партії цигарок до Бухареста чи несанкціонованою посадкою у міжнародному аеропорту у Кігалі.

Окрім того, депутатів з об'єднання «Антимафія» насторожили висновки фахівців Головного економічного управління МО, що свідчать про збиткову діяльність УАТК. Тому вони просять керівника спецслужби з'ясувати, які суми отримувало оборонне відомство від компанії внаслідок реалізації переданого їй майна, авіаційної техніки, яку вигоду мала сама УАТК від авіаційних перевезень, передання літаків у оренду тощо.

Занепокоєння авторів запиту зрозуміле, адже Міноборони і далі передає майно, авіатехніку. Здійснюються, як вони зазначають, заходи щодо створення філії УАТК на аеродромі Джанкой вартістю 54 млн. доларів, створено ДП МОУ «Аеропорт Львів-2». За урядовим розпорядженням господарському управлінню УАТК плановано додатково передати ще 12 військово-транспортних літаків Міноборони. І це тоді, коли у діях керівництва УАТК, як зазначено в запиті, простежуються спільні з посадовими особами МО «дії, спрямовані на приватизацію цього державного підприємства, повітряного парку та аеродромно-технічної інфраструктури». У документі з посиланням на думку фахівців висловлено припущення, що внаслідок подібних дій «весь парк ВТА ВПС... буде доведено до несправності на 90% і буде використано посадовими особами МО як підставу для виконання Закону України «Про особливості приватизації підприємств, які належать до сфери управління Міністерства оборони України». Простіше кажучи, доведуть авіатехніку «до ручки» і приватизують.

Посилаючись на думку експертів щодо створення і діяльності УАТК, Григорій Омельченко й Анатолій Єрмак застерігають від можливих економічних та політичних збитків нашої держави, у тому числі на міжнародній арені. А тому чекають від СБУ належної перевірки фінансово-господарської діяльності авіакомпанії літаків, а в разі потреби, і розслідування законності передання цією державною авіакомпанією в оренду недержавним компаніям та законності перевезення ними зброї, боєприпасів до інших країн світу. До речі, відповідне депутатське звернення ці народні обранці направили і главі держави — Верховному головнокомандувачеві Збройних сил, чим нагадують Леоніду Даниловичу, що ті генерали й досі служать...

Анатолій БЕНЬ.

Що перевозили наші авіатранспорти в «гарячих точках»?

Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій України»

ЗАКОН УКРАЇНИ

Верховна Рада України **постановляє:**

I. Внести до Закону України «Про судоустрій України» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1981 р., додаток до № 24, ст. 357; Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 35, ст. 508; 1994 р., № 26, ст. 204; 2000 р., № 50, ст. 436) такі зміни:

1. Статтю 4 викласти у такій редакції:

«Стаття 4. Здійснення правосуддя в судах загальної юрисдикції

Правосуддя в судах загальної юрисдикції в Україні здійснюється шляхом розгляду і вирішення в судових засіданнях цивільних, господарських, адміністративних, кримінальних та інших справ, передбачених законом».

2. Статтю 7 викласти у такій редакції:

«Стаття 7. Правові засади здійснення правосуддя

Правосуддя в Україні здійснюється у відповідності до Конституції та законів України.

Чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, застосовуються судами як частина національного законодавства України».

3. Статтю 8 викласти у такій редакції:

«Стаття 8. Порядок утворення судів

Суди загальної юрисдикції утворюються Президентом України за поданням Голови Верховного Суду України чи голови вищого спеціалізованого суду або Міністра юстиції України».

4. Статтю 10 викласти у такій редакції:

«Стаття 10. Колегіальний і одноособовий розгляд судових справ

Справи у судах першої інстанції розглядаються суддею одноособово, колегією суддів або суддею і народними засідателями, а також судом присяжних у випадках, визначених процесуальним законом.

Суддя, який розглядає справу одноособово, діє як суд.

Перегляд справ в апеляційному, касаційному порядку і за нововиявленими та іншими обставинами, передбаченими Конституцією України та законами України, здійснюється судом колегіально у складі не менше трьох професійних суддів відповідно до процесуального закону».

5. Статтю 14 викласти у такій редакції:

«Стаття 14. Гласність судового процесу та фіксування його технічними засобами

Розгляд справ у всіх судах України є відкритим. Слухання справи у закритому засіданні допускається за рішенням суду у випадках, передбачених процесуальним законом.

Ніхто не може бути обмеженим у праві на отримання в суді усної чи письмової інформації щодо результатів розгляду його судової справи.

При розгляді справ перебіг судового процесу фіксується технічними засобами у порядку, визначеному процесуальним законом».

6. Статтю 16 викласти у такій редакції:

«Стаття 16. Правова допомога при вирішенні справ у суді

Кожен має право користуватися правовою допомогою при вирішенні справ у суді.

Правову допомогу при вирішенні справ у судах в Україні надають адвокати, а також інші особи. Порядок та умови надання правової допомоги, права й обов'язки адвокатів, а також інших осіб, які мають право на зайняття правовою діяльністю і беруть участь у судочинстві, визначаються законами.

У випадках, передбачених законом, правова допомога надається безоплатно».

7. Статтю 17 викласти у такій редакції:

«Стаття 17. Участь прокуратури у розгляді справ у судах

Прокуратура здійснює в суді представництво інтересів громадян або держави у випадках, визначених законом, та підтримує державне обвинувачення у суді в порядку, визначеному процесуальним законом».

8. У частині третій статті 18 слова «Президією Верховної Ради України» замінити словами «Кабінетом Міністрів України».

9. Статтю 19 викласти у такій редакції:

«Стаття 19. Організаційне забезпечення діяльності судів

Організаційне забезпечення діяльності судів при суворому додержанні принципу їх незалежності та підкорення лише законові здійснюється Міністерством юстиції України, Головним управлінням юстиції в Автономній Республіці Крим, обласними, Київським і Севастопольським міськими управліннями юстиції, якщо інше не передбачено законом.

Міністерство юстиції України, Головне управління юстиції в Автономній Республіці Крим, обласні, Київське та Севастопольське міські управління юстиції:

1) розробляють і вносять до відповідних державних органів пропозиції з питань організації апеляційних та місцевих судів щодо змін у мережі судів та їх штату, якщо інше не передбачено законом;

2) організують роботу з кадрами судів щодо підвищення їх кваліфікації і перепідготовки, здійснюють добір і у встановленому порядку разом з Верховним Судом України представляють кандидатури для обрання суддями;

3) забезпечують ведення судової статистики та аналіз статистичних даних;

4) організують матеріально-технічне забезпечення апеляційних та місцевих судів, якщо інше не передбачене законом, створюють належні умови для належного функціонування судів і діяльності суддів».

10. Статтю 20 викласти у такій редакції:

«Стаття 20. Система судів загальної юрисдикції

Систему судів загальної юрисдикції відповідно до Конституції України складають місцеві суди, апеляційні суди, вищі спеціалізовані суди, Верховний Суд України».

11. Назву глави 2 розділу II викласти у такій редакції:

«Глава 2. МІСЦЕВІ СУДИ».

12. Статтю 21 викласти у такій редакції:

«Стаття 21. Місцеві суди

Місцеві суди діють у межах району, міста (крім міст районного підпорядкування), району в місті, декількох районів чи району та міста одночасно, якщо інше не передбачено законом.

У назві місцевого суду використовується назва населеного пункту, в якому він знаходиться».

13. Статтю 21^1 виключити.

14. Статтю 22 викласти у такій редакції:

«Стаття 22. Порядок призначення (обрання) суддів до місцевого суду

Судді місцевих судів обираються Верховною Радою України безстроково у порядку, встановленому законом. Судді місцевих судів, які вперше пройшли конкурсний відбір, призначаються Президентом України строком на п'ять років у порядку, встановленому законом».

15. Статтю 23 викласти у такій редакції:

«Стаття 23. Склад місцевого суду -

Місцевий суд складається не менш як з трьох суддів.

Із числа суддів місцевого суду Міністром юстиції України за поданням Ради суддів України затверджується голова суду та заступник голови суду строком на п'ять років, якщо інше не передбачено законом».

16. Статтю 24 викласти у такій редакції:

«Стаття 24. Кількість суддів у місцевих судах

Кількість суддів у кожному місцевому суді визначається Президентом України на підставі подання Голови Верховного Суду України чи голови вищого спеціалізованого суду або Міністра юстиції України».

17. Статтю 25 викласти у такій редакції:

«Стаття 25. Повноваження місцевого суду

Місцевий суд розглядає як суд першої інстанції, а також у зв'язку з нововиявленими обставинами цивільні, господарські, адміністративні, кримінальні та інші справи у передбачених законом випадках, за винятком справ, віднесених законом до підсудності інших судів.

У передбачених законом випадках місцевий суд розглядає справи про адміністративні правопорушення.

Місцевий суд вивчає і узагальнює судову практику, а також здійснює інші повноваження, надані йому законом».

18. У статті 26:

у назві та частині першій слова «районного (міського)» замінити словом «місцевого»;

у пункті 9 частини першої слово «законодавством» замінити словом «законом»;

частину другу виключити.

19. Статті 26^1 і 27 виключити.

20. Назву глави 3 розділу II викласти у такій редакції:

«Глава 3. АПЕЛЯЦІЙНІ СУДИ».

21. Статтю 29 викласти у такій редакції:

«Стаття 29. Апеляційні суди

Апеляційні суди діють в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, якщо інше не передбачено законом.

У назві апеляційних судів використовується назва населених пунктів, в яких вони знаходяться».

22. Статтю 30 викласти у такій редакції:

«Стаття 30. Склад апеляційних судів

Апеляційні суди складаються з обраних Верховною Радою України безстроково чи призначених Президентом України у межах п'ятирічного строку суддів.

Народні засідателі цих судів обираються Верховною Радою Автономної Республіки Крим, обласною, Київською і Севастопольською міськими радами, на території яких знаходиться відповідний суд, строком на п'ять років за поданням голови апеляційного суду у необхідній кількості.

Зі складу суддів апеляційного суду загальними зборами відповідного суду обираються голова суду та заступники голови суду відповідно до кількості судових палат суду або заступник голови суду у разі відсутності судових палат.

В апеляційному суді розпорядженням голови цього суду можуть утворюватися судові палати, якщо інше не передбачено законом.

Судові палати в апеляційних судах очолюються заступниками голови суду.

У апеляційних судах може утворюватися президія як консультативно-дорадчий орган при голові апеляційного суду. Кількість членів і склад президії апеляційного суду затверджуються зборами суддів цього суду за поданням його голови».

23. Статтю 30^1 викласти у такій редакції:

«Стаття 30^1. Кількість суддів в апеляційних судах

Кількість суддів у кожному апеляційному суді визначається Президентом України на підставі подання Голови Верховного Суду України чи голови вищого спеціалізованого суду або Міністра юстиції України».

24. Статтю 31 викласти у такій редакції:

«Стаття 31. Повноваження апеляційних судів

Апеляційні суди діють як суди апеляційної інстанції щодо рішень місцевих судів, як суди першої інстанції у адміністративних, кримінальних та цивільних справах, що віднесені до їх підсудності законом, а також переглядають справи у зв'язку з нововиявленими обставинами.

Апеляційні суди вивчають та узагальнюють судову практику, а також здійснюють інші повноваження, надані їм законом».

25. Статті 31^1, 32, 33, 34 виключити.

26. Статті 35 і 36 замінити однією статтею такого змісту:

«Стаття 35. Судові палати в апеляційних судах

В апеляційних судах можуть утворюватися відповідні судові палати для розгляду справ в апеляційному порядку, а також судові палати для розгляду справ у першій інстанції.

Голова апеляційного суду має право у разі необхідності своїм розпорядженням залучати суддів однієї судової палати для розгляду справ іншої спеціалізації або в іншій інстанції».

27. Статтю 37 викласти у такій редакції:

«Стаття 37. Голова апеляційного суду

Голова апеляційного суду поряд із виконанням повноважень судді:

1) затверджує персональний склад судових палат;

2) утворює колегії суддів для розгляду судових справ у разі відсутності судових палат;

3) організує роботу по вивченню і узагальненню судової практики, аналізу судової статистики;

4) скликає загальні збори суду і вносить на розгляд загальних зборів питання, що потребують їх вирішення;

5) розподіляє обов'язки між заступниками голови суду;

6) організує роботу щодо підвищення кваліфікації суддів відповідного суду і працівників апарату суду;

7) організує роботу із народними засідателями та присяжними;

8) організує роботу суду щодо приймання громадян і розгляду пропозицій, заяв і скарг;

9) здійснює інші повноваження, надані йому законом».

28. Статтю 38 викласти у такій редакції:

«Стаття 38. Заступники голови апеляційного суду

Заступник голови апеляційного суду поряд з виконанням повноважень судді здійснює відповідно до своїх обов'язків керівництво роботою структурних підрозділів апарату суду та інші повноваження, надані йому законом чи доручені головою суду.

Заступник голови апеляційного суду, який є одночасно головою судової палати, також:

1) утворює колегії суддів для розгляду судових справ;

2) здійснює керівництво роботою відповідних палат;

3) здійснює відповідно до розподілу обов'язків керівництво роботою структурних підрозділів апарату суду.

У разі відсутності голови апеляційного суду його повноваження здійснює заступник голови суду, який має найбільший суддівський стаж, а у разі відсутності заступників голови суду — суддя даного суду, який має найбільший суддівський стаж».

29. Назву і частину першу статті 38^2 викласти у такій редакції:

«Стаття 38^2. Види військових судів

В Україні діють військові суди гарнізонів як місцеві суди, військові суди регіонів і Військово-Морських Сил як апеляційні суди».

30. У статті 38^3:

у частині першій:

у першому реченні слова «строком на десять років» замінити словами «безстроково у порядку, встановленому законом»;

у другому реченні слово «обираються» замінити словами «призначаються Президентом України» і доповнити речення словами «у порядку, встановленому законом»;

частини третю та четверту замінити однією частиною такого змісту:

«Військовий суд діє у складі суддів, із числа яких Міністром юстиції України за поданням Ради суддів України затверджуються голова суду та заступник голови суду строком на п'ять років».

У зв'язку з цим частини п'яту і шосту вважати відповідно частинами четвертою і п'ятою;

частину четверту викласти у такій редакції:

«Кількість суддів у кожному військовому суді визначається Президентом України на підставі подання Голови Верховного Суду України або Міністра юстиції України».

31. У статті 38^6 після слів «Військовий суд гарнізону» доповнити словами «є місцевим судом і», а слова «на санкцію прокурора про взяття під варту» виключити.

32. У статті 38^7:

абзац перший доповнити словами «є апеляційним судом, який»;

у абзаці другому слова «у касаційному порядку, порядку нагляду» замінити словами «у порядку апеляційного оскарження»;

у абзаці третьому слова «судовою діяльністю» замінити словами «організацією судової діяльності»;

у абзаці четвертому слово «законодавством» замінити словом «законом».

33. У частині першій статті 38^8:

у пункті 1 слова «вирішує питання про відвід судді, який одноособово розглядає справу» виключити;

у пункті 8 слово «законодавством» замінити словом «законом».

34. У частині першій статті 38^9:

пункти 3 і 4 виключити;

у пункті 11 слово «законодавством» замінити словом «законом».

35. У частині першій статті 38^{10} слова «колегії» замінити словом «палати».

36. У статті 38^{11}:

у частині третій слова «колегії» і «Президією Верховної Ради України» замінити відповідно словами «палати» і «Президентом України»;

у частині четвертій слово «колегії» замінити словом «палати».

37. Розділ II доповнити главою 3^2 такого змісту:

«Глава 3^2. ВИЩІ СПЕЦІАЛІЗОВАНІ СУДИ

Стаття 38^{13}. Статус і склад вищих спеціалізованих судів

Вищі спеціалізовані суди є вищими судовими органами спеціалізованих судів.

Вищі спеціалізовані суди складаються з обраних до них Верховною Радою України суддів, зі складу яких загальними зборами відповідного суду обираються голова суду та його заступники.

У вищих спеціалізованих судах може утворюватися президія як консультативно-дорадчий орган при голові вищого спеціалізованого суду. Кількість членів і склад президії вищого спеціалізованого суду затверджуються зборами суддів цього суду за поданням його голови.

Стаття 38^{14}. Кількість суддів у вищих спеціалізованих судах

Кількість суддів у кожному вищому спеціалізованому суді визначається Президентом України на підставі подання Голови Верховного Суду України чи голови вищого спеціалізованого суду або Міністра юстиції України.

Стаття 38^{15}. Повноваження вищих спеціалізованих судів

Вищі спеціалізовані суди діють як суди касаційної інстанції щодо рішень місцевих та апеляційних судів, а у випадках, передбачених законом, як суди апеляційної інстанції щодо рішень апеляційних судів, ухвалених у першій інстанції, а також переглядають справи за нововиявленими обставинами.

Вищі спеціалізовані суди вивчають та узагальнюють судову практику, дають рекомендаційні роз'яснення з питань застосування законодавства, а також здійснюють інші повноваження, надані їм законом.

Стаття 38^{16}. Голова вищого спеціалізованого суду

Голова вищого спеціалізованого суду поряд із виконанням повноважень судді:

1) утворює колегії суддів для розгляду судових справ;

2) організує роботу щодо вивчення та узагальнення судової практики, аналізу судової статистики;

3) скликає загальні збори суддів відповідного суду та вносить на їх розгляд питання, що потребують їх вирішення;

4) визначає обов'язки заступників голови суду;

5) організує роботу з підвищення кваліфікації суддів відповідного суду та працівників апарату суду;

6) здійснює інші повноваження, надані йому законом.

Стаття 38^{17}. Заступник голови вищого спеціалізованого суду

Заступник голови вищого спеціалізованого суду поряд з виконанням повноважень судді здійснює відповідно до розподілу обов'язків керівництво роботою структурних підрозділів апарату суду та інші повноваження, надані йому законом чи доручені головою суду, виконує повноваження голови вищого спеціалізованого суду у разі його відсутності».

38. Статтю 39 після слів «судовим органом» доповнити словами «у системі судів загальної юрисдикції», а слова «здійснює нагляд за судовою діяльністю судів республіки» замінити словами «забезпечує однакове застосування законодавства цими судами».

39. У статті 40:

у частині першій:

абзац другий викласти у такій редакції:

«у межах своїх повноважень переглядає у касаційному порядку рішення судів загальної юрисдикції та справи за нововиявленими обставинами у порядку, встановленому процесуальним законом, а також розглядає справи, віднесені до його компетенції Конституцією та законами України»;

у абзаці третьому слова «керівні» та «республіканського», а також друге речення виключити;

абзац четвертий виключити;

у абзаці шостому слово «законодавством» замінити словом «законом»;

частину другу виключити.

40. У статті 41:

у назві статті слова «і підзвітність» замінити словом «суддів»;

частину першу викласти у такій редакції:

«Судді Верховного Суду України обираються Верховною Радою України безстроково»;

частину третю виключити.

41. Статтю 42 виключити.

42. Статтю 43 викласти у такій редакції:

«Стаття 43. Склад Верховного Суду України

Верховний Суд України складається із обраних до нього Верховною Радою України суддів.

Для організації роботи з розгляду та перегляду справ, не віднесених до підсудності вищих спеціалізованих судів, у Верховному Суді України діють судові палати.

Із складу суддів Верховного Суду України Пленумом Верховного Суду України шляхом таємного голосування обираються Голова Верховного Суду України, перший заступник Голови, заступники Голови — голови судових палат, їх заступники і секретар Пленуму».

43. У частині третій статті 44 слова «державних комітетів і відомств, інших державних органів і» замінити словами «та інших центральних органів виконавчої влади».

44. У статті 45:

пункти 1, 2 і 3 викласти в такій редакції:

«1) розглядає питання, віднесені до повноважень Верховного Суду України Конституцією України і законами України;

2) розглядає матеріали узагальнення судової практики і судової статистики та дає роз'яснення судам з питань застосування законодавства;

3) затверджує чисельний та персональний склад судових палат, обирає Голову Верховного Суду України, його першого заступника, заступників Голови — голів судових палат, їх заступників і секретаря Пленуму»;

у пункті 5 слова «подань в порядку законодавчої ініціативи у Верховну Раду України та про тлумачення» замінити словами «звернень до Конституційного Суду України про відповідність законів та інших правових актів Конституції України і офіційне тлумачення Конституції та»;

у пункті 6 слово «колегій» замінити словом «палат»;

у пункті 7 слово «керівних» виключити;

доповнити після пункту 7 новим пунктом такого змісту:

«8) затверджує регламент Верховного Суду України щодо правил розгляду Верховним Судом України питань, віднесених законом до його компетенції».

У зв'язку з цим пункт 8 вважати пунктом 9;

у пункті 9 слово «законодавством» замінити словом «законом».

45. Статтю 46 виключити.

46. У частині другій статті 47 слова «і копії протестів або подань по судових справах» замінити словами «та інші матеріали до засідання Пленуму».

47. Статтю 48 виключити.

48. Статтю 49 викласти у такій редакції:

«Стаття 49. Повноваження судових палат Верховного Суду України

Судді судових палат Верховного Суду України розглядають у межах своїх повноважень справи, віднесені законом до підсудності Верховного Суду України у порядку, передбаченому процесуальним законом.

Голова Верховного Суду України має право у разі необхідності своїм розпорядженням залучити суддів однієї судової палати для розгляду справ іншої спеціалізації.

Судові палати Верховного Суду України вивчають і узагальнюють судову практику, аналізують судову статистику та здійснюють інші повноваження, надані їм законом».

49. Статтю 50 викласти у такій редакції:

«Стаття 50. Президія Верховного Суду України

До складу президії Верховного Суду України входять за посадою Голова Верховного Суду України, його заступники і судді, кількісний склад яких визначається Пленумом Верховного Суду України відкритим голосуванням.

Судді Верховного Суду України до складу президії Верховного Суду України обираються Пленумом Верховного Суду України за поданням Голови Верховного Суду України чи за пропозицією суддів Верховного Суду України таємним голосуванням строком на п'ять років. Обраним вважається суддя, за якого подано більшість голосів суддів, які брали участь у засіданні Пленуму. В такому ж порядку судді звільняються достроково від обов'язків члена президії.

Президія Верховного Суду України:

1) розглядає матеріали вивчення судової практики та аналізу судової статистики;

2) заслуховує питання щодо добору кадрів суддів Верховного Суду України;

3) розглядає питання матеріально-технічного та фінансового забезпечення Верховного Суду України;

4) вирішує питання про преміювання суддів і працівників апарату Верховного Суду України, встановлює надбавки до посадових окладів;

5) розглядає питання щодо організації роботи судових палат і апарату Верховного Суду України;

6) розглядає питання щодо надання методичної допомоги судам загальної юрисдикції;

7) організовує виконання рішень зборів суддів Верховного Суду України;

8) розглядає інші організаційні питання щодо забезпечення діяльності Верховного Суду України, які вносяться на її розгляд Головою Верховного Суду України та членами президії.

Засідання президії Верховного Суду України проводяться не рідше одного разу на місяць і є повноважними за наявності двох третин її членів.

Президія приймає постанови більшістю голосів її членів, що брали

участь у засіданні. Постанови підписуються Головою Верховного Суду України або його заступником, який головував на засіданні.

Для підготовки проектів постанов Пленуму, вивчення окремих питань, пов'язаних із вдосконаленням здійснення правосуддя, президія Верховного Суду України може створювати робочі групи з числа суддів та фахівців у відповідних галузях права».

50. У статті 51:

пункти 1, 2 і 7 викласти у такій редакції:

«1) організовує діяльність Верховного Суду України, його матеріально-технічне та фінансове забезпечення, затверджує штатний розпис і кошторис витрат на утримання Верховного Суду України, затверджує положення про його структурні підрозділи, видає накази і розпорядження, приймає на роботу та звільняє працівників апарату суду, присвоює їм ранги державного службовця, застосовує щодо них заохочення та накладає дисциплінарні стягнення відповідно до закону;

2) звертається з поданням до Президента України щодо утворення судів, затвердження переліку штатних посад суддів військових судів, військової палати Верховного Суду України і відповідних цим посадам військових звань та присвоєння цим суддям військових звань»;

«7) вносить подання до Верховної Ради України про обрання суддів судів загальної юрисдикції безстроково, якщо інше не передбачено законом, а також з пропозиціями щодо встановлення кількісного складу Верховного Суду України»;

у пункті 3 слово «керівних» виключити;

у пункті 4 після слів «його засіданнях» доповнити словами «вносить питання на розгляд Пленуму Верховного Суду України», після слова «колегій» доповнити словом «суддів»;

доповнити пунктом 6 такого змісту:

«6) вносить на розгляд Пленуму Верховного Суду України подання про обрання першого заступника Голови, заступників Голови — голів судових палат, їх заступників і секретаря Пленуму Верховного Суду України»;

у пункті 10 слово «колегій» замінити словом «палат»;

у пункті 12 слово «законодавством» замінити словом «законом».

51. Статті 52 та 53 замінити однією статтею такого змісту:

«Стаття 52. Заступники Голови Верховного Суду України

Заступники Голови Верховного Суду України:

1) можуть головувати у судових засіданнях колегій суддів Верховного Суду України;

2) організують роботу відповідних судових палат;

3) у межах своїх повноважень видають накази і розпорядження;

4) здійснюють відповідно до розподілу обов'язків керівництво роботою структурних підрозділів апарату Верховного Суду України;

5) ведуть особистий прийом громадян;

6) утворюють колегії суддів для розгляду справ у судових засіданнях;

7) подають Пленуму Верховного Суду України звіти про діяльність судових палат;

8) мають право витребувати судові справи для вивчення і узагальнення судової практики;

9) організують роботу по підвищенню кваліфікації суддів відповідної судової палати.

У разі відсутності Голови Верховного Суду України його повноваження здійснює перший заступник Голови Верховного Суду України, а за відсутності першого заступника — заступник Голови Верховного Суду України, який має більший суддівський стаж».

52. У частині другій статті 55 слова «Верховного Суду Республіки Крим, обласного, Київського і Севастопольського міських судів, міжобласного суду» замінити словами «апеляційного суду», а друге речення виключити.

53. У частині другій статті 57 слова «Президією Верховної Ради України» замінити словами «Кабінетом Міністрів України».

54. У назві та тексті статті 61 слова «суддів і» виключити.

55. У статті 63 після слова «встановлених» доповнити словами «Конституцією України» і доповнити статтю словами «Про Вищу раду юстиції».

56. У статті 67:

частини другу і третю замінити однією частиною такого змісту:

«Структура і штатна чисельність апаратів місцевих та апеляційних судів затверджується Міністерством юстиції України за поданням голови відповідного суду».

У зв'язку з цим частини четверту — шосту вважати відповідно частинами третьою — п'ятою;

у частині четвертій слова «Президією Верховної Ради України за поданням Голови» замінити словом «Головою».

57. У статті 68 після слів «Суди України» доповнити словами «є юридичними особами».

II. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

До приведення законів України та інших нормативно-правових актів у відповідність з цим Законом вони діють у частині, що не суперечить цьому Закону.

2. Районні (міські) суди, військові суди гарнізонів, арбітражні суди Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя після набрання чинності цим Законом набувають статусу місцевих судів і продовжують здійснювати у встановленому порядку судочинство у справах, віднесених законами до їх підсудності.

3. Судді зазначених у пункті 2 Прикінцевих та перехідних положень цього Закону судів після набрання чинності цим Законом здійснюють повноваження суддів місцевого суду до закінчення строку, на який вони обрані чи призначені.

4. Голови та заступники голів судів, зазначених у пункті 2 Прикінцевих та перехідних положень цього Закону, обрані чи призначені на цю посаду до набрання чинності цим Законом, здійснюють повноваження голів та заступників голів місцевих судів до закінчення строку, на який вони обрані чи призначені, але не довше п'яти років після набрання чинності цим Законом.

5. Верховний Суд Автономної Республіки Крим, обласний, Київський та Севастопольський міські суди, військові суди регіонів та Військово-Морських Сил після набрання чинності цим Законом набувають статусу апеляційних судів відповідно до цього Закону та продовжують здійснювати у встановленому порядку судочинство у справах, віднесених процесуальним законом до їх підсудності.

6. Судді Верховного Суду Автономної Республіки Крим, обласних, Київського та Севастопольського міських судів, військових судів регіонів та Військово-Морських Сил після набрання чинності цим Законом здійснюють повноваження судді апеляційного суду до закінчення строку, на який вони обрані чи призначені.

7. Голови та заступники голів судів, зазначених у пункті 5 Прикінцевих та перехідних положень цього Закону, обрані чи призначені до набрання чинності цим Законом, здійснюють повноваження голів та заступників голів апеляційних судів до закінчення строку, на який вони обрані чи призначені, але не довше п'яти років після набрання чинності цим Законом.

8. Вищий арбітражний суд України, судді цього суду після набрання чинності цим Законом набувають статусу відповідно Вищого господарського суду України та суддів цього суду.

9. Верховний Суд України після набрання чинності цим Законом здійснює повноваження, передбачені цим та іншими законами України, а також продовжує здійснювати інші надані йому законом повноваження для забезпечення належного функціонування системи судів загальної юрисдикції.

10. Судді Верховного Суду України після набрання чинності цим Законом здійснюють повноваження суддів Верховного Суду України до закінчення строку, на який вони обрані.

11. Голова Верховного Суду України, перший заступник Голови Верховного Суду України і секретар Пленуму Верховного Суду України після набрання чинності цим Законом здійснюють повноваження відповідно Голови Верховного Суду України, першого заступника Голови Верховного Суду України, секретаря Пленуму Верховного Суду України до закінчення строку, на який вони обрані (затверджені) на зазначені посади.

12. Судові колегії Верховного Суду України в цивільних, кримінальних справах, військова колегія Верховного Суду України та голови цих колегій після набрання чинності цим Законом набувають статусу відповідно судових палат Верховного Суду України з цивільних, кримінальних справ, військової палати Верховного Суду України, голів відповідних палат Верховного Суду України. Голови судових палат Верховного Суду України здійснюють повноваження, передбачені цим Законом, до закінчення строку, на який вони були обрані (затверджені) на посади голів судових колегій Верховного Суду України.

13. Рекомендувати Голові Верховного Суду України та Міністру юстиції України підготувати та внести Президенту України подання щодо утворення Вищого адміністративного суду України, судді до складу якого обираються Верховною Радою України відповідно до Конституції та законів України.

Вищий адміністративний суд України з обранням до нього суддів набирає статусу вищого спеціалізованого суду відповідно до глави 3^2 цього Закону та здійснює повноваження, передбачені частиною першою статті 38^{15} цього Закону щодо адміністративних справ.

14. Пленум Верховного Суду України після набрання чинності цим Законом здійснює повноваження Пленуму Верховного Суду України у складі і порядку, визначеному цим Законом.

15. Міжобласний суд з набранням чинності цим Законом ліквідується. Суддям міжобласного суду запропонувати перейти до інших судів загальної юрисдикції.

Рекомендувати Голові Верховного Суду України забезпечити вирішення питань щодо зміни підсудності справ у зв'язку з утворенням системи судів загальної юрисдикції.

16. До призначення чи обрання до місцевих судів передбаченої цим Законом мінімальної кількості суддів голови апеляційних судів можуть змінити територіальну підсудність справи, якщо закон перешкоджає розгляду справи суддями певного місцевого суду.

17. Кабінету Міністрів України:

підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України проекти Закону України про адміністративні суди та Адміністративного процесуального кодексу України, а також пропозиції щодо внесення змін до законів України у зв'язку з прийняттям цього Закону;

підготувати та подати Президенту України пропозиції щодо приведення актів Президента України у відповідність з цим Законом;

привести у відповідність з цим Законом свої нормативно-правові акти, забезпечити перегляд міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади своїх нормативно-правових актів;

здійснити заходи щодо організації і проведення судової реформи відповідно до цього Закону;

у разі необхідності подати до Верховної Ради України пропозиції щодо внесення відповідних змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2001 рік»;

забезпечити до 1 січня 2002 року фінансування проведення заходів щодо проведення судової реформи, фінансування і матеріально-технічне забезпечення місцевих та апеляційних судів в обсязі, встановленому Законом України «Про Державний бюджет України на 2001 рік»;

забезпечити суди печатками, бланками, вивісками із зазначенням нових назв судів.

18. Печатки, бланки, вивіски із зазначенням назв судів, які існували до набрання чинності цим Законом, є дійсними до виготовлення нових, але не довше, ніж до 28 червня 2002 року.

Президент України
Л.Кучма.

м. Київ,
21 червня 2001 року.
№ 2531-III.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Кримінально-процесуального кодексу України

Верховна Рада України **постановляє:**

I. Внести до Кримінально-процесуального кодексу України такі зміни:

1. Доповнити Кодекс статтями 16^1, 61^1, 87^1, 165^1, 165^2, 165^3 187^1, 249^1, 301^1, 315^1 такого змісту:

«Стаття 16^1. Змагальність і диспозитивність

Розгляд справ у судах відбувається на засадах змагальності.

При розгляді справи в суді функції обвинувачення, захисту і вирішення справи не можуть покладатися на один і той же орган чи на одну і ту ж особу.

Державне обвинувачення в суді здійснює прокурор. У випадках, передбачених цим Кодексом, обвинувачення здійснює потерпілий або його представник.

Захист підсудного здійснює сам підсудний, його захисник або законний представник.

Прокурор, підсудний, його захисник чи законний представник, потерпілий, цивільний позивач, цивільний відповідач та їх представники беруть участь у судовому засіданні як сторони і користуються рівними правами та свободою у наданні доказів, їх дослідженні та доведенні їх переконливості перед судом.

Суд, зберігаючи об'єктивність і неупередженість, створює необхідні умови для виконання сторонами їх процесуальних обов'язків і здійснення наданих їм прав.

Функція розгляду справи покладається на суд»;

«Стаття 61^1. Усунення захисника від участі у справі

Захисник може бути усунутий від участі у справі лише з підстав, передбачених статтею 61 цього Кодексу.

Встановивши обставини, які відповідно до пунктів 1, 3, 4, 5 частини першої, частин другої і третьої статті 61 цього Кодексу виключають участь захисника у справі, особа, яка провадить дізнання, слідчий виносять мотивовану постанову про усунення захисника від участі в справі та повідомляють про це захисникові і підозрюваному, обвинуваченому, підсудному.

На стадії дізнання та попереднього слідства питання про усунення захисника від участі у справі з підстав, передбачених пунктом 2 частини першої або частиною четвертою статті 61 цього Кодексу, за поданням особи, яка провадить дізнання, слідчого вирішує суддя за місцем провадження розслідування. Суддя розглядає подання про усунення захисника від участі у справі, вивчає матеріали, якими обгрунтовується подання, вислуховує прокурора і захисника, при необхідності опитує підозрюваного, обвинуваченого, особу, у провадженні якої знаходиться справа, після чого виносить мотивовану постанову про усунення захисника від участі у справі чи про відмову в цьому. Постанова судді про усунення захисника оскарженню не підлягає.

Під час судового розгляду питання про усунення захисника від участі у справі з підстав, передбачених статтею 61 цього Кодексу, вирішує суд.

За наявності підстав особа, яка провадить дізнання, слідчий чи суд про усунення захисника від участі в справі повідомляють відповідному органу, адвокатському об'єднанню для вирішення питання про відповідальність адвоката»;

«Стаття 87^1. Фіксування судового процесу технічними засобами

Повне фіксування судового процесу з допомогою звукозаписуючої апаратури чи інших технічних засобів здійснюється на вимогу хоча б одного учасника судового розгляду справи в суді першої інстанції при розгляді справи по суті чи в апеляційному суді або за ініціативою суду.

Повне фіксування судового процесу здійснює секретар судового засідання або під його керівництвом інший працівник суду.

Про те, що з метою повного фіксування судового процесу застосовуються технічні засоби, а також дані про їх технічні характеристики зазначається в протоколі судового засідання. До протоколу додається звіт секретаря судового засідання, у якому похвилинно зазначаються відомості про процесуальні дії, виконані в судовому засіданні.

Відтворення технічного запису судового процесу здійснюється на вимогу сторін чи за ініціативою суду.

Аудіокасета чи інший носій інформації, на якому зафіксовано судовий процес, зберігається при справі»;

«Стаття 165^1. Постанова (ухвала) про застосування, скасування чи зміну запобіжного заходу

Про застосування, скасування чи зміну запобіжного заходу орган дізнання, слідчий, прокурор, суддя виносять постанову, а суд (ухвалу.

У постанові (ухвалі) про застосування чи зміну запобіжного заходу зазначаються прізвище, ім'я та по батькові, вік, місце народження особи, щодо якої застосовується чи змінюється запобіжний захід, вчинений нею злочин, відповідна стаття Кримінального кодексу України, обраний запобіжний захід і підстави його обрання чи зміни, а також визначається особа чи орган, які повинні здійснювати контроль за виконанням постанови (ухвали). У постанові (ухвалі) про скасування запобіжного заходу повинні бути зазначені підстави для його скасування.

Постанова або ухвала негайно оголошуються під розписку особі, щодо якої вона винесена. Одночасно особі роз'яснюються порядок і строки оскарження постанови або ухвали.

При оголошенні постанови про обрання запобіжних заходів, не пов'язаних з триманням під вартою, особі під розписку повинно бути роз'яснено, в чому полягає обраний запобіжний захід, обов'язки, які покладаються на неї у зв'язку з його застосуванням. Особа також попереджається, що у разі порушення покладених на неї обов'язків та її неналежної поведінки до неї може бути застосовано більш суворий запобіжний захід.

Стаття 165^2. Порядок обрання запобіжного заходу

На стадії попереднього розслідування справи запобіжний захід, не пов'язаний з триманням під вартою, обирає орган дізнання, слідчий, прокурор.

Якщо орган дізнання, слідчий вважає, що є підстави для обрання запобіжного заходу у вигляді взяття під варту, він вносить за згодою прокурора подання до суду. Таке ж подання вправі внести прокурор. При вирішенні цього питання прокурор зобов'язаний ознайомитися з усіма матеріалами, що дають підстави для взяття під варту, перевірити законність одержання доказів, їх достатність для обвинувачення.

Подання має бути розглянуто протягом сімдесяти двох годин з моменту затримання підозрюваного чи обвинуваченого.

Якщо в поданні ставиться питання про взяття під варту особи, яка перебуває на волі, суддя вправі своєю постановою дати дозвіл на затримання підозрюваного, обвинуваченого і доставку його в суд під вартою. Затримання в цьому випадку не може продовжуватися більше сімдесяти двох годин, а в разі коли особа перебуває за межами населеного пункту, в якому діє суд, (не більше сорока восьми годин з моменту доставки затриманого в цей населений пункт.

Після одержання подання суддя вивчає матеріали кримінальної справи, представлені органами дізнання, слідчим, прокурором, допитує підозрюваного чи обвинуваченого, а при необхідності бере пояснення в особи, у провадженні якої перебуває справа, вислуховує думку прокурора, захисника, якщо він з'явився, і виносить постанову:

1) про відмову в обранні запобіжного заходу, якщо для його обрання немає підстав;

2) про обрання підозрюваному, обвинуваченому запобіжного заходу у вигляді взяття під варту.

Відмовивши в обранні запобіжного заходу у вигляді взяття під варту, суд вправі обрати підозрюваному, обвинуваченому запобіжний захід, не пов'язаний із триманням під вартою.

На постанову судді до апеляційного суду прокурором, підозрюваним, обвинуваченим, його захисником чи законним представником протягом трьох діб з дня її винесення може бути подана апеляція. Подача апеляції не зупиняє виконання постанови судді.

Якщо для обрання затриманому запобіжного заходу необхідно додатково вивчити дані про особу затриманого чи з'ясувати інші обставини, які мають значення для прийняття рішення з цього питання, то суддя вправі продовжити затримання до десяти, а за клопотанням підозрюваного, обвинуваченого — до п'ятнадцяти діб, про що виноситься постанова. У разі, коли така необхідність виникне при вирішенні цього питання щодо особи, яка не затримувалася, суддя вправі відкласти його розгляд на строк до десяти діб і вжити заходів, спроможних забезпечити на цей період її належну поведінку або своєю постановою затримати підозрюваного, обвинуваченого на цей строк.

Стаття 165^3. Порядок продовження строків тримання під вартою

За відсутності підстав для зміни запобіжного заходу чи у разі неможливості закінчення розслідування справи в частині доведеного обвинувачення, слідчий за погодженням з відповідним прокурором або прокурор звертається до суду з поданням про продовження строку тримання під вартою. У поданні зазначаються причини, у зв'язку з якими необхідно продовжити строк, обставини та факти, що належить дослідити, докази, які підтверджують, що злочин вчинено особою, яка тримається під вартою, і обгрунтування необхідності збереження цього запобіжного заходу.

Подання про продовження строку тримання особи під вартою повинно бути подане до суду:

1) при продовженні строку тримання під вартою до чотирьох місяців — не пізніш як за п'ять діб до закінчення строку тримання особи під вартою;

2) при продовженні строку тримання під вартою до дев'яти місяців — не пізніше п'ятнадцяти діб до закінчення строку тримання під вартою;

3) при продовженні строку тримання під вартою до вісімнадцяти місяців — не пізніше двадцяти діб до закінчення строку тримання під вартою.

Одержавши подання, суддя вивчає матеріали кримінальної справи, при необхідності опитує обвинуваченого, особу, у провадженні якої перебуває справа, вислуховує думку прокурора, захисника, якщо він з'явився, після чого залежно від наявності до того підстав виносить постанову про продовження строку тримання під вартою або відмовляє в його продовженні.

На постанову судді до апеляційного суду прокурором, підозрюваним, обвинуваченим, його захисником чи законним представником протягом трьох діб з дня її винесення може бути подана апеляція. Подача апеляції не зупиняє виконання постанови судді. Постанови судді апеляційного і Верховного Суду України оскарженню не підлягають, на них не може бути внесено подання прокурора»;

«Стаття 187^1. Огляд і виїмка кореспонденції та дослідження інформації, знятої з каналів зв'язку

Огляд кореспонденції проводиться за рішенням суду в установі зв'язку з участю понятих із числа службовців цієї установи, а при необхідності — і з участю спеціаліста. У присутності зазначених осіб слідчий відкриває і оглядає затриману кореспонденцію.

У разі виявлення документів чи предметів, що мають доказове значення, слідчий проводить виїмку відповідної кореспонденції або обмежується зняттям копій з відповідних відправлень. При відсутності документів чи предметів, що мають доказове значення, слідчий дає вказівку про вручення оглянутої кореспонденції або про її затримання до визначеного ним терміну.

Про кожен випадок проведення огляду, виїмки або затримання кореспонденції слідчий складає протокол. У протоколі повинно бути вказано, які саме відправлення були оглянуті, що з них вилучено і що повинно бути доставлено адресату або тимчасово затримано, з яких відправлень знято копії.

Дослідження інформації, знятої з каналів зв'язку, у необхідних випадках проводиться з участю спеціаліста. Слідчий прослуховує чи іншим відповідним способом вивчає зміст знятої інформації, про що складає протокол. При виявленні в інформації даних, що мають доказове значення, в протоколі відтворюється відповідна частина запису, після чого слідчий своєю постановою визнає носій знятої інформації доказом і приєднує його до справи»;

«Стаття 249^1. Повернення справи прокурору

Суддя своєю постановою повертає справу прокурору у разі, якщо прокурором були суттєво порушені вимоги статей 228(232 цього Кодексу, для усунення виявлених порушень.

Постанова про повернення справи прокурору оскарженню не підлягає, на неї може бути внесення подання прокурором»;

«Стаття 301^1. Перехід до судових дебатів після допиту підсудного

У разі, коли відповідно до частини 3 статті 299 цього Кодексу суд обмежив дослідження фактичних обставин справи допитом підсудного, він після допиту останнього виконує вимоги статті 370 цього Кодексу і переходить до судових дебатів»;

«Стаття 315^1· Судові доручення

З метою перевірки і уточнення фактичних даних, одержаних у ході судового слідства, суд мотивованою ухвалою, а суддя — постановою вправі доручити органу, який проводив розслідування, виконати певні слідчі дії. В ухвалі (постанові) зазначається, для з'ясування яких обставин і які саме слідчі дії необхідно провести, та встановлюється строк виконання доручення.

Особа, яка виконує доручення, проводить відповідну слідчу дію з додержанням вимог, передбачених главами 11(18 цього Кодексу. Протокол слідчої дії та інші здобуті докази передаються суду, який дав доручення.

Протокол слідчої дії та інші докази, що надійшли від органу,

який виконував доручення, досліджуються в судовому засіданні і приєднуються до справи».

2. Розділ IV викласти у такій редакції:

«Розділ IV
ПРОВАДЖЕННЯ ПО ПЕРЕВІРЦІ ВИРОКІВ, ПОСТАНОВ І УХВАЛ СУДУ
Глава 29
ПОДАЧА АПЕЛЯЦІЙ

Стаття 347. Судові рішення, на які може бути подана апеляція

Апеляція може бути подана:

1) на вироки, які не набрали законної сили, ухвалені місцевими судами;

2) на постанови про застосування чи незастосування примусових заходів виховного і медичного характеру, ухвалені місцевими судами.

Апеляція також може бути подана:

1) на ухвали (постанови), ухвалені місцевим судом, про закриття справи або направлення справи на додаткове розслідування;

2) на окремі ухвали (постанови), ухвалені місцевим судом;

3) на інші постанови місцевих судів у випадках, передбачених цим Кодексом.

Стаття 348. Особи, які мають право подати апеляцію

Апеляцію мають право подати:

1) засуджений, його законний представник і захисник — у частині, що стосується інтересів засудженого;

2) виправданий, його законний представник і захисник — у частині мотивів і підстав виправдання;

3) законний представник, захисник неповнолітнього та сам неповнолітній, щодо якого застосовано примусовий захід виховного характеру, — у частині, що стосується інтересів неповнолітнього;

4) законний представник та захисник особи, щодо якої вирішувалося питання про застосування примусового заходу медичного характеру;

5) обвинувачений, щодо якого справу закрито, його законний представник і захисник — у частині мотивів і підстав закриття справи;

6) обвинувачений, щодо якого справу направлено на додаткове розслідування;

7) цивільний відповідач або його представник — в частині, що стосується вирішення позову;

8) прокурор, який брав участь у розгляді справи судом першої інстанції, а також прокурор, який затвердив обвинувальний висновок, — у межах обвинувачення, що підтримував прокурор, який брав участь у розгляді справи судом першої інстанції;

9) потерпілий і його представник — у частині, що стосується інтересів потерпілого, але в межах вимог, заявлених ними в суді першої інстанції;

10) цивільний позивач або його представник — у частині, що стосується вирішення позову;

11) особа, щодо якої винесено окрему ухвалу (постанову) суду;

12) інші особи у випадках, передбачених цим Кодексом.

Стаття 349. Порядок і строки апеляційного оскарження

Апеляція, за винятком випадків, передбачених частиною п'ятою цієї статті, подається через суд, який постановив вирок, ухвалу чи постанову. До апеляції прокурора і захисника додається стільки її копій, щоб їх можна було вручити всім учасникам судового розгляду, інтересів яких стосується апеляція.

Якщо апеляція подана у встановлені частиною третьою цієї статті строки безпосередньо до суду апеляційної інстанції, він надсилає її до суду першої інстанції для виконання вимог, передбачених статтями 350 і 351 цього Кодексу.

Апеляція на вирок, ухвалу чи постанову суду першої інстанції, якщо інше не передбачено цим Кодексом, може бути подана протягом п'ятнадцяти діб з моменту їх проголошення, а засудженим, який перебуває під вартою, — в той же строк з моменту вручення йому копії вироку.

Протягом строку, встановленого для подання апеляції, справа ніким не може бути витребувана із суду. Протягом цього строку суд зобов'язаний надати сторонам за їх клопотанням можливість ознайомитися з матеріалами справи.

Апеляція на ухвалу чи постанову судді, винесену в порядку, передбаченому статтями 52[5], 165[2], 165[3], 177, 205 цього Кодексу, подається безпосередньо до апеляційного суду у строки, встановлені у цих статтях, і розглядається за правилами, встановленими статтею 382 цього Кодексу.

Стаття 350. Зміст апеляції

В апеляції зазначаються:

1) назва суду, якому адресується апеляція;

2) особа, яка подає апеляцію;

3) вирок, ухвала чи постанова, на які подається апеляція, і назва суду, який їх постановив;

4) вказівка на те, в чому полягає незаконність вироку, ухвали, постанови та доводи на її обґрунтування;

5) прохання особи, яка подає апеляцію;

6) перелік документів, які додаються до апеляції.

При обґрунтуванні прокурором та захисником необхідності зміни чи скасування вироку, ухвали, постанови апеляція повинна містити посилання на відповідні аркуші справи.

Стаття 351. Повідомлення про апеляцію

Про надходження апеляції суд першої інстанції оповіщає прокурора, інших зазначених у статті 348 цього Кодексу осіб, інтересів яких стосується апеляція, направленням відповідних повідомлень та шляхом поміщення оголошення на дошці об'яв суду. Протягом п'яти діб з часу поміщення оголошення зазначені особи мають право одержати в суді копію апеляції або ознайомитися з нею в суді. Одночасно з врученням копії або з ознайомленням з апеляцією їм роз'яснюється право протягом п'яти діб з цього часу подати свої заперечення на апеляцію.

Засудженому, що утримується під вартою, повідомлення про надходження апеляції та її копія вручаються через начальника відповідної установи. Одночасно йому роз'яснюється право протягом п'яти діб з часу вручення цих документів подати свої заперечення на апеляцію.

Заперечення на апеляцію додаються до справи або передаються безпосередньо до суду апеляційної інстанції.

Стаття 352. Залишення апеляції без руху і розгляду

У разі невиконання особою, яка подала апеляцію, вимог, передбачених статтею 350 цього Кодексу, головуючий своєю постановою залишає апеляцію без руху та повідомляє про необхідність виконання зазначених вимог закону протягом семи діб з моменту одержання повідомлення. Постанова оскарженню не підлягає.

Якщо у визначений строк ці вимоги не будуть виконані, то апеляція постановою головуючого визнається такою, що не підлягає розгляду. Постанова може бути оскаржено до суду апеляційної інстанції, який має право своєю ухвалою визнати апеляцію такою, що підлягає розгляду, і дати розпорядження суду першої інстанції щодо виконання ним вимог статті 351 цього Кодексу.

Стаття 353. Наслідки порушення строку на апеляційне оскарження та порядок його відновлення

У разі подання апеляції з пропуском встановленого статтею 349 цього Кодексу строку і при відсутності клопотання про його відновлення апеляція постановою головуючого визнається такою, що не підлягає розгляду.

У разі пропуску строку на апеляційне оскарження з поважних причин особи, які мають право на подання апеляції, можуть заявити клопотання перед судом, який постановив вирок чи виніс ухвалу, постанову, про відновлення пропущеного строку.

Питання про відновлення строку вирішується в судовому засіданні судом, який розглядав справу. Про день і час розгляду клопотання своєчасно повідомляються сторони, неявка яких до суду, однак не перешкоджає розгляду клопотання.

За результатами розгляду клопотання суд виносить ухвалу, постанову, якою відновлює пропущений строк або відмовляє у його відновленні і визнає апеляцію такою, що не підлягає розгляду.

Постанова судді чи ухвала суду, винесена відповідно до частини першої чи частини четвертої цієї статті, може бути оскаржена до суду апеляційної інстанції, який має право своєю ухвалою відновити пропущений строк, визнати апеляцію такою, що підлягає розгляду, і дати розпорядження суду першої інстанції щодо виконання ним вимог статті 351 Кодексу.

Стаття 354. Наслідки подання апеляції

Подання апеляції на вирок, ухвалу чи постанову суду зупиняє набрання ними законної сили та їх виконання, за винятком передбачених у цьому Кодексі випадків.

Після виконання вимог, передбачених статтею 351 цього Кодексу, суд, який постановив вирок чи виніс ухвалу, постанову, протягом семи діб передає справу разом з поданою апеляцією і запереченнями на неї до апеляційного суду і визначає дату розгляду ним справи. Справа призначається до розгляду не пізніше трьох місяців з дня направлення її до апеляційного суду. Справа повинна надійти до апеляційного суду не пізніш як за один місяць до визначеної судом першої інстанції дати розгляду.

Про дату призначення справи до апеляційного розгляду суд першої інстанції оповіщає заінтересованих осіб направленням відповідних повідомлень та шляхом поміщення оголошення на дошці об'яв суду. Засудженому, що утримується під вартою, про призначення справи до апеляційного розгляду повідомляється через начальника відповідної установи.

Якщо в апеляції ставиться питання про погіршення становища засудженого чи виправданого, суд першої інстанції одночасно викликає до суду апеляційної інстанції цих осіб, їх законних представників, а також захисників, якщо їх участь у справі відповідно до вимог статті 45 цього Кодексу є обов'язковою.

Стаття 355. Доповнення, зміна і відкликання апеляції

До початку розгляду справи в апеляційному суді особа, яка подала апеляцію, має право доповнити, змінити або відкликати її, а також подати свої заперечення на апеляцію іншого учасника судового розгляду.

Внесення до апеляції змін, які тягнуть за собою погіршення становища засудженого або виправданого за межами строків на апеляційне оскарження не допускається.

Захисник засудженого чи виправданого може відкликати свою апеляцію тільки за згодою підзахисного і його законного представника. Захисник, який вступив до справи в апеляційному провадженні, може змінити чи доповнити апеляцію захисника, який брав участь у розгляді справи судом першої інстанції, лише за згодою засудженого чи виправданого та їх законних представників.

Засуджений або виправданий вправі відкликати свою апеляцію, а також апеляцію свого захисника, крім випадків, передбачених частиною першою статті 45 цього Кодексу.

Апеляція представника потерпілого може бути відкликана ним лише за згодою потерпілого, а також самим потерпілим.

Глава 30
РОЗГЛЯД СПРАВИ ЗА АПЕЛЯЦІЄЮ

Стаття 356. Суди, які розглядають справи в апеляційному порядку

Апеляції розглядаються апеляційними судами:

1) Верховним Судом Автономної Республіки Крим, обласними, Київським і Севастопольським міськими судами — на судові рішення районних (міських) судів та міжрайонних (окружних) судів;

2) Військовими судами регіонів і Військово-Морських Сил — на судові рішення військових судів гарнізонів.

Стаття 357. Попередній розгляд справи апеляційним судом

Апеляційний суд у разі необхідності може провести попередній розгляд справи.

Попередній розгляд справи здійснюється в судовому засіданні суддею одноособово з обов'язковою участю прокурора. На судове засідання можуть бути викликані інші учасники судового розгляду, однак їх неявка не перешкоджає розгляду справи.

Попередній розгляд справи починається з доповіді судді, який повідомляє про підстави, з яких справу було внесено на попередній розгляд. Прокурор, інші учасники судового розгляду висловлюють свої думки щодо питань, винесених на розгляд. Постанова судді виноситься в нарадчій кімнаті.

При попередньому розгляді справи апеляційний суд може прийняти одне з таких рішень:

1) про питання, пов'язані з підготовкою справи до апеляційного розгляду;

2) про відмову в прийнятті апеляції до свого розгляду;

3) про зупинення провадження в справі;

4) про повернення справи суду першої інстанції.

При попередньому розгляді справи при необхідності ведеться протокол.

Стаття 358. Вирішення питань, пов'язаних з підготовкою справи до апеляційного розгляду

При попередньому розгляді справи апеляційний суд може розглянути такі питання, пов'язані з підготовкою справи до апеляційного розгляду:

1) про необхідність проведення судового слідства та його обсяг;

2) про витребування у необхідних випадках додаткових доказів;

3) про список осіб, які підлягають виклику в судове засідання;

4) про доручення суду першої інстанції;

5) про зміну, скасування або обрання запобіжного заходу;

6) про виклик у необхідних випадках перекладача;

7) про розгляд справи у відкритому чи закритому судовому засіданні;

8) про день і місце розгляду справи;

9) всі інші питання, які стосуються підготовчих дій до розгляду справи.

Засуджений чи виправданий, їх законні представники підлягають обов'язковому виклику в апеляційний суд, якщо в апеляції ставиться питання про погіршення їх становища або суд визнає необхідним провести судове слідство. У цих випадках викликаються і їх захисники, якщо їх участь у справі відповідно до вимог статті 45 цього Кодексу є обов'язковою. Засуджений, що утримується під вартою, підлягає обов'язковому виклику в апеляційний суд також у випадках, коли про це надійшло його клопотання.

Суд може визнати необхідним проведення судового слідства в повному обсязі чи частково, коли є підстави вважати, що судове слідство судом першої інстанції було проведено неповно чи однобічно.

Апеляційний суд з метою усунення неповноти чи однобічності судового слідства в суді першої інстанції вправі дати цьому суду доручення про виконання окремих процесуальних дій. На виконання цього доручення суд першої інстанції проводить відповідну дію з додержанням вимог, передбачених главою 26 цього Кодексу. Протокол судового засідання передається до апеляційного суду, який дав доручення, і приєднується до справи.

Стаття 359. Інші рішення апеляційного суду, які можуть бути прийняті при попередньому розгляді справи

Апеляційний суд відмовляє в прийнятті апеляції до свого розгляду, якщо апеляція подана особою, яка не має на це права.

Справа повертається суду першої інстанції у випадках, якщо:

1) протокол судового засідання не підписаний головуючим чи секретарем судового засідання — для виконання вимог, передбачених частиною другою статті 87 цього Кодексу;

2) суд першої інстанції не розглянув зауваження на протокол судового засідання чи не надав передбачену статтею 349 цього Кодексу можливість ознайомлення з матеріалами справи — для виконання вимог, передбачених статтями 88 і 349 цього Кодексу;

3) засудженому, виправданому не було вручено копію вироку — для виконання вимог, передбачених статтею 344 цього Кодексу;

4) суд першої інстанції прийняв апеляцію, яка не відповідає вимогам частини першої статті 350, статей 351 чи 352 цього Кодексу, — для виконання вимог, передбачених статтями 353 чи 354 цього Кодексу;

5) судом першої інстанції не виконано вимог, передбачених статтею 353 цього Кодексу, — для виконання цих вимог.

У разі захворювання підсудного, участь якого при апеляційному розгляді справи визнано обов'язковою, апеляційний суд зупиняє апеляційний розгляд справи.

У разі відмови апелянта від своїх апеляційних вимог і відсутності апеляцій інших учасників процесу апеляційний суд виносить ухвалу про закриття апеляційного розгляду справи.

Стаття 360. Строки розгляду справи в апеляційному суді

Апеляційний суд повинен розглянути справу у день, визначений судом першої інстанції.

Не пізніш як за три дні апеляційний суд оповіщає заінтересованих осіб шляхом поміщення оголошення на дошці об'яв суду про час і місце розгляду справи.

Засудженому, який утримується під вартою, про день розгляду справи повідомляється через начальника відповідної установи.

У випадках, коли при попередньому або апеляційному розгляді справи апеляційний суд визнав необхідним провести судове слідство, витребувати додаткові докази, викликати в судове засідання певних осіб, зробити доручення суду першої інстанції, а також у разі особливої складності справи, він може перенести розгляд справи не більш як на тридцять діб.

Стаття 361. Виклик до суду апеляційної інстанції

Виклик осіб до суду апеляційної інстанції здійснюється в порядку, передбаченому статтею 254 цього Кодексу.

Стаття 362. Розгляд справи в суді апеляційної інстанції

Виконавши підготовчі дії, зазначені в статтях 283-287, 293 цього Кодексу, головуючий роз'яснює учасникам судового розгляду їх права, а також право давати пояснення з приводу поданих апеляцій та виступати в судових дебатах, а особам, які подали апеляції, — право підтримувати апеляції або відмовитись від них. Клопотання учасників судового розгляду повинні стосуватися частини вироку, яка оскаржена в апеляційному порядку, і вирішуються судом за правилами статті 296 цього Кодексу.

Після цього головуючий чи один із суддів доповідає суть вироку чи постанови, повідомляє, ким і в якому обсязі вони були оскаржені, викладає основні доводи апеляцій і заперечень інших учасників процесу, якщо вони були подані. Головуючий з'ясовує, чи підтримують свої апеляції особи, які їх подали.

Неявка учасників процесу на засідання суду апеляційної інстанції не є перешкодою для розгляду справи, якщо інше не передбачено цим Кодексом або рішенням апеляційного суду.

Якщо суд апеляційної інстанції не проводив судового слідства, після виконання дій, зазначених у частині другій цієї статті, головуючий ознайомлює учасників судового розгляду з додатковими матеріалами, якщо вони були подані, матеріалами, що надійшли з суду першої інстанції на виконання доручень, вислуховує їх пояснення з приводу поданих апеляцій в порядку, передбаченому статтею 318 цього Кодексу, і переходить до судових дебатів.

Судове слідство в апеляційному суді провадиться за правилами глави 26 цього Кодексу лише щодо тієї частини вироку, законність і обгрунтованість якої оспорюється в апеляції.

Судові дебати в суді апеляційної інстанції проводяться у відповідності з вимогами статті 318 цього Кодексу і полягають у промовах учасників судового розгляду стосовно тієї частини вироку, яка оскаржена. Першими виступають особи, які подали апеляції. Прокурор, якщо він підтримує апеляцію, подану ним чи іншим прокурором, виступає першим, а в інших випадках — останнім.

Перед видаленням суду до нарадчої кімнати для постановлення рішення щодо законності і обгрунтованості вироку суду першої інстанції підсудному, якщо він брав участь в апеляційному розгляді справи, надається останнє слово.

Нарада суддів апеляційного суду провадиться з додержанням вимог, передбачених статтями 322 і 325 цього Кодексу.

Протокол судового засідання та фіксація технічними засобами перебігу судового процесу в апеляційному суді ведуться у випадку проведення ним судового слідства.

Стаття 363. Відновлення судового слідства

Якщо під час судових дебатів, виголошення останнього слова засудженим або виправданим чи при постановленні рішення апеляційним судом виникне необхідність дослідження нових обставин справи або доказів, що їх підтверджують чи спростовують, і якщо ці обставини і докази стосуються оскарженої частини вироку суду першої інстанції, апеляційний суд ухвалою відновлює судове слідство з додержанням вимог, передбачених статтею 326 цього Кодексу.

Стаття 364. Закриття апеляційного провадження

У разі відмови особи, яка подала апеляцію, від своїх вимог і при відсутності апеляцій інших учасників судового розгляду, апеляційний суд виносить ухвалу про закриття апеляційного провадження.

Стаття 365. Обсяг перевірки справи апеляційним судом

Вирок, ухвала чи постанова суду першої інстанції перевіряється апеляційним судом в межах апеляції. Висновки суду першої інстанції щодо фактичних обставин справи, які не оспорювалися і стосовно яких відповідно до вимог частини першої статті 299 і статті 301[1] цього Кодексу докази не досліджувалися, не перевіряються.

Якщо розгляд апеляції дає підстави для прийняття рішення на користь осіб, щодо яких апеляції не надійшли, апеляційний суд зобов'язаний прийняти таке рішення.

Стаття 366. Результати розгляду справи в апеляційному суді

У результаті розгляду апеляцій на рішення, зазначені у частині першій статті 347 цього Кодексу, апеляційний суд:

1) виносить ухвалу про залишення вироку чи постанови без зміни, а апеляції — без задоволення; скасування вироку чи постанови і повернення справи прокуророві на додаткове розслідування або на новий судовий розгляд в суд першої інстанції; скасування вироку чи постанови і закриття справи; зміну вироку чи постанови;

2) постановляє свій вирок, скасовуючи повністю чи частково вирок суду першої інстанції;

3) постановляє свою постанову, скасовуючи повністю чи частково постанову суду першої інстанції.

У результаті розгляду апеляцій на рішення, зазначені у частині другій статті 347 цього Кодексу, апеляційний суд:

1) виносить ухвалу про залишення ухвали чи постанови без зміни, а апеляції — без задоволення; скасування ухвали чи постанови і повернення її на новий судовий розгляд в суд першої інстанції, а у випадку скасування ухвали чи постанови про закриття справи і повернення її на додаткове розслідування; скасування окремої ухвали чи постанови; зміну ухвали чи постанови;

2) постановляє свою ухвалу, скасовуючи повністю чи частково ухвалу чи постанову суду першої інстанції.

Стаття 367. Підстави для скасування або зміни вироку чи постанови

Підставами для скасування або зміни судових рішень, зазначених у частині першій статті 347 цього Кодексу, при розгляді справи в апеляційному суді є:

1) однобічність або неповнота дізнання, попереднього чи судового слідства;

2) невідповідність висновків суду, викладених у вироку (постанові), фактичним обставинам справи;

3) істотне порушення кримінально-процесуального закону;

4) неправильне застосування кримінального закону;

5) невідповідність призначеного покарання тяжкості злочину та особі засудженого.

Апеляційний суд не вправі скасувати виправдувальний вирок лише з мотивів істотного порушення прав підсудного. Апеляційний суд не вправі скасувати постанову про незастосування примусових заходів виховного або медичного характеру лише з мотивів істотного порушення прав особи, стосовно якої ставилося питання про застосування цих засобів.

Стаття 368. Однобічність або неповнота дізнання, попереднього чи судового слідства

Однобічним або неповним визнається дізнання, попереднє чи судове слідство в суді першої інстанції, коли залишилися недослідженими такі обставини, з'ясування яких може мати істотне значення для правильного вирішення справи.

Дізнання, попереднє чи судове слідство в усякому разі визнається однобічним і неповним:

1) коли не були допитані певні особи, не були витребувані і досліджені документи, речові та інші докази для підтвердження чи спростування обставин, які мають істотне значення для правильного вирішення справи;

2) коли не були досліджені обставини, зазначені в ухвалі суду, який повернув справу на додаткове розслідування або на новий судовий розгляд, за винятком випадків, коли дослідити їх було неможливо;

3) коли необхідність дослідження тієї чи іншої обставини випливає з нових даних, встановлених при розгляді справи в апеляційному суді;

4) коли не були з'ясовані з достатньою повнотою дані про особу засудженого чи виправданого.

Стаття 369. Невідповідність висновків суду першої інстанції фактичним обставинам справи

Вирок чи постанова вважаються такими, що не відповідають фактичним обставинам справи:

1) коли висновки суду не підтверджуються доказами, дослідженими в судовому засіданні;

2) коли суд не взяв до уваги докази, які могли істотно вплинути на його висновки;

3) коли при наявності суперечливих доказів, які мають істотне значення для висновків суду, у вироку (постанові) не зазначено, чому суд взяв до уваги одні докази і відкинув інші;

4) коли висновки суду, викладені у вироку (постанові), містять істотні суперечності.

Вирок чи постанова із зазначених підстав підлягають скасуванню чи зміні лише тоді, коли невідповідність висновків суду фактичним обставинам справи могла вплинути на вирішення питання про винуватість засудженого або невинуватість виправданого, на правильність застосування кримінального закону, на визначення міри покарання

або застосування примусових заходів виховного чи медичного характеру.

Стаття 370. Істотні порушення вимог кримінально-процесуального закону

Істотним порушенням вимог кримінально-процесуального закону є такі порушення вимог цього Кодексу, які перешкодили чи могли перешкодити суду повно та всебічно розглянути справу і постановити законний, обгрунтований і справедливий вирок чи постанову.

2. Вирок (постанову) в усякому разі належить скасувати, якщо:

1) за наявності підстав для закриття справи її не було закрито;

2) вирок винесено незаконним складом суду;

3) порушено право обвинуваченого на захист;

4) порушено право обвинуваченого користуватися рідною мовою чи мовою, якою він володіє, і допомогою перекладача;

5) розслідування справи провадила особа, яка підлягала відводу;

6) справу розглянуто у відсутності підсудного, за винятком випадку, передбаченого частиною другою статті 262 цього Кодексу;

7) порушено правила підсудності;

8) порушено таємницю наради суддів;

9) вирок (постанову) не підписано будь-ким із суддів;

10) у справі відсутній протокол судового засідання або перебіг судового процесу у передбачених цим Кодексом випадках не фіксувався технічними засобами;

11) порушено вимоги статей цього Кодексу про обов'язковість пред'явлення обвинувачення і матеріалів розслідування для ознайомлення;

12) обвинувальний висновок не затверджений прокурором чи він не був вручений обвинуваченому;

13) порушено вимоги статей цього Кодексу, які встановлюють незмінність складу суду, надання підсудному права виступити в дебатах і з останнім словом.

Стаття 371. Неправильне застосування кримінального закону

Неправильним застосуванням кримінального закону, що тягне за собою скасування або зміну вироку (постанови), є:

1) незастосування судом кримінального закону, який підлягає застосуванню;

2) застосування кримінального закону, який не підлягає застосуванню;

3) неправильне тлумачення закону, яке суперечить його точному змісту.

Стаття 372. Невідповідність призначеного судом покарання тяжкості злочину та особі засудженого

Невідповідним тяжкості злочину та особі засудженого визнається таке покарання, яке хоч і не виходить за межі, встановлені відповідною статтею Кримінального кодексу, але за своїм видом чи розміром є явно несправедливим як внаслідок м'якості, так і суворості.

Стаття 373. Зміна вироку (постанови) апеляційним судом

Апеляційний суд змінює вирок у випадках:

1) пом'якшення призначеного покарання, коли визнає, що покарання за своєю суворістю не відповідає тяжкості злочину та особі засудженого;

2) зміни кваліфікації злочину і застосування кримінального закону про менш тяжкий злочин;

3) зменшення сум, які підлягають стягненню, або збільшення цих сум, якщо таке збільшення не впливає на обсяг обвинувачення і кваліфікацію злочину;

4) в інших випадках, коли зміна вироку не погіршує становища засудженого.

Апеляційний суд змінює постанову про застосування примусових заходів виховного чи медичного характеру у випадках:

1) зміни кваліфікації суспільно-небезпечного діяння і застосування статті Кримінального кодексу, яка передбачає відповідальність за менш тяжке діяння;

2) пом'якшення виду примусового заходу виховного чи медичного характеру.

Стаття 374. Скасування вироку (постанови) з поверненням справи прокурору, на додаткове розслідування чи новий судовий розгляд

Апеляційний суд скасовує вирок (постанову) і повертає справу на додаткове розслідування у випадках:

1) коли під час дізнання чи попереднього слідства були допущені такі істотні порушення кримінально-процесуального закону, які виключали можливість постановлення вироку чи постанови;

2) якщо є підстави для застосування кримінального закону про більш тяжкий злочин, обвинувачення у вчиненні якого засудженому не пред'являлось, якщо з цих підстав була подана апеляція прокурора чи потерпілого або його представника;

3) якщо є підстави для застосування кримінального закону, який передбачає більш тяжке на відміну від встановленого досудовим слідством суспільно-небезпечне діяння, у справах про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру;

4) якщо при апеляційному розгляді справи встановлено таку однобічність або неповноту дізнання чи попереднього слідства, які не можуть бути усунені в судовому засіданні.

Апеляційний суд скасовує вирок (постанову) і повертає справу на новий судовий розгляд в суд першої інстанції, якщо при розгляді справи в суді першої інстанції були допущені такі істотні порушення кримінально-процесуального закону, які виключали можливість постановлення вироку чи постанови, зокрема, порушення, зазначені в пунктах 2, 3, 4, 6-10, 13 частини другої статті 370 цього Кодексу.

Скасовуючи вирок (постанову), апеляційний суд не має права вирішувати наперед питання про доведеність чи недоведеність обвинувачення, достовірність або недостовірність доказів, переваги одних доказів над іншими, застосування судом першої інстанції того чи іншого кримінального закону та покарання.

Апеляційний суд вправі скасувати вирок (постанову) і повернути справу на додаткове розслідування чи новий судовий розгляд у частині обвинувачення, залишивши в решті судове рішення без зміни, за умови, що це обвинувачення мало самостійну кримінально-правову кваліфікацію і може бути розглянуто в окремому провадженні.

У разі скасування вироку (постанови) внаслідок порушень, допущених при розгляді справи в суді, справа направляється для нового розгляду до суду, який постановив вирок, але в іншому складі суддів.

У разі скасування вироку (постанови) з поверненням справи на додаткове розслідування, справа надсилається прокурору через суд, який постановив вирок (постанову).

Вказівки суду, який розглянув справу в апеляційному порядку, є обов'язковими для органів дізнання і попереднього слідства при додатковому розслідуванні і суду першої інстанції при повторному розгляді справи.

Стаття 375. Розгляд справи судом першої інстанції після скасування вироку (постанови)

Після скасування вироку (постанови) апеляційним судом суд першої інстанції розглядає справу у відповідності з вимогами глав 25-28 цього Кодексу.

При новому розгляді справи судом першої інстанції застосування закону про більш тяжкий злочин та посилення покарання допускається тільки за умови, якщо вирок було скасовано за апеляцією прокурора або потерпілого чи його представника в зв'язку з необхідністю застосування закону про більш тяжкий злочин або коли при скасуванні вироку визнано необхідним застосувати більш суворе покарання, а також, коли при додатковому розслідуванні справи буде встановлено, що обвинувачений вчинив більш тяжкий злочин, або коли збільшився обсяг обвинувачення.

При новому розгляді справи про застосування примусових заходів виховного або медичного характеру кваліфікація суспільно-небезпечного діяння як більш тяжкого допускається за умови, якщо з цієї підстави було подано апеляцію прокурором чи потерпілим або його представником.

Стаття 376. Закриття справи апеляційним судом

Апеляційний суд, встановивши обставини, передбачені статтями 6, 7, 7^1, 7^2, 8, 9, 10 цього Кодексу, скасовує обвинувальний вирок чи постанову і закриває справу.

Стаття 377. Зміст ухвали апеляційного суду

Ухвала апеляційного суду складається із вступної, описово-мотивувальної і резолютивної частин, у яких має бути зазначено:

1) місце і час постановлення ухвали;

2) назва і склад суду, що постановив ухвалу;

3) особи, які брали участь у розгляді справи в засіданні апеляційної інстанції;

4) зміст вироку (постанови);

5) особа, яка подала апеляцію;

6) суть апеляції;

7) короткий виклад пояснень осіб, які брали участь у засіданні;

8) аналіз доказів, досліджених під час повного або часткового судового слідства, проведеного апеляційним судом, та докладні мотиви прийнятого рішення;

9) результати розгляду справи.

При залишенні апеляції без задоволення в ухвалі апеляційного суду мають бути зазначені підстави, через які апеляцію визнано необгрунтованою.

При скасуванні або зміні вироку (постанови) в ухвалі повинно бути зазначено, які статті закону порушено та в чому саме полягають ці порушення або необгрунтованість вироку (постанови).

Повертаючи справу на додаткове розслідування або на новий судовий розгляд, апеляційний суд повинен зазначити в ухвалі обставини, які належить з'ясувати. Одночасно суд може вказати, які слідчі дії для з'ясування цих обставин необхідно виконати.

Стаття 378. Вирок (постанова) апеляційного суду

Апеляційний суд скасовує вирок суду першої інстанції і постановляє свій вирок у випадках:

1) необхідності застосування закону про більш тяжкий злочин чи збільшення обсягу обвинувачення, за умови, що засудженому було пред'явлено обвинувачення у вчиненні такого злочину чи у вчиненні злочину в такому обсязі і від цього обвинувачення він захищався в суді першої інстанції;

2) необхідності застосування більш суворого покарання;

3) скасування необгрунтованого виправдувального вироку суду першої інстанції;

4) неправильного звільнення засудженого від відбуття покарання.

Скасування вироку суду першої інстанції і постановлення вироку апеляційним судом у випадках, передбачених частиною першою цієї статті, допускається лише за умови, що в апеляції прокурора, потерпілого чи його представника ставилось питання про скасування вироку саме з цих підстав.

Вирок апеляційного суду повинен відповідати вимогам, зазначеним у статтях 332-335 цього Кодексу. Крім того, у вироку апеляційного суду зазначається зміст вироку суду першої інстанції, суть апеляції, мотиви прийнятого рішення.

Апеляційний суд скасовує постанову про застосування примусових заходів виховного чи медичного характеру і постановляє свою постанову у випадках:

1) необхідності кваліфікації суспільно-небезпечного діяння як більш тяжкого, якщо таке було зазначено у постанові слідчого про закриття справи і застосування примусових заходів виховного характеру або про направлення справи до суду для вирішення питання про застосування примусових заходів медичного характеру;

2) застосування більш суворого виду примусових заходів виховного чи медичного характеру;

3) скасування необгрунтованої постанови суду про закриття справи щодо неосудного або неповнолітнього з тих мотивів, що вони не вчинили суспільно-небезпечне діяння.

Скасування постанови суду першої інстанції і винесення постанови апеляційним судом з цих підстав допускається, якщо з цих же підстав було подано апеляцію прокурором чи потерпілим або його представником.

Постанова апеляційного суду про застосування примусових заходів виховного чи медичного характеру повинна відповідати вимогам статей 420, 448 цього Кодексу. Крім того, у постанові апеляційного суду зазначається зміст постанови суду першої інстанції, суть апеляції, мотиви прийнятого рішення.

Стаття 379. Складання ухвали, постанови, вироку, оголошення ухвали (постанови) і проголошення вироку апеляційного суду

Ухвала апеляційного суду складається одним із суддів. Після складання ухвали і підписання її всіма суддями суд повертається до залу судового засідання, де ухвалу оголошує один із суддів.

Якщо складання ухвали вимагає значного часу, суд має право обмежитись складанням і оголошенням лише резолютивної її частини, яку підписують всі судді. Повний текст ухвали повинен бути складений не пізніше п'яти діб з дня оголошення резолютивної частини і оголошений учасникам судового розгляду. Про час оголошення повного тексту ухвали має бути зазначено у раніше складеній її резолютивній частині.

Вирок і постанова апеляційного суду складаються і підписуються з додержанням вимог, передбачених статтями 332 і 339 цього Кодексу. Вирок проголошується, а постанова оголошується за правилами статті 341 цього Кодексу.

Суддя апеляційного суду, залишившись при постановленні вироку, винесенні ухвали чи постанови при окремій думці, має право викласти її письмово в нарадчій кімнаті. Цей документ не підлягає оголошенню, але приєднується до справи.

Стаття 380. Окрема ухвала апеляційного суду

Апеляційний суд за наявності підстав, передбачених статтею 232 цього Кодексу, виносить окрему ухвалу. Крім того, він може окремою ухвалою звернути увагу відповідних посадових осіб на факти порушення закону при розслідуванні і розгляді справи судом першої інстанції.

Стаття 381. Звернення до виконання ухвали, вироку, постанови апеляційного суду

Для виконання ухвали апеляційного суду справа надсилається до суду першої інстанції не пізніше трьох діб після її розгляду, а у випадках, передбачених частиною другою статті 379 цього Кодексу, — після складання і оголошення повного тексту ухвали. Для виконання вироку чи постанови апеляційного суду, якщо вони не були оскаржені до суду касаційної інстанції, справа надсилається до суду першої інстанції не пізніше трьох діб після набрання вироком, постановою законної сили.

Якщо на підставі рішення апеляційного суду засуджений підлягає звільненню з-під варти, суд звільняє його з-під варти в залі судового засідання. У випадку прийняття такого рішення у відсутності засудженого копія рішення надсилається протягом доби адміністрації місця попереднього ув'язнення для виконання. Адміністрація місця попереднього ув'язнення зобов'язана протягом доби з дня одержання копії рішення повідомити суд першої інстанції про звільнення ув'язненого з-під варти.

Суд першої інстанції зобов'язаний перевірити виконання рішення про звільнення ув'язненого з-під варти.

Стаття 382. Порядок перевірки ухвал суду і постанов судді

Апеляційна перевірка судових рішень, зазначених у частині другій статті 347 цього Кодексу, здійснюється з додержанням вимог цієї глави. При перевірці цих рішень судове слідство не провадиться. Апеляції на постанови судді, винесені в порядку, передбаченому статтями 52^5, 165^2, 165^3,177, 205 цього Кодексу, розглядаються не пізніше, як через три доби після їх надходження до апеляційного суду. Для розгляду цих апеляцій відповідні матеріали невідкладно витребовуються апеляційним судом.

Апеляційна інстанція не вправі постановити свій вирок, скасувавши ухвалу (постанову) суду першої інстанції про закриття справи або направлення справи на додаткове розслідування.

Глава 31
КАСАЦІЙНЕ ПРОВАДЖЕННЯ

Стаття 383. Судові рішення, які можуть бути перевірені в касаційному порядку

У касаційному порядку можуть бути перевірені:

1) вироки, ухвали і постанови апеляційного суду, постановлені ним як судом першої інстанції;

2) вироки і постанови апеляційного суду, постановлені ним в апеляційному порядку.

У касаційному порядку також можуть бути перевірені вироки районного (міського), міжрайонного (окружного) судів, військових судів гарнізонів, ухвали апеляційного суду, постановлені щодо цих вироків.

Стаття 384. Особи, які мають право на касаційне оскарження або внесення касаційного подання

Касаційні скарги на судові рішення, зазначені у частині першій статті 383 цього Кодексу, мають право подати особи, коло яких визначено у статті 348 цього Кодексу.

Касаційні скарги на судові рішення, зазначені у частині другій статті 383 цього Кодексу, мають право подати:

1) засуджений, його законний представник і захисник — у частині, що стосується інтересів засудженого;

2) виправданий, його законний представник і захисник — у частині мотивів і підстав виправдання;

3) позивач, відповідач або їх представники — у частині, що стосується вирішення позову;

Касаційне подання на судові рішення, зазначені у частині першій статті 383 цього Кодексу, має право подати прокурор, який брав участь у розгляді справи судом першої чи апеляційної інстанції, чи прокурор, який затвердив обвинувальний висновок.

Касаційне подання на судові рішення, зазначені у частині другій статті 383 цього Кодексу, має право подати прокурор, який брав участь у розгляді справи судом першої чи апеляційної інстанції, а також Генеральний прокурор України та його заступники, прокурор Автономної Республіки Крим, прокурор області, міст Києва і Севастополя, прирівнені до них прокурори та їх заступники в межах їх повноважень — незалежно від їх участі в розгляді справи судом першої чи апеляційної інстанції.

Особам, які вправі подати касаційну скаргу, касаційне подання, надається можливість ознайомитися в суді з матеріалами справи для вирішення питання про внесення касаційної скарги чи подання.

Стаття 385. Суди, які розглядають справи в касаційному порядку

Касаційні скарги і подання розглядаються:

1) колегією суддів палати Верховного Суду України з кримінальних справ — на судові рішення, постановлені Верховним судом Автономної Республіки Крим, обласними, Київським і Севастопольським міськими судами, вироки районних (міських) та міжрайонних (окружних) судів;

2) колегією суддів військової палати Верховного Суду України — на судові рішення, постановлені військовими судами регіонів і Військово-Морських Сил, вироки військових судів гарнізонів.

Стаття 386. Строки касаційного оскарження і внесення касаційного подання

Касаційні скарги і подання на судові рішення, зазначені у частині першій статті 383 цього Кодексу, можуть бути подані протягом одного місяця з моменту проголошення вироку чи оголошення ухвали або постанови, які оскаржуються, а засудженим, який перебуває під вартою, — в той же строк з моменту вручення йому копії вироку чи постанови.

Касаційні скарги і подання на судові рішення, зазначені у частині другій статті 383 цього Кодексу, можуть бути подані протягом шести місяців з моменту набрання ними законної сили.

Протягом строку, встановленого на касаційне оскарження, справа ніким не може бути витребувана із суду, який виконує судове рішення, за винятком суду касаційної інстанції.

У разі подачі скарги чи подання з пропуском встановленого частинами першою і другою цієї статті строку і при відсутності клопотання про його відновлення скарга чи подання постановою судді визнається такою, що не підлягає розгляду. Цей строк може бути відновлений у випадках і в порядку, передбачених статтею 353 цього Кодексу.

Стаття 387. Порядок касаційного оскарження і внесення касаційного подання

Касаційні скарги і подання на судові рішення, зазначені у частині першій статті 383 цього Кодексу, подаються через суд, який постановив вирок чи виніс ухвалу або постанову, а на інші рішення — безпосередньо до касаційного суду. До скарги, подання додається стільки її копій, щоб їх можна було вручити всім учасникам судового розгляду, інтересів яких вона стосується. Цей обов'язок не поширюється на засудженого, який перебуває під вартою.

Зміст касаційних скарг і подання повинні відповідати вимогам, зазначеним у статті 350 цього Кодексу.

Повідомлення про надходження касаційних скарг і подання на судові рішення, зазначені у частині першій статті 383 цього Кодексу, здійснюється судом, який постановив оскаржуване рішення, з додержанням вимог статті 351 цього Кодексу.

Стаття 388. Рух справи в касаційній інстанції

Справа з касаційними скаргами і поданнями на судові рішення, зазначені у частині першій статті 383 цього Кодексу, передається до касаційного розгляду після надходження її до суду.

Касаційні скарги, подання на судові рішення, зазначені у частині другій статті 383 цього Кодексу, передаються судді касаційного суду, який протягом 15 діб з часу їх надходження вирішує питання про витребування справи. Справа не витребовується, якщо скарга, подання відповідно до вимог статті 350, частини другої статті 383, статті 384, частини другої статті 386, частини першої статті 398 цього Кодексу не може бути предметом розгляду суду касаційної інстанції. Про прийняте рішення суддя виносить постанову, копія якої надсилається прокуророві чи особі, яка подала скаргу. Постанова оскарженню не підлягає. Відмова у витребуванні справи не перешкоджає витребуванню справи при повторному надходженні подання чи скарги за умови усунення зазначених в ухвалі суду недоліків і якщо вони надійшли в межах строку, визначеного статтею 386 цього Кодексу, або не пізніше одного місяця з дня одержання копії ухвали про відмову у витребуванні справи.

Одночасно з витребуванням справи за наявності для цього підстав суддя може зупинити виконання судового рішення до розгляду подання чи скарги в суді, за винятком тих рішень, що зазначені у частині першій статті 383 цього Кодексу.

Стаття 389. Наслідки надходження касаційних скарг чи подання і порядок призначення їх до касаційного розгляду

Подання касаційних скарг чи подання на судові рішення, зазначені у частині першій статті 383 цього Кодексу, зупиняє набрання ними законної сили.

Подання касаційних скарг чи подання на судові рішення, зазначені у частині другій статті 383 цього Кодексу, не зупиняє набрання ними законної сили.

Після виконання вимог, передбачених статтею 351 цього Кодексу, суд, який постановив судові рішення, зазначені у частині першій статті 383 цього Кодексу, протягом семи діб передає справу разом з поданою скаргою, поданням і запереченнями на неї до касаційного суду і визначає дату розгляду справи, про що повідомляє сторони у справі.

Касаційну скаргу, подання на судові рішення, зазначені у частині другій статті 383 цього Кодексу, до розгляду призначає касаційний суд, про що повідомляє прокуророві, а також особам, зазначеним у статті 384 цього Кодексу, роз'яснює їм, що вони вправі подати заперечення на подання чи скаргу або ж подати власні подання, скарги про перегляд справи у касаційному порядку.

Стаття 390. Доповнення, зміна і відкликання касаційних скарг і подання

До початку розгляду справи в касаційному суді особа, що подала скаргу, прокурор, який вніс подання, та особи, зазначені у частині четвертій статті 384 цього Кодексу, — щодо подання прокурора в межах його позицій, мають право доповнити, змінити або відкликати їх, а також подати свої заперечення на скаргу, подання іншого учасника судового розгляду, додержуючись при цьому вимог статті 355 цього Кодексу.

Стаття 391. Особи, які беруть участь у розгляді справи в касаційному порядку

У засіданні суду касаційної інстанції, яке проводиться за участю прокурора, можуть брати участь особи, вказані у статті 384 цього Кодексу. У разі потреби суд має право запросити цих осіб для дачі пояснень. Клопотання засудженого, який утримується під вартою, про виклик його для дачі пояснень при касаційній перевірці судових рішень, визначених у частині першій статті 383 цього Кодексу, є обов'язковим для суду касаційної інстанції.

Учасники судового розгляду, що з'явилися у судове засідання, мають право давати пояснення.

Стаття 392. Строки розгляду справи у касаційному суді

Касаційне подання, касаційна скарга на судові рішення, зазначені у частині першій статті 383 цього Кодексу, призначаються до касаційного розгляду не пізніше двох місяців з дня їх направлення до касаційного суду, а подання чи скарга на судові рішення, зазначені у частині другій статті 383 цього Кодексу, — не пізніше двох місяців з дня винесення ухвали про призначення справи до касаційного розгляду.

Не пізніше як за три дні до розгляду справи в приміщенні касаційного суду має бути вивішено оголошення про час і місце розгляду справи. В необхідних випадках за ухвалою касаційного суду розгляд справи може бути перенесено.

Про зміну дати розгляду справи суд касаційної інстанції заздалегідь повідомляє осіб, які беруть участь у справі.

Стаття 393. Прийняття касаційним судом нових матеріалів

На ствердження або спростування доводів, викладених у скарзі або поданні, особи, що їх подали, мають право подати до касаційного суду документи, яких не було в справі. Нові матеріали не можуть отримуватися шляхом проведення слідчих дій. Особа, яка подала нові матеріали, повинна вказати, яким шляхом вони були одержані та яке значення вони мають для вирішення справи.

Нові матеріали можуть бути витребувані також касаційним судом.

Стаття 394. Розгляд справи касаційним судом

Справа з касаційними скаргами і поданнями на судові рішення, зазначені у частині першій статті 383 цього Кодексу, розглядається з обов'язковим повідомленням прокурора та осіб, зазначених у статті 384 цього Кодексу.

Справа з касаційними скаргами і поданнями на судові рішення, зазначені у частині другій статті 383 цього Кодексу, протягом тридцяти діб після її находження розглядається касаційним судом у складі трьох суддів з участю прокурора. Суд своєю ухвалою вирішує питання про призначення справи до розгляду з обов'язковим повідомленням осіб, зазначених у статті 384 цього Кодексу, або відмовляє у задоволенні касаційної скарги, касаційного подання.

Справа, що призначена до розгляду з обов'язковим повідомленням прокурора та осіб, зазначених у статті 384 цього Кодексу, розглядається касаційним судом у складі трьох суддів за участю прокурора з додержанням порядку, передбаченого частинами першою, другою і третьою статті 362 цього Кодексу.

Нарада суддів касаційної інстанції провадиться з додержанням вимог, передбачених статтями 322 і 325 цього Кодексу.

Стаття 395. Обсяг перевірки справи касаційним судом

Касаційний суд перевіряє законність та обґрунтованість судового рішення за наявними в справі і додатково поданими матеріалами в тій частині, в якій воно було оскаржене. Суд касаційної інстанції вправі вийти за межі касаційних вимог, якщо цим не погіршується становище засудженого чи виправданого.

Якщо задоволення скарги чи подання дає підстави для прийняття рішення на користь інших засуджених, від яких не надійшли скарги або щодо яких не внесено подання, касаційний суд зобов'язаний прийняти таке рішення.

Стаття 396. Результати розгляду справи судом касаційної інстанції

У результаті касаційного розгляду справи суд приймає одне з таких рішень:

1) залишає вирок, постанову чи ухвалу без зміни, а касаційні скарги чи подання — без задоволення;

2) скасовує вирок, постанову чи ухвалу і направляє справу на нове розслідування або новий судовий або апеляційний розгляд;

3) скасовує вирок, постанову чи ухвалу і закриває справу;

4) змінює вирок, постанову чи ухвалу.

У разі відкликання касаційних скарг чи подання касаційний суд виносить ухвалу про закриття касаційного провадження, якщо іншими учасниками судового розгляду рішення не було оскаржене в касаційному порядку.

Стаття 397. Недопустимість погіршення становища засудженого чи виправданого

Касаційний суд не вправі посилити покарання або застосувати закон про більш тяжкий злочин.

Обвинувальний вирок, постановлений апеляційним чи місцевим судом, ухвалу апеляційного суду щодо вироку місцевого суду може бути скасовано у зв'язку з необхідністю застосувати закон про більш тяжкий злочин або більш суворе покарання лише у разі, коли з цих підстав вніс подання прокурор або подав скаргу потерпілий чи його представник.

Виправдувальний вирок, постановлений апеляційним чи місцевим судом, ухвалу апеляційного суду щодо вироку місцевого суду може бути скасовано не інакше як за поданням прокурора, скаргою потерпілого чи його представника, а також за скаргою виправданої особи з мотивів виправдання.

Стаття 398. Підстави для скасування або зміни вироку, ухвали чи постанови

Підставами для скасування або зміни вироку, ухвали, постанови є:

1) істотне порушення кримінально-процесуального закону;

2) неправильне застосування кримінального закону;

3) невідповідність призначеного покарання тяжкості злочину та особі засудженого.

Вирок місцевого, апеляційного суду, постановлений ним як судом першої інстанції, може бути скасований або змінений і в зв'язку з однобічністю, неповнотою дізнання, попереднього чи судового слідства або невідповідністю висновків суду, викладених у вироку, фактичним обставинам справи.

При вирішенні питання про наявність зазначених у частині 1 цієї статті підстав суд касаційної інстанції керується статтями 368(372 цього Кодексу.

Касаційний суд не вправі скасувати виправдувальний вирок або ухвалу, постанову про закриття справи лише з мотивів істотного порушення прав обвинуваченого.

Стаття 399. Обов'язковість вказівок касаційної інстанції

Вказівки суду, який розглянув справу в касаційному порядку, є обов'язковими для органів дізнання чи досудового слідства при додатковому розслідуванні і суду першої чи апеляційної інстанції при повторному розгляді справи.

Стаття 400. Розгляд справи після скасування вироку, постанови чи ухвали

Після скасування вироку, постанови чи ухвали справа підлягає розгляду у відповідності з вимогами глав 23(30 цього Кодексу.

Посилення покарання або застосування закону про більш тяжкий злочин при новому розгляді справи судом першої інстанції або апеляційним судом допускається тільки за умови, що вирок було скасовано за м'якістю покарання або у зв'язку з необхідністю застосування закону про більш тяжкий злочин за поданням прокурора або за скаргою потерпілого чи його представника, а також коли при новому розслідуванні справи буде встановлено, що обвинувачений вчинив більш тяжкий злочин, або коли збільшився обсяг обвинувачення.

Стаття 400^{1}. Закриття справи касаційним судом

Касаційний суд, встановивши обставини, передбачені статтями 6, 7, 7^{1}, 7^{2}, 8, 9, 10 цього Кодексу, скасовує обвинувальний вирок чи постанову і закриває справу.

Стаття 400^{2}. Ухвала касаційного суду

Ухвала касаційного суду складається і оголошується з додержанням вимог, передбачених статтями 377, 379 цього Кодексу. У випадках, передбачених статтею 232 цього Кодексу, одночасно з постановленням ухвали касаційний суд може винести окрему ухвалу.

Стаття 400^{3}. Звернення ухвали до виконання

Для виконання ухвали касаційного суду справа надсилається до суду першої інстанції не пізніше п'яти діб після її розгляду, а у випадках, передбачених частиною другою статті 379 цього Кодексу, — після складання і оголошення мотивованої ухвали.

Якщо на підставі касаційної ухвали засуджений підлягає звільненню з-під варти, суд звільняє його з-під варти в залі судового засідання. У випадку прийняття такого рішення у відсутності засудженого, копія ухвали надсилається протягом доби адміністрації місця попереднього ув'язнення для виконання. Адміністрація місця попереднього ув'язнення зобов'язана протягом доби з дня одержання копії ухвали повідомити касаційний суд та суд першої інстанції про звільнення ув'язненого з-під варти.

Суд першої інстанції зобов'язаний перевірити виконання ухвали про звільнення ув'язненого з-під варти.

Глава 32
ПЕРЕГЛЯД СУДОВИХ РІШЕНЬ В ПОРЯДКУ ВИКЛЮЧНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Стаття 400^{4}. Підстави для перегляду судових рішень в порядку виключного провадження

Підставами для перегляду судових рішень, що набрали законної сили, в порядку виключного провадження є:

1) нововиявлені обставини;

2) неправильне застосування кримінального закону та істотне порушення вимог кримінально-процесуального закону, які істотно вплинули на правильність судового рішення.

Перегляд судових рішень з підстав, передбачених у пункті 2 частини першої цієї статті, з метою застосувати закон про більш тяжкий злочин, збільшити обсяг обвинувачення чи з інших підстав погіршити становище засудженого, а також виправдувального вироку, ухвали чи постанови про закриття справи не допускається.

Стаття 400^{5}. Нововиявлені обставини

Нововиявленими обставинами визнаються:

1) фальсифікація доказів, неправильність перекладу, а також показань свідка, потерпілого, обвинуваченого, підсудного, висновку і пояснень судового експерта, на яких ґрунтується вирок;

2) зловживання прокурора, дізнавача, слідчого чи суддів під час провадження у справі;

3) всі інші обставини, які не були відомі суду при винесенні судового рішення і які самі по собі або разом із раніше виявленими обставинами доводять неправильність засудження або виправдання підсудного.

Фальсифікація доказів, завідомо неправильний переклад, завідомо неправдиві показання свідка, потерпілого, завідомо неправильний висновок і пояснення судового експерта, зловживання прокурорів, дізнавачів, слідчих і суддів є підставами для перегляду судових рішень, що набрали законної сили, в порядку виключного провадження лише в тому разі, коли вони встановлені вироком, що набрав законної сили, а при неможливості постановлення вироку — матеріалами розслідування.

Стаття 400^{6}. Строки перегляду судових рішень в порядку виключного провадження

Перегляд виправдувального вироку, ухвали чи постанови про закриття справи за нововиявленими обставинами допускається лише протягом встановлених законом строків давності притягнення до кримінальної відповідальності і не пізніше одного року з дня виявлення нових обставин.

Днем виявлення нових обставин є день набрання законної сили вироком суду щодо свідка, потерпілого, судового експерта, перекладача у зв'язку з дачею ними завідомо неправдивих показань, завідомо неправильного висновку, пояснень чи перекладу, щодо прокурора, дізнавача, слідчого, судді у зв'язку з допущеним ними зловживанням, а також щодо інших осіб у зв'язку з фальсифікацією ними доказів, а при неможливості постановлення вироку — день складання прокурором за матеріалами розслідування висновку про наявність нововиявлених обставин.

Днем виявлення нових обставин у вигляді дій певних осіб, які не підпадають під ознаки злочинів, а також інших обставин є день складання прокурором висновку про підтвердження таких обставин матеріалами розслідування.

За наявності доказів, які підтверджують, що особа вчинила більш тяжкий злочин, ніж той, за який вона була засуджена, справа може бути відновлена у зв'язку з нововиявленими обставинами тільки протягом строку давності притягнення до кримінальної відповідальності за більш тяжкий злочин.

За наявності доказів, які підтверджують невинуватість засудженого або вчинення ним менш тяжкого злочину, відновлення справи за нововиявленими обставинами строками не обмежено.

Перегляд судових рішень з підстав, передбачених у пункті 2 частини першої статті 400^{4} цього Кодексу, строком не обмежується.

Відбуття покарання або смерть засудженого не є перешкодою для перегляду справи в інтересах його реабілітації.

Стаття 400^{7}. Особи, які мають право поставити питанння про перегляд судового рішення в порядку виключного провадження

Подання про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами мають право приносити Генеральний прокурор України та його заступники, прокурор Автономної Республіки Крим, прокурор області, прокурор міст Києва чи Севастополя, військовий прокурор (на правах прокурора області).

Подання про внесення на судовий розгляд клопотання про перегляд судового рішення з підстав, передбачених пунктом 2 частини першої статті 400^{4} цього Кодексу, мають право вносити судді касаційного суду в кількості не менше п'яти осіб.

Стаття 400^{8}. Дії прокурора по відновленню справи в зв'язку з нововиявленими обставинами

Заяви про перегляд справи заінтересовані особи, підприємства, установи, організації і посадові особи подають прокуророві. З метою перевірки заяви прокурор вправі витребувати справу із суду.

Прокурор у всіх випадках, коли йому стануть відомі нові обставини в справі, зобов'язаний особисто або через органи дізнання чи слідчих провести необхідне розслідування цих обставин.

Про призначення розслідування нововиявлених обставин виноситься постанова, і розслідування провадиться за правилами, встановленими цим Кодексом для проведення попереднього слідства.

Закінчивши розслідування нововиявлених обставин, районний, міський прокурор при наявності підстав для відновлення справи направляє її разом з матеріалами розслідування або вироком, що набрав законної сили, яким винні у зловживанні або фальсифікації доказів у справі уже засуджені, і своїм висновком відповідно прокуророві Автономної Республіки Крим, прокуророві області, прокуророві міст Києва чи Севастополя, військовому прокурору (на правах прокурора області), який і вирішує питання про принесення подання до апеляційного суду.

Справи, в яких вирок винесено апеляційним судом, прокурор Автономної Республіки Крим, прокурор області або прокурор міст Києва, Севастополя, військовий прокурор (на правах прокурора області) направляє Генеральному прокурору України, який вирішує питання про принесення подання до касаційного суду.

Коли прокурор не вбачає підстав для перегляду справи в зв'язку з нововиявленими обставинами, він відмовляє в цьому своєю вмотивованою постановою, про що повідомляє осіб та підприємства, установи, організації, які подали заяви. Ця постанова прокурора може бути оскаржена вищестоящому прокуророві.

Стаття 400^{9}. Порушення питання про перегляд судового рішення в порядку виключного провадження

Клопотання про перегляд судових рішень з підстав, передбачених пунктом 1 частини першої статті 400^{4} цього Кодексу, вправі подавати прокуророві учасники процесу, а також інші особи, якщо таке право надано їм законом.

Клопотання про перегляд судового рішення з підстав, передбачених пунктом 2 частини першої статті 400^{4} цього Кодексу, вправі подавати засуджений, його захисник чи законний представник, прокурор, який брав участь в розгляді справи судом першої, апеляційної чи касаційної інстанції, Генеральний прокурор України та його заступники, прокурор Автономної Республіки Крим, прокурор області, міст Києва і Севастополя, прирівнені до них прокурори та їх заступники в межах їх повноважень — незалежно від їх участі в розгляді справи судом, а також інші особи, якщо таке право надано їм законодавчими актами України.

Переписка з приводу надходження клопотань про перегляд касаційним судом справ з підстав, передбачених пунктом 2 частини першої статті 400^{4}, з засудженим, захисником чи законним представником касаційним судом не ведеться.

Суддя, який розглядає клопотання про перегляд судового рішення з підстав, передбачених пунктом 2 частини першої статті 400^{4} цього Кодексу, вправі витребувати справу із суду.

На підставі подання, підписаного не менше як п'ятьма суддями касаційного суду, клопотання про перегляд судового рішення з підстав, передбачених пунктом 2 частини першої статті 400^{4} цього Кодексу, справа призначається до судового розгляду.

Стаття 400^{10}. Порядок розгляду справ в порядку виключного провадження

Подання про перегляд справи в зв'язку з нововиявленими обставинами розглядається апеляційним чи касаційним судом за правилами, встановленими для перегляду справ у касаційному порядку.

Попередній розгляд справи в апеляційному чи касаційному порядку не перешкоджає її розгляду в тій же судовій інстанції в порядку відновлення в зв'язку з нововиявленими обставинами.

Подання суддів про судовий розгляд клопотання щодо перегляду судового рішення з підстав, передбачених пунктом 2 частини першої статті 400^{4} цього Кодексу, розглядається на спільному засіданні судових палат Верховного Суду України, уповноважених законом на розгляд кримінальних справ за правилами, встановленими для перегляду справ у касаційному порядку. Спільне засідання судових палат є правомочним при наявності не менше двох третин складу кожної з палат. Головує на засіданні голова судової колегії в кримінальних справах чи інший суддя. Ухвала спільного засідання приймається більшістю голосів відкритим голосуванням. Вона складається суддею-доповідачем і підписується головуючим та цим суддею.

3. Статті 44, 45, 46, 47, 48, 52^{5}, 61, 69, 84, 85^{1}, 87, 88, 148, 150, 156, 165, 177, 178, 184, 187, 236^{1}, 236^{5}, 237, 240, 241, 244, 245, 246, 248, 249, 251, 253, 261, 264, 267, 276, 277, 278, 279, 281, 282, 297, 299, 401, 402, 404, 424, 430 викласти в такій редакції:

«Стаття 44. Захисник

Захисником є особа, яка в порядку, встановленому законом, уповноважена здійснювати захист прав і законних інтересів підозрюваного, обвинуваченого, підсудного, засудженого, виправданого та надання їм необхідної юридичної допомоги при провадженні у кримінальній справі.

Як захисники допускаються особи, які мають свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю в Україні та інші фахівці у галузі права, які за законом мають право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи. У випадках і в порядку, передбачених цим Кодексом, як захисники допускаються близькі родичі обвинуваченого, підсудного, засудженого, виправданого, його опікуни або піклувальники.

Повноваження захисника на участь у справі стверджується:

1) адвоката — ордером відповідного адвокатського об'єднання;

2) адвоката, який не є членом адвокатського об'єднання — угодою, інші фахівці у галузі права, які за законом мають право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи або дорученням юридичної особи — угодою або дорученням юридичної особи;

3) близьких родичів, опікунів або піклувальників — заявою обвинуваченого, підсудного, засудженого, виправданого про їх допуск до участі в справі як захисників.

Захисник допускається до участі в справі в будь-якій стадії процесу. Близькі родичі обвинуваченого, його опікуни або піклувальники в якості захисників допускаються до участі в справі з моменту пред'явлення обвинуваченому для ознайомлення матеріалів попереднього слідства. У випадках, коли відповідно до вимог статті 45 цього Кодексу участь захисника є обов'язковою, близькі родичі обвинуваченого, його опікуни або піклувальники в якості захисників можуть брати участь у справі лише одночасно з захисником — адвокатом чи іншим фахівцем у галузі права, який за законом має право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи.

Про допуск захисника до участі в справі особа, яка провадить дізнання, слідчий, прокурор, суддя виносять постанову, а суд — ухвалу.

Стаття 45. Обов'язкова участь захисника

Участь захисника при провадженні дізнання, попереднього слідства і в розгляді кримінальної справи в суді першої інстанції є обов'язковою:

1) у справах осіб, які підозрюються або обвинувачуються у вчиненні злочину у віці до 18 років, — з моменту визнання особи підозрюваною чи пред'явлення їй обвинувачення;

2) у справах про злочини осіб, які через свої фізичні або психічні вади (німі, глухі, сліпі тощо) не можуть самі реалізувати своє право на захист, — з моменту затримання особи чи пред'явлення їй обвинувачення або з моменту встановлення цих вад;

3) у справах осіб, які не володіють мовою, якою ведеться судочинство — з моменту затримання особи чи пред'явлення їй обвинувачення;

4) коли санкція статті, за якою кваліфікується злочин, передбачає довічне ув'язнення — з моменту затримання особи чи пред'явлення їй обвинувачення;

5) при провадженні справи про застосування примусових заходів медичного характеру — з моменту встановлення факту наявності у особи душевної хвороби;

6) при провадженні справи про застосування примусових заходів виховного характеру — з моменту першого допиту неповнолітнього або з моменту поміщення його до приймальника-розподільника;

У суді апеляційної інстанції участь захисника у випадках, передбачених частиною першою цієї статті, є обов'язковою, якщо в апеляції ставиться питання про погіршення становища засудженого чи виправданого.

Стаття 46. Відмова від захисника і його заміна

Підозрюваний, обвинувачений і підсудний мають право в будь-який момент провадження у справі відмовитися від запрошеного чи призначеного захисника. Відмова допускається лише з ініціативи підозрюваного, обвинуваченого чи підсудного і не позбавляє його права запросити того ж чи іншого захисника в подальших стадіях процесу.

При відмові від захисника особа, яка провадить дізнання, слідчий складають протокол з зазначенням мотивів відмови, а суд зазначає про це в протоколі судового засідання. Про прийняття відмови від захисника чи відхилення її особа, яка провадить дізнання, слідчий, суддя виносять постанову, а суд — ухвалу.

Відмова від захисника у випадках, зазначених у статті 45 цього Кодексу, може бути прийнята лише коли підозрюваний, обвинувачений, підсудний, засуджений чи виправданий обгрунтовують її мотивами, які особа, що провадить дізнання, слідчий, суд визнають такими, що заслуговують на увагу. У цьому випадку захисник замінюється іншим в порядку, передбаченому частиною четвертою цієї статті.

Прийнявши відповідно до вимог статті 50 цього Кодексу рішення про усунення захисника від участі в справі, а також прийнявши відмову захисника від виконання обов'язків, особа, яка провадить дізнання, слідчий, суддя чи суд роз'яснюють підозрюваному, обвинуваченому, підсудному його право запросити іншого захисника та надають йому для цього в стадії розслідування справи не менше доби, а в стадії судового розгляду справи — не менше трьох діб. Якщо у випадках, передбачених статтею 45 цього Кодексу, підозрюваний, обвинувачений, підсудний протягом цих строків не запросить іншого захисника, особа, яка провадить дізнання, слідчий чи суддя постановою, а суд — ухвалою самі призначають захисника.

Заміна одного захисника іншим, крім випадків, передбачених статтею 61 цього Кодексу, може мати місце тільки за клопотанням чи згодою підозрюваного, обвинуваченого, підсудного.

Заміна одного захисника іншим може мати місце в будь-якій стадії процесу і не тягне відновлення процесуальних дій, вчинених за участю захисника, якого замінено.

Стаття 47. Порядок запрошення і призначення захисника

Захисник запрошується підозрюваним, обвинуваченим, підсудним чи засудженим, їх законними представниками, а також іншими особами за проханням чи згодою підозрюваного, обвинуваченого, підсудного, засудженого. Особа, що провадить дізнання, слідчий, суд зобов'язані надати затриманій особі чи особі, яка утримується під вартою, допомогу у встановленні зв'язку з захисником або з особами, які можуть запросити захисника.

Підозрюваний, обвинувачений, підсудний вправі запросити собі кількох захисників.

Особа, яка провадить дізнання, слідчий чи суд можуть призначити захисника у встановленому законом порядку через адвокатське об'єднання. Вимога особи, яка провадить дізнання, слідчого, суду про призначення захисника, є обов'язковою для керівника адвокатського об'єднання.

Захисник призначається у випадках:

1) коли відповідно до вимог частин першої і другої статті 45 цього Кодексу участь захисника є обов'язковою, але підозрюваний, обвинувачений, підсудний не бажає або не може запросити захисника;

2) коли підозрюваний, обвинувачений, підсудний бажає запросити захисника, але за відсутністю коштів чи з інших об'єктивних причин не може цього зробити.

У випадку, коли є потреба у проведенні невідкладних слідчих чи інших процесуальних дій з участю захисника, а підозрюваний чи обвинувачений ще не встиг запросити захисника або явка обраного захисника неможлива, особа, яка провадить дізнання, слідчий своєю постановою вправі призначити захисника тимчасово до явки обраного захисника.

Якщо потреби у проведенні невідкладних слідчих чи інших процесуальних дій з участю захисника немає і коли неможлива явка захисника, обраного підозрюваним протягом двадцяти чотирьох годин, а захисника, обраного обвинуваченим чи підсудним, — протягом семидесяти двох годин, особа, яка провадить дізнання, слідчий, суд мають право запропонувати підозрюваному, обвинуваченому, підсудному запросити іншого захисника. Якщо і цей захисник не зможе з'явитися для участі в справі протягом двадцяти чотирьох годин, а також у випадках, коли підозрюваний, обвинувачений, підсудний протягом того ж строку не запросить іншого захисника, особа, яка провадить дізнання, слідчий чи суддя постановою, а суд — ухвалою самі призначають захисника.

Стаття 48. Обов'язки і права захисника

Захисник зобов'язаний використовувати передбачені в цьому Кодексі та в інших законодавчих актах засоби захисту з метою з'ясування обставин, які спростовують підозру чи обвинувачення, пом'якшують чи виключають кримінальну відповідальність підозрюваного, обвинуваченого, підсудного, засудженого та надавати їм необхідну юридичну допомогу.

З моменту допуску до участі у справі захисник має право:

1) до першого допиту підозрюваного чи обвинуваченого мати з ним конфіденційне побачення, а після першого допиту — такі ж побачення без обмеження їх кількості та тривалості;

2) мати побачення з засудженим чи з особою, до якої застосовано примусові заходи медичного чи виховного характеру;

3) ознайомлюватися з матеріалами, якими обгрунтовується затримання підозрюваного чи обрання запобіжного заходу або пред'яв-

лення обвинувачення, а після закінчення попереднього слідства — з усіма матеріалами справи;

4) бути присутнім на допитах підозрюваного, обвинуваченого та при виконанні інших слідчих дій, виконуваних з їх участю або за їх клопотанням чи клопотанням самого захисника, а при виконанні інших слідчих дій — з дозволу дізнавача, слідчого;

5) застосовувати науково-технічні засоби при провадженні тих слідчих дій, в яких бере участь захисник, а також при ознайомленні з матеріалами справи — з дозволу особи, яка провадить дізнання, чи слідчого, а у разі, якщо справа розглядається у відкритому судовому засіданні, — з дозволу судді чи суду;

6) брати участь в судових засіданнях;

7) ставити в судовому засіданні питання підсудним, потерпілому, свідкам, експерту, спеціалісту, позивачу і відповідачу, брати участь у дослідженні інших доказів;

8) подавати докази, заявляти клопотання і відводи, висловлювати в судовому засіданні свою думку щодо клопотань інших учасників судового розгляду, оскаржувати дії і рішення особи, яка провадить дізнання, слідчого, прокурора і суду;

9) виступати в судових дебатах;

10) знайомитися з протоколом судового засідання та подавати на нього зауваження;

11) знати про принесені в справі подання прокурора, апеляції, подавати на них заперечення;

12) брати участь в засіданнях суду при апеляційному розгляді справи;

13) збирати відомості про факти, що можуть використовуватися як докази в справі, в тому числі запитувати і одержувати документи чи їх копії від громадян та юридичних осіб, знайомитися на підприємствах, в установах, організаціях, об'єднаннях громадян з необхідними документами, крім тих, таємниця яких охороняється законом, одержувати письмові висновки фахівців з питань, що вимагають спеціальних знань, опитувати громадян.

Захисник зобов'язаний з'являтися для участі у виконанні процесуальних дій, в яких його участь є обов'язковою. У разі неможливості з'явитися у призначений строк, захисник зобов'язаний заздалегідь повідомити про це та про причини неможливості явки дізнавачу, слідчому, прокурору, суду.

У разі неявки захисника, слідча дія, участь в якій захисника не є обов'язковою, виконується без нього.

Захисник не вправі розголошувати дані, які стали йому відомі у зв'язку з виконанням його обов'язків.

Захисник зобов'язаний не перешкоджати встановленню істини в справі шляхом вчинення дій, спрямованих на те, щоб схилити свідка чи потерпілого до відмови від показань або до дачі завідомо неправдивих показань, схилити експерта до відмови від дачі висновку чи дачі завідомо неправдивого висновку, іншим чином сфальсифікувати докази у справі або затягнути розслідування чи судовий розгляд справи. Він також повинен дотримуватися встановленого порядку при розслідуванні та судовому розгляді справи.

Після допуску до участі в справі захисник — адвокат вправі відмовитися від виконання своїх обов'язків лише у випадках:

1) коли є обставини, які згідно зі статтею 61 цього Кодексу виключають його участь у справі;

2) коли він свою відмову мотивує недостатніми знаннями чи некомпетентністю.

Документи, пов'язані з виконанням захисником його обов'язків при участі в справі не підлягають огляду, розголошенню чи вилученню дізнавачем, слідчим, прокурором чи судом без його згоди»;

«Стаття 52^{5}. Оскарження рішень про відмову в застосуванні заходів безпеки або про їх скасування

Постанова органу дізнання або слідчого про відмову в застосуванні заходів безпеки або про їх скасування може бути оскаржена до відповідного прокурора або місцевого суду за місцем розслідування справи.

Суддя негайно розглядає скаргу і матеріали справи, при необхідності вислуховує особу, яка провадить дізнання, слідчого, вислуховує думку прокурора, після чого в залежності від підстав для прийняття такого рішення виносить постанову про застосування заходів безпеки або про їх скасування чи про відмову в цьому.

На постанову судді про відмову в задоволенні скарги протягом трьох діб з дня її винесення може бути подана апеляція до апеляційного суду»;

«Стаття 61. Обставини, що виключають участь у справі захисника

Захисником не може бути особа:

1) яка брала участь у даній справі як дізнавач, слідчий, прокурор, суддя, секретар судового засідання, експерт, спеціаліст, перекладач, понятий, представник потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача;

2) яка відповідно до цього Кодексу є свідком і в зв'язку з цим допитувалась або підлягає допиту;

3) яка є родичем особи, яка провадить дізнання, слідчого, прокурора, будь-кого із складу суду, потерпілого, цивільного позивача;

4) щодо якої порушено кримінальну справу;

5) визнана недієздатною чи обмежено дієздатною.

Особа не може брати участь у справі як захисник також у випадках:

1) коли вона у даній справі надає або раніше надавала юридичну допомогу особі, інтереси якої суперечать інтересам особи, яка звернулася з проханням про надання юридичної допомоги;

2) у разі зупинення дії свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю або права на надання правової допомоги чи його анулювання у порядку, встановленому законодавчими актами України.

Одна і та ж особа не може бути захисником двох і більше підозрюваних, обвинувачених чи підсудних, якщо інтереси захисту одного з них суперечать інтересам захисту іншого.

Не може бути захисником особа, яка, зловживаючи своїми правами, перешкоджає встановленню істини в справі, затягує розслідування чи судовий розгляд справи, а також особа, яка порушує порядок у судовому засіданні чи не виконує розпоряджень головуючого при судовому розгляді справи»;

«Стаття 69. Особи, які не підлягають допиту як свідки і особи, які мають право відмовитися давати показання як свідки

Не можуть бути допитані як свідки:

1) адвокати та інші фахівці у галузі права, які за законом мають право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи, нотаріуси, лікарі, психологи, священнослужителі — з приводу того, що їм довірено або стало відомо при здійсненні професійної діяльності, якщо вони не звільнені від обов'язку зберігати професійну таємницю особою, що довірила їм ці відомості;

2) захисник підозрюваного, обвинуваченого, підсудного, представник потерпілого, позивача, відповідача — про обставини, які стали їм відомі при наданні юридичної допомоги підзахисним або довірителям;

3) особи, які згідно з висновком судово-психіатричної чи судово-медичної експертизи через свої фізичні або психічні вади не можуть правильно сприймати факти, що мають доказове значення, і давати показання про них;

4) свідок, який відповідно до статті 52^{3} цього Кодексу дає показання під псевдонімом, — щодо дійсних даних про його особу;

5) особа, яка має відомості про дійсні дані про свідка, який відповідно до статті 52^{3} цього Кодексу дає показання під псевдонімом — щодо цих даних.

Відмовитися давати показання як свідки мають право:

1) члени сім'ї, близькі родичі, усиновлені, усиновителі підозрюваного, обвинуваченого, підсудного;

2) особа, яка своїми показаннями викривала б себе, членів сім'ї, близьких родичів, усиновленого, усиновителя у вчиненні злочину.

Не можуть без їх згоди бути допитані як свідки особи, які мають право дипломатичної недоторканності, а також працівники дипломатичних представництв — без згоди дипломатичного представника.

Дізнавач, слідчий, прокурор і суд перед допитом осіб, зазначених у частинах 1 і 2 цієї статті, зобов'язані роз'яснити їм право відмовитись давати показання, про що зазначається в протоколі допиту чи в протоколі судового засідання»;

«Стаття 84. Обов'язковість ведення протоколу

При провадженні слідчих дій під час попереднього слідства і дізнання, в судових засіданнях суду першої інстанції та апеляційного суду ведуться протоколи»;

«Стаття 85^{1}. Застосування звукозапису при провадженні попереднього слідства

Звукозапис може застосовуватися при допиті підозрюваного, обвинуваченого, свідка і потерпілого, очній ставці, пред'явленні для впізнання, відтворенні обстановки і обставин події та при проведенні інших слідчих дій під час попереднього розслідування.

При проведенні слідчих дій з застосуванням звукозапису про це повідомляються всі учасники слідчої дії до її початку. Фонограма повинна містити відомості, зазначені у частині 1 статті 85 цього Кодексу, та відбивати весь хід слідчої дії. Повторення спеціально для звукозапису будь-якої частини слідчої дії в ході її проведення не дозволяється.

Перед закінченням слідчої дії звукозапис повністю відтворюється учасникам цієї дії. Висловлені ними зауваження і доповнення до звукозапису заносяться на фонограму. Протокол слідчої дії, проведеної з застосуванням звукозапису, складається з додержанням правил цього Кодексу. В протоколі повинно бути також зазначено про застосування звукозапису і повідомлення про це учасників слідчої дії, про технічні засоби та умови звукозапису, про відтворення звукозапису учасникам слідчої дії та їх заяви з приводу застосування звукозапису. В разі відтворення звукозапису показань при проведенні іншої слідчої дії про це зазначається у протоколі відповідної слідчої дії. При проведенні очної ставки відтворення звукозапису попередніх показань учасників очної ставки допускається лише після дачі ними показань на очній ставці та занесення їх до протоколу.

При пред'явленні учасникам процесу матеріалів справи у зв'язку з закінченням попереднього розслідування звукозапис відтворюється обвинуваченому і його захиснику, а в разі клопотання — і іншим учасникам процесу. Фонограма в опечатаному вигляді зберігається при справі»;

«Стаття 87. Протокол судового засідання

Протокол судового засідання в суді першої і апеляційної інстанцій веде секретар судового засідання. У протоколі зазначаються:

місце та час початку і закінчення судового засідання;

назва і склад суду;

справа, яка розглядалась;

секретар;

сторони;

особи, які не з'явились в судове засідання, та причини їх неявки;

дані про особу підсудного;

дані про час одержання підсудним копії обвинувального висновку;

дані про роз'яснення підсудному та іншим учасникам процесу їх прав та обов'язків;

ухвали та постанови суду, прийняті без видалення до нарадчої кімнати;

всі розпорядження головуючого і дії суду, в тому порядку, в якому вони відбувались;

всі клопотання і заяви учасників процесу;

докладний зміст записаних у першій особі показань підсудного, потерпілого, свідків, пояснень спеціалістів, відповідей експерта на усні запитання;

послідовність і короткий зміст судових дебатів;

короткий зміст останнього слова підсудного;

проголошення вироку та роз'яснення порядку і строку його оскарження.

Протокол судового засідання підписують головуючий і секретар судового засідання.

Протокол судового засідання повинен бути виготовлений не пізніше семи діб з дня закінчення судового розгляду справи. Про виготовлення протоколу судового засідання повідомляються учасники судового розгляду.

Стаття 88. Зауваження на протокол судового засідання

Учасники судового розгляду мають право ознайомитися з протоколом судового засідання і подати на нього письмові зауваження, вказавши на його неправильність чи неповноту. Письмове клопотання про ознайомлення з протоколом судового засідання зазначені особи мають право заявити протягом трьох діб з часу проголошення вироку чи іншого судового рішення.

Про виготовлення протоколу судового засідання повідомляються прокурор, який брав участь у розгляді справи, і ті учасники судового розгляду, які заявили клопотання про ознайомлення з ним. З моменту одержання цього повідомлення вони вправі протягом трьох діб ознайомитись з протоколом і подати на нього зауваження. За наявності поважних причин цей строк може бути продовжений постановою головуючого.

У разі умисного затягування ознайомлення з протоколом судового засідання чи виставлення не передбачених законом умов для його ознайомлення, особа, яка пред'являє протокол для ознайомлення, складає про це протокол і передає його головуючому. Головуючий у таких випадках затверджує графік ознайомлення, який є обов'язковим для особи, яка знайомиться з протоколом судового засідання. За наявності поважних причин визначені у графіку строки ознайомлення з протоколом можуть бути продовжені постановою головуючого. Після закінчення визначеного в графіку строку головуючий своїм розпорядженням припиняє ознайомлення з протоколом.

Головуючий розглядає зауваження на протокол судового засідання і в разі згоди з ними посвідчує їх правильність.

При незгоді головуючого з зауваженнями вони вносяться на розгляд судового засідання. Про час розгляду зауважень повідомляються всі учасники судового розгляду, але їх неявка не перешкоджає розгляду зауважень.

Зауваження на протокол розглядаються:

якщо справа розглядалася суддею одноособово — головуючим;

якщо справа розглядалась колегіально — цим судом чи більшістю його складу.

У судовому засіданні заслуховуються пояснення осіб, які подали зауваження, думка інших учасників судового розгляду, при необхідності відтворюється технічний запис процесу, якщо він здійснювався, опитуються особи, щодо змісту показань яких подані зауваження. Суддя — постановою, а суд — ухвалою за наявності до того підстав задовольняють чи відхиляють зауваження.

Зауваження на протокол, постанова чи ухвала про їх розгляд приєднуються до справи.

Якщо з якихось причин зауваження розглянути неможливо, вони приєднуються до справи і оцінюються судом вищого рівня у сукупності з усіма матеріалами справи.

Зауваження на протокол судового засідання, подані з порушенням строків, передбачених частинами другою і третьою цієї статті, постановою головуючого залишаються без розгляду, але приєднуються до справи. Заяви щодо неправильності чи неповноти протоколу судового засідання тих учасників судового розгляду, які своєчасно не заявили клопотання про ознайомлення з протоколом або без поважних причин не ознайомились з ним повністю чи частково, судами до уваги не беруться»;

«Стаття 148. Мета і підстави застосовування запобіжних заходів

Запобіжні заходи застосовуються до підозрюваного, обвинуваченого, підсудного, засудженого з метою запобігти спробам ухилитися від дізнання, слідства або суду, перешкодити встановленню істини у кримінальній справі або продовжити злочинну діяльність, а також для забезпечення виконання процесуальних рішень.

Запобіжні заходи застосовуються за наявності достатніх підстав вважати, що підозрюваний, обвинувачений, підсудний, засуджений буде намагатися ухилитися від слідства і суду або від виконання процесуальних рішень, перешкоджати встановленню істини у справі або продовжувати злочинну діяльність.

Якщо немає достатніх підстав для застосування запобіжного заходу, від підозрюваного, обвинуваченого або підсудного відбирається письмове зобов'язання про явку на виклик особи, яка проводить дізнання, слідчого, прокурора або суду, а також про те, що він повідомить про зміну свого місця перебування.

При застосуванні запобіжного заходу до підозрюваного обвинувачення йому має бути пред'явлене не пізніше десяти діб з моменту застосування запобіжного заходу. Якщо в цей строк обвинувачення не буде пред'явлене, запобіжний захід скасовується»;

«Стаття 150. Обставини, що враховуються при обранні запобіжного заходу

При вирішенні питання про застосування запобіжного заходу крім обставин, зазначених у статті 148 цього Кодексу, враховуються тяжкість злочину, у вчиненні якого підозрюється, обвинувачується особа, її вік, стан здоров'я, сімейний і матеріальний стан, вид діяльності, місце проживання та інші обставини, що її характеризують»;

«Стаття 156. Строки тримання під вартою

Тримання під вартою під час попереднього розслідування не повинно тривати більше двох місяців.

У випадках, коли у строк, передбачений частиною першою цієї статті, розслідування справи закінчити неможливо, а підстав для скасування чи заміни запобіжного заходу на більш м'який немає, він може бути продовжений:

1) до чотирьох місяців — за поданням, погодженим з прокурором, який здійснює нагляд за додержанням законів органами дізнання і попереднього слідства, або самим цим прокурором, суддею того суду, який виніс постанову про застосування запобіжного заходу;

2) до дев'яти місяців — за поданням, погодженим з заступником Генерального прокурора України, прокурором Автономної Республіки Крим, області, міст Києва і Севастополя та прирівняних до них прокурорів, або самим цим прокурором у справах про тяжкі і особливо тяжкі злочини, суддею апеляційного суду;

3) до вісімнадцяти місяців — за поданням, погодженим з Генеральним прокурором України, його заступником, або самим цим прокурором в особливо складних справах про особливо тяжкі злочини, суддею Верховного Суду України.

У кожному випадку, коли розслідування справи у повному обсязі у строки, зазначені у частинах першій чи другій цієї статті, закінчити неможливо і за відсутності підстав для зміни запобіжного заходу, прокурор, який здійснює нагляд за виконанням законів при провадженні розслідування у даній справі, має право дати згоду про направлення справи до суду в частині доведеного обвинувачення. У цьому випадку справа в частині нерозслідуваних злочинів чи епізодів злочинної діяльності з додержанням вимог статті 26 цього Кодексу виділяється в окреме провадження і закінчується у загальному порядку.

Строк тримання під вартою обчислюється з моменту взяття під варту, а якщо взяттю під варту передувало затримання підозрюваного, — з моменту затримання. У строк тримання під вартою включається час перебування особи на стаціонарному експертному дослідженні у психіатричній медичній установі будь-якого типу. У разі повторного взяття під варту особи у тій самій справі, а також по приєднаній до неї або виділеної з неї справи або пред'явлення нового обвинувачення строк тримання під вартою обчислюється з урахуванням часу тримання під вартою раніше.

Строки тримання під вартою під час попереднього слідства закінчуються в день надходження справи до суду, проте час ознайомлення обвинуваченого та його захисника з матеріалами кримінальної справи при обчисленні строку тримання під вартою як запобіжного заходу не враховується. У разі відкликання справи із суду прокурором на підставі статті 232 цього Кодексу перебіг цих строків поновлюється з дня надходження справи до прокурора.

При поверненні судом справи прокуророві на додаткове розслідування строк тримання обвинуваченого під вартою обчислюється з моменту надходження справи прокурору і не може перевищувати двох місяців. Подальше продовження зазначеного строку проводиться з урахуванням часу перебування обвинуваченого під вартою до направлення справи до суду в порядку і в межах, встановлених частиною другою цієї статті.

У разі закінчення строку тримання під вартою як запобіжного заходу, передбаченого частинами першою і другою цієї статті, якщо цей строк не продовжено у встановленому цим Кодексом порядку, орган дізнання, слідчий, прокурор зобов'язаний негайно звільнити особу з-під варти.

Начальник місця попереднього ув'язнення зобов'язаний негайно звільнити з-під варти обвинуваченого, щодо якого постанова судді про продовження строку тримання під вартою на день закінчення строків тримання під вартою, передбачених частинами першою, другою і шостою цієї статті, не надійшла. При цьому він направляє повідомлення особі чи органу, у провадженні яких перебуває справа, та відповідному прокурору, який здійснює нагляд за розслідуванням»;

«Стаття 165. Загальні положення щодо порядку застосування, скасування і зміни запобіжного заходу

Запобіжний захід у вигляді взяття під варту застосовується лише за вмотивованою постановою судді чи ухвалою суду. Інші запобіжні заходи застосовуються за постановою органу дізнання, слідчого, прокурора, судді або за ухвалою суду.

Заміна одного запобіжного заходу іншим або його скасування здійснюється органом дізнання, слідчим, прокурором, суддею чи судом з додержанням вимог, передбачених частиною першою цієї статті.

Запобіжний захід скасовується або змінюється, коли відпаде необхідність у запобіжному заході або в раніше обраному запобіжному заході.

Запобіжний захід, крім взяття особи під варту, обраний прокурором, може бути скасовано або змінено слідчим і органом дізнання лише за згодою прокурора»;

«Стаття 177. Підстави для проведення обшуку та порядок надання згоди на його проведення

Обшук проводиться в тих випадках, коли є достатні підстави вважати, що знаряддя злочину, речі й цінності, здобуті злочинним шляхом, а також інші предмети і документи, які мають значення для встановлення істини в справі чи забезпечення цивільного позову, знаходяться в певному приміщенні або місці чи в якої-небудь особи.

Обшук проводиться також і в тому випадку, коли є достатні дані про те, що в певному приміщенні або місці знаходяться розшукувані особи, а також трупи чи тварини.

Обшук проводиться за вмотивованою постановою слідчого з санкції прокурора чи його заступника, за винятком житла чи іншого володіння особи.

У невідкладних випадках обшук, за винятком житла чи іншого володіння особи, може бути проведений без санкції прокурора, але з наступним повідомленням прокурора в добовий строк про проведений обшук та його результати.

Обшук житла чи іншого володіння особи, за винятком невідкладних випадків, проводиться лише за вмотивованою постановою судді. При необхідності провести обшук слідчий за погодженням з прокурором звертається з поданням до судді за місцем провадження слідства. Суддя негайно розглядає подання і матеріали справи, а у разі необхідності вислуховує слідчого, прокурора і за наявності підстав виносить постанову про проведення обшуку чи постанову про відмову в проведенні обшуку. Постанова судді про проведення обшуку оскарженню не підлягає. На постанову судді про відмову в проведенні обшуку протягом трьох діб з дня її винесення прокурором може бути подана апеляція до апеляційного суду.

У невідкладних випадках, пов'язаних із врятуванням життя та майна чи з безпосереднім переслідуванням осіб, які підозрюються у вчиненні злочину, обшук житла чи іншого володіння особи може бути проведено без постанови судді. При цьому в протоколі зазначаються причини, що обумовили проведення обшуку без постанови судді. Протягом доби з моменту проведення цієї дії слідчий направляє копію протоколу обшуку прокуророві.

Стаття 178. Підстави для проведення виїмки та порядок надання згоди на її проведення

Виїмка проводиться у випадках, коли є точні дані, що предмети чи документи, які мають значення для справи, знаходяться в певної особи чи в певному місці.

Виїмка проводиться за вмотивованою постановою слідчого.

Виїмка документів, що становлять державну таємницю, проводиться тільки з санкції прокурора або його заступника і в порядку, погодженому з керівником відповідної установи.

Примусова виїмка із житла чи іншого володіння особи проводиться лише за вмотивованою постановою судді, яка виноситься з додержанням порядку, встановленого частиною п'ятою статті 177 цього Кодексу»;

«Стаття 184. Обшук особи та виїмка у неї предметів і документів

За наявності підстав, передбачених частиною першою статті 177 цього Кодексу, з метою вилучення предметів і документів, які можуть мати доказове значення і які знаходяться при певній особі, слідчий може провести обшук особи чи виїмку у неї цих предметів або документів.

Обшук особи або виїмка у неї предметів і документів провадяться в порядку, передбаченому статтями 177 і 178 цього Кодексу.

Обшук особи та виїмка у неї предметів і документів можуть бути проведені без постанови у таких випадках:

1) при фізичному захопленні підозрюваного уповноваженими на те особами, якщо є достатні підстави вважати, що затриманий має при собі зброю або інші предмети, які становлять загрозу для оточуючих, чи намагається звільнитися від доказів, які викривають його чи інших осіб у вчиненні злочину;

2) при затриманні підозрюваного;

3) при взятті підозрюваного, обвинуваченого під варту;

4) за наявності достатніх підстав вважати, що особа, яка знаходиться в приміщенні, де проводиться обшук чи примусова виїмка, приховує при собі предмети або документи, які мають значення для встановлення істини в справі.

Особи, які беруть участь у виконанні цих слідчих дій, повинні бути однієї статі з особою, яку обшукують чи у якої проводиться виїмка»;

«Стаття 187. Накладення арешту на кореспонденцію і зняття інформації з каналів зв'язку

Арешт на кореспонденцію і зняття інформації з каналів зв'язку може бути застосовано лише за наявності достатніх підстав вважати, що у листах, телеграфній та іншій кореспонденції підозрюваного чи обвинуваченого іншим особам або інших осіб підозрюваному чи обвинуваченому, а також у інформації, якою вони обмінюються з допомогою засобів зв'язку, містяться дані про вчинений злочин або документи і предмети, що мають доказове значення, і якщо іншими способами одержати ці дані неможливо.

До кореспонденції, на яку може бути накладено арешт, відносяться листи всіх видів, бандеролі, посилки, поштові контейнери, перекази, телеграми, радіограми тощо.

Арешт на кореспонденцію і зняття інформації з каналів зв'язку з метою запобігти злочину може бути застосовано до порушення кримінальної справи.

За наявності підстав, передбачених частиною першою цієї статті, слідчий за погодженням з прокурором звертається з поданням до голови апеляційного суду за місцем провадження слідства про накладення арешту на кореспонденцію чи зняття інформації з каналів зв'язку. Голова суду чи його заступник розглядає подання, вивчає матеріали справи, при необхідності вислуховує слідчого, вислуховує думку прокурора, після чого залежно від підстав для прийняття такого рішення виносить постанову про накладення арешту на кореспонденцію чи зняття інформації з каналів зв'язку або про відмову в цьому. Постанова оскарженню не підлягає, на неї не може бути внесено подання прокурором.

У постанові про накладення арешту на кореспонденцію зазначаються кримінальна справа і підстави, з яких буде провадитись ця слідча дія, прізвище, ім'я та по батькові особи, кореспонденція якої має затримуватися, точна адреса цієї особи, види поштово-телеграфних відправлень, на які накладається арешт, термін, протягом якого зберігається арешт, назва установи зв'язку, на яку покладається обов'язок затримувати кореспонденцію і повідомляти про це слідчого.

У постанові про зняття інформації з каналів зв'язку зазначаються кримінальна справа і підстави, з яких буде провадитись ця слідча дія, прізвище, ім'я та по батькові особи, з каналів зв'язку якої має зніматись інформація, точна адреса цієї особи, види цих каналів, термін, протягом якого знімається інформація, назва установи, на яку покладається обов'язок знімати інформацію і повідомляти про це слідчого.

Постанова про накладення арешту на кореспонденцію чи зняття інформації з каналів зв'язку направляється слідчим начальнику відповідної установи, для якого вона є обов'язковою.

Начальник відповідної установи затримує кореспонденцію або знімає інформацію з каналів зв'язку і протягом доби повідомляє про це слідчому.

Арешт, накладений на кореспонденцію, скасовується, а зняття інформації з каналів зв'язку припиняється після закінчення терміну, встановленого для виконання цих слідчих дій постановою судді. Слідчий скасовує арешт, накладений на кореспонденцію, або припиняє зняття інформації з каналів зв'язку, коли у здійсненні цих заходів відпадає необхідність, при закритті кримінальної справи або при передачі її прокуророві в порядку, передбаченому статтею 255 цього Кодексу»;

«Стаття 236^1. Оскарження до суду постанови про відмову в порушенні справи

Скарга на постанову органу дізнання, слідчого, прокурора про відмову в порушенні кримінальної справи подається особою, інтересів якої вона стосується, або її представником до районного (міського) суду за місцерозташуванням органу або роботи посадової особи, яка винесла постанову, протягом семи днів з дня отримання копії постанови чи повідомлення прокурора про відмову в скасуванні постанови»;

«Стаття 236^5. Оскарження до суду постанови про закриття справи

Постанова органу дізнання, слідчого, прокурора про закриття кримінальної справи може бути оскаржена особою, інтересів якої вона стосується, або її представником до районного (міського) суду за місцерозташуванням органу або роботи посадової особи, яка винесла постанову, протягом семи днів з дня отримання її копії чи повідомлення прокурора про залишення скарги на цю постанову без задоволення»;

«Стаття 237. Питання, які з'ясовуються суддею при попередньому розгляді справи

У справі, що надійшла від прокурора, суддя з'ясовує щодо кожного з обвинувачених такі питання:

1) чи підсудна справа суду, на розгляд якого вона надійшла;

2) чи немає підстав для закриття справи або її зупинення;

3) чи складено обвинувальний висновок відповідно до вимог цього Кодексу;

4) чи немає підстав для зміни, скасування або обрання запобіжного заходу;

5) чи не було допущено під час порушення справи, провадження дізнання або попереднього слідства таких порушень вимог цього Кодексу, без усунення яких справа не може бути призначена до судового розгляду.

За клопотанням прокурора, обвинуваченого, його захисника чи законного представника, потерпілого чи його представника суддя з'ясовує також питання про те, чи немає підстав для притягнення до кримінальної відповідальності інших осіб.

За клопотанням прокурора, потерпілого чи його представника суддя з'ясовує також питання про те, чи немає підстав для кваліфікації дій обвинуваченого за статтею Кримінального кодексу, яка передбачає відповідальність за більш тяжкий злочин чи для пред'явлення йому обвинувачення, яке до цього не було пред'явлено»;

«Стаття 240. Порядок попереднього розгляду справи

Попередній розгляд справи здійснюється суддею одноособово з обов'язковою участю прокурора. Про день попереднього розгляду справи повідомляються також інші учасники процесу, однак їх неявка не перешкоджає розгляду справи.

Попередній розгляд справи починається з доповіді прокурора щодо можливості призначення справи до судового розгляду. Якщо в судове засідання з'явились інші учасники судового розгляду, вони висловлюють свої думки щодо питань, зазначених у статті 237 цього Кодексу, та заявлених ними клопотань. Прокурор висловлює свою думку щодо клопотань, заявлених іншими учасниками судового розгляду. Постанова судді виноситься в нарадчій кімнаті.

При попередньому розгляді справи в разі необхідності ведеться протокол.

Стаття 241. Строки попереднього розгляду справи

Справа повинна бути призначена до попереднього розгляду не пізніше десяти діб, а у разі складності справи — не пізніше тридцяти діб з дня надходження її до суду»;

«Стаття 244. Рішення судді за результатами попереднього розгляду справи

За результатами попереднього розгляду справи суддя своєю постановою приймає одне з таких рішень:

1) про призначення справи до судового розгляду;

2) про зупинення провадження в справі;

3) про повернення справи прокуророві;

4) про направлення справи за підсудністю;

5) про закриття справи;

6) про повернення справи на додаткове розслідування.

Стаття 245. Призначення справи до судового розгляду

За наявності достатніх підстав для розгляду справи в судовому засіданні суддя, не вирішуючи наперед питання про винуватість, виносить постанову про призначення справи до судового розгляду.

У постанові повинні бути зазначені: місце і дата її винесення, посада і прізвище судді, прізвище, ім'я і по батькові обвинуваченого, підстави призначення справи до розгляду, стаття Кримінального кодексу, за якою пред'явлено обвинувачення, та рішення з інших питань, пов'язаних з підготовкою справи до розгляду.

Постанова судді оскарженню не підлягає, на неї не може бути внесено подання прокурором.

Стаття 246. Повернення справи на додаткове розслідування

При попередньому розгляді справи суддя з власної ініціативи чи за клопотанням прокурора, обвинуваченого, його захисника чи законного представника, потерпілого, позивача, відповідача або їх представників своєю постановою повертає справу на додаткове розслідування у випадках, коли під час порушення справи, провадження дізнання або попереднього слідства були допущені такі порушення вимог цього Кодексу, без усунення яких справа не може бути призначена до судового розгляду.

За клопотанням прокурора, обвинуваченого, його захисника чи законного представника суддя вправі повернути справу на додаткове розслідування для притягнення до кримінальної відповідальності інших осіб, якщо окремий розгляд справи щодо них неможливий. За клопотанням прокурора, потерпілого чи його представника суддя може повернути справу на додаткове розслідування і у випадках наявності підстав для кваліфікації дій обвинуваченого за статтею Кримінального кодексу, яка передбачає відповідальність за більш тяжкий злочин, чи для пред'явлення йому обвинувачення, яке до цього не було пред'явлено.

У постанові суддя зазначає підстави повернення справи на додаткове розслідування і може вказати, які слідчі дії повинні бути проведені при додатковому розслідуванні. В постанові також повинно бути вирішено питання про запобіжний захід щодо обвинуваченого.

Копія постанови протягом трьох діб після її винесення надсилається сторонам.

На постанову протягом семи діб з дня її винесення сторони можуть подати апеляції до апеляційного суду, а якщо справа розглядається по першій інстанції апеляційним судом — касаційні подання чи скарги до касаційного суду»;

«Стаття 248. Закриття справи

При наявності обставин, передбачених статтею 6, частиною першою статті 7, статтями 7-1, 7-2, 8, 9 і 10 цього Кодексу, суддя своєю мотивованою постановою закриває справу, скасовує запобіжні заходи, заходи забезпечення цивільного позову і конфіскації майна, а також вирішує питання про речові докази, зокрема про гроші, цінності та інші речі, нажиті злочинним шляхом.

Копія постанови протягом трьох діб після її винесення надсилається сторонам.

На постанову протягом семи діб з дня її винесення сторони можуть подати апеляції до апеляційного суду, а якщо справа розглядається по першій інстанції апеляційним судом — касаційні подання чи скарги до касаційного суду.

Стаття 249. Зупинення справи і направлення її за підсудністю

Коли при попередньому розгляді справи з'ясується, що обвинувачений зник і місцеперебування його невідоме, суддя виносить постанову про зупинення провадження в справі до розшуку обвинуваченого.

У разі захворювання обвинуваченого, що виключає можливість його участі в судовому розгляді справи, суддя своєю постановою зупиняє провадження в справі до його видужання.

Встановивши, що справа не підсудна суду, на розгляд якого вона надійшла, суддя виносить постанову про направлення справи за підсудністю.

Постанова про зупинення справи чи направлення її за підсудністю оскарженню не підлягає, на неї не може бути внесено подання прокурором»;

«Стаття 251. Особливості попереднього розгляду в справах, які порушуються за скаргою потерпілого

Скарга потерпілого повинна відповідати вимогам, які цим Кодексом встановлені щодо обвинувального висновку (статті 223 і 224 цього Кодексу).

Суддя, одержавши від потерпілого скаргу з проханням порушити справу, приймає одне із таких рішень:

1) залишає скаргу без розгляду, якщо вона не відповідає вимогам, зазначеним у частині першій цієї статті, та повертає її особі, яка подала скаргу;

2) за наявності до того підстав відмовляє в порушенні кримінальної справи або надсилає її за належністю прокурору;

3) за наявності достатніх даних, які вказують на вчинення злочину, передбаченого частиною першою статті 27 цього Кодексу, порушує кримінальну справу і призначає її до розгляду.

Підсудному не пізніше як за три доби до дня слухання справи повинна бути вручена копія скарги потерпілого, копія постанови судді про порушення кримінальної справи та повістка про виклик його в судове засідання.

Зустрічні обвинувачення в справах про злочини, зазначені в частині першій статті 27 цього Кодексу, можуть бути об'єднані в одну справу.

На постанову про відмову в порушенні кримінальної справи протягом семи діб з дня її винесення особа, яка подала скаргу, вправі подати апеляцію до апеляційного суду»;

«Стаття 253. Питання, які підлягають вирішенню суддею в зв'язку з підготовкою справи до судового розгляду

Прийнявши рішення про призначення справи до судового розгляду, суддя вирішує такі питання:

1) про призначення захисника у випадках, коли його участь у справі є обов'язковою;

2) про зміну, скасування або обрання запобіжного заходу;

3) про визнання особи законним представником обвинуваченого, потерпілою, відповідачем, представником потерпілого, позивача, відповідача, якщо рішення про це не було прийняте під час розслідування справи;

4) про визнання потерпілого цивільним позивачем, якщо позов не був заявлений під час розслідування справи;

5) про список осіб, які підлягають виклику в судове засідання, та витребування додаткових доказів;

7) про заходи щодо забезпечення цивільного позову;

8) про виклик у необхідних випадках перекладача;

10) про розгляд справи у відкритому чи закритому судовому засіданні;

11) про день і місце судового розгляду справи;

12) всі інші питання, які стосуються підготовчих до суду дій.

За наявності підстав вважати, що в стадії судового розгляду відповідно до статті 299 цього Кодексу будуть досліджуватися лише деякі докази або вони не будуть досліджуватися взагалі, суддя вправі викликати в судове засідання лише тих осіб чи витребувати лише ті докази, про допит чи дослідження яких надійшли клопотання від учасників судового розгляду.

Суддя не вправі відмовити учасникам судового розгляду у дослідженні в стадії судового розгляду доказів, якщо вони є належними і допустимими»;

«Стаття 261. Рівність прав сторін у судовому розгляді

Сторона обвинувачення (прокурор, а також потерпілий, цивільний позивач та їх представники) і сторона захисту (підсудний, захисник і законний представник, цивільний відповідач і його представник) користуються рівними правами на заявлення відводів і клопотань, подання доказів, участь в їх дослідженні та доведенні їх переконливості, виступ у судових дебатах, оскарження процесуальних рішень суду»;

«Стаття 264. Участь прокурора в судовому засіданні

Участь прокурора в судовому засіданні є обов'язковою, крім випадків:

1) коли розглядаються справи про злочини, передбачені частиною першою статті 27 цього Кодексу;

2) коли він відмовився від підтримання державного обвинувачення.

Прокурор, керуючись вимогами закону і своїм внутрішнім переконанням, підтримує перед судом державне обвинувачення, подає докази, бере участь у дослідженні доказів, заявляє клопотання і висловлює свою думку щодо клопотань інших учасників судового розгляду, викладає свої міркування з приводу застосування кримінального закону і міри покарання щодо підсудного.

Коли в результаті судового розгляду прокурор прийде до переконання, що дані судового слідства не підтверджують пред'явленого підсудному обвинувачення, він повинен відмовитися від обвинувачення і у своїй постанові викласти мотиви відмови. В цьому випадку суд роз'яснює потерпілому та його представнику їх право вимагати продовження розгляду справи і підтримувати обвинувачення.

Прокурор пред'являє або підтримує пред'явлений цивільний позов, якщо цього вимагає охорона прав фізичних чи юридичних осіб або державних інтересів»;

«Стаття 267. Участь потерпілого в судовому розгляді

Потерпілий під час судового розгляду справи має право: давати показання; заявляти відводи і клопотання; висловлювати свою думку про клопотання інших учасників судового розгляду; давати пояснення з приводу досліджуваних судом обставин справи; подавати докази, задавати питання свідкам, експертові, спеціалістові і підсудним; брати участь в огляді місця вчинення злочину, речових доказів, документів, а в справах, зазначених у частині першій статті 27 цього Кодексу, — підтримувати обвинувачення. Потерпілий може брати участь у судових дебатах.

У разі відмови прокурора від обвинувачення потерпілий вправі вимагати продовження розгляду справи. У цьому випадку він підтримує обвинувачення»;

«Стаття 276. Вирішення питання про нове обвинувачення

Коли дані судового слідства вказують, що підсудний вчинив ще й інший злочин, по якому обвинувачення не було йому пред'явлено, суд за клопотанням прокурора, потерпілого чи його представника, не зупиняючи розгляду справи, виносить ухвалу, а суддя — постанову, якими про вчинення цього злочину повідомляє прокурора.

У тих випадках, коли нове обвинувачення тісно зв'язане з початковим і окремий розгляд їх неможливий, вся справа повертається для додаткового розслідування.

Після додаткового розслідування справа направляється до суду в загальному порядку.

На ухвалу, постанову протягом семи діб з дня її винесення сторони можуть подати апеляції до апеляційного суду, а якщо справа розглядається по першій інстанції апеляційним судом — касаційні подання чи скаргу до касаційного суду.

Стаття 277. Зміна обвинувачення в суді

Під час судового розгляду до закінчення судового слідства прокурор вправі змінити пред'явлене особі обвинувачення.

Зміна обвинувачення не допускається, якщо цим будуть порушені правила про підсудність чи обов'язковість проведення попереднього слідства. У цьому випадку за наявності до того підстав прокурор заявляє клопотання про повернення справи на додаткове розслідування.

Прийшовши до переконання, що пред'явлене особі обвинувачення потрібно змінити, прокурор виносить постанову, в якій формулює нове обвинувачення та викладає мотиви прийнятого рішення. Прокурор оголошує постанову і вручає її копії підсудному, його захиснику і законному представнику, потерпілому, позивачу, відповідачу і їх представникам. Постанова долучається до справи.

Якщо в постанові прокурора ставиться питання про застосування кримінального закону, який передбачає відповідальність за менш тяжкий злочин, чи про зменшення обсягу обвинувачення, то суд роз'яснює потерпілому та його представнику їх право підтримувати обвинувачення у раніше пред'явленому обсязі.

Якщо потерпілий та його представник відмовились підтримувати обвинувачення у раніше пред'явленому обсязі, а також у всіх інших випадках, суд роз'яснює підсудному, що той буде захищатись в судовому засіданні від нового обвинувачення, після чого відкладає розгляд справи не менше ніж на три доби для надання підсудному, його захиснику і законному представнику можливості підготуватись до захисту проти нового обвинувачення. За клопотанням підсудного цей строк може бути скорочений. Після закінчення цього строку розгляд справи продовжується.

Стаття 278. Вирішення питання про притягнення до кримінальної відповідальності іншої особи

Суд, встановивши під час судового слідства, що злочин вчинила будь-яка з осіб, не притягнутих до кримінальної відповідальності, за клопотанням прокурора, потерпілого або його представника виносить мотивовану ухвалу, а суддя — постанову, якими про вчинення цього злочину повідомляє прокурора або направляє все провадження в справі для проведення попереднього слідства чи дізнання.

Стаття 279. Вирішення питання про притягнення до відповідальності за завідомо неправдиві показання, неправильний переклад і неправдивий висновок

Одночасно з постановленням вироку суд своєю ухвалою, а суддя постановою вправі поставити перед прокурором питання про притягнення до відповідальності свідка, потерпілого, експерта або перекладача за завідомо неправдиві показання, висновок чи неправильний переклад»;

«Стаття 281. Направлення справи на додаткове розслідування

Повернення справи на додаткове розслідування з мотивів неповноти або неправильності попереднього слідства може мати місце лише тоді, коли ця неповнота або неправильність не може бути усунута в судовому засіданні.

Якщо виникне питання про повернення справи на додаткове розслідування, суд, вислухавши думку прокурора та інших учасників судового розгляду, вирішує це питання мотивованою ухвалою, а суддя — постановою в нарадчій кімнаті.

Після додаткового розслідування справа направляється до суду в загальному порядку.

На ухвалу, постанову протягом семи діб з дня її винесення сторони можуть подати апеляції до апеляційного суду, а якщо справа розглядається по першій інстанції апеляційним судом — касаційні подання чи скарги до касаційного суду.

Стаття 282. Закриття справи

Якщо під час судового розгляду справи будуть установлені підстави для закриття справи, передбачені пунктами 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 статті 6 і статтями 7-1, 7-2, 8, 9, 10 цього Кодексу, суд, вислухавши думку учасників судового розгляду і висновок прокурора, своєю мотивованою ухвалою, а суддя — постановою, закриває справу.

Суд своєю ухвалою (постановою) закриває справу, якщо прокурор відмовився підтримувати державне обвинувачення, а потерпілий не бажає скористатися правом, передбаченим частиною другою статті 267 цього Кодексу.

Суд своєю ухвалою (постановою) закриває справу про злочин, зазначений у частині першій статті 27 цього Кодексу, за примирення сторін чи у зв'язку з неявкою потерпілого в судове засідання без поважних причин.

На ухвалу, постанову протягом семи діб з дня її винесення сторони можуть подати апеляції до апеляційного суду, а якщо справа розглядається по першій інстанції апеляційним судом — касаційні подання чи скаргу до касаційного суду»;

«Стаття 297. Початок судового слідства

Після закінчення підготовчих дій головуючий оголошує про початок судового слідства. Судове слідство починається з читання обвинувального висновку, в справах, зазначених у частині першій статті 27 цього Кодексу, — з оголошення скарги потерпілого.

Якщо в справі заявлено цивільний позов, оголошується також позовна заява.

Обвинувальний висновок оголошує прокурор, за згодою сторін — тільки резолютивну частину обвинувального висновку, скарги — потерпілий чи його представник, позовну заяву — цивільний позивач чи його представник»;

«Стаття 299. Визначення обсягу доказів, що підлягають дослідженню, та порядку їх дослідження

Після виконання зазначених у попередній статті дій головуючий з'ясовує думку учасників судового розгляду про те, які докази треба дослідити, та про порядок їх дослідження.

Обсяг доказів, які будуть досліджуватися, та порядок їх дослідження визначається постановою судді чи ухвалою суду.

Суд вправі, якщо проти цього не заперечують учасники судового розгляду, визнати недоцільним дослідження доказів стосовно тих фактичних обставин справи та розміру цивільного позову, які ніким не оспорюються. При цьому суд з'ясовує, чи правильно розуміють підсудний та інші учасники судового розгляду зміст цих обставин, чи немає сумнівів у добровільності та істинності їх позиції, а також роз'яснює їм, що у такому випадку вони будуть позбавлені права оспорювати ці фактичні обставини справи та розмір цивільного позову в апеляційному порядку.

Якщо для вирішення питання щодо обсягу доказів, які будуть досліджуватися, необхідно допитати підсудного, суд вирішує його після допиту підсудного.

Допит підсудного, якщо тільки він не відмовляється від дачі показань, провадиться обов'язково»;

«Стаття 401. Набрання вироком законної сили та його виконання

Вирок місцевого суду набирає законної сили після закінчення строку на подання апеляцій, а вирок апеляційного суду — після закінчення строку на подання касаційної скарги, внесення касаційного подання, якщо його не було оскаржено чи на нього не було внесено подання. В разі подачі апеляцій, касаційної скарги чи внесення касаційного подання вирок, якщо його не скасовано, набирає законної сили після розгляду справи відповідно апеляційною чи касаційною інстанцією, якщо інше не передбачено цим Кодексом.

У тих випадках, коли оскаржено або внесено подання тільки на частину вироку або коли засуджено декількох підсудних, а вирок оскаржено чи внесено подання щодо одного з них, вирок в інших частинах або щодо інших засуджених осіб законної сили не набирає до моменту винесення апеляційною чи касаційною інстанцією ухвали.

Обвинувальний вирок виконується після набрання ним законної сили.

До набрання вироком законної сили засуджений, який перебуває під вартою, не може бути переведений в місця позбавлення волі, що знаходяться в іншій місцевості.

Виправдувальний вирок і вирок, що звільняє підсудного від покарання, виконуються негайно після проголошення вироку. Якщо підсудний перебуває під вартою, суд звільняє його з-під варти в залі судового засідання.

Стаття 402. Набрання ухвалою і постановою суду законної сили

та їх виконання

Ухвала і постанова суду першої інстанції, якщо інше не передбачено цим Кодексом, набирають законної сили і виконуються після закінчення строку на подачу апеляцій, а ухвала і постанова апеляційного суду — після закінчення строку на подання касаційної скарги, внесення касаційного подання. Якщо на ці рішення були подані апеляції, касаційні скарги чи внесено касаційне подання і, якщо їх не було скасовано, то вони набирають законної сили і виконуються після розгляду їх апеляційним чи касаційним судом, за винятками, встановленими цим Кодексом.

Ухвали і постанови апеляційної і касаційної інстанцій набирають законної сили негайно після їх оголошення, крім випадків, передбачених цим Кодексом.

Ухвала і постанова суду, які не підлягають оскарженню, набирають сили і виконуються негайно після їх винесення»;

«Стаття 404. Порядок звернення вироку до виконання

Вирок, що набрав законної сили, звертається до виконання судом, який постановив вирок, не пізніш як через три доби з дня набрання ним законної сили або повернення справи з апеляційної чи касаційної інстанції.

Суд разом із своїм розпорядженням про виконання обвинувального вироку надсилає копію вироку тому органу, на який покладено обов'язок виконати вирок.

З метою забезпечення виховного впливу вироку, суд надсилає його копію в необхідних випадках підприємству, установі, організації за місцем роботи засудженого.

У разі умовного засудження відповідно до статті 45 Кримінального кодексу України або застосування відстрочки виконання вироку до позбавлення волі відповідно до статті 46^1 Кримінального кодексу України суд надсилає копію вироку органу внутрішніх справ за місцем проживання засудженого, а щодо неповнолітнього — також і комісії в справах неповнолітніх при виконавчому комітеті місцевої Ради народних депутатів для здійснення контролю за поведінкою засудженого. Крім того, копія вироку надсилається громадським організаціям або трудовому колективу, яким засудженого передано на перевиховання і виправлення, або трудовому колективу чи особі, на яких судом покладено обов'язок по нагляду за засудженим і проведенню з ним виховної роботи.

Якщо у виправданого або у особи, щодо якої справа закрита, були вилучені документи, цінності та інші предмети чи був накладений арешт на майно, копія вироку, що набрав законної сили, або ухвала апеляційної чи касаційної інстанції направляються відповідним органам для повернення вилучених документів, цінностей та інших предметів, а також для зняття арешту з майна.

Вирок не може бути звернено до виконання або виконуватися в частині засудження за діяння, караність якого була усунена нововиданим кримінальним законом.

Своєчасне звернення до виконання вироку, який набрав законної сили, покладається на суддю або голову відповідного суду, який постановив вирок.

Органи, що виконують вирок, постанову або ухвалу, повідомляють суд, який їх постановив про їх виконання»;

«Стаття 424. Оскарження ухвали, постанови судді або суду про застосування, скасування чи зміну примусових заходів медичного характеру або внесення на них подання прокурора

На ухвалу, постанову, винесені суддею або судом в порядку, передбаченому цим розділом, може бути подано апеляційну чи касаційну скаргу або внесено апеляційне чи касаційне подання прокурора в загальному порядку»;

«Стаття 430. Порушення справи прокурором

Визнавши матеріали про злочини, перелічені в статті 425 цього Кодексу, достатніми для розгляду в судовому засіданні, прокурор виносить постанову про порушення кримінальної справи, обирає щодо правопорушника в необхідних випадках запобіжний захід і складає обвинувальний висновок та направляє справу до суду або повертає матеріали для провадження попереднього слідства, а в разі відсутності підстав до порушення кримінальної справи відмовляє в її порушенні».

4. У пунктах 10, 11 частини першої статті 6 слова «крім випадків, коли необхідність порушення справи визнано судом, у провадженні якого перебуває кримінальна справа (статті 276 і 278 цього Кодексу)» виключити.

5. У частині першій статті 7 слова «розгляду справи в розпорядчому засіданні суду» замінити словами «попереднього розгляду справи в суді».

6. У частині другій статті 7^2 слова «у розпорядчому засіданні» замінити словами «при попередньому розгляді справи».

7. У статтях 7^2 та 49 слова «народний суд» замінити словом «суд».

8. У частині третій статті 7^3 слова «санкціонованою прокурором» замінити словами «за згодою прокурора за вмотивованим рішенням суду».

9. У статті 12:

у частині першій слова «і частиною 2 статті 354 цього Кодексу» замінити словами «чи в апеляційному порядку»;

частину другу виключити.

10. У частині другій статті 13 цифри і слова «384(395 цього Кодексу» замінити словами «главою 31 цього Кодексу».

11. У частині першій статті 14 слова «або з санкції прокурора» виключити.

12. Частину третю статті 17 викласти в такій редакції:

«Розгляд справ у апеляційному і касаційному порядку здійснюється відповідно апеляційними і касаційними судами у складі трьох суддів. Розгляд справ у виключному порядку здійснюється апеляційними і касаційними судами у складі не менше трьох суддів».

13. Частину п'яту статті 20 виключити.

14. У частині першій статті 22 слово «суд» виключити.

15. У статті 23 слова «і суд» виключити.

16. У статті 23^2:

у частині першій друге речення виключити;

частину третю виключити.

17. У частині першій статті 25 слова «при провадженні дізнання і попереднього слідства» замінити словами «органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання і попереднє слідство».

18. Частину п'яту статті 27 виключити.

19. У статті 29:

частину третю виключити;

у частині четвертій слова «і суд» виключити.

20. У статті 32:

пункти 3, 4 і 6-а викласти у такій редакції:

«3) «Апеляційний суд» — суд, що розглядає справи за апеляціями на вироки, ухвали і постанови суду першої інстанції, які не набрали законної сили;

4) «Касаційний суд» — суд, що розглядає справи за касаційними скаргами і поданнями в касаційному порядку»;

«6-а) «Начальник слідчого відділу» — начальник Головного слідчого управління, слідчого управління, відділу, відділення органів внутрішніх справ, безпеки та його заступники, які діють у межах своєї компетенції, а також податкової міліції»;

у пункті 9 слова «громадський обвинувач» виключити і доповнити словами «та в інших випадках, передбачених цим Кодексом»;

у пункті 12 слова «відданої до суду» виключити;

пункти 13, 14, 15 викласти у такій редакції:

«13) «Ухвала» — всі рішення, крім вироку, які виніс суд першої апеляційної і касаційної інстанції в судових засіданнях в колегіальному складі;

14) «Постанова» — рішення органу дізнання, слідчого і прокурора, а також рішення, які виніс суддя одноособово чи апеляційний суд;

15) «Апеляція» — подання прокурора і скарга учасника процесу про скасування або зміну судового рішення в апеляційному порядку»;

пункти 16, 17, 18 виключити;

пункт 19 викласти в такій редакції:

«19) «Касаційне подання, касаційна скарга» — подання прокурора, скарга учасника процесу про скасування або зміну судового рішення в касаційному порядку».

21. Пункт 3 частини першої статті 34 викласти у такій редакції:

«3) про злочини, за вчинення яких Кримінальним кодексом України передбачено покарання у вигляді довічного позбавлення волі».

22. Статтю 35 виключити.

23. У статті 36:

пункт 1 частини другої доповнити словами «і вище»;

частину третю виключити.

24. У частині першій статті 41 слова «або суд в розпорядчому засіданні», «а суд — ухвалу» виключити.

25. У частині першій статті 43 слова «віддання до суду» замінити словами «призначення справи до судового розгляду».

26. Частину другу статті 43^1 після слова «перевірки» доповнити словами «судом чи».

27. У статті 49:

у частині третій слова «віддання обвинуваченого до суду» замінити словами «призначення справи до судового розгляду»;

частину четверту викласти у такій редакції:

«У випадках, визначених цим Кодексом, потерпілий має право під час судового розгляду особисто або через свого представника підтримувати обвинувачення. Потерпілий може брати участь у судових дебатах».

28. У частині другій статті 50 слова «віддання обвинуваченого до суду» замінити словами «призначення справи до судового розгляду».

29. У частині другій статті 51 слова «віддання обвинуваченого до суду» замінити словами «призначення справи до судового розгляду».

30. У частині другій статті 52^3 слова «частинами другою і третьою» замінити словами «частиною другою».

31. У частині першій статті 54:

у пункті 2 слова «чи розглядав по цій справі скаргу в порядку статей 236^2, 236^4 та 236^6 цього Кодексу» виключити;

доповнити пунктами 2^1 і 2^2 такого змісту:

«2^1) якщо він під час попереднього розслідування справи вирішував питання щодо проведення обшуку, виїмки, огляду, обрання, зміни чи скасування запобіжних заходів, продовження строків тримання під вартою, або розглядав скарги на затримання чи на постанови про відмову в порушенні кримінальної справи або закриття справи;

2^2) якщо він під час попереднього розслідування справи розглядав питання про усунення захисника в порядку, передбаченому статтею 61^1 цього Кодексу».

32. У статті 55:

у частині першій слова «в касаційному порядку чи в порядку нагляду» замінити словами «в апеляційному чи касаційному порядку»;

у частинах другій і третій слова «в касаційному порядку» і «в порядку нагляду» замінити відповідно словами «в апеляційному порядку» і «в касаційному порядку»;

у частині четвертій слова «в судовій колегії в кримінальних справах Верховного Суду України, що діяла як суд першої, касаційної або наглядної інстанцій» і друге речення виключити, а слова «на Пленумі Верховного Суду України» замінити словами «в порядку виключного провадження».

33. У частині першій статті 56 слова «громадським обвинувачем» і «громадським захисником» виключити.

34. У частині першій статті 58 слова «в касаційному порядку чи в порядку нагляду» замінити словами «в апеляційному чи касаційному порядку».

35. Статтю 59 виключити.

36. У частині другій статті 63 слово і цифру «частині 2» виключити.

37. Частину другу статті 65 викласти у такій редакції:

«Ці дані встановлюються: показаннями свідка, показаннями потерпілого, показаннями підозрюваного, показаннями обвину-ваченого, висновком експерта, речовими доказами, протоколами слідчих і судових дій, протоколами з відповідними додатками, складеними уповноваженими органами за результатами оперативнорозшукових заходів, та іншими документами».

38. Статтю 66 доповнити частиною третьою такого змісту:

«У передбачених законом випадках особа, яка проводить дізнання, слідчий, прокурор і суд в справах, які перебувають в їх провадженні, вправі доручити підрозділам, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, провести оперативно-розшукові заходи чи використати засоби для отримання фактичних даних, які можуть бути доказами у кримінальній справі».

39. Назву статті 82 доповнити словами «та інші носії інформації щодо цих дій», а після слова «Кодексом» доповнити словами «носії інформації, на яких з допомогою технічних засобів зафіксовані процесуальні дії».

40. Статтю 86 виключити.

41. Частину шосту статті 93 викласти у такій редакції:

«Оплата праці захисника у разі його участі в справі за призначенням провадиться за рахунок держави в порядку і розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України. Відшкодування державі витрат у цьому випадку за згодою засудженого або осіб, які несуть майнову відповідальність за його дії, може бути покладено на них».

42. Частину другу статті 93^1 виключити.

43. Статтю 97 доповнити частиною п'ятою такого змісту:

«Заява або повідомлення про злочини до порушення кримінальної справи можуть бути перевірені шляхом проведення оперативно-розшукової діяльності. Проведення визначених у законодавчих актах України окремих оперативно-розшукових заходів проводиться з дозволу суду за погодженим з прокурором поданням керівника відповідного оперативного підрозділу або його заступника. Постанова судді про надання такого дозволу виноситься і на неї може бути принесена апеляція з додержанням порядку і у випадках, передбачених статтями 177, 178 і 190 цього Кодексу».

44. У статті 98:

у частині першій слова «а суд — ухвалу» виключити;

пункт 3 частини четвертої викласти у такій редакції:

«3) суд справу про злочин, зазначений у частині першій статті 27 цього Кодексу, призначає до розгляду».

45. У частині першій статті 99 слова «а суд — ухвалою» виключити.

46. У статті 99^1:

частину другу викласти в такій редакції:

«Постанову прокурора, слідчого і органу дізнання про відмову в порушенні кримінальної справи може бути оскаржено особою, інтересів якої вона стосується, або її представником до суду в порядку, передбаченому статтею 236^1 цього Кодексу»;

у частині третій слова «або ухвала суду» виключити, а слова «або ухвали до вищестоящого суду в порядку, передбаченому частиною другою статті 354 цього Кодексу» замінити словами «в апеляційному порядку».

47. Частину п'яту статті 100 виключити.

48. У статті 106:

частини третю і четверту викласти в такій редакції:

«Про кожний випадок затримання особи, підозрюваної у вчиненні злочину, орган дізнання зобов'язаний скласти протокол із зазначенням підстав, мотивів, дня, години, року, місяця, місця затримання, пояснень затриманого, часу складання протоколу про роз'яснення підозрюваному в порядку, передбаченому частиною другою статті 21 цього Кодексу, права мати побачення із захисником з моменту затримання. Протокол підписується особою, яка його склала, і затриманим.

Копія протоколу з переліком прав та обов'язків негайно вручається затриманому і направляється прокурору. На вимогу прокурора йому також надсилаються матеріали, що стали підставою для затримання»;

доповнити частинами п'ятою — одинадцятою такого змісту:

«Про затримання особи, підозрюваної у вчиненні злочину, орган дізнання негайно повідомляє одного з його родичів.

Протягом сімдесяти двох годин після затримання орган дізнання:

1) звільняє затриманого — якщо не підтвердилась підозра у вчиненні злочину, вичерпався встановлений законом строк затримання або затримання було здійснено з порушенням вимог, передбачених частинами першою і другою цієї статті;

2) звільняє затриманого і обирає щодо нього запобіжний захід, не зв'язаний з триманням під вартою;

3) доставляє затриманого до судді з поданням про обрання йому запобіжного заходу у вигляді взяття під варту.

У разі оскарження затримання до суду, скарга затриманого негайно надсилається начальником місця попереднього ув'язнення до суду. Скарга розглядається суддею одночасно з поданням органу дізнання про обрання запобіжного заходу. Якщо скарга надійшла після обрання запобіжного заходу, вона розглядається суддею протягом трьох діб з часу надходження. Якщо подання не надійшло або коли скарга надійшла після закінчення сімдесятидвогодинного строку після затримання, скарга на затримання розглядається суддею протягом п'яти діб з часу надходження.

Скарга розглядається з додержанням вимог, передбачених статтею 165^2 цього Кодексу. За результатами розгляду суддя виносить постанову про законність затримання чи про задоволення скарги і визнання затримання незаконним. Копія постанови направляється прокурору, органу дізнання, затриманому і начальнику місця попереднього ув'язнення.

На постанову судді протягом семи діб з дня її винесення може бути подана апеляція прокурором, особою, щодо якої прийнято рішення, або її захисником чи законним представником. Подача апеляції не зупиняє виконання постанови суду.

Затримання підозрюваного у вчиненні злочину не може тривати більше сімдесяти двох годин.

Якщо у встановлений законом строк затримання постанова судді про застосування до затриманої особи запобіжного заходу у вигляді взяття під варту або постанова про звільнення затриманого не надійшла до установи для попереднього ув'язнення, начальник місця попереднього ув'язнення звільняє цю особу, про що складає протокол і направляє повідомлення про це посадовій особі чи органу, який здійснював затримання»;

49. У частині другій статті 107 слова «передбачених частиною першою статті 46 цього Кодексу» замінити словами «коли він відмовляється від нього і його відмова прийнята».

50. Статтю 108 доповнити частиною третьою такого змісту:

«У разі обрання до підозрюваного запобіжного заходу у порядку, передбаченому статтею 165^2 цього Кодексу, дізнання провадиться у строк не більше п'яти діб з моменту обрання запобіжного заходу».

51. У статті 110:

у частині першій слова «а постанова про закриття справи — також і до суду в порядку, передбаченому статтею 236^5 цього Кодексу» виключити;

доповнити статтю частинами третьою і четвертою такого змісту:

«Дії і постанови органів дізнання можуть бути оскаржені до суду.

Скарги на дії і постанови органів дізнання розглядаються судом першої інстанції при попередньому розгляді справи або при розгляді її по суті, якщо інше не передбачено цим Кодексом».

52. У частині першій статті 114 слова «санкції від прокурора» замінити словами «згоди від суду (судді) або прокурора».

53. У частині першій статті 140 слова «передбачених частиною першою статті 46 цього Кодексу» замінити словами «коли він відмовляється від нього і його відмова прийнята».

54. У частині третій статті 143 слова і цифри «частиною третьою статті 46» замінити словами і цифрами «частиною першою статті 45».

55. Статтю 149 доповнити частиною другою такого змісту:

«Тимчасовим запобіжним заходом є затримання підозрюваного, яке застосовується з підстав і в порядку, передбачених статтями 106, 115, 165^2 цього Кодексу».

56. У статті 155:

у частині першій слова «один рік», «одного року» замінити відповідно словами «три роки», «трьох років»;

частину другу виключити.

57. Статтю 157 виключити.

58. У статті 158 слова «з санкцією прокурора» замінити словами «судді або ухвали суду».

59. Статтю 190 доповнити частинами четвертою, п'ятою, шостою і сьомою такого змісту:

«Огляд житла чи іншого володіння особи проводиться лише за вмотивованою постановою судді, яка виноситься з додержанням порядку, встановленого частиною п'ятою статті 177 цього Кодексу. Постанова судді оскарженню не підлягає.

У невідкладних випадках, пов'язаних із врятуванням життя людей та майна чи з безпосереднім переслідуванням осіб, які підозрюються у вчиненні злочину, а також за письмовою згодою володільця огляд житла чи іншого володіння особи може бути проведено без постанови судді.

Для проведення у невідкладних випадках огляду місця події в житлі чи іншому володінні особи, який здійснюється за її заявою або повідомленням про вчинений щодо неї злочин, а так само у разі відсутності цієї особи або неможливості отримати від неї згоду на проведення невідкладного огляду місця події, рішення суду не потребується.

У випадках, передбачених частинами п'ятою і шостою цієї статті, слідчий в протоколі огляду обов'язково зазначає причини, що обумовили проведення огляду без постанови судді, та протягом доби з моменту проведення цієї дії повідомляє про здійснений огляд житла чи іншого володіння особи та його наслідки прокурора, який здійснює нагляд за попереднім слідством».

60. У статті 205:

слова «слідчий з санкції прокурора або його заступника» замінити словами «суд за поданням слідчого, погодженого з прокурором», а слово «складає» — словом «виносить»;

доповнити статтю частиною другою такого змісту:

«Подання розглядається з додержанням порядку, визначеного частиною п'ятою статті 165^2, на постанову судді прокурором, обвинуваченим, його захисником чи законним представником протягом 3 діб може бути подана апеляція до апеляційного суду. Подача апеляції не зупиняє виконання постанови судді».

61. Частину п'яту статті 215 викласти у такій редакції:

«Постанову прокурора, слідчого і органу дізнання про відмову в порушенні кримінальної справи може бути оскаржено особою, інтересів якої вона стосується, або її представником до суду в порядку, передбаченому статтею 236^1 цього Кодексу».

62. У частині четвертій статті 218 слово і цифру «частиною 3» замінити словами «частинами четвертою і шостою».

63. У частині першій статті 227:

у пункті 6 слова «накладення арешту на поштово-телеграфну кореспонденцію та її виїмку» виключити;

у пункті 7 слова «і тримання під вартою як запобіжного заходу» виключити;

у пункті 12 слова «з моменту пред'явлення обвинувачення відповідно до частини 1 статті 44 цього Кодексу» виключити;

доповнити пунктом 71 такого змісту:

«71) дає згоду або подає до суду подання про обрання запобіжного заходу у вигляді взяття під варту, а також про продовження строку тримання під вартою в порядку, встановленому цим Кодексом».

64. Перше речення частини другої статті 229 доповнити словами «чи поставити у випадках, передбачених цим Кодексом, перед судом питання про обрання запобіжного заходу у вигляді взяття під варту», друге речення виключити.

65. У статті 232:

у частині третій останнє речення виключити;

у частині четвертій слова «по якій обвинувачений не відданий до суду» замінити словами «по якій попередній розгляд ще не відбувся».

66. Статтю 234 доповнити частинами п'ятою і шостою такого змісту: «Дії слідчого можуть бути оскаржені до суду.

Скарги на дії слідчого розглядаються судом першої інстанції при попередньому розгляді справи або при розгляді її по суті, якщо інше не передбачено цим Кодексом».

67. У статті 236:

у частині першій слова «а у випадку, передбаченому частиною другою статті 215 цього Кодексу, — до суду» виключити;

частину другу замінити двома новими частинами такого змісту:

«Дії прокурора можуть бути оскаржені до суду.

Скарги на дії прокурора розглядаються судом першої інстанції при попередньому розгляді справи або при розгляді її по суті, якщо інше не передбачено цим Кодексом».

68. У статті 236^2:

у пункті 1 частини третьої слова «або порушує справу» виключити;

частину четверту викласти у такій редакції:

«На постанову судді прокурором, особою, яка подала скаргу, протягом семи діб з дня її винесення може бути подана апеляція до апеляційного суду».

69. Статті 236^3 і 236^4 виключити.

70. У статті 236^6:

у пункті 2 частини четвертої слова «і відновлює слідство» замінити словами «і направляє справу прокурору для відновлення слідства»;

у частині п'ятій слова «і відновлюючи попереднє слідство» замінити словами «і направляючи справу прокурору для відновлення попереднього слідства»;

частину шосту викласти у такій редакції:

«На постанову судді прокурором, особою, яка подала скаргу, протягом семи діб з дня її винесення може бути подана апеляція до апеляційного суду».

71. Назву глави 23 викласти у такій редакції:

«Глава 23
ПОПЕРЕДНІЙ РОЗГЛЯД СПРАВИ СУДДЕЮ».

72. Статті 238, 239, 242, 243, 247, 250, 252 і частину другу статті 254 виключити.

73. У статті 255 слова «віддання обвинуваченого до суду» замінити словами «призначення справи до судового розгляду», слова «громадському обвинувачеві», «громадському захисникові» виключити.

74. У статті 256 слова «надходження її до суду» замінити словами «попереднього її розгляду».

75. У частині першій статті 260 слова «повного, всебічного та об'єктивного дослідження всіх обставин справи і встановлення істини» замінити словами «здійснення сторонами своїх прав».

76. У статті 263:

у пункті 4 слово «просити» замінити словами «подавати докази, просити»;

у пункті 9 слова «при відсутності захисника» виключити.

77. Статтю 265 виключити.

78. У частині першій статті 273 слова «про порушення справи по новому обвинуваченню або щодо нової особи» замінити словами «при вирішенні питань, зазначених у статтях 276, 278 і 279 цього Кодексу».

79. Частину першу статті 275 викласти у такій редакції:

«Розгляд справи провадиться тільки відносно підсудних і тільки в межах пред'явленого їм обвинувачення».

80. Частину другу статті 284 виключити.

81. У частині другій статті 286 слова «і копія ухвали розпорядчого засідання, якщо нею змінено обвинувальний висновок, або повістка в справах, зазначених у частині 1 статті 27 цього Кодексу» замінити словами «а в справах, зазначених у частині першій статті 27 цього Кодексу, — копія скарги, копія постанови про порушення справи та повістка».

82. Частину четверту статті 289 виключити.

83. У частині першій статті 290 останнє речення виключити.

84. У статті 295 слова «громадському обвинувачеві, громадському захисникові» виключити.

85. Частину п'яту і шосту статті 296 виключити.

86. У статті 303:

у частині третій слова «громадський обвинувач», «громадський захисник» виключити;

у частині четвертій друге речення виключити.

87. У частині другій статті 311 слова «громадський обвинувач», «громадський захисник» виключити.

88. У частині першій статті 315 слова «громадського обвинувача», «громадського захисника» виключити.

89. У статті 318:

частину другу викласти у такій редакції:

«Дебати полягають у промовах прокурора, потерпілого і його представника, цивільного позивача, цивільного відповідача або їх представників, захисника, підсудного»;

у частині п'ятій слова «захисникові, а коли його немає» виключити.

90. Частини шосту і сьому статті 407 викласти у такій редакції:

«На постанову суду з питань, визначених у цій статті, протягом семи діб з дня її оголошення прокурор, засуджений вправі подати апеляції до апеляційного суду.

У разі подання прокурором апеляції виконання зазначеної постанови зупиняється».

91. Статтю 408 доповнити частиною четвертою такого змісту:

«На постанову суду з питань, визначених у цій статті, протягом семи діб з дня її оголошення прокурор, засуджений вправі подати апеляції до апеляційного суду».

92. Частину п'яту статті 408^{2} викласти у такій редакції:

«На постанову суду з питань, визначених у цій статті, протягом семи діб з дня її оголошення прокурор, засуджений вправі подати апеляції до апеляційного суду».

93. Частину четверту статті 408^{3} викласти у такій редакції:

«На постанову суду з питань, визначених у цій статті, протягом семи діб з дня її оголошення прокурор, засуджений вправі подати апеляції до апеляційного суду».

94. Частину шосту статті 410 викласти у такій редакції:

«На постанову суду з питань, визначених у цій статті, протягом семи діб з дня її оголошення прокурор, засуджений вправі подати апеляції до апеляційного суду».

95. Частину п'яту статті 411^{1} викласти у такій редакції:

«На постанову суду з питань, визначених у цій статті, протягом семи діб з дня її оголошення прокурор, засуджений вправі подати апеляції до апеляційного суду».

96. Частину п'яту статті 414 викласти у такій редакції:

«На постанову суду з питань, визначених у цій статті, протягом семи діб з дня її оголошення прокурор, засуджений вправі подати апеляції до апеляційного суду».

97. Частину п'яту статті 414^{1} викласти у такій редакції:

«На постанову суду з питань, визначених у цій статті, протягом семи діб з дня її оголошення прокурор, засуджений вправі подати апеляції до апеляційного суду».

98. Стаття 415:

назву статті доповнити словами «та інших судових рішень»;

частину першу викласти у такій редакції:

«Нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи людини здійснюється прокурором».

99. У частині першій статті 419 слова «а при незгоді з цією постановою — вносить на розгляд розпорядчого засідання суду» виключити.

100. У статті 424 слова «касаційну», «касаційне» замінити відповідно словами «апеляційну», «апеляційне».

101. У частині четвертій статті 426 слова «до суду з санкції прокурора або його заступника» замінити словом «прокурором».

102. У частині першій статті 434 слово «вчиненого» виключити, доповнити після слова «злочину» словами «у вчиненні якого він обвинувачується».

103. У частині третій статті 436 цифри і слово «100 карбованців» замінити словами «двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян».

104. У статті 449 слова «касаційну», «окреме» замінити відповідно словами «апеляційну», «апеляційне».

105. У тексті Кодексу слова «Республіка Крим» у всіх відмінках замінити словами «Автономна Республіка Крим» у відповідних відмінках.

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з 29 червня 2001 року.

2. Закони та інші нормативні акти, прийняті до набрання чинності цим Законом, є чинними у частині, що не суперечить Конституції України та цьому Законові.

3. Особи, які станом на 29 червня 2001 року утримуються під вартою на підставі санкцій чи інших процесуальних рішень прокурора, продовжують утримуватися під вартою на підставі цих процесуальних рішень прокурора до закінчення визначених у них строків, або зміни чи скасування запобіжного заходу у вигляді взяття під варту, або до передачі справ у суди. Санкції та інші процесуальні рішення прокурора про взяття підозрюваних, обвинувачених під варту, якщо ці особи станом на 28 червня 2001 року включно під варту взяті не були, є недійсними з 29 червня 2001 року.

4. Не розглянуті станом на 29 червня 2001 року скарги на санкції прокурора на арешт розглядаються судами з додержанням вимог статті 236^{4} Кримінально-процесуального кодексу України в редакції Закону України від 15 грудня 1992 року. Скасувавши санкцію на арешт, суддя вправі обрати заарештованому запобіжний захід, не пов'язаний з триманням під вартою. На постанову судді відповідно до статті 165^{2} Кримінально-процесуального кодексу України в редакції цього Закону може бути подана апеляція до апеляційного суду, подача якої не зупиняє виконання постанови судді.

5. Кримінальні справи, що перебувають у провадженні судів першої інстанції і які надійшли для розгляду до 29 червня 2001 року, розглядаються з додержанням порядку, визначеного цим Законом. Кримінальні справи, у яких станом на 29 червня 2001 року обвинувачені були віддані до суду, розглядаються зі стадії судового розгляду.

6. Кримінальні справи, які до 29 червня 2001 року надійшли для розгляду до Верховного суду Автономної Республіки Крим, обласних, Київського і Севастопольського міських судів, військових судів регіонів та Військово-Морських сил і які цим Законом віднесені до підсудності судів нижчого рівня, розглядаються судами, на розгляд яких вони надійшли.

7. Кримінальні справи, які до 29 червня 2001 року надійшли для розгляду у касаційному порядку до Верховного суду Автономної Республіки Крим, обласних, Київського і Севастопольського міських судів, військових судів регіонів та Військово-Морських Сил, розглядаються в апеляційному порядку відповідно до глав 29 і 30 Кримінально-процесуального Кодексу України в редакції цього Закону.

8. Кримінальні справи, які до 29 червня 2001 року надійшли для розгляду у касаційному порядку до Верховного Суду України, розглядаються в касаційному порядку відповідно до глави 31 Кримінально-процесуального Кодексу України в редакції цього Закону.

9. Вироки районних (міських), міжрайонних (окружних) судів та вироки військових судів гарнізонів, що набрали чинності в період з 29 грудня 2000 року по 28 червня 2001 року, можуть бути оскаржені в касаційному порядку і на них можуть бути внесені касаційні подання з метою їх перевірки в касаційному порядку відповідно до глави 31 Кримінально-процесуального Кодексу України в редакції цього Закону — до 29 грудня 2001 року. Скарги в порядку нагляду, що надійшли до судів до 29 червня 2001 року від осіб, коло яких визначено у частині другій статті 384 Кримінально-процесуального Кодексу України в редакції цього Закону, на ці вироки вважаються касаційними.

10. Скарги в порядку нагляду, що надійшли на розгляд судів до 29 червня 2001 року, за винятком скарг, зазначених у пункті 9 цих Положень, та скарг, поданих особами, не зазначеними у частині другій статті 400^{10} Кримінально-процесуального кодексу України, розглядаються як клопотання про перегляд судових рішень в порядку виключного провадження.

11. Справи, що не розглянуті в порядку нагляду за протестами прокурорів, голів судів та їх заступників станом на 29 червня 2001 року, знімаються з розгляду та направляються Верховному Суду України, який розглядає їх в касаційному порядку або в порядку виключного провадження відповідно до пунктів 9 чи 10 цих Положень.

12. Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дня опублікування цього Закону підготувати проект Закону України про внесення змін та доповнень до законів України, що випливають із цього Закону.

Голова Верховної Ради України
І. ПЛЮЩ.

м. Київ,
21 червня 2001 року.
№ 2533-III

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Закону України «Про статус суддів»

Верховна Рада України **постановляє:**

I. Внести до Закону України «Про статус суддів» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 8, ст. 56; 1994 р., № 22, ст. 142, № 26, ст. 203, ст. 214; 1995 р., № 34, ст. 268; 2000 р., № 10, ст. 79) такі зміни:

1. У статті 1:

у частині першій слово «Судді» замінити словами «Професійні судді (далі — судді)»;

частину другу викласти у такій редакції:

«2. Судді є посадовими особами судової влади, які відповідно до Конституції України наділені повноваженнями здійснювати правосуддя і виконувати свої обов'язки на професійній основі в Конституційному Суді України та судах загальної юрисдикції».

2. У статті 4:

частину першу викласти у такій редакції:

«1. Статус суддів Верховного Суду України та інших судів загальної юрисдикції визначається цим Законом»;

у частині третій слова «арбітражних» і «Законом України «Про арбітражний суд» замінити відповідно словами «господарських» і «Законом України «Про господарські суди».

3. Статтю 5 викласти у такій редакції:

«Стаття 5. Вимоги, що ставляться до судді

Суддя не може належати до політичних партій та профспілок, брати участь у будь-якій політичній діяльності, мати представницький мандат, обіймати будь-які інші оплачувані посади, виконувати іншу оплачувану роботу, крім наукової, викладацької та творчої».

4. У статті 7:

частину першу викласти у такій редакції:

«1. На посаду судді може бути рекомендований кваліфікаційною комісією суддів громадянин України, не молодший двадцяти п'яти років, який має вищу юридичну освіту і стаж роботи в галузі права не менш як три роки, проживає в Україні не менш як десять років та володіє державною мовою»;

у частині другій слова «Верховного Суду Республіки Крим, обласного, Київського і Севастопольського міських, військового суду регіону і Військово-Морських Сил України» та «за юридичною спеціальністю» замінити відповідно словами «апеляційного суду, якщо інше не передбачене законом» і «у галузі права»;

після частини другої доповнити новою частиною такого змісту:

«3. Суддею вищого спеціалізованого суду може бути громадянин України, не молодший тридцяти років, який має вищу юридичну освіту, стаж роботи у галузі права не менш як сім років, в тому числі не менш як п'ять років на посаді судді».

У зв'язку з цим частини третю-шосту вважати відповідно частинами четвертою-сьомою;

у частині четвертій слова «за юридичною спеціальністю» замінити словами «у галузі права»;

у частині шостій слова «арбітражних» і «законами України «Про Конституційний Суд», «Про арбітражний суд» замінити відповідно словами «господарських» і «законами України «Про Конституційний Суд України», «Про господарські суди».

5. У статті 8:

у частині четвертій слова «кваліфікаційними комісіями суддів загальних судів Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя, кваліфікаційними комісіями суддів арбітражних судів,

військових судів та Вищою кваліфікаційною комісією суддів України» замінити словами «відповідними кваліфікаційними комісіями суддів»;

у частині восьмій слова «та арбітражних судів» замінити словами «Суду України».

6. Статтю 9 викласти у такій редакції:

«Стаття 9. Обрання (призначення) суддів

1. Судді Конституційного Суду України призначаються Президентом України, Верховною Радою України та з'їздом суддів України відповідно до Конституції України та Закону України «Про Конституційний Суд України».

2. Судді судів загальної юрисдикції обираються Верховною Радою України безстроково. Судді, які вперше пройшли конкурсний відбір, призначаються на посаду судді строком на п'ять років Президентом України».

7. У статті 10:

у абзаці першому частини першої слово «обраний» замінити словом «призначений»;

частину другу викласти у такій редакції:

«Присяга судді складається перед Президентом України».

8. У статті 11:

абзац другий частини першої після слів «їх обрання» доповнити словом «(призначення)»;

у частині другій слова «і регіонального» виключити;

у частині третій слова «Республіки Крим» замінити словами «Автономної Республіки Крим».

9. У частині першій статті 12 слово «законодавством» замінити словом «законом».

10. У статті 13:

у частині четвертій слова «з санкції Генерального прокурора України за наявності порушеної кримінальної справи» замінити словами «за вмотивованим рішенням суду»;

частини п'яту і шосту замінити однією частиною такого змісту:

«5. Кримінальна справа щодо судді Конституційного Суду України та будь-якого суду загальної юрисдикції розглядається у першій інстанції апеляційним судом».

У зв'язку з цим частину сьому вважати частиною шостою.

11. У статті 15:

частину першу викласти у такій редакції:

«1. Суддя звільняється з посади органом, що його обрав або призначив, у разі:

1) закінчення строку, на який його обрано чи призначено;

2) досягнення суддею шістдесяти п'яти років;

3) неможливості виконувати свої повноваження за станом здоров'я;

4) порушення суддею вимог щодо несумісності;

5) порушення суддею присяги;

6) набрання законної сили обвинувальним вироком щодо нього;

7) припинення його громадянства;

8) визнання його безвісно відсутнім або оголошення померлим;

9) подання суддею заяви про відставку або про звільнення з посади за власним бажанням.

Повноваження судді припиняються у разі його смерті»;

у частині другій слова «голові Ради, до компетенції якої належить обрання судді» замінити словами «орган, який призначив або обрав суддю»;

у частині третій слова «або голови Ради, до компетенції якої належить обрання судді» замінити словами «органу, який призначив або обрав суддю».

12. У статті 25 слова «загальних, арбітражних та військових судів» і «арбітражного» замінити відповідно словами «місцевих та апеляційних судів» і «спеціалізованого».

13. У статті 32:

абзац четвертий частини першої виключити;

доповнити частиною третьою такого змісту:

«3. За наслідками дисциплінарного провадження відповідна кваліфікаційна комісія суддів може прийняти рішення про направлення рекомендації до Вищої ради юстиції для вирішення питання про внесення подання про звільнення судді з посади».

14. У статті 33 слова «Головою Вищого арбітражного суду України та їх заступниками, Головою Верховного Суду Республіки Крим, головами обласних, Київського і Севастопольського міських судів, головами арбітражних судів Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя, головами військових судів регіонів та Військово-Морських Сил» замінити словами «головами вищих спеціалізованих чи апеляційних судів».

15. У абзаці третьому частини першої статті 34 слова «і регіонального» виключити.

16. Частину п'яту статті 35 викласти у такій редакції:

«5. Рішення кваліфікаційної комісії суддів про притягнення до дисциплінарної відповідальності суддів апеляційних та місцевих судів може бути оскаржено до Вищої ради юстиції протягом десяти днів з дня вручення копії рішення комісії».

17. Статтю 37 виключити.

18. У частині п'ятій статті 39 слова «Республіки Крим, обласної, Київської чи Севастопольської міської комісії» замінити словами «місцевих та апеляційних судів».

19. У частині другій статті 41 слова «Раду, що обрала» замінити словами «орган, що призначив чи обрав».

20. Доповнити частину четверту статті 43 після абзацу другого новим абзацом такого змісту:

«До стажу роботи, що дає судді Конституційного Суду України право на відставку, виплату вихідної допомоги та отримання щомісячного довічного грошового утримання зараховується також стаж іншої практичної, наукової, педагогічної роботи за фахом та стаж державної служби без додержання умови наявності десятирічного стажу роботи на посаді судді».

У зв'язку з цим абзаци третій і четвертий вважати відповідно абзацами четвертим і п'ятим.

21. У статті 44:

у частині другій слова «та Голови Вищого арбітражного суду України» виключити, а слова «їх окладів» замінити словами «його окладу»;

у частині шостій слова «загальних та арбітражних судів» замінити словами «судів загальної юрисдикції»;

у частині сьомій слова «Вищого арбітражного суду України» замінити словами «вищого спеціалізованого суду»;

у частинах одинадцятій і дванадцятій слова «Президією Верховної Ради України» замінити словами «Кабінетом Міністрів України».

II. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України
Л.КУЧМА

м. Київ
21 червня 2001 року
№ 2534-III.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Закону України «Про органи суддівського самоврядування»

Верховна Рада України **постановляє:**

I. Внести до Закону України «Про органи суддівського самоврядування» (Відомості Верховної Ради України, 1994р., №22, ст.138) такі зміни:

1. Статтю 1 після частини першої доповнити новими частинами такого змісту:

«2. Суддівським самоврядуванням є колективне вирішення професійними суддями питань внутрішньої діяльності судів.

3. До питань внутрішньої діяльності судів належать: організаційне і кадрове забезпечення судів, матеріально-технічне, фінансове забезпечення функціонування судів та діяльності суддів, соціальний захист і побутове забезпечення суддів та членів їх сімей та інші питання, які не пов'язані із здійсненням правосуддя. Рішення із зазначених питань органами суддівського самоврядування приймаються в межах бюджетного фінансування та відповідно до чинного законодавства.

4. Порядок здійснення суддівського самоврядування визначається Конституцією України, цим та іншими законами України, регламентом і положеннями, що приймаються з'їздом суддів України, конференціями або зборами суддів».

У зв'язку з цим частину другу вважати частиною п'ятою, виклавши її у такій редакції:

«5. Суддівське самоврядування здійснюється через конференції суддів місцевих та апеляційних судів (крім військових та господарських судів), конференцію суддів військових судів, конференцію суддів господарських судів, збори суддів вищих спеціалізованих судів, збори суддів Верховного Суду України, з'їзд суддів України».

2. Частину першу статті 2 після слова «визначається» доповнити словами «Конституцією України».

3. Статтю 3 доповнити абзацом такого змісту:

«здійснення контролю за організацією діяльності судів».

4. У статті 4:

у назві і тексті слова «загальних судів Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя» замінити словами «місцевих та апеляційних судів»;

пункт 3 викласти у такій редакції:

«3) звертаються до Верховного Суду України з пропозиціями щодо звернення до Конституційного Суду України про відповідність законів та інших правових актів Конституції України, офіційне тлумачення Конституції України та законів України»;

у пункті 6 слова «судів Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя» замінити словами «місцевих та апеляційних судів (крім господарських і військових судів)».

5. Пункт 3 статті 5 викласти в такій редакції:

«3) звертаються до Верховного Суду України з пропозиціями щодо звернення до Конституційного Суду України про відповідність законів та інших правових актів Конституції України, офіційне тлумачення Конституції України та законів України».

6. У пункті 3 статті 6 слова «і пленумом» виключити.

7. У статті 7:

у назві слова «загальних судів Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя» замінити словами «місцевих та апеляційних судів (крім військових і господарських судів)»;

частину першу викласти у такій редакції:

«1. Конференції суддів місцевих та апеляційних судів (крім військових та господарських судів) в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі скликаються не рідше одного разу на рік за рішенням голови відповідного апеляційного суду»;

у частинах другій і третій слова «загальних судів» виключити, слова «відповідно президією Верховного Суду Республіки Крим, президіями обласних, Київського та Севастопольського міських судів» замінити словами «головами відповідних апеляційних судів», а слова «загальних судів Республіки Крим, області, міст Києва та Севастополя» замінити словами «місцевих та апеляційних судів (крім військових та господарських судів)».

8. У статті 10:

у частині першій слово «колегії» замінити словом «палати»;

у частині другій слова «арбітражних судів Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя» замінити словами «місцевих господарських судів».

9. Назву та частини першу і другу статті 11 викласти в такій редакції:

«Стаття 11. Повноважність конференцій суддів

1. Учасниками конференцій суддів місцевих та апеляційних судів в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі є всі судді місцевих та апеляційних судів (крім військових та господарських судів), які знаходяться в межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

2. Конференції суддів місцевих та апеляційних судів є повноважними, якщо в їх роботі бере участь не менше двох третин загальної кількості суддів місцевих та апеляційних судів (крім військових та господарських судів), які знаходяться в межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці».

10. Частину першу статті 12 викласти у такій редакції:

«1. Конференції місцевих та апеляційних судів відкриває голова відповідного апеляційного суду».

11. Статтю 13 викласти у такій редакції:

«Стаття 13. Ради суддів місцевих та апеляційних судів в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, військових та господарських судів

1. Конференції суддів місцевих та апеляційних судів в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі обирають відповідні ради суддів. Конференції суддів військових судів, конференції господарських судів обирають відповідно раду суддів військових судів, раду суддів господарських судів. Кількісний склад рад визначається конференціями.

2. Ради суддів зі свого складу обирають голову і секретаря. Голови і заступники голів судів не можуть бути головами рад суддів.

3. У період між конференціями рада суддів організовує виконання рішень конференції, а також вирішує питання про скликання позачергової конференції суддів».

12. У статті 14:

у назві, частинах першій і другій слова «Вищого арбітражного суду України» замінити словами «вищого спеціалізованого суду»;

у частині третій слова «або про внесення в порядку законодавчої ініціативи подання до Верховної Ради України про зміни до законодавства чи про тлумачення законів» виключити.

13. У частині другій статті 15:

у пункті 1 слова «загальних судів» замінити словами «судів загальної юрисдикції (крім господарських і військових судів)»;

доповнити частину пунктом 1^1 такого змісту:

«1^1) обирає за пропозицією делегатів з'їзду членів Вищої ради юстиції, суддів Конституційного Суду України»;

у пункті 3 слова «пленумом Вищого арбітражного суду України» виключити;

пункт 6 виключити.

У зв'язку з цим пункт 7 вважати пунктом 6.

14. У статті 16:

у частинах другій, третій та четвертій слова «Вищого арбітражного суду України» замінити словами «вищого спеціалізованого суду»;

у частині четвертій слова «загальних судів України» замінити словами «судів загальної юрисдикції».

15. Частину першу статті 17 викласти в такій редакції:

«1. Делегати на з'їзд суддів України обираються за нормою представництва один делегат від шести суддів господарських та військових судів та один делегат від десяти суддів інших судів загальної юрисдикції».

16. У частині першій статті 19 слова «Вищого арбітражного суду України» замінити словами «вищого спеціалізованого суду».

17. У статті 21:

друге, третє речення частини першої і частину другу виключити;

доповнити статтю після частини першої новими частинами такого змісту:

«2. Рада суддів України із свого складу відкритим голосуванням обирає голову, заступника голови, секретаря і президію.

3. Повноваження та порядок роботи Ради суддів України визначається цим та іншими законами України, положенням про неї, яке затверджується з'їздом суддів України.

4. Рада суддів України в період між з'їздами вирішує питання, віднесені до повноважень органів суддівського самоврядування, організує і контролює виконання рішень з'їзду та підзвітна йому.

5. Рада суддів України:

1) вирішує питання, пов'язані з кадровим, фінансовим та матеріально-технічним забезпеченням судів, соціальним захистом і побутовим забезпеченням суддів та членів їх сімей;

2) здійснює контроль за організацією діяльності судів загальної юрисдикції;

3) приймає інші рішення з питань, віднесених до компетенції органів суддівського самоврядування».

У зв'язку з цим частину третю вважати частиною шостою.

18. У статті 22:

частину першу викласти у такій редакції:

«1. Матеріально-технічне, фінансове, інформаційне забезпе-чення роботи конференцій та рад суддів місцевих та апеляційних судів, конференцій і рад суддів військових та господарських судів покладається відповідно на голів відповідних апеляційних судів, Голову Верховного Суду України, Голову Вищого господарського суду України»;

у частині другій слова «Голову Вищого арбітражного суду» замінити словами «голів вищих спеціалізованих судів».

19. У тексті Закону слова «Республіки Крим», «державної виконавчої влади», «арбітражний», «арбітражних», «арбітражного» замінити відповідно словами «Автономної Республіки Крим», «виконавчої влади», «господарський», «господарських», «господарського».

II. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. До приведення законів України та інших нормативно-правових актів у відповідність з цим Законом вони діють у частині, що не суперечить цьому Закону.

3. З набранням чинності цим Законом ради суддів загальних судів Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, рада суддів арбітражних судів, рада суддів військових судів і Рада суддів України до закінчення строку їх повноважень здійснюють повноваження відповідно рад суддів місцевих та апеляційних судів в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, ради суддів господарських судів, ради суддів військових судів та Ради суддів України.

Президент України
Л.КУЧМА

м. Київ 21
червня 2001 року
№ 2535-III.

Про внесення змін до Закону України «Про кваліфікаційні комісії, кваліфікаційну атестацію і дисциплінарну відповідальність суддів судів України»

ЗАКОН УКРАЇНИ

Верховна Рада України постановляє:

I. Внести до Закону України «Про кваліфікаційні комісії, кваліфікаційну атестацію і дисциплінарну відповідальність суддів судів України» (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 22, ст.140) такі зміни:

1. У статті 3:

у частині першій слова «Радами народних депутатів», «керівниками обласних органів державної виконавчої влади» замінити відповідно словами «радами», «головами обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій»;

у частинах другій, третій і четвертій слово «Президентом» замінити словами «Міністром юстиції»;

абзац перший частини п'ятої викласти у такій редакції:

«5. Голови судів загальної юрисдикції та заступники цих голів, крім голів місцевих судів та їх заступників, не можуть обиратися до складу кваліфікаційних комісій суддів».

2. У статті 4:

у частині другій слова «Рад народних депутатів», «керівників органів державної виконавчої влади областей, міст Києва та Севастополя» замінити відповідно словами «рад», «голів обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій»;

у частині третій слова «загальних судів» замінити словами «судів загальної юрисдикції (крім господарських та військових судів)»;

у частині четвертій слова «Президента» і «Президентом» замінити відповідно словами «Міністерства юстиції» і «Міністром юстиції»;

у частині п'ятій слова «Радами народних депутатів» замінити словом «радами».

3. У назві та частині першій статті 5 слова «загальних, військових та арбітражних судів» замінити словами «судів загальної юрисдикції».

4. У статті 6:

у частині першій:

абзац третій виключити.

У зв'язку з цим абзаци четвертий, п'ятий, шостий, сьомий, восьмий, дев'ятий вважати відповідно абзацами третім, четвертим, п'ятим, шостим, сьомим, восьмим;

абзаци третій і четвертий викласти у такій редакції:

«(за поданням Голови Верховного Суду України чи голови вищого спеціалізованого суду дає висновки (рекомендації) про можливість обрання кандидатів на посади суддів відповідно Верховного Суду України чи вищого спеціалізованого суду та про звільнення суддів із зазначених посад, а також припиняє перебування у відставці суддів цих судів;

(за поданням Голови Верховного Суду України проводить атестацію суддів Верховного Суду України, суддів вищих спеціалізованих судів, голів та заступників голів апеляційних судів»;

абзац п'ятий виключити.

У зв'язку з цим абзаци шостий, сьомий, восьмий вважати відповідно абзацами п'ятим, шостим, сьомим;

абзац п'ятий викласти у такій редакції:

«(порушує дисциплінарне провадження, проводить пов'язані з цим службові перевірки та розглядає питання про дисциплінарну відповідальність голів та заступників голів апеляційних судів»;

абзац шостий доповнити словами «за винятком скарг на рішення про притягнення до дисциплінарної відповідальності суддів апеляційних та місцевих судів, які розглядає Вища рада юстиції»;

у частині другій:

абзаци третій, четвертий, сьомий, восьмий викласти в такій редакції:

«(за заявами кандидатів у судді або за поданням голів апеляційних судів проводять кваліфікаційні екзамени та дають висновки про підготовленість до судової роботи кожного кандидата, який вперше висувається на посаду судді у місцевому чи апеляційному суді;

(за заявами кандидатів у судді, суддів або за поданням голів вищих спеціалізованих або апеляційних судів дають висновки про можливість обрання чи переведення суддів до місцевих, апеляційних судів»;

«(за поданням зазначених в абзацах третьому та четвертому частини другої цієї статті голів судів проводять кваліфікаційну атестацію суддів місцевих та апеляційних судів та присвоюють їм кваліфікаційні класи;

(порушують дисциплінарне провадження, проводять пов'язані з цим службові перевірки та розглядають питання про дисциплінарну відповідальність суддів місцевих та апеляційних судів, крім голів та заступників голів апеляційних судів»;

у абзаці шостому слова «на новий строк повноважень» замінити словом «безстроково».

5. У статті 12:

перше речення частини першої доповнити словами «а рішення щодо притягнення до дисциплінарної відповідальності — у цей же термін — до Вищої ради юстиції»;

абзаци четвертий і п'ятий частини п'ятої виключити.

6. У статті 16:

в абзацах другому, третьому частини другої і частині третій слова «Вищого арбітражного суду України» замінити словами «вищого спеціалізованого суду»;

абзаци четвертий і п'ятий частини другої викласти у такій редакції:

«перший — третій кваліфікаційні класи — суддям апеляційних судів, голові, заступникам голови місцевого господарського суду;

другий — п'ятий кваліфікаційні класи — суддям місцевих судів (крім голів і заступників голів місцевого господарського суду)».

7. У статті 23 слово «відомствах» замінити словами «інших центральних органах виконавчої влади».

8. У статті 28:

у частині першій слова «висновок президії Вищого арбітражного суду України або» виключити;

у частині другій слова «за погодженням з президією Вищого арбітражного суду України» виключити;

у частині четвертій слова «висновку президії Вищого арбітражного суду України чи» виключити.

9. У частині першій статті 32:

у абзаці третьому слова «і регіонального» виключити;

доповнити частину абзацом такого змісту:

«(за заявами і скаргами громадян».

10. У тексті Закону слова «кваліфікаційні комісії суддів загальних судів Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя» в усіх відмінках замінити словами «кваліфікаційні комісії суддів місцевих та апеляційних судів в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі» у відповідних відмінках, а слова «Республіки Крим», «арбітражних», «арбітражного» замінити відповідно словами «Автономної Республіки Крим», «господарських», «господарського».

II. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. До приведення законів України та інших нормативно-правових актів у відповідність з цим Законом вони діють у частині, що не суперечить цьому Закону.

3. З набранням чинності цим Законом кваліфікаційні комісії суддів загальних судів Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, кваліфікаційна комісія суддів арбітражних судів, кваліфікаційна комісія суддів військових судів та Вища кваліфікаційна комісія суддів України до закінчення строку їх повноважень здійснюють повноваження відповідно кваліфікаційних комісій суддів місцевих та апеляційних судів в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, кваліфікаційної комісії суддів господарських судів, кваліфікаційної комісії суддів військових судів та Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

Президент України
Л.КУЧМА

м. Київ
21 червня 2001 року
№ 2536-III

Про внесення змін до законів України «Про міліцію», «Про попереднє ув'язнення», «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі»

ЗАКОН УКРАЇНИ

Верховна Рада України **постановляє:**

I. Внести зміни до таких законів України:

1. Підпункт «в» пункту 15 частини першої статті 11 Закону України «Про міліцію» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1991 р., № 4, ст. 20) викласти в такій редакції:

«в) до житла чи до іншого володіння особи, яка перебуває під адміністративним наглядом, з метою перевірки виконання встановлених судом обмежень».

2. У Законі України «Про попереднє ув'язнення» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 35, ст. 360):

1) текст статті 3 викласти в такій редакції:

«Підставою для попереднього ув'язнення є вмотивоване рішення суду про обрання як запобіжного заходу взяття під варту, винесене відповідно до Кримінального і Кримінально-процесуального кодексів України»;

2) у частині третій статті 8 слова «до смертної кари» замінити словами «до довічного позбавлення волі»;

3) у статті 13:

у частині третій слова «(за винятком оскарження санкції на арешт)» виключити;

частину четверту викласти в такій редакції:

«Заяви осіб з питань оскарження постанови судді на обрання запобіжного заходу у вигляді взяття під варту або на постанову про продовження строків тримання під вартою надсилаються адміністрацією місця попереднього ув'язнення до визначеного законом суду протягом доби з часу їх подання».

3. У Законі України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі» (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 52, ст. 455; 1995 р., № 10, ст. 64):

1) у статті 5:

доповнити після частини першої новою частиною такого змісту:

«У поданні мають бути визначені обмеження, які пропонує встановити на підставі статті 10 цього Закону відповідно начальник установи виконання покарань чи начальник органу внутрішніх справ щодо поведінки піднаглядного, та обгрунтування доцільності таких заходів».

У зв'язку з цим частини другу — восьму вважати відповідно частинами третьою — дев'ятою;

частину шосту доповнити словами «та обмежень, які встановлюються щодо поведінки піднаглядного»;

частину сьому викласти у такій редакції:

«Постанова судді може бути оскаржена в установленому законом порядку»;

2) у частині четвертій статті 8 слова «частини третьої» замінити словами «частини четвертої»;

3) у статті 10:

в абзаці першому частини першої слова «начальника органу внутрішніх справ застосовуються» замінити словами «суду можуть бути застосовані»;

частину другу викласти у такій редакції:

«Під час здійснення адміністративного нагляду суд за поданням начальника органу внутрішніх справ з урахуванням особи піднаглядного, його способу життя і поведінки може змінювати (зменшувати або збільшувати) обсяг обмежень, передбачених цією статтею».

II. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України
Л.КУЧМА

м. Київ
21 червня 2001 року
№ 2537-III

Про внесення змін до Закону України «Про арбітражний суд»

ЗАКОН УКРАЇНИ

Верховна Рада України **постановляє:**

І. Внести до Закону України «Про арбітражний суд» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1991 р., № 36, ст. 469; Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 32, ст. 455; 1993 р., № 33, ст. 348; 1997 р., № 18, ст. 124) такі зміни:

1. Назву Закону викласти у такій редакції:

«ЗАКОН УКРАЇНИ ПРО ГОСПОДАРСЬКІ СУДИ»

2. Статтю 2 після слів «Конституцією України» доповнити словами «Законом України «Про судоустрій», а слова «міждержавними договорами й угодами, ратифікованими у встановленому порядку» замінити словами «міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України».

3. У статті 4:

в абзаці першому слова «утворюється на засадах призначення всіх суддів Верховною Радою України і» виключити;

пункт 5 викласти у такій редакції:

«5) повного фіксування судового процесу технічними засобами у порядку, встановленому законом»;

після пункту 6 доповнити пунктом 61 такого змісту:

«61) забезпечення апеляційного та касаційного оскарження рішень господарського суду, крім випадків, встановлених законом».

4. Статтю 5 викласти у такій редакції:

«Стаття 5. Система господарських судів

Господарські суди є спеціалізованими судами в системі судів загальної юрисдикції.

Господарські суди становлять єдину триланкову систему спеціалізованих судів, яку складають:

місцеві господарські суди;

апеляційні господарські суди;

Вищий господарський суд України».

5. Доповнити Закон статтею 51 такого змісту:

«Стаття 5^1. Місцеві господарські суди

Місцевими господарськими судами є господарський суд Автономної Республіки Крим, господарські суди областей, міст Києва і Севастополя.

Місцеві господарські суди є судами першої інстанції.

Президент України за поданням Голови Вищого господарського суду України може утворювати інші місцеві господарські суди (міські, міжрайонні, спеціальних (вільних) економічних зон тощо)».

6. У статті 6:

назву статті викласти у такій редакції:

«Стаття 6. Повноваження місцевих господарських судів»;

пункт 2 викласти у такій редакції:

«2) переглядає за нововиявленими обставинами прийняті ним рішення».

7. Статтю 7 викласти у такій редакції:

«Стаття 7. Склад місцевого господарського суду

Господарський суд Автономної Республіки Крим, області, міст Києва та Севастополя складається з голови, першого заступника голови, заступників голови та суддів.

У господарському суді Автономної Республіки Крим, області, міст Києва і Севастополя може запроваджуватися спеціалізація суддів з розгляду справ окремих категорій».

8. У статті 8:

назву статті викласти у такій редакції:

«Стаття 8. Голова місцевого господарського суду»;

частини першу і другу замінити частиною такого змісту:

«Господарський суд Автономної Республіки Крим, області, міст Києва та Севастополя очолює голова відповідного господарського суду».

У зв'язку з цим частину третю вважати частиною другою;

у частині другій:

пункт 1 викласти у такій редакції:

«1) здійснює функції судді у порядку, встановленому Господарським процесуальним кодексом України»;

пункт 2 доповнити словами «у випадках, передбачених Господарським процесуальним кодексом України, формує колегії суддів і призначає головуючого колегії»;

у пункті 6 слова «Верховною Радою України заступників голови та арбітрів» замінити словами «та обрання суддів».

9. Пункт 1 статті 9 викласти у такій редакції:

«1) здійснюють функції судді у порядку, встановленому Господарським процесуальним кодексом України».

10. Доповнити Закон статтями 9^1, 9^2, 9^3, 9^4, 9^5 такого змісту:

«Стаття 9^1. Апеляційні господарські суди

Апеляційні господарські суди є судами апеляційної інстанції.

Апеляційні господарські суди утворюються Президентом України за поданням Голови Вищого господарського суду України з визначенням території, на яку поширюються повноваження апеляційних господарських судів, їх місцезнаходження.

Стаття 9^2. Склад апеляційного господарського суду

Апеляційний господарський суд складається з голови суду, першого заступника голови, заступників голови та суддів і здійснює правосуддя колегією суддів.

В апеляційному господарському суді може запроваджуватися спеціалізація суддів з розгляду окремих категорій справ.

Стаття 9^3. Повноваження апеляційного господарського суду

Апеляційний господарський суд:

1) переглядає в апеляційному порядку рішення місцевих господарських судів, які включені до території, на яку поширюються його повноваження;

2) переглядає за нововиявленими обставинами прийняті ним рішення;

3) вивчає і узагальнює практику застосування законодавства, аналізує статистику вирішення господарських спорів, подає пропозиції Вищому господарському суду України щодо вдосконалення правового регулювання господарської діяльності і практики вирішення господарських спорів та щодо порушення перед Конституційним Судом України питання про офіційне тлумачення законів України;

4) проводить роботу, спрямовану на попередження правопорушень у сфері господарських відносин;

5) здійснює інші повноваження, передбачені законом.

Стаття 9^4. Голова апеляційного господарського суду

Голова апеляційного господарського суду:

1) здійснює функції судді у порядку, встановленому Господарським процесуальним кодексом України;

2) формує колегії суддів і призначає головуючого колегії;

3) розподіляє судові справи між колегіями суддів;

4) розподіляє обов'язки між заступниками голови та суддями апеляційного господарського суду;

5) забезпечує підбір і підготовку кандидатів у судді;

6) затверджує структуру, штатний розпис та кошторис витрат на утримання апеляційного господарського суду;

7) організовує діяльність апеляційного господарського суду і несе відповідальність за виконання завдань, покладених на апеляційний господарський суд, видає в межах своїх повноважень накази та інші акти; призначає на посаду та звільняє з посади працівників апарату апеляційного господарського суду, застосовує щодо них заходи заохочення і накладає дисциплінарні стягнення;

8) вносить Голові Вищого господарського суду України подання щодо призначення та обрання суддів, встановлення чисельності працівників і асигнувань відповідного апеляційного господарського суду;

9) здійснює інші повноваження, передбачені законом.

Стаття 9^5. Заступник голови апеляційного господарського суду

Заступники голови апеляційного господарського суду здійснюють:

1) повноваження судді у порядку, передбаченому Господарським процесуальним кодексом України;

2) відповідно до розподілу обов'язків керівництво роботою структурних підрозділів апарату апеляційного господарського суду;

3) інші повноваження, передбачені законом».

11. Статтю 10 викласти у такій редакції:

«Стаття 10. Вищий господарський суд України

Вищий господарський суд України є вищим судовим органом господарських судів України у здійсненні правосуддя в господарських відносинах».

12. Статтю 11 викласти у такій редакції:

«Стаття 11. Склад Вищого господарського суду України

Вищий господарський суд України складається з Голови, першого заступника Голови, заступників Голови та суддів і діє у складі колегій суддів.

У Вищому господарському суді України утворюється президія як консультативно-дорадчий орган при Голові Вищого господарського суду України».

13. У статті 12:

у частині першій:

пункт 1 викласти у такій редакції:

«1) переглядає у касаційному порядку рішення апеляційних і місцевих господарських судів»;

пункт 2 виключити.

У зв'язку з цим пункти 3(7 вважати відповідно пунктами 2(6;

у пункті 2 слова «Роз'яснення Вищого арбітражного суду є обов'язковим для суддів і учасників господарських правовідносин, що застосовують законодавство, з якого дано таке роз'яснення» виключити;

пункт 4 після слова «керівництво» доповнити словами «апеляційними господарськими судами, а також»;

доповнити частину пунктом 51 такого змісту:

«5^1) забезпечує діяльність кваліфікаційної комісії суддів господарських судів»;

частину другу виключити.

14. Статтю 13 викласти у такій редакції:

«Стаття 13. Голова Вищого господарського суду України

Голова Вищого господарського суду України:

1) виконує функції судді у порядку, встановленому Господарським процесуальним кодексом України;

2) організовує діяльність Вищого господарського суду України і несе відповідальність за виконання завдань, покладених на Вищий господарський суд України, видає в межах своїх повноважень накази та інші акти; призначає на посади та звільняє з посад працівників апарату Вищого господарського суду України, вживає заходів заохочення і накладає дисциплінарні стягнення на працівників апарату Вищого господарського суду України;

3) здійснює організаційне керівництво роботою господарських судів України;

4) розподіляє обов'язки між заступниками Голови та суддями Вищого господарського суду України; формує склад колегій суддів Вищого господарського суду України і розподіляє між ними судові справи;

5) затверджує структуру, штатний розпис, кошторис витрат на утримання господарських судів України, положення про структурні підрозділи Вищого господарського суду України;

6) вносить у встановленому законодавством порядку подання щодо призначення та обрання суддів господарських судів та щодо тлумачення законів України;

7) вносить подання про затвердження кількісного та персонального складу президії Вищого господарського суду України, скликає їх засідання та головує на них;

8) вносить пропозиції до Верховного Суду України про внесення до Конституційного Суду України щодо розгляду питань про відповідність Конституції України (конституційність) законів та постанов Верховної Ради України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України та Верховної Ради Автономної Республіки Крим;

9) здійснює інші повноваження, встановлені законом».

15. У статті 14:

пункт 1 викласти у такій редакції:

«1) здійснює функції судді та інші повноваження, передбачені Господарським процесуальним кодексом України»;

пункт 2 викласти у такій редакції:

«2) здійснює повноваження Голови Вищого господарського суду за його дорученням або у разі його відсутності».

16. Статті 15 і 16 виключити.

17. Статтю 17 викласти у такій редакції:

«Стаття 17. Президія Вищого господарського суду України

Президія Вищого господарського суду України утворюється у складі Голови Вищого господарського суду України (головуючий) та заступників Голови за посадою і кількох суддів.

Кількість членів і склад президії Вищого господарського суду України затверджуються зборами суддів Вищого господарського суду України за поданням Голови Вищого господарського суду України.

Засідання президії Вищого господарського суду України є повноважними за наявності не менш як двох третин членів президії.

Рішення президії Вищого господарського суду України приймаються відкритим голосуванням більшістю голосів членів президії і реалізуються рішеннями Голови Вищого господарського суду України в межах його повноважень».

18. Статтю 18 викласти у такій редакції:

«Стаття 18. Повноваження президії Вищого господарського суду України

Президія Вищого господарського суду України:

1) розглядає питання організації та діяльності, підбору кадрів господарських судів України;

2) розглядає матеріали узагальнення практики, аналізу статистики та дає роз'яснення щодо практики застосування законодавства України, яке регулює відносини в господарській сфері та порядок розгляду господарських спорів;

3) розглядає інші питання, які вносяться Головою чи членом президії Вищого господарського суду України».

19. Статтю 19 викласти у такій редакції:

«Стаття 19. Колегії суддів Вищого господарського суду України

Для розгляду справ у Вищому господарському суді України утворюються колегії суддів з числа суддів Вищого господарського суду України.

Колегія суддів складається з трьох або п'яти суддів залежно від категорії і складності справи.

Колегії суддів формуються Головою Вищого господарського суду України».

20. У статті 21:

частину третю після слів «його заступники» доповнити словами «голови апеляційних господарських судів та їх заступники»;

у частині четвертій слова «в пленум чи президію» замінити словом «Голові».

21. Друге речення статті 22 після слів «Право на зайняття посади судді» доповнити словами «апеляційного господарського суду, а також».

22. Частину другу статті 32 після слів «Вищий арбітражний суд України» доповнити словами «апеляційні господарські суди, а також».

23. У статті 34:

у частині першій слова «та інших працівників» виключити, а після слів «Вищого арбітражного суду України» доповнити словами «апеляційних господарських судів, а також», а слова «Верховною Радою України» замінити словами «Президентом України»;

друге речення частини третьої після слова «посади» доповнити словами «помічників суддів»;

у частині четвертій:

перше речення після слова «розпис» доповнити словами «апеляційних господарських судів, а також»;

друге речення після слів «В апараті» доповнити словами «апеляційних господарських судів», а після слова «посади» доповнити словами «помічників суддів».

24. У статті 35:

частину третю після слів «Вищого арбітражного суду» доповнити словами «апеляційних господарських судів, а також»;

частину четверту після слів «Вищого арбітражного суду» доповнити словами «апеляційних господарських судів», а слова «Секретаріатом Кабінету Міністрів України» замінити словами «Кабінетом Міністрів України»;

у частині п'ятій слова «Управління справами Ради міністрів Автономної Республіки Крим» замінити словами «Радою міністрів Автономної Республіки Крим»;

у частині шостій слова «виконавчими комітетами обласних і Київської міської Рад народних депутатів» замінити словами «обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями».

25. Статтю 37 після слів «Вищий арбітражний суд України» доповнити словами «апеляційні господарські суди, а також».

26. У тексті Закону слово «арбітражний» у всіх відмінках замінити словом «господарський» у відповідних відмінках.

ІІ. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Арбітражні суди Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя набувають статусу місцевих господарських судів і продовжують здійснювати судочинство зі справ, віднесених до їх підсудності Господарським процесуальним кодексом України.

3. Судді арбітражних судів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя здійснюють повноваження суддів місцевого господарського суду до закінчення строку, на який вони обрані чи призначені.

За суддями цих судів зберігаються існуючі до набрання чинності цим Законом умови матеріального та соціально-побутового забезпечення.

4. Голови та заступники голів арбітражних судів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя здійснюють повноваження голів та заступників голів місцевих господарських судів.

5. Апеляційні господарські суди, утворені Президентом України відповідно до статті 91 цього Закону, здійснюють повноваження судів апеляційної інстанції.

Рекомендувати Голові Вищого господарського суду України призначити тимчасово виконуючих обов'язки голів новоутворених апеляційних господарських судів на період формування їх складу, але не довше ніж на один рік з дня набрання чинності цим Законом.

6. За суддями Вищого арбітражного суду України, переведеними на посади суддів апеляційного господарського суду, зберігаються умови матеріального, соціально-побутового та медичного забезпечення судді Вищого арбітражного суду України.

7. Вищий арбітражний суд України набуває статусу Вищого господарського суду України як вищого спеціалізованого суду і касаційної інстанції, а також здійснює інші повноваження, надані йому цим та іншими законами України.

8. Судді Вищого арбітражного суду України здійснюють повноваження судді Вищого господарського суду як касаційної інстанції до закінчення строку, на який вони обрані чи призначені.

За суддями Вищого арбітражного суду України зберігаються існуючі до набрання чинності цим Законом умови матеріального, соціально-побутового та медичного забезпечення.

9. Голова Вищого арбітражного суду України, його заступники здійснюють повноваження відповідно Голови Вищого господарського суду України, його заступників, передбачені цим Законом, до закінчення строку, на який вони обрані на зазначені посади, але не довше ніж п'ять років.

10. Президія Вищого арбітражного суду України здійснює встановлені законом повноваження президії Вищого господарського суду України у складі, затвердженому до набрання чинності цим Законом.

11. Кабінет Міністрів України забезпечує у встановленому порядку фінансування та належні умови для здійснення правосуддя апеляційними господарськими судами.

Президент України
Л.КУЧМА

м. Київ
21 червня 2001 року
№ 2538-III

Про внесення змін до Арбітражного процесуального кодексу України

ЗАКОН УКРАЇНИ

Верховна Рада України постановляє:

І. Внести до Арбітражного процесуального кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 6, ст. 56) такі зміни:

1. Назву Кодексу викласти у такій редакції:

«ГОСПОДАРСЬКИЙ ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ».

2. У статті 2:

в абзаці п'ятому частини першої слово «Вищого» виключити;

частину другу викласти в такій редакції:

«Прокурор, який звертається до господарського суду в інтересах держави, в позовній заяві самостійно визначає, в чому полягає порушення інтересів держави, та обгрунтовує необхідність їх захисту, а також вказує орган, уповноважений державою здійснювати відповідні функції у спірних відносинах».

3. У назві та тексті статті 3 слова «арбітражного провадження» замінити словом «судочинства».

4. Доповнити Кодекс статтями 4^2, 4^3, 4^4, 4^5, 4^6, 4^7 такого змісту:

«Стаття 4^2. Рівність перед законом і судом

Правосуддя у господарських судах здійснюється на засадах рівності всіх учасників судового процесу перед законом і судом.

Стаття 4^3. Змагальність

Судочинство у господарських судах здійснюється на засадах змагальності.

Сторони та інші особи, які беруть участь у справі, обгрунтовують свої вимоги і заперечення поданими суду доказами.

Господарський суд створює сторонам та іншим особам, які беруть участь у справі, необхідні умови для встановлення фактичних обставин справи і правильного застосування законодавства.

Стаття 4^4. Гласність розгляду справ

Розгляд справ у господарських судах відкритий, за винятком випадків, коли це суперечить вимогам щодо охорони державної, комерційної або банківської таємниці, або коли сторони чи одна з сторін обгрунтовано вимагають конфіденційного розгляду справи і подають відповідне клопотання до початку розгляду справи по суті.

Про розгляд справи у закритому засіданні або про відхилення клопотання з цього приводу виноситься ухвала.

Судовий процес фіксується технічними засобами та відображається у протоколі судового засідання у порядку, встановленому цим Кодексом.

Стаття 4^5. Судові рішення

Господарські суди здійснюють правосуддя шляхом прийняття обов'язкових до виконання на усій території України рішень, ухвал, постанов. Рішення і постанови господарських судів приймаються іменем України.

Невиконання вимог рішень, ухвал, постанов господарських судів тягне відповідальність, встановлену цим Кодексом та іншими законами України.

Усі судові рішення викладаються у письмовій формі.

Стаття 4^{6}. Склад господарського суду

Справи у місцевих господарських судах, розглядаються суддею одноособово. Будь-яку справу, що відноситься до підсудності цього суду, залежно від категорії і складності справи, може бути розглянуто колегіально у складі трьох суддів.

Перегляд в апеляційному порядку рішень місцевих господарських судів здійснюється апеляційними господарськими судами колегією суддів у складі трьох суддів.

Перегляд у касаційному порядку рішень місцевих і апеляційних господарських судів здійснюється Вищим господарським судом України колегією суддів у складі трьох або більшої непарної кількості суддів.

Стаття 4^{7}. Порядок прийняття судових рішень і вирішення питань щодо розгляду справи

Судове рішення приймається суддею за результатами обговорення усіх обставин справи, а якщо спір вирішується колегіально — більшістю голосів суддів. У такому ж порядку вирішуються питання, що виникають у процесі розгляду справи.

Жодний із суддів не має права утримуватися від голосування. Головуючий суддя голосує останнім.

Суддя, не згодний з рішенням більшості складу колегії суддів, зобов'язаний підписати процесуальний документ і має право викласти письмово свою окрему думку, яка долучається до справи, але не оголошується.

Підготовку проектів судових рішень здійснює головуючий колегії суддів або за його дорученням — будь-який суддя цієї колегії».

5. У частині п'ятій статті 6 слова «керівником чи заступником керівника підприємства, організації» замінити словами «повноважною особою підприємства, організації або їх представником».

6. У частині четвертій статті 8 слова «керівником чи заступником керівника підприємства, організації» замінити словами «повноважною особою підприємства, організації або їх представником».

7. Статтю 13 викласти у такій редакції:

«Стаття 13. Справи, підсудні місцевим господарським судам

Місцеві господарські суди розглядають у першій інстанції усі справи, підвідомчі господарським судам».

8. Статтю 14 виключити.

9. У статті 15:

у назві статті слова «Автономної Республіки Крим, арбітражному суду області, міст Києва і Севастополя» виключити;

частину п'яту після слів «однією з сторін є» доповнити словами «апеляційний господарський суд».

10. У статті 16:

у частині першій слова «Автономної Республіки Крим, арбітражного суду області, міст Києва і Севастополя» виключити;

у частині другій слова «Автономної Республіки Крим, арбітражними судами областей, міст Києва і Севастополя» виключити;

доповнити статтю частиною третьою такого змісту:

«Справи у спорах, у яких відповідачем є вищий чи центральний орган виконавчої влади, Національний банк України, Рахункова палата, Верховна Рада Автономної Республіки Крим або Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські ради або обласні, Київська і Севастопольська міські державні адміністрації, а також справи, матеріали яких містять державну таємницю, розглядаються господарським судом міста Києва».

11. Статтю 17 викласти у такій редакції:

«Стаття 17. Передача справ з одного господарського суду до іншого господарського суду

Якщо справа не підсудна даному господарському суду, матеріали справи надсилаються господарським судом за встановленою підсудністю не пізніше п'яти днів з дня надходження позовної заяви або винесення ухвали про передачу справи.

Ухвалу про передачу справи за підсудністю може бути оскаржено.

Справа, прийнята господарським судом до свого провадження з додержанням правил підсудності, повинна бути ним розглянута по суті і в тому випадку, коли в процесі розгляду справи вона стала підсудною іншому господарському суду.

Якщо після відводу суддів неможливо розглянути справу в господарському суді, до підсудності якого відноситься справа, то Голова Вищого господарського суду України або його заступник мають право витребувати будь-яку справу, що є у провадженні місцевого господарського суду, і передати її на розгляд до іншого місцевого господарського суду».

12. У другому реченні частини першої статті 20 слова «у перевірці рішення, ухвали у цій справі в порядку нагляду, а так само» виключити.

13. У частині другій статті 22 слова «брати участь у прийнятті рішення, подавати заяву про перевірку рішення, ухвали, постанови арбітражного суду в порядку нагляду» замінити словами «оскаржувати судові рішення господарського суду в установленому цим Кодексом порядку».

14. Статтю 29 викласти у такій редакції:

«Стаття 29. Участь прокурора у розгляді справ

Прокурор може вступити у справу на будь-якій стадії розгляду справи для представництва інтересів громадянина або держави, подати апеляційне, касаційне подання, а також подання про перегляд рішення за нововиявленими обставинами. З цією метою прокурор може звернутися до господарського суду з позовом в інтересах держави або громадянина.

У разі прийняття господарським судом позовної заяви, поданої прокурором в інтересах держави в особі органу, уповноваженого здійснювати функції держави у спірних правовідносинах, зазначений орган набуває статусу позивача.

Про свою участь у вже порушеній справі прокурор повідомляє господарський суд письмово, а в судовому засіданні — також і усно.

Прокурор, що подав позовну заяву, несе обов'язки і користується правами позивача, крім права на укладення мирової угоди.

Відмова прокурора від поданого ним позову не позбавляє позивача права вимагати вирішення спору по суті.

Відмова позивача від позову, поданого прокурором в інтересах держави, не позбавляє прокурора права підтримувати позов і вимагати вирішення спору по суті».

15. Назву розділу VI та статтю 44 викласти у такій редакції:

«Розділ VI. СУДОВІ ВИТРАТИ

Стаття 44. Склад судових витрат

Судові витрати складаються з державного мита, сум, що підлягають сплаті за проведення судової експертизи, призначеної господарським судом, витрат, пов'язаних з оглядом та дослідженням речових доказів у місці їх знаходження, оплати послуг перекладача, адвоката, витрат на інформаційно-технічне забезпечення судового процесу та інших витрат, пов'язаних з розглядом справи».

16. У статті 45 слова «перевірку рішень, ухвал, постанов арбітражного суду в порядку нагляду» замінити словами «оскарження рішень, ухвал, постанов господарського суду».

17. Статтю 46 доповнити частиною третьою такого змісту:

«До заяви про збільшення розміру позовних вимог додається документ, що підтверджує сплату державного мита у встановленому порядку і розмірі, за винятком випадків звільнення від сплати цього мита, відстрочки або розстрочки його сплати».

18. Доповнити Кодекс статтею 471 такого змісту:

«Стаття 471. Визначення розміру витрат на інформаційно-технічне забезпечення судового процесу

Розмір витрат на інформаційно-технічне забезпечення судового процесу визначається Кабінетом Міністрів України за поданням Вищого господарського суду України».

19. Статтю 48 доповнити частиною третьою такого змісту:

«Витрати, що підлягають сплаті за послуги адвоката, визначаються у порядку, встановленому Законом України «Про адвокатуру».

20. Абзац перший частини п'ятої статті 49 після слів «послуги перекладача» доповнити словами «адвоката, витрати на інформаційно-технічне забезпечення судового процесу».

21. У частині третій статті 53 слова «перевірено в порядку нагляду» замінити словом «оскаржено».

22. У статті 54:

у частині першій слова «керівником підприємства, організації, державного чи іншого органу, іншою особою, повноваження якої визначені законодавством або установчими документами» замінити словами «повноважною посадовою особою позивача або його представником»;

пункт 2 частини другої доповнити словами «найменування і номери рахунків сторін у банківських установах».

23. У статті 57:

доповнити частину першу пунктом 31 такого змісту:

«31) сплату витрат на інформаційно-технічне забезпечення судового процесу»;

доповнити частиною третьою такого змісту:

«До позовної заяви, підписаної представником позивача, додається довіреність чи інший документ, що підтверджує повноваження представника позивача».

24. У статті 59:

у абзаці першому частини першої слова «зобов'язаний не пізніше трьох днів з дня» замінити словами «має право після»;

у частині другій слова «керівником підприємства, організації або його заступником» замінити словами «повноважною особою відповідача або його представником»;

доповнити частиною четвертою такого змісту:

«До відзиву, підписаного представником відповідача, додається довіреність чи інший документ, що підтверджує повноваження представника відповідача».

25. У назві розділу IX слова «в засіданні арбітражного суду» замінити словами «у першій інстанції».

26. У частині четвертій статті 62 слова «перевірено в порядку нагляду» замінити словом «оскаржено».

27. У статті 63:

доповнити частину першу пунктом 10 такого змісту:

«10) не подано доказів сплати витрат на інформаційно-технічне забезпечення судового процесу»;

у другому реченні частини другої слова «перевірено в порядку нагляду» замінити словом «оскаржено».

28. У частині третій статті 67 слова «перевірено в порядку нагляду» замінити словом «оскаржено».

29. Назву розділу XI доповнити словами «у першій інстанції».

30. Статті 70, 71, 72, 73, 76 виключити.

31. Статтю 78 викласти у такій редакції:

«Стаття 78. Відмова позивача від позову, визнання позову відповідачем, мирова угода сторін

Відмова позивача від позову, визнання позову відповідачем і умови мирової угоди сторін викладаються в адресованих господарському суду письмових заявах, що долучаються до справи. Ці заяви підписуються відповідно позивачем, відповідачем чи обома сторонами.

До прийняття відмови позивача від позову або до затвердження мирової угоди сторін господарський суд роз'яснює сторонам наслідки відповідних процесуальних дій, перевіряє, чи є повноваження на вчинення цих дій у представників сторін.

Мирова угода може стосуватися лише прав і обов'язків сторін щодо предмету позову.

Про прийняття відмови позивача від позову або про затвердження мирової угоди сторін господарський суд виносить ухвалу, якою одночасно припиняє провадження у справі.

У разі визнання відповідачем позову господарський суд приймає рішення про задоволення позову за умови, що дії відповідача не суперечать законодавству або не порушують прав і охоронюваних законом інтересів інших осіб».

32. У частині п'ятій статті 79 слова «перевірено в порядку нагляду» замінити словом «оскаржено».

33. У статті 80:

частину першу доповнити пунктом 7 такого змісту:

«7) сторони уклали мирову угоду і вона затверджена господарським судом»;

у частині четвертій слова «перевірено в порядку нагляду» замінити словом «оскаржено».

34. У статті 81:

частину першу доповнити пунктом 6 такого змісту:

«6) громадянин відмовився від позову, який було подано у його інтересах прокурором»;

у частині третій слова «перевірено в порядку нагляду» замінити словом «оскаржено».

35. Доповнити статтею 81^{1} такого змісту:

«Стаття 81^{1} . Протоколи

У судовому засіданні, а також про огляд і дослідження письмових або речових доказів у місці їх знаходження складається протокол.

У протоколі судового засідання зазначаються:

1) рік, місяць, число і місце судового засідання;

2) найменування суду, що розглядає справу, та склад суду;

3) номер справи і найменування сторін;

4) відомості про явку в судове засідання представників сторін, інших учасників судового процесу або про причини їх неявки;

5) відомості про роз'яснення господарським судом сторонам та іншим особам, які беруть участь у справі, їх процесуальних прав і обов'язків, зокрема, права заявляти відводи, та попередження перекладача про відповідальність за завідомо неправильний переклад, судового експерта — за дачу завідомо неправильного висновку або відмові від дачі висновку;

6) усні заяви і клопотання сторін та інших осіб, які беруть участь у справі;

7) усні роз'яснення судовими експертами своїх висновків і відповіді на поставлені їм додаткові запитання.

Протокол веде секретар судового засідання.

Протокол у триденний строк підписують суддя (суддя — головуючий у колегії суддів) і секретар судового засідання.

Сторони та інші особи, які беруть участь у справі, мають право знайомитися з протоколами і протягом п'яти днів після їх підписання подавати письмові зауваження з приводу допущених у протоколах неправильностей або неповноти протоколу. Зауваження на протоколи у всіх випадках долучаються до матеріалів справи.

Господарський суд розглядає зауваження на протокол протягом п'яти днів з дня подання зауваження і за результатами розгляду виносить ухвалу, якою приймає зауваження або мотивовано відхиляє їх.

Господарський суд може здійснювати стенографічний, а також аудіо- чи відеозапис судового засідання».

36. Частину другу статті 82 виключити.

37. Статтю 83 викласти у такій редакції:

«Стаття 83. Права господарського суду щодо прийняття рішення

Господарський суд, приймаючи рішення, має право:

1) визнати недійсним повністю чи у певній частині пов'язаний з предметом спору договір, який суперечить законодавству;

2) виходити за межі позовних вимог, якщо це необхідно для захисту прав і законних інтересів позивачів або третіх осіб з самостійними вимогами на предмет спору і про це є клопотання заінтересованої сторони;

3) зменшувати у виняткових випадках розмір неустойки (штрафу, пені), яка підлягає стягненню зі сторони, що порушила зобов'язання;

4) стягувати у доход Державного бюджету України із сторони, що порушила строки розгляду претензії, штраф у розмірі, встановленому статтею 9 цього Кодексу або у відповідності до законів, що регулюють порядок досудового врегулювання спорів у конкретних правовідносинах;

5) стягувати в доход Державного бюджету України з винної сторони штраф у розмірі до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян за ухилення від вчинення дій, покладених господарським судом на сторону;

6) відстрочити або розстрочити виконання рішення».

38. У статті 84:

абзац четвертий частини другої після слова «найменування» доповнити словами «і номер»;

у частині четвертій слова «частиною першою» замінити словами «у пункті 1»;

частину шосту виключити.

39. Статтю 85 викласти у такій редакції:

«Стаття 85. Оголошення рішення та набрання ним законної сили

Прийняте рішення оголошується суддею у судовому засіданні після закінчення розгляду справи.

За згодою сторін суддя може оголосити тільки вступну та резолютивну частини рішення, про що зазначається у протоколі судового засідання.

Рішення господарського суду набирає законної сили після закінчення десятиденного строку з дня його прийняття, а у разі, якщо у судовому засіданні було оголошено лише вступну та резолютивну частини рішення, воно набирає законної сили після закінчення десятиденного строку з дня підписання рішення, оформленого відповідно до статті 84 цього Кодексу.

У разі подання апеляційної скарги або внесення апеляційного подання рішення, якщо його не скасовано, набирає законної сили після розгляду справи апеляційною інстанцією».

40. Статтю 87 доповнити словами «або вручаються їм під розписку».

41. У статті 88:

у абзаці першому слово «суддя» замінити словами «господарський суд»;

доповнити частиною другою такого змісту:

«Додаткове рішення, ухвала можуть бути оскаржені в установленому порядку».

42. Частину третю статті 90 викласти у такій редакції:

«Окрему ухвалу може бути оскаржено в установленому цим Кодексом порядку».

43. Розділ XII викласти у такій редакції:

«Розділ XII. ПЕРЕГЛЯД СУДОВИХ РІШЕНЬ В АПЕЛЯЦІЙНОМУ ПОРЯДКУ

Стаття 91. Право апеляційного оскарження

Сторони у справі мають право подати апеляційну скаргу, а прокурор — апеляційне подання на рішення місцевого господарського суду, яке не набрало законної сили.

Апеляційна скарга або подання подається через місцевий господарський суд, який розглянув справу.

Місцевий господарський суд у п'ятиденний строк надсилає одержану апеляційну скаргу або подання разом зі справою відповідному апеляційному господарському суду.

Стаття 92. Визначення апеляційної інстанції

Перегляд за апеляційною скаргою або поданням рішення місцевого господарського суду здійснює апеляційний господарський суд, повноваження якого поширюються на територію знаходження відповідного місцевого господарського суду.

Стаття 93. Строк подання апеляційної скарги або внесення апеляційного подання

Апеляційна скарга подається, а апеляційне подання вноситься, протягом десяти днів з дня прийняття рішення місцевим господарським судом, а у разі якщо у судовому засіданні було оголошено лише вступну та резолютивну частину рішення — з дня підписання рішення, оформленого відповідно до статті 84 цього Кодексу.

Відновлення пропущеного строку подання апеляційної скарги (подання) можливе протягом трьох місяців з дня прийняття рішення місцевим господарським судом.

Стаття 94. Форма і зміст апеляційної скарги (подання)

Апеляційна скарга (подання) подається (вноситься) у письмовій формі і повинна містити:

1) найменування апеляційного господарського суду, до якого подається скарга (подання);

2) найменування місцевого господарського суду, який прийняв рішення, номер справи та дату прийняття рішення;

3) вимоги особи, яка подає апеляційну скаргу (подання), а також підстави, з яких порушено питання про перегляд рішення, з посиланням на законодавство і матеріали, що є у справі або подані додатково;

4) перелік документів, доданих до скарги (подання).

Апеляційна скарга підписується особою, яка подає скаргу або її представником.

До скарги додаються докази сплати державного мита і надсилання копії скарги іншій стороні у справі.

Стаття 95. Надсилання копії апеляційної скарги (подання) сторонам у справі

Особа, яка подає апеляційну скаргу, надсилає іншій стороні у справі копію цієї скарги і доданих до неї документів, які у сторони відсутні.

Прокурор, який вносить апеляційне подання, надсилає сторонам по справі його копію і копії доданих до неї документів, які відсутні у справі.

Стаття 96. Відзив на апеляційну скаргу (подання)

Сторона у справі, отримавши апеляційну скаргу (подання), має право надіслати відзив на неї апеляційній інстанції і особі, яка подала скаргу (подання).

Відсутність відзиву на апеляційну скаргу (подання) не перешкоджає перегляду рішення місцевого господарського суду.

Стаття 97. Повернення апеляційної скарги (подання)

Апеляційна скарга (подання) не приймається до розгляду і повертається апеляційним господарським судом, якщо:

1) апеляційна скарга (подання) підписана особою, яка не має права її підписувати, або особою, посадове становище якої не зазначено;

2) до скарги (подання) не додано доказів надсилання її копії іншій стороні (сторонам);

3) до скарги не додано документів, що підтверджують сплату державного мита у встановлених порядку і розмірі;

4) скаргу (подання) подано після закінчення строку, встановленого для її подання, без клопотання про відновлення цього строку;

5) до винесення ухвали про прийняття скарги (подання) до провадження особа, яка подала скаргу, подала заяву про її відкликання.

Про повернення апеляційної скарги (подання) виноситься ухвала.

На ухвалу про повернення апеляційної скарги (подання) може бути подана касаційна скарга.

Після усунення обставин, зазначених у пунктах 1, 2 і 3 частини першої цієї статті, сторона у справі має право повторно подати апеляційну скаргу, а прокурор внести апеляційне подання у загальному порядку.

Стаття 98. Прийняття апеляційної скарги (подання)

Про прийняття апеляційної скарги (подання) до провадження апеляційний господарський суд виносить ухвалу, в якій повідомляється про час і місце розгляду скарги (подання).

Ухвала надсилається сторонам та прокурору, який брав участь у розгляді справи або вступив у розгляд справи.

Стаття 99. Порядок розгляду апеляційної скарги (подання)

В апеляційній інстанції справи переглядаються за правилами розгляду цих справ у першій інстанції з урахуванням особливостей, передбачених у цьому розділі.

Апеляційний господарський суд, переглядаючи рішення в апеляційному порядку, користується правами, наданими суду першої інстанції.

Стаття 100. Відмова від апеляційної скарги (подання)

Особа, яка подала апеляційну скаргу (подання), має право відмовитися від неї до винесення постанови.

Апеляційний господарський суд має право не приймати відмову від скарги з підстав, визначених у частині шостій статті 22 цього Кодексу.

Про прийняття відмови від скарги (подання) апеляційний господарський суд виносить ухвалу, якщо рішення місцевого господарського суду не оскаржено іншою стороною.

Стаття 101. Межі перегляду справи в апеляційній інстанції

У процесі перегляду справи апеляційний господарський суд за наявними у справі і додатково поданими доказами повторно розглядає справу. Додаткові докази приймаються судом, якщо заявник обгрунтував неможливість їх подання суду першої інстанції з причин, що не залежали від нього.

Апеляційний господарський суд не зв'язаний доводами апеляційної скарги (подання) і перевіряє законність і обгрунтованість рішення місцевого господарського суду у повному обсязі.

В апеляційній інстанції не приймаються і не розглядаються вимоги, що не були предметом розгляду в суді першої інстанції.

Стаття 102. Строк розгляду апеляційної скарги (подання)

Апеляційна скарга (подання) на рішення місцевого господарського суду розглядається у двомісячний строк з дня надходження справи разом з апеляційною скаргою (поданням) в апеляційну інстанцію.

Стаття 103. Повноваження апеляційної інстанції

Апеляційна інстанція за результатами розгляду апеляційної скарги (подання) має право:

1) залишити рішення місцевого господарського суду без змін, а скаргу (подання) без задоволення;

2) скасувати рішення повністю або частково і прийняти нове рішення;

3) скасувати рішення повністю або частково і припинити провадження у справі або залишити позов без розгляду повністю або частково;

4) змінити рішення.

Стаття 104. Підстави для скасування або зміни рішення

Підставами для скасування або зміни рішення місцевого господарського суду є:

1) неповне з'ясування обставин, що мають значення для справи;

2) недоведеність обставин, що мають значення для справи, які місцевий господарський суд визнав встановленими;

3) невідповідність висновків, викладених у рішенні місцевого господарського суду, обставинам справи;

4) порушення або неправильне застосування норм матеріального чи процесуального права.

Порушення або неправильне застосування норм процесуального права може бути підставою для скасування або зміни рішення лише за умови, якщо це порушення призвело до прийняття неправильного рішення.

Порушення норм процесуального права є в будь-якому випадку підставою для скасування рішення місцевого господарського суду, якщо:

1) справу розглянуто господарським судом у незаконному складі колегії суддів;

2) справу розглянуто господарським судом за відсутністю будь-якої із сторін, не повідомленої належним чином про місце засідання суду;

3) господарський суд прийняв рішення про права і обов'язки осіб, що не були залучені до участі у справі;

4) рішення не підписано будь-ким із суддів або підписано не тими суддями, які зазначені у рішенні;

5) рішення прийнято не тими суддями, які входили до складу колегії, що розглядала справу;

6) рішення прийнято господарським судом з порушенням правил предметної або територіальної підсудності, крім випадків, передбачених у частині третій статті 17 цього Кодексу.

Стаття 105. Постанова апеляційної інстанції

За наслідками розгляду апеляційної скарги (подання) апеляційний господарський суд приймає постанову.

У постанові мають бути зазначені:

1) найменування апеляційного господарського суду, який розглянув апеляційну скаргу, склад суду, номер справи і дата прийняття постанови;

2) найменування сторін і найменування особи, яка подала скаргу (подання);

3) найменування місцевого господарського суду, рішення якого оскаржується, номер справи, дата прийняття рішення, прізвища судді (суддів);

4) стислий виклад суті рішення місцевого господарського суду;

5) підстави, з яких порушено питання про перегляд рішення;

6) доводи, викладені у відзиві на апеляційну скаргу (подання);

7) обставини справи, встановлені апеляційною інстанцією, доводи, за якими апеляційна інстанція відхиляє ті чи інші докази, мотиви застосування законів та інших нормативно-правових актів;

8) у разі скасування або зміни рішення місцевого господарського су-

ду — доводи, за якими апеляційна інстанція не погодилась з висновками суду першої інстанції;

9) висновки за результатами розгляду апеляційної скарги (подання);

10) новий розподіл судових витрат у разі скасування чи зміни рішення.

Постанова набирає законної сили з дня її прийняття.

Постанова надсилається сторонам у справі в п'ятиденний строк з дня її прийняття.

Постанову апеляційної інстанції може бути оскаржено у касаційному порядку.

Стаття 106. Апеляційні скарги на ухвали місцевого господарського суду

Ухвали місцевого господарського суду можуть бути оскаржені в апеляційному порядку у випадках, передбачених цим Кодексом та Законом України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом».

Апеляційні скарги на ухвали місцевого господарського суду розглядаються в порядку, передбаченому для розгляду апеляційних скарг на рішення місцевого господарського суду.

Апеляційні скарги на ухвали місцевого господарського суду можуть подавати сторони та інші учасники судового процесу, зазначені у цьому Кодексі та Законі України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом».

У випадках скасування апеляційною інстанцією ухвал про відмову у прийнятті позовної заяви або заяви про порушення справи про банкрутство, про повернення позовної заяви або заяви про порушення справи про банкрутство, зупинення провадження у справі, припинення провадження у справі, про залишення позову без розгляду або залишення заяви у провадженні справи про банкрутство без розгляду справа передається на розгляд місцевого господарського суду».

44. Доповнити розділом XII^{I} такого змісту:

«Розділ XII^{I}. ПЕРЕГЛЯД СУДОВИХ РІШЕНЬ У КАСАЦІЙНОМУ ПОРЯДКУ

Стаття 107. Право касаційного оскарження

Сторони у справі мають право подати касаційну скаргу, а прокурор касаційне подання на рішення місцевого господарського суду, що набрало законної сили, та постанову апеляційного суду. Касаційну скаргу мають право подати також особи, яких не було залучено до участі у справі, якщо суд прийняв рішення чи постанову, що стосується їх прав і обов'язків.

Стаття 108. Касаційна інстанція

Вищий господарський суд України переглядає за касаційною скаргою (поданням) рішення місцевого господарського суду та постанови апеляційного господарського суду.

Стаття 109. Порядок подання касаційної скарги (подання)

Касаційна скарга (подання) подається (вноситься) до Вищого господарського суду України через місцевий чи апеляційний господарський суд, який прийняв оскаржуване рішення чи постанову.

Місцевий або апеляційний господарський суд, який прийняв оскаржуване рішення або постанову, зобов'язаний надіслати скаргу (подання) разом зі справою до Вищого господарського суду України у п'ятиденний строк з дня її надходження.

Стаття 110. Строк подання касаційної скарги (подання)

Касаційна скарга (подання) може бути подана (внесена) протягом одного місяця з дня набрання рішенням місцевого господарського суду чи постановою апеляційного господарського суду законної сили.

Стаття 111. Форма і зміст касаційної скарги (подання)

Касаційна скарга (подання) подається (вноситься) у письмовій формі і повинна містити:

1) найменування касаційної інстанції;

2) найменування місцевого або апеляційного господарського суду, судове рішення якого оскаржується, номер справи та дату прийняття рішення або постанови;

3) найменування особи, що подає скаргу (подання), та іншої сторони (сторін) у справі;

4) вимоги особи, що подала скаргу (подання), із зазначенням суті порушення або неправильного застосування норм матеріального чи процесуального права;

5) перелік доданих до скарги (подання) документів.

Не допускаються посилання у касаційній скарзі (поданні) на недоведеність обставин справи.

Касаційна скарга підписується особою, яка подала скаргу або її уповноваженим представником.

До скарги додаються докази сплати державного мита і надсилання копії скарги іншій стороні у справі.

Стаття 111^{1}. Надсилання касаційної скарги (подання) сторонам у справі

Особа, яка подала касаційну скаргу, надсилає іншій стороні у справі копії касаційної скарги і доданих до неї документів, які у цієї сторони відсутні.

Прокурор, який вносить касаційне подання, надсилає сторонам у справі його копію і копії доданих до нього документів, які відсутні у справі.

Стаття 111^{2}. Відзив на касаційну скаргу (подання)

Сторона у справі, отримавши касаційну скаргу (подання), має право надіслати відзив на неї касаційній інстанції і особі, що подала скаргу (подання).

Відсутність відзиву на касаційну скаргу (подання) не перешкоджає перегляду судового рішення, що оскаржується.

Стаття 111^{3}. Повернення касаційної скарги (подання)

Касаційна скарга (подання) не приймається до розгляду і повертається судом, якщо:

1) касаційна скарга (подання) підписана особою, яка не має права її підписувати, або особою, посадове становище якої не зазначено;

2) скаргу (подання) надіслано інакше, ніж через місцевий або апеляційний господарський суд, що прийняв рішення або постанову;

3) до скарги (подання) не додано доказів надіслання її копії іншій стороні (сторонам) у справі;

4) до скарги не додано документів, що підтверджують сплату державного мита у встановлених порядку і розмірі;

5) скаргу (подання) подано після закінчення строку, встановленого для її подання, без клопотання або таке клопотання відхилено про відновлення цього строку;

6) у скарзі (поданні) не зазначено суті порушення або неправильного застосування норм матеріального чи процесуального права;

7) до надіслання ухвали про прийняття скарги (подання) до провадження від особи, що подала скаргу (подання), надійшла заява про її відкликання.

Про повернення касаційної скарги (подання) виноситься ухвала.

Після усунення обставин, зазначених у пунктах 1, 2, 3, 4 і 6 частини першої цієї статті, сторона у справі має право повторно подати касаційну скаргу, а прокурор внести касаційне подання в загальному порядку.

Стаття 111^{4}. Прийняття касаційної скарги (подання)

Про прийняття касаційної скарги (подання) до провадження суд виносить ухвалу, в якій повідомляється про час і місце розгляду скарги (подання).

Ухвала надсилається усім учасникам судового процесу.

Стаття 111^{5}. Порядок розгляду касаційної скарги (подання)

У касаційній інстанції скарга (подання) розглядається за правилами розгляду справи у суді першої інстанції за винятком процесуальних дій, пов'язаних із встановленням обставин справи та їх доказуванням.

Касаційна інстанція використовує процесуальні права суду першої інстанції виключно для перевірки юридичної оцінки обставин справи та повноти їх встановлення у рішенні або постанові господарського суду.

Стаття 111^{6}. Відмова від касаційної скарги (подання)

Особа, що подала касаційну скаргу (подання), має право відмовитися від неї до винесення постанови касаційною інстанцією.

Касаційна інстанція має право не прийняти відмову від скарги з підстав, зазначених у частині шостій статті 22 цього Кодексу.

Про прийняття відмови від скарги (подання) касаційна інстанція виносить ухвалу, якщо рішення або постанову господарського суду не оскаржено іншою стороною.

Стаття 111^{7}. Межі перегляду справи в касаційній інстанції

Переглядаючи у касаційному порядку судові рішення, касаційна інстанція на підставі встановлених фактичних обставин справи перевіряє застосування судом першої чи апеляційної інстанції норм матеріального і процесуального права.

Касаційна інстанція не має права встановлювати або вважати доведеними обставини, що не були встановлені у рішенні або постанові господарського суду чи відхилені ним, вирішувати питання про достовірність того чи іншого доказу, про перевагу одних доказів над іншими, збирати нові докази або додатково перевіряти докази.

У касаційній інстанції не приймаються і не розглядаються вимоги, що не були предметом розгляду в суді першої інстанції.

Стаття 111^{8}. Строк розгляду касаційної скарги (подання)

Касаційна скарга (подання) розглядається у двомісячний строк з дня надходження справи разом із касаційною скаргою (поданням) до Вищого господарського суду України.

Стаття 111^{9}. Повноваження касаційної інстанції

Касаційна інстанція за результатами розгляду касаційної скарги (подання) має право:

1) залишити рішення першої інстанції або постанову апеляційної інстанції без змін, а скаргу (подання) без задоволення;

2) скасувати рішення першої інстанції або постанову апеляційної інстанції повністю або частково і прийняти нове рішення;

3) скасувати рішення першої інстанції або постанову апеляційної інстанції і передати справу на новий розгляд до суду першої інстанції, якщо суд припустився порушень, передбачених частиною другою статті 111^{10} цього Кодексу;

4) скасувати рішення першої інстанції, постанову апеляційної інстанції повністю або частково і припинити провадження у справі чи залишити позов без розгляду повністю або частково;

5) змінити рішення першої інстанції або постанову апеляційної інстанції;

6) залишити в силі одне із раніше прийнятих рішень або постанов.

Стаття 111^{10}. Підстави для скасування або зміни рішення або постанови

Підставами для скасування або зміни рішення місцевого чи апеляційного господарського суду або постанови апеляційного господарського суду є порушення або неправильне застосування норм матеріального чи процесуального права.

Порушення норм процесуального права є в будь-якому випадку підставою для скасування рішення місцевого або постанови апеляційного господарського суду, якщо:

1) справу розглянуто судом у незаконному складі колегії суддів;

2) справу розглянуто судом за відсутності будь-якої із сторін, не повідомленої належним чином про час і місце засідання суду;

3) господарський суд прийняв рішення або постанову, що стосується прав і обов'язків осіб, які не були залучені до участі в справі;

4) рішення або постанова не підписані будь-ким із суддів або підписані не тими суддями, що зазначені в рішенні або постанові;

5) рішення прийнято не тими суддями, які входили до складу колегії, що розглянула справу;

6) рішення прийнято господарським судом з порушенням правил предметної або територіальної підсудності, крім випадків, передбачених у частині четвертій статті 17 цього Кодексу.

Стаття 111^{11}. Постанова касаційної інстанції

За наслідками розгляду касаційної скарги (подання) суд приймає постанову.

У постанові мають бути зазначені:

1) найменування касаційної інстанції, склад суду, номер справи і дата прийняття постанови;

2) найменування сторін і найменування особи, яка подала касаційну скаргу (подання);

3) найменування місцевого господарського суду або апеляційного господарського суду, рішення, постанова якого оскаржується, номер справи, дата прийняття рішення, постанови, прізвище судді (суддів);

4) стислий виклад суті рішення місцевого господарського суду, рішення, постанови апеляційного господарського суду;

5) підстави, з яких оскаржено рішення, постанову;

6) доводи, викладені у відзиві на касаційну скаргу (подання);

7) мотиви, за якими касаційна інстанція не застосовує закони та інші нормативні правові акти, на котрі посилалися сторони, а також закони та інші нормативно-правові акти, якими керувався суд, приймаючи рішення;

8) у разі скасування або зміни рішення, постанови, — мотиви, за якими касаційна інстанція не погодилася з висновками суду першої або апеляційної інстанції;

9) висновки за результатами розгляду касаційної скарги (подання);

10) дії, що їх повинні виконати сторони та суд першої інстанції у разі скасування рішення, постанови і передачі справи на новий розгляд;

11) новий розподіл судових витрат у разі скасування чи зміни рішення.

Постанова набирає законної сили з дня її прийняття.

Постанова надсилається сторонам у справі у п'ятиденний строк з дня її прийняття.

Стаття 111^{12}. Обов'язковість вказівок, що містяться у постанові касаційної інстанції

Вказівки, що містяться у постанові касаційної інстанції, є обов'язковими для суду першої інстанції під час нового розгляду справи.

Постанова касаційної інстанції не може містити вказівок про достовірність чи недостовірність того чи іншого доказу, про переваги одних доказів над іншими, про те, яка норма матеріального права повинна бути застосована і яке рішення має бути прийнято за результатами нового розгляду справи.

Стаття 111^{13}. Касаційні скарги на ухвали господарських судів

Ухвали місцевого або апеляційного господарського суду можуть бути оскаржені у касаційному порядку у випадках, передбачених цим Кодексом та Законом України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом».

Касаційні скарги на ухвали місцевого або апеляційного господарських судів розглядаються у порядку, передбаченому для розгляду касаційних скарг на рішення місцевого господарського суду, постанови апеляційного господарського суду.

Касаційні скарги на ухвали місцевого або апеляційного господарських судів можуть подавати сторони та інші учасники судового процесу, передбачені цим Кодексом та Законом України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом».

У випадках скасування касаційною інстанцією ухвал про відмову у прийнятті позовної заяви або заяви про порушення справи про банкрутство про повернення позовної заяви або заяви про порушення справи про банкрутство, зупинення провадження у справі, припинення провадження у справі, про залишення позову без розгляду або про залишення без розгляду заяви у провадженні у справі про банкрутство, справа передається на розгляд суду першої інстанції».

45. Доповнити Кодекс розділом XII^{2} такого змісту:

«Розділ XII^{2}. ПЕРЕГЛЯД СУДОВИХ РІШЕНЬ ВИЩОГО ГОСПОДАРСЬКОГО СУДУ УКРАЇНИ ВЕРХОВНИМ СУДОМ УКРАЇНИ

Стаття 111^{14}. Право касаційного оскарження судових рішень Вищого господарського суду України

Сторони у справі та Генеральний прокурор України мають право оскаржити у касаційному порядку постанову Вищого господарського суду України, прийняту за наслідками перегляду рішення місцевого господарського суду, що набрало законної сили, чи постанови апеляційного господарського суду до Верховного Суду України.

Стаття 111^{15}. Підстави для оскарження до Верховного Суду України постанов Вищого господарського суду України

Верховний Суд України переглядає у касаційному порядку постанови Вищого господарського суду України у випадках, коли вони оскаржені:

1) з мотивів застосування Вищим господарським судом України закону чи іншого нормативно-правового акта, що суперечить Конституції України;

2) у разі їх невідповідності рішенням Верховного Суду України чи Вищого суду іншої спеціалізації з питань застосування норм матеріального права;

3) у зв'язку з виявленням різного застосування Вищим господарським судом України одного й того ж положення закону чи іншого нормативно-правового акта в аналогічних справах;

4) на підставі визнання їх міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, такими, що порушують міжнародні зобов'язання України.

Стаття 111^{16}. Порядок подання касаційної скарги та внесення касаційного подання на постанову Вищого господарського суду України

Касаційна скарга, касаційне подання Генерального прокурора України на постанову Вищого господарського суду України можуть бути подані не пізніше одного місяця з дня її прийняття.

У разі виникнення підстав для оскарження постанови Вищого господарського суду України після закінчення зазначеного строку Верховний Суд України зобов'язаний прийняти касаційну скаргу (подання) до свого провадження.

Касаційна скарга, касаційне подання Генерального прокурора України на постанову Вищого господарського суду України подаються до Верховного Суду України через Вищий господарський суд України.

Вищий господарський суд України надсилає касаційну скаргу (подання) разом із справою до Верховного Суду України у десятиденний строк з дня надходження скарги (подання).

Стаття 111^{17}. Порядок перегляду у касаційному порядку постанов Вищого господарського суду України

Провадження з перегляду Верховним Судом України постанови Вищого господарського суду України порушується за згодою не менше п'яти суддів Верховного Суду України і розглядається протягом місяця з дня надходження касаційної скарги чи касаційного подання.

Постанова Вищого господарського суду України переглядається на спільному засіданні відповідних колегій суддів Верховного Суду України.

Постанови Вищого господарського суду України переглядаються у касаційному порядку за правилами розгляду справи у господарському суді першої інстанції, за винятком процесуальних дій, пов'язаних із встановленням обставин справи та їх доказуванням.

Стаття 111^{18}. Повноваження Верховного Суду України при перегляді у касаційному порядку постанов Вищого господарського суду України

Верховний Суд України за результатами розгляду касаційної скарги, касаційного подання Генерального прокурора України на постанову Вищого господарського суду України має право:

1) залишити постанову без змін, а скаргу (подання) без задоволення;

2) скасувати постанову і передати справу на новий розгляд до суду першої інстанції;

3) скасувати постанову і припинити провадження у справі.

Стаття 111^{19}. Підстави для скасування постанов Вищого господарського суду України

Підставами для скасування постанов Вищого господарського суду України є їх невідповідність Конституції України, міжнародним договорам, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, чи інше неправильне застосування норм матеріального права.

Стаття 111^{20}. Постанова Верховного Суду України

За результатами розгляду касаційної скарги, касаційного подання Генерального прокурора України на постанову Вищого господарського суду України більшістю голосів суддів, які брали участь у перегляді постанови Вищого господарського суду України, ухвалюється постанова Верховного Суду України.

Судді, які не погоджуються з рішенням, можуть висловити окрему думку, яка додається до постанови.

Постанова Верховного Суду України є остаточною і оскарженню не підлягає.

Постанова надсилається сторонам у справі в п'ятиденний строк з дня її ухвалення.

Стаття 111^{21}. Обов'язковість вказівок, що містяться у постанові Верховного Суду України

Вказівки, що містяться у постанові Верховного Суду України, є обов'язковими для суду першої інстанції під час нового розгляду справи.

Постанова Верховного Суду України за результатами перегляду у касаційному порядку постанови Вищого господарського суду України не може містити вказівок про достовірність чи недостовірність того чи іншого доказу, про переваги одних доказів над іншими, про те, яку норму матеріального права повинно бути застосовано і яке рішення має бути ухвалено при новому розгляді справи».

46. Статтю 112 викласти у такій редакції:

«Стаття 112. Підстави перегляду судових рішень за нововиявленими обставинами

Господарський суд може переглянути прийняте ним судове рішення, яке набрало законної сили, за нововиявленими обставинами, що мають істотне значення для справи і не могли бути відомі заявникові».

47. Статтю 113 викласти у такій редакції:

«Стаття 113. Порядок і строк подання заяви (внесення подання) про перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами

Судове рішення господарського суду може бути переглянуто за нововиявленими обставинами за заявою сторони, подання прокурора не пізніше двох місяців з дня встановлення обставин, що стали підставою для перегляду судового рішення.

Заява, подання прокурора подаються стороною до господарського суду, який прийняв судове рішення.

Заявник зобов'язаний надіслати іншим сторонам копії заяви та доданих до неї документів.

До заяви додаються документи, що підтверджують надіслання копії заяви іншим сторонам, та документ про сплату державного мита.

Заява, подання прокурора чи його заступника до розгляду не приймаються і повертаються заявникові у таких випадках:

1) подання після закінчення встановленого строку без клопотання про його відновлення або відхилення такого клопотання господарським судом;

2) подання без доказів надіслання копії заяви і доданих до неї документів іншим сторонам;

3) відсутності доказів сплати державного мита у порядку і розмірі, встановлених законодавством.

Про повернення заяви виноситься ухвала, яку може бути оскаржено».

48. Доповнити розділ статтею 113^{1} такого змісту:

«Стаття 113^{1}.. Прийняття заяви (подання) про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами

Про прийняття заяви, подання прокурора про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами господарський суд виносить ухвалу, в якій повідомляється про час і місце розгляду заяви чи подання.

Ухвала надсилається відповідно сторонам у справі та прокурору, який брав участь у справі чи вніс подання».

49. Статтю 114 викласти у такій редакції:

«Стаття 114. Перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами

Рішення і ухвали, що набрали законної сили і прийняті судом першої інстанції, переглядаються господарським судом, який прийняв ці судові рішення.

Перегляд за нововиявленими обставинами постанов і ухвал апеляційної і касаційної інстанції, якими змінено або скасовано судове рішення суду першої інстанції, здійснюється судом тієї інстанції, яким змінено або прийнято нове судове рішення.

Заява, подання прокурора про перегляд рішення, ухвали, постанови за нововиявленими обставинами розглядаються господарським судом у судовому засіданні у місячний строк з дня їх надходження.

Неявка заявника та інших осіб, які беруть участь у справі, не є перешкодою для розгляду заяви.

За результатами перегляду судового рішення приймаються:

1) рішення — у разі зміни або скасування рішення;

2) постанова — у разі зміни або скасування постанови;

3) ухвала — у разі зміни чи скасування ухвали або залишення рішення, ухвали, постанови без змін.

Рішення, ухвала, постанова, прийняті за результатами перегляду судових рішень за нововиявленими обставинами, надсилаються сторонам, прокурору у п'ятиденний строк з дня їх прийняття.

Рішення, ухвала, постанова, прийняті за результатами перегляду судових рішень за нововиявленими обставинами, можуть бути переглянуті на загальних підставах.

У разі скасування судового рішення за результатами його перегляду за нововиявленими обставинами справа розглядається господарським судом за правилами, встановленими цим Кодексом».

50. Статтю 115 викласти у такій редакції:

«Стаття 115. Обов'язковість виконання судових рішень

Рішення, ухвали, постанови господарського суду, що набрали законної сили, є обов'язковими на всій території України і виконуються у порядку, встановленому цим Кодексом та Законом України «Про виконавче провадження».

51. Статтю 115^{1} виключити.

52. У статті 116:

друге речення частини першої викласти у такій редакції:

«Наказ видається стягувачеві або надсилається йому після набрання судовим рішенням законної сили»;

доповнити статтю частиною четвертою такого змісту:

«Якщо судове рішення прийнято на користь декількох позивачів, або проти декількох відповідачів, або якщо виконання повинно бути проведено в різних місцях, видаються накази із зазначенням тієї частини судового рішення, яка підлягає виконанню за даним наказом».

53. Пункт 3 частини першої статті 117 після слів «їх адреси» доповнити словами «найменування і».

54. Доповнити Кодекс статтями 118 та 119 такого змісту:

«Стаття 118. Строк для пред'явлення наказу до виконання

Виданий стягувачеві наказ може бути пред'явлено до виконання не пізніше трьох місяців з дня прийняття рішення, ухвали, постанови або закінчення строку, встановленого у разі відстрочки виконання судового рішення або після винесення ухвали про поновлення пропущеного строку для пред'явлення наказу до виконання. У цей строк не зараховується час, на який виконання судового рішення було зупинено.

Стаття 119. Поновлення пропущеного строку для пред'явлення наказу до виконання

У разі пропуску строку для пред'явлення наказу до виконання з причин, визнаних господарським судом поважними, пропущений строк може бути відновлено.

Заява про відновлення пропущеного строку подається до господарського суду, який прийняв судове рішення. Заява розглядається у засіданні господарського суду, про час і місце якого повідомляються ухвалою стягувач і боржник. Неявка боржника і стягувача у судове засідання не є перешкодою для розгляду заяви.

За результатами розгляду заяви виноситься ухвала, яка надсилається стягувачеві і боржнику.

Ухвалу може бути оскаржено у встановленому цим Кодексом порядку».

55. У статті 121:

у частині третій слова «перевірена в порядку нагляду» замінити словами «оскаржена у встановленому порядку»;

доповнити статтю новою частиною такого змісту:

«Мирова угода, укладена сторонами у процесі виконання судового рішення, подається на затвердження господарського суду, який прийняв відповідне судове рішення. Про затвердження мирової угоди господарський суд виносить ухвалу».

56. Доповнити Кодекс статтями 121^1 та 121^2 такого змісту:

«Стаття 121^1. Зупинення виконання судового рішення

Суд касаційної інстанції за заявою сторони чи поданням прокурора або за своєю ініціативою може зупинити виконання оскарженого рішення господарського суду до закінчення його перегляду в порядку касації.

Про зупинення виконання судового рішення виноситься ухвала.

Після закінчення перегляду оскарженого судового рішення господарський суд може поновити виконання судового рішення, про що виноситься ухвала.

Стаття 121^2 . Оскарження дій чи бездіяльності органів Державної виконавчої служби

Скарги на дії чи бездіяльність органів Державної виконавчої служби щодо виконання рішень, ухвал, постанов господарських судів можуть бути подані стягувачем, боржником або прокурором протягом десяти днів з дня вчинення оскаржуваної дії, або з дня, коли зазначеним особам стало про неї відомо, або з дня, коли дія мала бути вчинена.

Скарги на дії органів Державної виконавчої служби розглядаються господарським судом, про час і місце якого повідомляються ухвалою стягувач, боржник чи прокурор та орган виконання судових рішень. Неявка боржника, стягувача, прокурора чи представника органу Державної виконавчої служби в судове засідання не є перешкодою для розгляду скарги.

За результатами розгляду скарги виноситься ухвала, яка надсилається стягувачеві, боржникові та органові виконання судових рішень. Ухвалу може бути оскаржено у встановленому цим Кодексом порядку».

57. Доповнити Кодекс розділом XV такого змісту:

«Розділ XV. ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ЗА УЧАСТЮ ІНОЗЕМНИХ ПІДПРИЄМСТВ І ОРГАНІЗАЦІЙ

Стаття 123. Процесуальні права іноземних підприємств і організацій

Іноземні підприємства і організації мають право звертатися до господарських судів згідно з встановленою підвідомчістю і підсудністю господарських спорів за захистом своїх порушених або оспорюваних прав і охоронюваних законом інтересів.

Іноземні підприємства і організації мають процесуальні права і обов'язки нарівні з підприємствами і організаціями України.

Законодавством України можуть бути встановлені відповідні обмеження щодо підприємств і організацій тих держав, законодавством яких обмежуються процесуальні права підприємств або організацій України.

Стаття 124. Компетенція господарських судів у справах за участю іноземних підприємств і організацій

Господарські суди розглядають справи за участю іноземних підприємств і організацій, якщо місцезнаходження відповідача на території України.

Підвідомчість і підсудність справ за участю іноземних підприємств і організацій визначається за правилами, встановленими статтями 12—17 цього Кодексу.

Господарські суди мають право також розглядати справи за участю іноземних підприємств і організацій, якщо:

1) місцезнаходженням філії, представництва, іншого відособленого підрозділу іноземного підприємства чи організації є територія України;

2) іноземне підприємство чи організація має на території України нерухоме майно, щодо якого виник спір.

Стаття 125. Судовий імунітет

Подання до господарського суду позову до іноземної держави, залучення її до участі у справі як третьої особи, накладення арешту на майно або грошові кошти, що належать іноземній державі і знаходяться на території України, а також застосування щодо неї інших заходів забезпечення позову, звернення стягнення на майно іноземної держави в порядку примусового виконання судового рішення господарського суду допускається лише за згодою компетентних органів відповідної держави, якщо інше не передбачено законами України або міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Судовий імунітет міжнародних організацій визначається законодавством України і міжнародними договорами України».

58. У тексті Кодексу слова «арбітражний», «доарбітражний» і «арбітражний процес» у всіх відмінках замінити відповідно словами «господарський», «досудовий» і «судовий процес» у відповідних відмінках.

II. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування, за винятком статті 81^1, яка набирає чинності з 28 червня 2002 року.

2. Справи, віднесені до підсудності місцевих господарських судів, провадження у яких порушено до набрання чинності цим Законом, розглядаються місцевими господарськими судами, у першій інстанції відповідно до положень Господарського процесуального кодексу України.

3. Справи, віднесені цим Законом до підсудності місцевих господарських судів, провадження у яких порушено Вищим арбітражним судом України до набрання чинності цим Законом, передаються на розгляд відповідному місцевому господарському суду з урахуванням положень Господарського процесуального кодексу України для розгляду справ у першій інстанції.

4. Рішення у справі, яке не оскаржене голові арбітражного суду, може бути оскаржено до господарського суду апеляційної чи касаційної інстанції у порядку, встановленому Господарським процесуальним кодексом України.

5. Рішення у справі, яке оскаржене і законність якого на момент набрання чинності цим Законом перевіряється головою арбітражного суду, передається до відповідного апеляційного господарського суду для перегляду в апеляційному порядку, встановленому Господарським процесуальним кодексом України.

6. Постанова голови арбітражного суду, яка не оскаржена у порядку нагляду, може бути оскаржена до господарського суду апеляційної інстанції у порядку, встановленому Господарським процесуальним кодексом України для оскарження рішень господарського суду, прийнятих у першій інстанції.

7. Постанова голови арбітражного суду, яка оскаржена і законність якої на момент набрання чинності цим Законом перевіряється Вищим арбітражним судом України, підлягає перегляду Вищим господарським судом України у касаційному порядку, встановленому Господарським процесуальним кодексом України.

8. Протести Голови Вищого арбітражного суду України чи Генерального прокурора України, внесені до набрання чинності цим Законом на постанови судової колегії чи президії Вищого арбітражного суду України, розглядаються Вищим господарським судом України у касаційному порядку відповідно до положень Господарського процесуального кодексу України.

9. Постанови судової колегії Вищого арбітражного суду України, постанови президії Вищого арбітражного суду України, які до набрання чинності цим Законом не були опротестовані, постанови Пленуму Вищого арбітражного суду України є остаточними і можуть бути оскаржені до Верховного Суду України на підставах і у порядку, встановлених Господарським процесуальним кодексом України.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
21 червня 2001 року.
№ 2539-III.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Цивільного процесуального кодексу України

Верховна Рада України **постановляє:**

I. Внести до Цивільного процесуального кодексу України такі зміни:

1. Статтю 5 викласти у такій редакції:

«Стаття 5. Порушення цивільної справи в суді

Суд приступає до розгляду цивільної справи:

1) за заявою особи, яка звертається за захистом своїх прав або охоронюваних законом інтересів;

2) за заявою прокурора та інших осіб, які вправі у випадках, передбачених законом, звертатися до суду на захист прав та свобод іншої особи, невизначеного кола осіб або державних чи громадських інтересів.

У справах позовного провадження подаються позовні заяви, у справах, що виникають з адміністративно-правових відносин, і в справах окремого провадження — скарги і заяви».

2. Статтю 15 викласти у такій редакції:

«Стаття 15. З'ясування судом обставин справи на засадах змагальності

Обставини цивільних справ з'ясовуються судом на засадах змагальності.

Сторони та інші особи, які беруть участь у справі, користуються рівними правами щодо надання доказів, їх дослідження та доведення перед судом їх переконливості.

Суд, зберігаючи об'єктивність і неупередженість, створює необхідні умови для всебічного і повного дослідження обставин справи: роз'яснює особам, які беруть участь у справі, їх права і обов'язки, попереджує про наслідки вчинення або невчинення процесуальних дій і сприяє здійсненню їх прав у випадках, передбачених цим Кодексом.

При дослідженні і оцінці доказів, встановленні обставин справи і прийнятті рішення суд є незалежним від висновків органів влади, експертиз або окремих осіб».

3. Доповнити статтею 15^1 такого змісту:

«Стаття 15^1. Межі судового розгляду

Суд розглядає цивільні справи не інакше як за заявою (скаргою) осіб, зазначених в статті 5 цього Кодексу, в межах заявлених ними вимог і на підставі наданих сторонами та іншими особами, які беруть участь у справі, доказів.

Кожна особа, яка звернулася за судовим захистом, розпоряджається своїми вимогами на свій розсуд, не порушуючи при цьому прав і охоронюваних законом інтересів інших осіб. Таким правом користуються і особи (за винятком недієздатних і обмежено дієздатних), в інтересах яких заявлені вимоги».

4. Статтю 16 викласти у такій редакції:

«Стаття 16. Склад суду

Розгляд цивільних справ у судах першої інстанції здійснюється в складі трьох суддів або суддею одноособово.

Розгляд справ у апеляційній інстанції здійснюється судом у складі трьох суддів, головуючий з яких визначається в установленому законом порядку.

Розгляд справ у касаційній інстанції здійснюється не менше як трьома суддями судової палати Верховного Суду України чи колегією суддів судової палати Верховного Суду України у випадках, визначених цим Кодексом.

При перегляді рішення або ухвали за нововиявленими обставинами суд діє в тому ж кількісному складі, в якому їх було ухвалено, якщо інше не передбачено цим Кодексом».

5. Статтю 17 викласти у такій редакції:

«Стаття 17. Порядок вирішення питань судом

Усі питання, що виникають при розгляді справи, вирішуються суддями більшістю голосів, а при одноособовому розгляді справи — суддею.

При вирішенні кожного питання жоден із суддів не має права утримуватися від голосування. Головуючий голосує останнім.

Суддя, не згодний з рішенням більшості, може письмово викласти окрему думку. Окрема думка приєднується до справи, але в судовому засіданні не оголошується.

Справа з окремою думкою судді, викладеною під час розгляду справи в місцевому суді або в апеляційному суді в першій інстанції, надсилається відповідно голові суду апеляційної або касаційної інстанції після закінчення місячного строку, якщо рішення у справі не було оскаржено або на нього не було внесено окреме подання.

Про справу з окремою думкою члена відповідної судової палати в апеляційних судах або Верховного Суду України доповідають у той самий строк голові відповідного апеляційного суду чи Голові Верховного Суду України.

Справа з окремою думкою голови апеляційного суду в той самий строк надсилається Голові Верховного Суду України».

6. Статтю 21 викласти у такій редакції:

«Стаття 21. Заборона повторної участі судді в розгляді справи

Суддя, який брав участь у вирішенні справи в суді першої інстанції, не може розглядати цю ж справу в судах апеляційної і касаційної інстанцій, а також брати участь у її новому розгляді у першій інстанції після скасування попереднього рішення або ухвали про закриття провадження у справі.

Суддя, який брав участь у вирішенні справи в суді апеляційної інстанції, не може розглядати цю ж справу в суді касаційної чи першої інстанції, а також не може брати участь у новому розгляді справи після скасування ухвали чи рішення суду апеляційної інстанції.

Суддя, який брав участь у вирішенні справи в суді касаційної інстанції, не може розглядати цю ж справу в суді першої чи апеляційної інстанції».

7. Статтю 22 викласти у такій редакції:

«Стаття 22. Порядок вирішення заявленого відводу

У разі заявлення відводу суд повинен вислухати особу, якій заявлено відвід, якщо вона бажає дати пояснення, а також думку осіб, які беруть участь у справі.

Питання про відвід вирішується судом, який розглядає справу, в нарадчій кімнаті з постановленням ухвали».

8. Статтю 23 викласти у такій редакції:

«Стаття 23. Наслідки задоволення заяви про відвід

У разі відводу судді, яким справа розглядається одноособово, справа розглядається в тому ж суді іншим суддею.

У разі відводу судді або всього складу суду, яким справа розглядається у складі трьох суддів, справа розглядається в тому ж суді в складі трьох суддів суддями, які не відведені у справі.

Якщо після задоволення відводів (самовідводів) або за наявності підстав, зазначених у статті 21 цього Кодексу, неможливо утворити новий склад суду для розгляду справи, суд постановляє ухвалу про визначення підсудності справи в порядку, встановленому цим Кодексом».

9. У статті 25:

у назві слова «товариським і» виключити;

у частині першій слова «товариськими і» та «Положенням про товариські суди і» виключити.

10. Частину другу статті 41 доповнити реченням такого змісту: «Свідок має право відмовитися від надання свідчень в установлених законом випадках».

11. Статтю 98 викласти у такій редакції:

«Стаття 98. Особи, які беруть участь у справі

Особами, які беруть участь у справі, визнаються: сторони, треті особи, представники сторін та третіх осіб, прокурор, органи державної влади та місцевого самоврядування у передбачених цим Кодексом випадках, особи, які за законом діють на захист прав і свобод інших осіб, а також заявники та інші заінтересовані особи у справах окремого провадження та справах, що виникають з адміністративно-правових відносин».

12. У статті 115 виключити слова «товариський чи».

13. Главу 13 виключити.

14. Назву глави 14 викласти у такій редакції:

«Глава 14. УЧАСТЬ У ПРОЦЕСІ ПРОКУРОРА, ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ОСІБ, ЯКИМ ЗА ЗАКОНОМ НАДАНО ПРАВО ЗАХИЩАТИ ПРАВА І СВОБОДИ ІНШИХ ОСІБ»

15. Статтю 121 викласти у такій редакції:

«Стаття 121. Завдання та форми участі

У випадках, передбачених законом, прокурор, органи державної влади та місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи можуть звертатися до суду із заявами на захист прав і свобод інших осіб.

Прокурор, органи державної влади та органи місцевого самоврядування можуть бути залучені судом до участі у справі або вступати в справу за своєю ініціативою для надання висновків з метою здійснення покладених на них обов'язків. Участь прокурора, зазначених органів у процесі для надання висновків у справі є обов'язковою у випадках, передбачених законом, або коли суд визнає це за необхідне».

16. Статтю 122 викласти у такій редакції:

«Стаття 122. Процесуальні права прокурора, органів державної влади, органів місцевого самоврядування та осіб, яким законом надано право захищати права і свободи інших осіб

Зазначені в статті 121 цього Кодексу органи та інші особи, що порушують справу в суді в інтересах інших осіб, користуються процесуальними правами і несуть процесуальні обов'язки сторони, за винятком права на укладення мирової угоди.

Відмова зазначених органів й інших осіб від поданої заяви або зміна заявлених ними вимог не позбавляє особу, на захист прав та свобод якої подано заяву, права вимагати від суду розгляду справи для вирішення вимоги у первісному обсязі.

Якщо дієздатна особа, в інтересах якої порушено справу, не підтримує заявлені вимоги, то суд залишає заяву без розгляду».

17. У статті 123:

у назві слово «міжобласному» виключити;

частину четверту викласти в такій редакції:

«Підсудність справ у першої інстанції, що підлягають вирішенню в порядку цивільного судочинства, на особливо режимних об'єктах, розташованих на території України визначається Верховним Судом України».

18. У назві й частині другій статті 124 слова «міжобласний суд» виключити;

19. Пункт 5 частини другої статті 136 виключити.

20. У пункті 11 статті 143 слова «або товариського» виключити.

21. Статтю 161 виключити.

22. У статті 178 слова «чи товариського» виключити.

23. Статтю 192 виключити.

24. У статті 194:

частину четверту викласти у такій редакції:

«Прокурор, уповноважені органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також особи, яким законом надано право захищати права і свободи інших осіб, виступають у судових дебатах першими»;

у частині п'ятій слова «Органи державного управління» замінити словами «Органи державної влади та органи місцевого самоврядування»;

частину шосту і сьому виключити.

25. Главу 21 викласти у такій редакції:

«Глава 21. ФІКСУВАННЯ СУДОВОГО ПРОЦЕСУ ТА ПРОТОКОЛИ

Стаття 198. Фіксування судового процесу

Судом здійснюється повне фіксування судового процесу технічними засобами.

Про кожне судове засідання, а також про кожну окрему процесуальну дію, вчинену поза постійним місцем засідання суду першої інстанції, складається протокол.

У протоколі судового засідання відображаються всі істотні моменти розгляду справи в тій послідовності, в якій вони мали місце в судовому засіданні чи при вчиненні окремої процесуальної дії.

У протоколі зазначаються:

1) рік, місяць, число і місце судового засідання;

2) час початку судового засідання або проведення окремої процесуальної дії;

3) назва суду, який розглядає справу, прізвище та ініціали судді, секретаря судового засідання, прокурора;

4) справа, що розглядається, повна і точна назва сторін та інших осіб, які беруть участь у справі;

5) відомості про явку осіб, які беруть участь у справі, представників, адвокатів, експертів, спеціалістів, перекладачів або їх неявку, причини відсутності та про вручення їм судових повісток;

6) відомості про роз'яснення сторонам та іншим особам, які беруть участь у справі, їх процесуальних прав та обов'язків;

7) усі розпорядження головуючого та ухвали, постановлені без виходу до нарадчої кімнати, а також відомості про оголошення ухвал, постановлених у нарадчій кімнаті, дані про застосування технічних засобів фіксування судового процесу;

8) заяви і клопотання сторін та інших осіб, які беруть участь у справі, хід їх обговорення;

9) основний зміст пояснень сторін, третіх осіб, їх представників та інших осіб, які беруть участь у справі, а також показання свідків, усне роз'яснення експертами своїх висновків і відповідей на поставлені йому додаткові запитання; пояснення спеціалістів та роз'яснення висновків прокурора або органів державної влади, органів місцевого самоврядування, залучених для цього до справи;

10) подані в судовому засіданні докази, звуко- і відеозаписи, хід дослідження доказів, а у разі, якщо докази не додаються до справи, — номер, дата та зміст письмових доказів, а також ознаки і властивості речових доказів, звуко- і відеозаписів;

11) зміст судових дебатів;

12) відомості про оголошення рішення, ухвали;

13) роз'яснення сторонам та іншим особам, які беруть участь у справі, змісту рішення, ухвали, порядку і строку їх оскарження, права та порядку подачі заяви про виготовлення обгрунтування висновків суду, а також права на ознайомлення з протоколом судового засідання та подачу на нього зауважень;

14) час закінчення судового засідання в даній справі.

Стаття 199. Порядок складання і оформлення протоколів

Протоколи складає секретар у судовому засіданні або при вчиненні окремої процесуальної дії поза засіданням.

Протоколи викладаються письмово.

Протокол повинен бути оформлений в строк не пізніше трьох днів з дня закінчення судового засідання, а протоколи про окремі процесуальні дії — не пізніше наступного дня після їх проведення.

У виняткових випадках по особливо складних справах складення та підписання протоколу може бути здійснено в строк не пізніше десяти днів після закінчення судового засідання.

Стаття 200. Зауваження на протокол судового засідання та їх розгляд

Сторони та інші особи, які беруть участь у справі, мають право знайомитися з протоколом судового засідання і протягом трьох днів після підписання протоколу подавати свої письмові зауваження з приводу допущених у протоколі неправильностей або неповноти змісту.

Стаття 201. Розгляд зауважень на протокол

Головуючий розглядає зауваження на протокол і в разі згоди із зауваженнями, посвідчує їх правильність.

У разі незгоди головуючого з поданими зауваженнями вони розглядаються в судовому засіданні судом, який ухвалив рішення, з повідомленням осіб, які брали участь у справі, про час і місце проведення судового засідання. Розглянувши зауваження, суд постановляє ухвалу, якою посвідчує правильність зауважень або відхиляє їх.

У разі пропуску строку подання зауважень і відсутності підстав для його поновлення головуючий залишає їх без розгляду.

Зауваження на протокол повинні бути розглянуті не пізніше п'яти днів з дня їх подання.

Зауваження на протокол приєднуються до справи, в тому числі, коли їх не було розглянуто у зв'язку з вибуттям головуючого».

26. Доповнити Кодекс статтею 202^1 такого змісту:

«Стаття 202^1. Питання, які вирішує суд при ухваленні рішення

При ухваленні рішення суд приймає рішення щодо:

1) наявності обставин (фактів), якими обгрунтовувались вимоги і заперечення та якими доказами вони підтверджуються;

2) наявності інших фактичних даних (пропуск строку позовної давності тощо), які мають значення для вирішення справи, а також доказів на їх підтвердження;

3) правовідносин, зумовлених встановленими фактами;

4) правової норми, яка регулює ці правовідносини;

5) задоволення позову чи відмови в його задоволенні;

6) розподілу судових витрат між сторонами;

7) наявності підстав для негайного виконання судового рішення;

8) наявності підстав для скасування заходів щодо забезпечення позову».

27. Статтю 203 викласти у такій редакції:

«Стаття 203. Зміст рішення

У рішенні суду зазначаються:

1) час та місце його постановлення;

2) назва суду, що його ухвалив;

3) прізвище та ініціали судді та секретаря судового засідання;

4) сторони та інші особи, які брали участь у справі;

5) вимоги позивача, заперечення відповідача, узагальнений виклад пояснень інших осіб, які брали участь у справі;

6) встановлені судом факти і відповідні їм правовідносини;

7) наявність порушення прав і свобод, за захистом яких спрямоване звернення до суду, чи невиконання зобов'язань або інші підстави щодо задоволення вимог;

8) назва, стаття, її частина, абзац, пункт, підпункт закону, за якими вирішено справу, норми процесуального закону, якими суд керувався;

9) висновок суду про задоволення позову або відмову в позові повністю чи частково, вказівка на розподіл судових витрат, строк і порядок оскарження рішення.

За письмовою заявою, що подається протягом десяти днів з дня проголошення рішення, сторони чи іншої особи, яка бере участь у справі, суд у десятиденний строк з дня заявлення вимоги обгрунтовує висновки суду в окремому процесуальному документі, оформленому відповідно до вимог цієї статті».

28. Частину четверту статті 209 виключити.

29. Пункт 6 статті 227 виключити.

30. Статтю 231 викласти у такій редакції:

«Стаття 231. Умови набрання чинності рішенням суду

Рішення суду, якщо воно не було оскаржене, набирає чинності після закінчення строку на апеляційне оскарження або на апеляційне подання. У разі подання апеляційної скарги рішення суду набирає чинності після розгляду справи судом апеляційної інстанції.

Після набрання рішенням чинності сторони та треті особи з самостійними вимогами, а також їх правонаступники не можуть заявляти в суді ті ж позовні вимоги з тих же підстав, а також оспорювати в іншому суді вже встановлені судом факти.

У випадках, коли справу розглянуто за заявою осіб, визначених пунктом другим частини першої статті 5 цього Кодексу, рішення суду, що набрало чинності, є обов'язковим для особи, в інтересах якої було розпочато справу.

Якщо після набрання чинності рішенням, яким з відповідача стягуються періодичні платежі, зміняться обставини, що впливають на визначення розміру платежів, їх тривалість чи припинення, то кожна сторона вправі шляхом пред'явлення нового позову вимагати зміни розміру, строків платежів або звільнення від них.

Рішення, які не підлягають апеляційному оскарженню, набирають чинності негайно після їх проголошення».

31. Статтю 240 виключити.

32. У частині другій статті 248 слово «касаційному» замінити словом «апеляційному», а друге речення — виключити.

33. Розділ IV викласти у такій редакції:

«Розділ IV
ПЕРЕГЛЯД СУДОВИХ РІШЕНЬ

Глава 40. АПЕЛЯЦІЙНЕ ПРОВАДЖЕННЯ

Стаття 289. Суди апеляційної інстанції

Судами апеляційної інстанції є суди, визначені Законом України «Про судоустрій України».

Стаття 290. Право апеляційного оскарження

Сторони, а також інші особи та прокурор, які брали участь у розгляді справи, мають право оскаржити в апеляційному порядку рішення суду першої інстанції повністю або частково.

Ухвала суду першої інстанції оскаржується в апеляційному порядку окремо від рішення суду у випадках, передбачених цим Кодексом.

Апеляційна скарга, апеляційне подання прокурора на ухвалу суду першої інстанції подається і розглядається у тому ж порядку, що і апеляційна скарга, подання на рішення суду.

Стаття 291. Ухвали, на які можуть бути подані скарги, подання

Сторони чи інші особи, якщо вони брали участь у розгляді справи, мають право протягом п'ятнадцяти днів після оголошення ухвали суду першої інстанції подати до суду апеляційної інстанції скаргу на ухвалу, а прокурор, який брав участь у розгляді справи, — апеляційне подання, у випадках:

1) якщо постановлені ухвали перешкоджають подальшому провадженню справи;

2) у випадках, передбачених статтями 39, 81, 83, 89, 132, 136, 157, 213, 214, 215, 223, 347, 350, 351, 353, 354, 355, 421 цього Кодексу.

Заперечення проти ухвал, що не підлягають оскарженню, можна включити до апеляційної скарги або апеляційного подання на рішення суду.

Стаття 292. Строки апеляційного оскарження

Апеляційні скарги, апеляційне подання прокурора на рішення суду першої інстанції можуть бути подані протягом одного місяця з наступного дня після проголошення рішення.

Якщо в справі ухвалено додаткове рішення, зазначене в частині першій цієї статті, то строк на апеляційне оскарження обчислюється з наступного дня після його проголошення.

Скарги, подання на ухвали суду першої інстанції подаються протягом п'ятнадцяти днів з наступного дня після їх ухвалення.

Скарги, подання, подані після закінчення строків, встановлених цією статтею, залишаються без розгляду, якщо суд за заявою особи, що їх подала, не знайде підстав для поновлення строку, про що постановляється ухвала.

Стаття 293. Форма і зміст апеляційної скарги,
апеляційного подання прокурора

Апеляційна скарга, апеляційне подання прокурора викладається чітким машинописним текстом.

В апеляційній скарзі, апеляційному поданні прокурора зазначається:

1) назва суду, до якого подається скарга, апеляційне подання прокурора;

2) особа, яка подає скаргу, подання, її місце проживання або знаходження, поштовий індекс, номер засобів зв'язку;

3) повна і точна назва інших осіб, які беруть участь у справі, їх місце проживання або знаходження, поштовий індекс, номер засобів зв'язку;

4) посилання на рішення, ухвалу, що оскаржується, та межі оскарження;

5) обгрунтування апеляційної скарги, апеляційного подання прокурора: у чому полягає неправильність рішення (ухвали) суду, обставини справи та закон, якими спростовується рішення; нові факти чи засоби доказування, які мають значення для справи і заперечення проти доказів, коли суд першої інстанції необгрунтовано відмовив у їх прийнятті або коли неможливість їх подання раніше зумовлена поважними причинами; перелік з використаних судом першої інстанції доказів, що підлягають дослідженню в суді апеляційної інстанції;

6) прохання особи, яка подає скаргу, чи клопотання прокурора;

7) перелік письмових матеріалів, що додаються до скарги, апеляційного подання прокурора.

Апеляційна скарга підписується особою, яка її подає, або її представником; апеляційне подання прокурора — прокурором, що його подав.

До апеляційної скарги, поданої представником, додається довіреність або інший документ, що посвідчує повноваження представника, якщо в справі немає такого документа.

До апеляційної скарги, апеляційного подання прокурора додаються їх копії з додатковими матеріалами у кількості примірників відповідно до числа осіб, які брали участь у справі.

Стаття 294. Порядок внесення апеляційної скарги,
апеляційного подання прокурора

Апеляційна скарга, апеляційне подання прокурора подаються через суд першої інстанції, який розглянув справу.

До апеляційної скарги, апеляційного подання прокурора, оформлених з порушенням вимог, встановлених статтею 293 цього Кодексу, а також апеляційної скарги, не оплаченої державним митом, застосовуються правила статті 139 цього Кодексу.

Стаття 295. Надіслання копій апеляційної скарги, подання
особам, які беруть участь у справі та передача
справи до апеляційного суду

Суд не пізніше наступного дня після отримання належно оформленої апеляційної скарги чи апеляційного подання прокурора надсилає їх копії та додані матеріали особам, які беруть участь у справі та встановлює строк, протягом якого вони можуть надати пояснення на апеляційну скаргу чи апеляційне подання прокурора.

По закінченні строку на апеляційне оскарження, суд надсилає апеляційну скаргу чи апеляційне подання прокурора разом зі справою до апеляційного суду.

Стаття 296. Пояснення на апеляційну скаргу, подання

Особи, які беруть участь у справі, вправі у встановлений судом строк подати пояснення або заперечення на апеляційну скаргу, подання як до суду, що постановив рішення, так і до апеляційного суду.

За змістом і формою пояснення або заперечення на апеляційну скаргу, подання повинні відповідати вимогам статті 293 цього Кодексу.

Стаття 297. Приєднання співучасників та третіх осіб
до апеляційної скарги

Співучасники та треті особи мають право приєднатися до апеляційної скарги, поданої особою, на стороні якої вони виступали.

Заява про приєднання до апеляційної скарги може бути подана в межах строку на апеляційне оскарження.

Заява про приєднання до апеляційної скарги державним митом не оплачується.

Стаття 298. Доповнення, зміни до апеляційної скарги,
апеляційного подання прокурора або відмова
від них

Особа, яка подала апеляційну скаргу, чи прокурор, що подав апеляційне подання, має право доповнити чи змінити її протягом строку на апеляційне оскарження.

Особа, яка подала апеляційну скаргу, чи прокурор, що подав апеляційне подання, має право протягом усього часу розгляду справи відмовитися від неї повністю або частково.

Особа, яка подала апеляційну скаргу, чи прокурор, що подав апеляційне подання, має право відкликати її до початку розгляду справи в апеляційному суді, а протилежна сторона може визнати апеляційну скаргу, апеляційне подання обгрунтованою повністю чи частково.

Про відкликання апеляційної скарги, апеляційного подання прокурора суд першої інстанції, коли справа знаходиться в цьому суді, або суддя, який готував справу до розгляду в суді апеляційної інстанції, постановлює ухвалу про повернення скарги, подання.

Питання про прийняття відмови від апеляційної скарги, апеляційного подання прокурора і закриття в зв'язку з цим апеляційного провадження вирішується апеляційним судом, який розглядає справу, в судовому засіданні за правилами вчинення зазначеної процесуальної дії, визначеними цим Кодексом. У разі закриття з цих підстав апеляційного провадження повторне оскарження судових рішень цією особою не допускається.

Визнання апеляційної скарги, подання протилежною стороною враховується апеляційним судом щодо наявності або відсутності фактів, які мають значення для вирішення справи.

Стаття 299. Підготовка апеляційного розгляду справи

Справи з апеляційними скаргами, апеляційним поданням прокурора подаються до апеляційного суду через канцелярію суду, де вони реєструються, оформляються і передаються в порядку черговості судді-доповідачу.

Протягом десятиденного строку суддя-доповідач:

1) з'ясовує питання про склад осіб, які беруть участь у справі;

2) визначає характер спірних правовідносин та матеріальний закон, який їх регулює;

3) з'ясовує обставини (факти), на які посилаються сторони, інші особи та прокурор, які брали участь у розгляді справи;

4) з'ясовує, які обставини (факти) визнаються і проти яких заперечують сторони, інші особи та прокурор, які брали участь у справі;

5) визначає, якими додатковими доказами сторони та прокурор можуть обгрунтовувати апеляційну скаргу, апеляційне подання прокурора чи заперечення проти них і встановлює строк для їх надання;

6) визначає розмір судових витрат та строки їх сплати;

7) за клопотанням сторін вирішує питання про виклик у судове засідання свідків, призначення експертизи, про залучення до участі в справі спеціалістів та про витребування інших доказів;

8) виконує інші дії, пов'язані з забезпеченням апеляційного розгляду справи.

Після проведення підготовчих дій суддя доповідає про них колегії суддів, яка постановлює ухвалу про їх закінчення.

Стаття 300. Призначення справи до розгляду у суді апеляційної інстанції

Після проведення необхідних підготовчих дій головуючий у колегії суддів призначає дату розгляду справи в судовому засіданні не пізніше місячного строку з дня їх закінчення. Канцелярія суду невідкладно надсилає повідомлення сторонам та іншим особам, які беруть участь у справі, про час і місце судового засідання.

Стаття 301. Межі розгляду справи судом апеляційної інстанції

При розгляді справи в апеляційній інстанції суд перевіряє законність і обгрунтованість рішення суду першої інстанції в межах доводів апеляційної скарги, апеляційного подання прокурора.

Суд апеляційної інстанції може встановлювати нові факти, досліджувати нові докази, а також докази, які, на думку осіб, що беруть участь у справі, судом першої інстанції досліджувались з порушенням встановленого цим Кодексом порядку.

Суд апеляційної інстанції перевіряє законність і обгрунтованість рішення лише в межах позовних вимог, заявлених у суді першої інстанції.

Стаття 302. Порядок розгляду справи судом апеляційної інстанції

Справи в суді апеляційної інстанції розглядаються за правилами, встановленими для розгляду справ у суді першої інстанції за винятками, встановленими в цій главі.

Суддя-доповідач доповідає зміст оскаржуваного рішення (ухвали) суду першої інстанції, мотиви апеляційної скарги чи апеляційного подання прокурора, межі перевірки законності й обгрунтованості рішення суду першої інстанції, а також щодо досліджених доказів і обставин (фактів), встановлених судом першої інстанції.

Після доповіді судді пояснення дає особа, яка подала апеляційну скаргу, чи прокурор, який подав апеляційне подання. У разі апеляційного оскарження рішення суду обома сторонами, — першим дає пояснення позивач.

Після встановлення обставин (фактів) і перевірки доказів суд апеляційної інстанції надає особам, які беруть участь у справі, та прокурору можливість виступити у дебатах у тій же послідовності, в якій вони давали пояснення. Суд може обмежити тривалість судових дебатів, встановлюючи для всіх учасників процесу рівний проміжок часу, про що оголошується на початку судового засідання.

Після закінчення дебатів склад суду продовжує засідання у нарадчій кімнаті.

При розгляді справи в апеляційному порядку суд може оголосити перерву або відкласти розгляд справи. Розгляд відкладеної справи починається заново.

Стаття 303. Наслідки неявки в судове засідання осіб, які беруть участь у справі

Суд відкладає розгляд справи в разі неявки в судове засідання особи, яка бере участь у справі, щодо якої немає відомостей про вручення їй повістки.

Суд може відкласти розгляд справи за клопотанням особи, яка бере участь у справі, коли повідомлені нею причини неявки будуть визнані судом поважними.

Неявка сторони або інших осіб, які беруть участь у справі, повідомлених про час і місце розгляду справи, не перешкоджає розглядові справи.

Стаття 304. Мирова угода сторін

У суді апеляційної інстанції сторони мають право укласти мирову угоду відповідно до загальних правил про цю процесуальну дію, незалежно від того, хто подав апеляційну скаргу.

Стаття 305. Повноваження суду апеляційної інстанції

Суд в апеляційному провадженні має право:

1) постановити ухвалу про відхилення апеляційної скарги, апеляційного подання прокурора;

2) постановити ухвалу про скасування рішення суду першої інстанції і направити справу на новий розгляд до суду першої інстанції, якщо встановлено порушення процесуального права, що перешкоджає суду апеляційної інстанції дослідити нові докази чи обставини, які не були предметом розгляду в суді першої інстанції;

3) постановити ухвалу про скасування рішення суду першої інстанції і закрити провадження у порушеній справі або залишити заяву без розгляду;

4) змінити або ухвалити нове рішення по суті позовних вимог.

При розгляді скарги на ухвалу суду першої інстанції суд апеляційної інстанції має право:

1) відхилити скаргу;

2) скасувати ухвалу і передати питання на розгляд суду першої інстанції;

3) змінити або скасувати ухвалу і вирішити питання по суті.

Стаття 306. Підстави для відхилення апеляційної скарги, подання

Суд апеляційної інстанції відхиляє апеляційну скаргу, апеляційне подання прокурора, якщо встановлює, що суд першої інстанції постановив рішення з додержанням вимог матеріального і процесуального права.

Не може бути скасовано правильне по суті рішення суду з одних лише формальних міркувань.

Стаття 307. Підстави для скасування рішення суду і передачі справи на новий розгляд

Рішення суду підлягає скасуванню з направленням справи на новий розгляд, якщо:

1) справа розглянута неповноважним суддею;

2) рішення ухвалено чи підписано не тим суддею, який розглядав справу;

3) справу розглянуто за відсутності будь-кого з осіб, які беруть участь у справі, не повідомлених про час і місце судового засідання;

4) суд вирішив питання про права і обов'язки осіб, які не були притягнуті до участі в справі.

Стаття 308. Підстави для скасування рішення із закриттям провадження в справі або залишенням заяви без розгляду

Рішення суду підлягає скасуванню в апеляційному порядку з закриттям провадження у справі або з залишенням заяви без розгляду з підстав, передбачених статтями 227, 229 цього Кодексу.

Положення частини першої цієї статті не застосовується до випадків, коли після ухвалення рішення судом першої інстанції у справі, в якій фізична особа — сторона в спірних правовідносинах, померла після ухвалення рішення, в наслідок чого не може бути здійснено правонаступництво.

Стаття 309. Підстави для скасування рішення суду першої інстанції і ухвалення нового рішення

Підставами для скасування рішення в апеляційному порядку і ухвалення нового рішення є:

1) неповне з'ясування судом обставин, що мають значення для справи;

2) недоведеність обставин, що мають значення для справи, які суд вважає встановленими;

3) невідповідність висновків суду обставинам справи;

4) порушення або неправильне застосування судом норм матеріального права.

Норми матеріального права вважаються порушеними або неправильно застосованими, якщо застосовано закон, який не поширюється на дані правовідносини або не застосовано закон, який підлягав застосуванню.

Випадки порушення або неправильного застосування норм процесуального права можуть бути підставою для скасування рішення суду першої інстанції лише за умови, якщо це порушення призвело або могло призвести до неправильного вирішення справи.

Стаття 310. Підстави для відхилення скарги, подання прокурора на ухвалу суду першої інстанції,
зміна чи скасування ухвали суду першої інстанції

За результатами розгляду скарги, подання прокурора на ухвалу суду першої інстанції, суд апеляційної інстанції може:

1) відхилити скаргу, подання прокурора, якщо судом першої інстанції ухвалу постановлено з додержанням вимог закону;

2) змінити ухвалу суду першої інстанції у разі правильного по суті вирішення питання, але із помилковим застосуванням норм цього Кодексу;

3) скасувати ухвалу і передати питання на новий розгляд до суду першої інстанції, якщо суд порушив порядок його вирішення;

4) скасувати ухвалу суду першої інстанції і постановити нову ухвалу з питання, яке вирішено судом першої інстанції з порушенням норм цього Кодексу.

Стаття 311. Порядок ухвалення рішень та ухвал судом апеляційної інстанції

Рішення суду апеляційної інстанції підготовлюється суддею-доповідачем і підписується всім складом суду, який розглянув справу.

Судді не мають права розголошувати обговорення суті справи у нарадчій кімнаті.

Стаття 312. Ухвала суду апеляційної інстанції

За результатами розгляду справи суд апеляційної інстанції постановляє ухвалу про:

1) відхилення апеляційної скарги, апеляційного подання прокурора і залишення без зміни рішення суду першої інстанції;

2) скасування рішення суду першої інстанції з направленням справи на новий розгляд;

3) скасування рішення суду першої інстанції із закриттям провадження в справі або залишенням заяви без розгляду;

4) часткове задоволення апеляційної скарги чи апеляційного подання прокурора на рішення суду першої інстанції та часткової зміни рішення суду першої інстанції;

5) задоволення скарги чи подання прокурора на ухвалу суду першої інстанції із її скасуванням і направленням справи на новий розгляд;

6) відхилення скарги, подання прокурора і залишення скарги без задоволення.

Стаття 313. Зміст ухвали суду апеляційної інстанції

В ухвалі суду апеляційної інстанції зазначається:

1) час і місце її постановлення;

2) назва суду, прізвище і ініціали головуючого та суддів;

3) прізвище та ініціали секретаря судового засідання;

4) особи, які беруть участь у справі;

5) короткий зміст заявлених вимог;

6) посилання на рішення суду першої інстанції;

7) узагальнені доводи апеляційної скарги, апеляційного подання прокурора;

8) мотиви, за якими суд апеляційної інстанції дійшов до свого висновку, і посилання на закон, яким він керувався;

9) наслідки розгляду апеляційної скарги, апеляційного подання прокурора, які формулюються в резолютивній частині ухвали.

При відхиленні апеляційної скарги, апеляційного подання прокурора в ухвалі зазначаються конкретні обставини і факти, що спростовують її доводи.

У разі скасування рішення суду першої інстанції і направлення справи на новий розгляд до суду першої інстанції в ухвалі зазначається, в чому полягала неправильність рішення.

В ухвалі суду апеляційної інстанції, постановленій при розгляді скарги на ухвалу суду першої інстанції, зазначаються відомості, передбачені пунктами 1-4 частини першої цієї статті, з посиланням на ухвалу суду першої інстанції.

Стаття 314. Зміст рішення суду апеляційної інстанції

У рішенні суду апеляційної інстанції повинно бути зазначено:

1) час і місце його постановлення;

2) назва суду, прізвище та ініціали головуючого, суддів і секретаря судового засідання;

3) особи, які беруть участь у справі;

4) короткий зміст заявлених вимог;

5) посилання на рішення суду першої інстанції;

6) узагальнені доводи апеляційної скарги, апеляційного подання прокурора;

7) мотиви скасування рішення суду першої інстанції і необхідності постановлення нового рішення;

8) встановлені факти і відповідні до них правовідносини;

9) порушення прав і свобод, за захистом яких спрямоване звернення до суду, чи невиконання зобов'язань або інші підстави щодо задоволення вимог;

10) назва, стаття, її частина, абзац, пункт, підпункт закону (стаття 9 цього Кодексу), за якими вирішено справу, норми процесуального закону, якими суд керувався;

11) висновок суду про задоволення позову або відмову в позові повністю чи частково, вказівка на розподіл судових витрат, строк і порядок оскарження рішення.

За письмовою заявою, що подається протягом десяти днів з дня проголошення рішення, сторони чи іншої особи, яка бере участь у справі, суд у десятиденний строк з дня заявлення вимоги обгрунтовує висновки суду в окремому процесуальному документі, оформленому відповідно до вимог цієї статті.

Стаття 315. Проголошення ухвал та рішень суду апеляційної інстанції

Постановлені ухвали чи рішення суду апеляційної інстанції проголошуються відповідно до вимог статті 212 цього Кодексу.

Стаття 316. Порядок розгляду апеляційної скарги, апеляційного подання прокурора, що надійшли до суду після закінчення апеляційного розгляду справи

У разі подання апеляційної скарги, апеляційного подання прокурора на рішення суду першої інстанції в установлені строки, але якщо вони надійшли до суду апеляційної інстанції після закінчення апеляційного розгляду справи або коли строки на подання апеляційної скарги, апеляційного подання прокурора були поновлені або продовжені, суд апеляційної інстанції розглядає апеляційну скаргу чи апеляційне подання прокурора за правилами цієї глави.

Суд постановлює ухвалу або рішення відповідно до статті 305 цього Кодексу.

Стаття 317. Чинність рішень і ухвал суду апеляційної інстанції

Рішення або ухвали за апеляційною скаргою, апеляційним поданням прокурора, постановлені судом апеляційної інстанції, набирають чинності негайно після їх ухвалення.

З ухваленням рішення або ухвали судом апеляційної інстанції рішення або ухвала суду першої інстанції втрачають свою чинність.

Стаття 318. Повернення справ

Після закінчення апеляційного провадження справа направляється в суд першої інстанції, який її розглянув.

Глава 41
КАСАЦІЙНЕ ПРОВАДЖЕННЯ

Стаття 319. Суд касаційної інстанції

Судом касаційної інстанції є Верховний Суд України.

Стаття 320. Право касаційного оскарження, касаційного подання судових рішень

Сторони та інші особи, які беруть участь у справі, а також прокурор і особи, які не брали участі у справі, коли суд вирішив питання щодо їх права і обов'язків, мають право оскаржити у касаційному порядку рішення і ухвали, постановлені судом першої інстанції, лише у зв'язку з порушенням матеріального чи процесуального права, а також ухвали і рішення суду апеляційної інстанції.

Підставами касаційного оскарження, касаційного подання є неправильне застосування судом норм матеріального права чи порушення норм процесуального права.

Стаття 321. Строк на касаційне оскарження, касаційне подання

Касаційна скарга, касаційне подання прокурора подається протягом трьох місяців з дня проголошення ухвали або рішення суду апеляційної інстанції або протягом одного року з дня проголошення ухвали або рішення суду першої інстанції, якщо ці ухвали або рішення не були оскаржені в апеляційному порядку.

У разі пропуску строку на касаційне оскарження з причин, визнаних судом поважними, суд за заявою особи, яка подала скаргу, чи подання прокурора може поновити цей строк, але не більше, ніж в межах одного року з дня виникнення права на касаційне оскарження.

Про поновлення строку на касаційне оскарження або повернення касаційної скарги, касаційного подання прокурора судом першої інстанції виноситься ухвала.

Стаття 322. Форма і зміст касаційної скарги, подання

Касаційна скарга, касаційне подання прокурора викладається чітким машинописним текстом.

У касаційній скарзі, касаційному поданні прокурора зазначається:

1) назва суду, до якого подається скарга, подання;

2) особа, яка подає скаргу, подання, її місце проживання або знаходження, поштовий індекс, номер засобів зв'язку;

3) прокурор, який подав касаційне подання;

4) посилання на рішення, ухвалу, що оскаржується, та межі оскарження;

5) обгрунтування касаційної скарги, касаційного подання прокурора: назва закону, з порушенням якого постановлено рішення, ухвалу; в чому полягає порушення або неправильне його застосування та яке свідчить про те, що рішення чи ухвала, постановлені внаслідок цього порушення;

6) прохання особи, яка подає скаргу, чи клопотання прокурора;

7) перелік письмових матеріалів, що додаються до скарги, апеляційного подання прокурора.

Касаційна скарга підписується особою, яка її подає, або її представником; касаційне подання прокурора — прокурором, що його подав.

До касаційної скарги, поданої представником, додається довіреність

або інший документ, що посвідчує повноваження представника, якщо в справі немає такого документа.

До касаційної скарги, касаційного подання прокурора додаються їх копії з додатковими матеріалами у кількості примірників відповідно до числа осіб, які брали участь у справі.

Стаття 323. Порядок подачі касаційної скарги, касаційного подання прокурора

Касаційна скарга, касаційне подання прокурора подається через суд першої інстанції, в якому знаходиться справа.

До касаційної скарги, касаційного подання прокурора, оформлених з порушенням вимог, встановлених статтею 322 цього Кодексу, а також касаційної скарги, не оплаченої державним митом, застосовуються правила статті 139 цього Кодексу.

Стаття 324. Надіслання копій касаційної скарги, касаційного подання прокурора особам, які беруть участь у справі, та пояснення на касаційну скаргу, касаційне подання прокурора

Суд не пізніше наступного дня після отримання належно оформленої касаційної скарги чи касаційного подання прокурора надсилає їх копії та додані матеріали особам, які беруть участь у справі, і встановлює строк, протягом якого вони можуть надати пояснення на касаційну скаргу чи касаційне подання прокурора.

По закінченні строку на касаційне оскарження суд надсилає касаційну скаргу чи касаційне подання прокурора разом зі справою до апеляційного суду.

Особи, які брали участь у справі, мають право у встановлений судом строк подати пояснення на касаційну скаргу, подання.

Пояснення на касаційну скаргу, касаційне подання прокурора подається відповідно до вимог статті 322 цього Кодексу.

Стаття 325. Передача справи до касаційного суду

Після закінчення встановленого судом строку для подання пояснень на касаційну скаргу, касаційне подання прокурора суд невідкладно надсилає касаційну скаргу, касаційне подання прокурора разом з доданими до неї матеріалами та справу до касаційного суду.

Стаття 326. Приєднання співучасників до касаційної скарги

Співучасники та треті особи мають право приєднатися до касаційної скарги, поданої особою, на стороні якої вони виступали.

Заява про приєднання до касаційної скарги подається в межах строку на касаційне оскарження.

Заява про приєднання до касаційної скарги державним митом не оплачується.

Стаття 327. Доповнення, зміна касаційної скарги, касаційного подання прокурора або відмова від них

Особа, яка подала касаційну скаргу, чи прокурор, що подав касаційне подання, мають право доповнити чи змінити її протягом строку на касаційне оскарження.

Особа, яка подала касаційну скаргу, чи прокурор мають право до початку розгляду справи відкликати її або відмовитися від неї протягом усього часу розгляду справи.

Про відкликання касаційної скарги, касаційного подання прокурора суд першої інстанції, якщо справа знаходиться в цьому суді, або суд, який вирішує питання про допуск справи до касаційного розгляду, постановляє ухвалу про повернення скарги.

Питання про прийняття відмови від касаційної скарги, касаційного подання прокурора і закриття в зв'язку з цим касаційного провадження вирішується судом, що розглядає справу, в судовому засіданні. У разі закриття з цих підстав касаційного провадження повторне оскарження судових рішень цією особою не допускається.

Стаття 328. Підготовка касаційного розгляду справи

Справи з касаційними скаргами, касаційним поданням прокурора подаються до суду касаційної інстанції через канцелярію суду, де вони реєструються, оформляються і передаються в порядку черговості судді-доповідачу.

Протягом десятиденного строку суд встановлює наявність підстав для передачі справи на розгляд складу судової палати.

Справа обов'язково переглядається складом судової палати, якщо:

1) наведені в скарзі, поданні прокурора доводи містять ознаки неправильного застосування судом норм процесуального права, що тягне скасування ухваленого рішення;

2) в касаційному провадженні суду знаходиться справа аналогічного характеру;

3) суд допустив інше застосування закону ніж касаційна інстанція при розгляді справи аналогічного характеру;

4) справа по першій інстанції розглянута апеляційним судом.

Справа може бути передана на розгляд складу судової палати, якщо оскаржуване рішення має важливе значення для забезпечення однакового застосування закону судами України, а також якщо наведені в скарзі доводи дають підстави для висновку, що неправильне застосування судом норм матеріального або процесуального права призвело або могло призвести до неправильного вирішення справи.

Стаття 329. Порядок вирішення питання про передачу справи на розгляд складу судової палати

Питання про передачу справи на розгляд складу судової палати вирішується судом у складі трьох суддів у нарадчій кімнаті без виклику осіб, які беруть участь у справі.

Справа передається на розгляд всього складу судової палати, якщо хоча б один суддя із складу суду прийшов до такого висновку.

Якщо справа передана на розгляд складу судової палати, то суд може зупинити виконання відповідних рішень до закінчення касаційного провадження.

У разі відсутності підстав для передачі справи на розгляд всього складу судової палати, суд постановляє ухвалу про відмову в задоволенні скарги.

Ухвала підписується всім складом суду і оскарженню не підлягає.

Якщо судом відмовлено в задоволенні касаційної скарги, то справа повертається до суду першої інстанції, а копія ухвали протягом трьох днів надсилається особам, які брали участь у справі.

Справа, передана до касаційного розгляду всім складом судової палати, передається судді-доповідачу для підготовки.

Стаття 330. Підготовка справи до касаційного розгляду

При підготовці справи до судового розгляду суддя-доповідач готує доповідь, в якій викладає обставини, необхідні для ухвалення рішення суду касаційної інстанції.

Підготовлена доповідь передається суддям судової колегії, і справа призначається до розгляду, про що повідомляються особи, які беруть участь у справі.

Стаття 331. Порядок розгляду справи судом касаційної інстанції

У касаційному порядку справа розглядається не менш як двома третинами суддів судової колегії в цивільних справах Верховного Суду України.

Головуючий відкриває судове засідання і оголошує, яка справа, за чиєю скаргою та на рішення якого суду розглядається, а також з'ясовує, хто з осіб, які брали участь у справі, з'явився, встановлює їх особу, а також повноваження представників і адвокатів, після чого оголошує склад суду, прізвище перекладача і роз'яснює особам, які беруть участь у справі, їх право заявляти відводи та інші процесуальні права і обов'язки.

Заявлені відводи, а також клопотання і заяви осіб, які беруть участь у справі, з усіх питань, пов'язаних з розглядом справи в касаційній інстанції, вирішуються судом після заслуховування думки інших осіб, які беруть участь у справі, в порядку, встановленому цим Кодексом.

Суд може відкласти розгляд справи в разі неявки в судове засідання особи, яка бере участь у справі, про яку немає відомостей, що їй вручена повістка, або за її клопотанням, коли повідомлені нею причини неявки будуть визнані судом поважними.

Неявка сторони або інших осіб, які беруть участь у справі, повідомлених про час і місце розгляду справи, не перешкоджає розглядові справи.

Суддя-доповідач доповідає зміст оскаржуваного рішення суду та доводи касаційної скарги, касаційного подання прокурора.

Сторони, інші особи, які беруть участь у справі, та прокурор дають свої пояснення. Першою дає пояснення сторона, яка подала касаційну скаргу, або прокурор. Якщо рішення оскаржили обидві сторони, то першим дає пояснення позивач. Суд може обмежити тривалість судових дебатів, встановлюючи для всіх учасників процесу рівний проміжок часу, який оголошується на початку судового засідання.

У своїх поясненнях сторони, інші особи, які беруть участь у справі, та прокурор вправі наводити тільки ті доводи, які стосуються підстав касаційного розгляду справи.

Після пояснень осіб, які беруть участь у справі чи прокурора, суд касаційної інстанції ухвалює рішення у відсутності осіб, які беруть участь у справі.

У разі необхідності при розгляді справи в касаційному порядку може бути оголошена перерва або розгляд її відкладено. Новий розгляд справи в касаційному порядку після її відкладення починається заново.

Стаття 332. Відмова позивача від позову і укладення мирової угоди сторін в суді касаційної інстанції

Позивач має право відмовитися від позову, а сторони мають право укласти між собою мирову угоду з додержанням правил цього Кодексу, незалежно від того, хто подав касаційну скаргу.

Стаття 333. Межі розгляду справи судом касаційної інстанції

Під час розгляду справи в касаційному порядку суд перевіряє правильність застосування судом першої чи апеляційної інстанції норм матеріального або норм процесуального права і не вправі встановлювати або вважати доведеними обставини (факти), що не були встановлені в рішенні чи відкинуті ним, вирішувати питання про достовірність або недостовірність того чи іншого доказу, про перевагу одних доказів над іншими.

Якщо судові рішення, постановлені з порушенням закону, на які не було посилання в касаційній скарзі, то суд касаційної інстанції застосовує відповідний закон.

Суд касаційної інстанції перевіряє законність судових рішень лише в межах позовних вимог, заявлених у суді першої інстанції.

Стаття 334. Повноваження суду касаційної інстанції

Суд касаційної інстанції має право:

1) постановити ухвалу про відхилення касаційної скарги, касаційного подання прокурора;

2) постановити ухвалу про повне або часткове скасування оскаржуваного судового рішення і направити справу на новий розгляд у суд першої або апеляційної інстанції;

3) постановити ухвалу про скасування оскаржуваного рішення і залишити в силі судове рішення, що було помилково скасовано судом апеляційної інстанції;

4) постановити ухвалу про скасування судових рішень і закрити провадження в порушеній цивільній справі або залишити заяву без розгляду;

5) змінити рішення по суті справи, не передаючи її на новий розгляд.

Стаття 335. Підстави для відхилення касаційної скарги, касаційного подання прокурора

Суд касаційної інстанції відхиляє касаційну скаргу, касаційне подання прокурора, якщо визнає, що судові рішення постановлені з додержанням вимог матеріального і процесуального права.

Стаття 336. Підстави для скасування судових рішень і передачі справи на новий розгляд

Судове рішення підлягає скасуванню з направленням справи на новий розгляд, якщо:

1) справа розглянута неправомочним суддею або складом суду;

2) рішення постановлено чи підписано не тим складом суддів, які розглянули справу;

3) справу розглянуто у відсутності будь-кого з осіб, які беруть участь у справі, не повідомлених про час і місце судового засідання;

4) суд вирішив питання про права і обов'язки осіб, які не були притягнуті до участі в справі.

Інші випадки порушення або неправильного застосування норм процесуального права можуть бути підставою для скасування рішення суду першої інстанції лише за умови, якщо ці порушення призвели до неправильного вирішення справи.

У випадках, коли зазначені в частині першій цієї статті порушення закону допущені судом першої інстанції не були усунені судом апеляційної інстанції або одночасно допущені судом апеляційної інстанції після скасування судових рішень, справа направляється на новий розгляд суду першої інстанції. При допущенні цих порушень лише судом апеляційної інстанції справа направляється на новий апеляційний розгляд.

Стаття 337. Обов'язковість висновків і мотивів касаційної інстанції

Висновки і мотиви суду, який розглянув справу в касаційному порядку, є обов'язковими для суду першої чи апеляційної інстанції при повторному розгляді справи.

Стаття 338. Підстави для скасування судового рішення апеляційної інстанції та залишення в силі судового рішення, що помилково скасовано

Суд касаційної інстанції скасовує судове рішення апеляційної інстанції і залишає в силі рішення суду першої інстанції, якщо постановлене у відповідності із законом рішення суду першої інстанції було помилково скасовано судом апеляційної інстанції.

Стаття 339. Підстави для скасування рішення із закриттям провадження в справі або залишенням заяви без розгляду

Судове рішення підлягає скасуванню в касаційному порядку із закриттям провадження в справі або залишенням заяви без розгляду з підстав, передбачених статтями 227, 229 цього Кодексу.

Положення частини першої цієї статті не застосовується до випадків, коли після ухвалення рішення судом першої або апеляційної інстанції у справі, в якій фізична особа — сторона в спірних правовідносинах померла після ухвалення рішення, внаслідок чого не може бути здійснено правонаступництво.

Стаття 340. Підстави для скасування чи зміни судового рішення

Суд касаційної інстанції має право скасовувати або змінити судове рішення, якщо обставини справи встановлені повно і правильно, але порушено або неправильно застосовано закон, який не поширюється на дані правовідносини або не застосовано закон, який підлягав застосуванню.

Стаття 341. Порядок постановлення ухвал та рішень судом касаційної інстанції

Суд касаційної інстанції постановляє ухвали та рішення відповідно до цього Кодексу.

Судове рішення постановляється в порядку, передбаченому статтею 17 цього Кодексу. Жоден із суддів не має права утримуватися від висловлювання думки щодо обговорюваних питань та правильності оскаржуваного рішення.

Рішення або ухвала суду касаційної інстанції виготовляється суддею — доповідачем і підписується головуючим та суддею-доповідачем.

Судді не мають права розголошувати обговорення суті справи у нарадчій кімнаті.

Стаття 342. Ухвала суду касаційної інстанції

За результатами розгляду справи суд касаційної інстанції постановляє ухвалу про:

1) відхилення касаційної скарги, подання і залишення судового рішення без зміни;

2) скасування судового рішення із направленням справи на новий розгляд;

3) скасування судового рішення закриттям провадження в справі або залишенням заяви без розгляду;

4) скасування судового рішення і залишення в силі судового рішення, що було помилково скасовано судом апеляційної інстанції.

Стаття 343. Зміст ухвали суду касаційної інстанції

В ухвалі суду касаційної інстанції зазначається:

1) час і місце її постановлення;

2) назва суду, прізвище та ініціали головуючого та суддів;

3) особи, які беруть участь у справі;

4) короткий зміст заявлених вимог;

5) посилання на рішення суду першої та апеляційної інстанції;

6) узагальнені доводи касаційної скарги, подання;

7) мотиви суду з посиланням на закон, яким він керувався;

8) наслідки розгляду касаційної скарги, касаційного подання прокурора, які формулюються у резолютивній частині.

При відхиленні касаційної скарги, касаційного подання прокурора в ухвалі зазначаються мотиви відхилення касаційної скарги, касаційного подання прокурора.

У разі скасування судових рішень і направлення справи на новий розгляд в ухвалі зазначається, в чому полягала неправильність судових рішень.

Стаття 344. Зміст рішення суду касаційної інстанції

У рішенні суду касаційної інстанції зазначається:

1) час і місце його постановлення;

2) назва суду, прізвище і ініціали головуючого та суддів;

3) особи, які беруть участь у справі;

4) короткий зміст заявлених вимог;

5) посилання на рішення суду першої та апеляційної інстанції, встановлені факти і визначені відповідно до них правовідносини;

6) узагальнені доводи касаційної скарги, касаційного подання прокурора;

7) мотиви скасування або рішення;

8) назва, стаття, її частина, абзац, пункт, підпункт закону (стаття 9 цього Кодексу), норми процесуального закону, якими суд керувався;

9) висновок суду про скасування або зміну рішення, задоволення позову або відмову в позові повністю чи частково, вказівку на розподіл судових витрат.

Стаття 345. Проголошення ухвал та рішень суду касаційної інстанції

Ухвалені судом касаційної інстанції рішення та ухвали проголошуються за правилами, встановленими статтею 212 цього Кодексу.

Стаття 346. Порядок розгляду касаційної скарги, касаційного подання прокурора, що надійшли до суду касаційної інстанції після закінчення касаційного розгляду справи

У разі подання касаційної скарги, касаційного подання прокурора на судові рішення в установлені строки, але якщо вони надійшли до суду касаційної інстанції після закінчення касаційного розгляду справи або коли строки на подання касаційної скарги, касаційного подання прокурора були поновлені, суд касаційної інстанції розглядає скаргу, касаційне подання прокурора за правилами цієї глави.

Залежно від обгрунтованості зазначеної в частині першій цієї статті скарги суд постановляє ухвалу або рішення відповідно до статті 334 цього Кодексу. При цьому за наявності підстав може бути скасована ухвала або рішення суду касаційної інстанції.

Стаття 347. Чинність рішень і ухвал суду касаційної інстанції

Ухвалені судом касаційної інстанції рішення або ухвали набирають чинності після їх ухвалення і оскарженню не підлягають.

Стаття 347^{1}. Повернення справ

Після закінчення касаційного провадження справа направляється в суд першої інстанції, який відкрив провадження у справі.

Глава 42
ПЕРЕГЛЯД РІШЕНЬ, УХВАЛ, ЩО НАБРАЛИ ЗАКОННОЇ СИЛИ, У ЗВ'ЯЗКУ З НОВОВИЯВЛЕНИМИ ТА ВИНЯТКОВИМИ ОБСТАВИНАМИ

Стаття 347^{2}. Підстави перегляду

Рішення і ухвали судів першої, апеляційної та касаційної інстанції можуть бути переглянуті у зв'язку з нововиявленими обставинами.

Підставами для перегляду рішень і ухвал у зв'язку з нововиявленими обставинами є:

1) істотні для справи обставини, що не були і не могли бути відомі заявникові;

2) завідомо неправдиві показання свідка, завідомо неправильні висновки експертів, завідомо неправильний переклад, фальшивість документів або речових доказів, що потягло за собою ухвалення незаконного рішення, що встановлено вироком суду, який набрав законної сили;

3) злочинні дії сторін, інших осіб, які брали участь у справі, чи злочинні діяння суддів, вчинені при розгляді даної справи, встановлені вироком суду, що набрав законної сили;

4) скасування рішення, вироку або ухвали (постанови) суду чи постанови іншого органу, що стали підставою для постановлення цього рішення, цієї ухвали;

5) визнання неконституційним закону, який був застосований судом при вирішенні справи.

Підставами для перегляду справи за винятковими обставинами є виявлене після касаційного розгляду справи неоднозначне застосування судами загальної юрисдикції одного і того ж положення закону або його застосовано всупереч нормам Конституції України, а також якщо у зв'язку з цими рішеннями міжнародна судова установа, юрисдикція якої визнана Україною, встановила факт порушення Україною міжнародних зобов'язань.

Стаття 347^{3}. Строки подання заяв про перегляд рішень і ухвал у зв'язку з нововиявленими та винятковими обставинами

Заяви про перегляд рішень і ухвал у зв'язку з нововиявленими та винятковими обставинами можуть бути подані сторонами, іншими особами, які беруть участь у справі, та прокурором протягом трьох місяців з дня встановлення обставини, що є підставою для їх перегляду.

Строк для подання заяви про перегляд рішення, ухвали обчислюється:

1) у випадках, передбачених пунктом 1 частини першої та частиною другою статті 347^{2} цього Кодексу, — з дня відкриття виняткових обставин та обставин, що мають істотне значення для справи;

2) у випадках, передбачених пунктами 2 і 3 частини першої статті 347^{2} цього Кодексу, — з дня, коли вирок у кримінальній справі набере законної сили;

3) у випадках, передбачених пунктом 4 частини першої статті 347^{2} цього Кодексу, — з дня набрання вироком, рішенням, ухвалою (постановою) суду законної сили або винесення іншим органом постанови, протилежної за своїм змістом вироку, рішенню, ухвалі або постанові, на яких було обгрунтовано рішення, ухвалу, що переглядається у зв'язку з нововиявленими обставинами;

4) у випадках, передбачених пунктом 5 частини першої статті 347^{2} цього Кодексу, — з дня ухвалення рішення Конституційним Судом України;

5) у випадках, передбачених пунктом 6 частини першої статті 347^{2} цього Кодексу, — з дня виявлення обставин, які мають суттєве значення для правильного вирішення справи.

Стаття 347^{4}. Суди, що переглядають рішення, ухвали

Рішення чи ухвали переглядаються у зв'язку з нововиявленими обставинами судом, який їх постановив, а за винятковими обставинами — колегією суддів у складі суддів Верховного Суду України.

Ухвала суду апеляційної і касаційної інстанції, якою було відхилено скаргу, подання на рішення суду першої чи апеляційної інстанції, в разі перегляду рішення чи ухвали у зв'язку з нововиявленими обставинами втрачає свою силу.

Стаття 347^{5}. Форма і зміст заяви

Заяви про перегляд рішень або ухвал у зв'язку з нововиявленими обставинами подаються відповідно до вимог цього Кодексу щодо оформлення заяв до суду першої інстанції.

У заяві зазначаються:

1) назва суду, в який направляється заява;

2) особа, яка подала заяву, і місце її проживання чи знаходження;

3) інші особи, які брали участь у справі;

4) дата постановлення і зміст рішення, ухвали, про перегляд яких подано заяву;

5) нововиявлені чи виняткові обставини, якими обгрунтовується вимога про перегляд рішення, ухвали, і дата їх відкриття або встановлення;

6) посилання на докази, що стверджують наявність нововиявлених або виняткових обставин.

До заяви додаються її копії відповідно до числа осіб, які брали участь у справі.

Стаття 347^{6}. Розгляд заяви

Заяву про перегляд рішення чи ухвали у зв'язку з нововиявленими обставинами суд розглядає у судовому засіданні в одному провадженні зі справою, по якій винесені це судове рішення чи ухвала. Заявник і інші особи, які беруть участь у справі, та прокурор повідомляються про час і місце засідання, але їх неявка не є перешкодою для розгляду заяви.

За результатами розгляду заяви суд постановляє ухвалу про задоволення заяви і скасування рішення чи ухвали у зв'язку з нововиявленими обставинами або відмовляє у її задоволенні, якщо заява необгрунтована.

Після скасування рішення, ухвали справа розглядається судом у порядку, встановленому цим Кодексом.

Верховний Суд України розглядає справи за винятковими обставинами в порядку касаційного провадження.

Якщо після касаційного розгляду справи виявлено неоднозначне застосування судами загальної юрисдикції одного і того ж положення закону, то справа розглядається на спільному засіданні відповідних палат Верховного Суду України.

Стаття 347^{7}. Оскарження ухвали суду

Ухвала суду про задоволення заяви про перегляд рішення або ухвали у зв'язку з нововиявленими і винятковими обставинами оскарженню не підлягає.

Ухвала суду першої інстанції про відмову в задоволенні заяви про перегляд рішення або ухвали у зв'язку з нововиявленими обставинами може бути оскаржена в порядку, встановленому цим Кодексом».

34. Статтю 422^{1} виключити.

35. У частині другій статті 425 слова «міжнародних договорах України» замінити словами «міжнародних договорах, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України».

36. У статті 427 слова «міжнародними договорами України» замінити словами «міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України».

37. У статті 428 слова «міжнародним договором України» замінити словами «міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України».

Перехідні положення

1. Цей Закон набуває чинності з 29 червня 2001 року.

2. Закони та інші нормативно-правові акти, прийняті до набрання чинності цим Законом, є чинними в частині, що не суперечить Конституції України та цьому Закону.

3. Цивільні справи, які до 29 червня 2001 року надійшли для касаційного розгляду, вирішуються в порядку, визначеному для розгляду апеляційних скарг.

4. Справи з протестами на судові рішення, внесені до 29 червня 2001 року, направляються до Верховного Суду України для розгляду в касаційному порядку.

5. Рішення, які станом на 29 червня 2001 року набрали чинності, можуть бути оскаржені в касаційному порядку протягом трьох місяців.

Президент України
Л. Кучма.

м. Київ,
21 червня 2001 року.
№ 2540-III

Квітка на чорному асфальті

Футбол — думки вголос

«Динамо» — знову чемпіон. Не знаю, радіти чи сумувати. Відтоді, як пізнав слово «футбол», став прихильником цього київського клубу. Природно, його здобутки, успіхи — моя радість. Невдачі, поразки — мій біль. Коли дивлюся «Динамо» по телебаченню, інколи перемикаю телевізор на інший канал: надто стукотить серце і гуде у скронях.

Та попри все певен: краще виграв би чемпіонат України якийсь інший клуб. Краще для всього футболу країни. Інакше тріумф закомплексованої, зарежисованої «неживої» гри увергне цей вид спорту у тривалий застій. Погляньте, що відбувається. «Динамо» сьогодні практично переукомплектовано. Чи з'явилася свіжість, легкість у грі, чи є творчі, неординарні особистості на полі? Ні. Складається враження, ніби гравців добирають за якимось шаблоном, за набором якихось тактико-технічних даних. А якщо трапляються самородки, то їх скоренько заганяють у «рамки». Відтак маємо не високоякісну гру, а вже кимось пережовану претензію на сучасний футбол.

І ось цей сурогат здобув перемогу. Свідчить це лише про одне: в інших клубах ще гірше.

Бо вони не бачать перспективи. А як вони можуть її бачити, коли після горезвісного матчу в Києві суддю, котрий його обслуговував і, на думку декого з керівників, відпрацював поганенько, нашвидку дискваліфікували? То хто з тренерів, суддів захоче ризикувати кар'єрою і протистояти тискові столичних спортивних бонз? Простіше перебувати в положенні напівприсяду, отримувати свої копійки, а там хоч трава не рости. В результаті — збірну нема з кого формувати. «Незамінні» ж перетворюються на полі на ходячі монументи спортивної слави й доблесті, а їхні наставники просторікують про нереалізовані можливості і невтрачені перспективи. До речі, збірна потерпає на ту саму «сонну» хворобу, що й «Динамо». Саме через відсутність у гравців азарту, емоцій, імпровізації. Можливо, все те і є у спортсменів, але так глибоко «затреновано», що не встигає чи то не може розкритися на полі протягом матчу.

Я далекий від думки, що у нас поменшало тренерських і спортивних талантів. Вони були, є й будуть. Та не кожна квітка прориває чорний асфальт. Отож і постає запитання до наших футбольних керманичів: як далі житимемо? Якщо вже й середнячки почали купувати за кордоном нібито зірок, то провідні клуби невдовзі взагалі перетворяться на збірні «третього світу». Подивіться-но на те саме «Динамо», базу нашої збірної. Пальців однієї руки вистачить, щоб нарахувати кандидатів до першої команди країни. Та й те декого час би відлучити від гри. Хоча б тимчасово. Ну скажіть, прошу, скільки ще матчів має «запороти» Шовковський, щоб хтось нарешті зрозумів, що воротар має бути надійним? Які ще стимули потрібні Яшкіну, щоб дочекатися від нього гольового пасу, розумного ведення гри? А може, навпаки, треба щось у нього забрати? Керманичі, вони ж проводирі, вони ж ідейні вожді і господарі футбольної імперії України, знають, напевне, краще за нас, що треба робити? А якщо не знають чи не можуть, то чому сидять не на своїх місцях?

Нарешті в нашому футболі з'явилася інтрига, конкуренція, радісно заявляють ділові люди від спорту. Будемо сподіватися, що наступного сезону не тільки «Шахтар», а й ще клубів три-чотири піднімуть голову, продовжують вони. Будемо сподіватися. А що нам ще залишається? Ми з тобою, любий читачу, тільки й можемо, що обурюватися. Та й те не завжди безкарно.

Тим часом фінал чемпіонату України перейшов із суто спортивної у площину особистих звинувачень, недомовок, підозр. Не думаю, що варто заглиблюватися в те, коли і який суддя неправильно свиснув. Хто, кому і скільки заплатив. Це безперспективно і лише погіршить навколофутбольний клімат. Слід думати про спортивні причини здобутків і поразок. Хто заважав «Шахтареві» переграти вдома ЦСКА переконливо, замість того, щоб влаштовувати «кориду» з приводу або без такого?

Що найбільше турбує, то це перспектива збірної. Точніше, її відсутність. Такої слабкої національної команди, як тепер, ми не мали з часу здобуття незалежності. Ще сумніше, що на чемпіонаті світу наша молода команда (до 20 років) мала вигляд безвільний і безликий. На тлі агресивних, швидких, технічних, здатних тактично різноманітно діяти суперників українські футболісти були старомодні, з певною претензією на академічність.

Тому розмова про наше футбольне господарство не повинна обмежуватися обговоренням проблеми «Динамо»—«Шахтар». Увагу слід звернути на всю систему підготовки футболістів. Від дитячих секцій, шкіл до національної збірної. При цьому відмовитися від «показушних» уроків футболу в кожному класі. Чого можна навчити за 45 хвилин? Не слід забувати і про те, що переведення всього і вся на комерційну основу перекриває шлях до спорту тисячам здібних хлоп'ят. Вони неспроможні прорвати лави «мерсів», які привозять на тренування нащадків передчасно ожирілих мізками татусів.

Здається мені, що спортом взагалі, а футболом зокрема мають керувати, організовувати його не аматори від «суміжних» професій (будівельники, торговці), а професіонали. Ну, а якщо комусь кортить взяти участь, хай сідає на лаву меценатів.

Анатолій ФЕДОРІВ.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Оголошення

«Голос України», 5 липня 2001 року. № 116 (2616)

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДРУГУ ЕМІСІЮ АКЦІЙ ВІДКРИТОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА "ДОНЕЦЬККОКС"

а). ХАРАКТЕРИСТИКА ЕМІТЕНТА

Повне найменування:
Відкрите акціонерне товариство "Донецьккокс"
Місцезнаходження:
Україна, 83042, м.Донецьк, вул. Хабаровська, 1;
Тел.(0622) 696 383, факс (0622) 637 202.
Дата заснування: 31 жовтня 1995 р.
Дата реєстрації Статуту 11.12.1995 р., Свідоцтво про державну реєстрацію № 00191112 від 27.05.99 р.
Предмет діяльності: здійснення виробничої, торгової, інноваційної, посередницької, інжинірингової, транспортної та інших видів діяльності.
Статутний фонд Товариства повністю сплачений у сумі 32 271 500 (тридцять два мільйони двісті сімдесят одна тисяча п'ятсот) гривень.
Чисельність службовців на 01.04.01 р. становить - 2555 чоловік.
Чисельність акціонерів на 01.04.01 р. становить - 17188 акціонерів.

б). ДАНІ ПРО ЧЛЕНІВ ВИКОНАВЧОГО ОРГАНУ, ГОЛОВУ СПОСТЕРЕЖНОЇ РАДИ, РЕВІЗІЙНОЇ КОМІСІЇ ТА ГОЛОВНОГО БУХГАЛТЕРА

Вищим органом управління Товариства є загальні збори акціонерів.
Виконавчим органом Товариства, що здійснює керівництво його поточною діяльністю, є Правління Товариства.
Голова Правління - Збиковський Іван Ігнатович
1936 року народження, освіта вища, за фахом хімік-технолог, загальний виробничий стаж 42 роки, на посаді директора заводу 28 років, на посаді Голови Правління Товариства 6 років.

Перший заступник Голови Правління - Черніков В'ячеслав Михайлович, 1943 року народження, освіта вища, за фахом хімік-технолог, загальний виробничий стаж 36 років, на керівних посадах 19 років, на цій посаді 6 років.

Заступник Голови Правління з економіки та реформування - Черновол Анатолій Петрович, 1954 року народження, освіта вища економічна, за фахом економіст, загальний виробничий стаж 24 роки, на керівних посадах 9 років, на цій посаді 6 років.

Заступник Голови Правління з комерційно-фінансової часті - Єрєсько Іван Володимирович, 1953 року народження, освіта вища економічна, за фахом економіст, загальний виробничий стаж 25 років, на керівних посадах 25 років, на цій посаді 1 рік.

Заступник Голови Правління з загальних питань - Рендліх Петро Львович, 1946 року народження, освіта вища економічна, за фахом економіст, загальний виробничий стаж 39 років, на керівних посадах 16 років, на цій посаді 6 років.

Заступник Голови Правління з капітального будівництва - Моісєєв Василь Васильович, 1939 року народження, освіта вища, за фахом економіст, загальний виробничий стаж 41 рік, на керівних посадах 9 років, на цій посаді 6 років.

Член Правління, головний бухгалтер - Залеська Галина Володимирівна, 1953 року народження, освіта середнє-спеціальна, за фахом бухгалтер, загальний виробничий стаж 30 років, на цій посаді 6 років.

Контроль за діяльністю Товариства здійснює Спостережна Рада.

Голова Спостережної Ради - Бондаренко Ігор Віталійович (генеральний директор ВАТ "Укрпідшипник"), 1964 року народження, освіта вища, за фахом інженер-хімік-технолог, загальний виробничий стаж 17 років, на цій посаді з 5 жовтня 2000 року.

Контроль за фінансово-господарською діяльністю Товариства здійснює Ревізійна комісія Товариства, що обирається з числа акціонерів.

Голова Ревізійної комісії - Положенцева Світлана Володимирівна, 1964 року народження, освіта вища, за фахом економіст, загальний виробничий стаж 16 років, на цій посаді з 5 жовтня 2000 року.

в). ФАКТОРИ РИЗИКУ

Приймаючи рішення про придбання акцій ВАТ "Донецьккокс" треба враховувати такі фактори ризику:
- погіршення загальноекономічної ситуації в Україні;
- змінення податкової політики та умов економічного експерименту з надання податкових пільг підприємствам гірничо- металургійного комплексу.

г). ОПИС ДІЛОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЕМІТЕНТА

Товариство згідно зі статутом здійснює такі види діяльності:
- виробництво та поставка підприємствам, установам та організаціям, іншим юридичним та фізичним особам коксохімічної продукції та хімічних речовин;
- виробництво та поставка іншої продукції виробничо-технічного призначення;
- оптова торгівля та посередництво у торгівлі, роздрібна та комісійна торгівля, торгово- закупівельна діяльність;
- надання послуг юридичним та фізичним особам;
- інші види діяльності;
- упровадження інших видів діяльності, які не суперечать діючому законодавству.

На 1.04.2001 року вироблено продукції:
- кокс 6%-ний валовий - 357031 тон
- кокс сухий валовий - 353610 тон
- кокс металургійний - 312768 тон
- смола кам'яновугільна - 19692 тон

Реалізовано продукції:
- кокс 6%-ний валовий - 355270 тон
- кокс сухий валовий - 355010 тон
- кокс металургійний - 307415 тон
- смола кам'яновугільна - 18500 тон

Товариство працює в умовах економічного експерименту для підприємств гірничо-металургійного комплексу, що сприяє оздоровленню економіки підприємства, росту виробництва, збільшенню надходжень до бюджету, провадженню екологічних заходів. Наукових досліджень Товариство не провадило. Інвестицій станом на 1.04.01 р. Товариство не має.

д). БАЛАНС, ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ

Баланс на початок та кінець 2000 року, та за 1 квартал 2001 року

АКТИВ	Код рядка	На 1.01.2000	На 1.01.2001	На 1.04.2001
1	2	3	4	5
I. НЕОБОРОТНІ АКТИВИ				
Нематеріальні активи:				
залишкова вартість	10			
первісна вартість	11			
знос	12			
Незавершене будівництво	20	3 446,0	2 375,0	4 180,0
Основні засоби				
залишкова вартість	30	134 787,0	119 221,0	117 094,0
первісна вартість	31	279 110,0	262 465,0	262 974,0
знос	32	144 323,0	143 244,0	145 880,0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	40			
Інші фінансові інвестиції	45			
Довгострокова дебіторська заборгованість	50			12 534,0
Відстрочені податкові активи	60			494,0
Інші необоротні активи	70			
Всього по розділу I	**80**	138 233,0	121 596,0	134 302,0
II. ОБОРОТНІ АКТИВИ				
Запаси :				
виробничі запаси	100	11 004,0	12 794,0	11 988,0
тварини на вирощуванні і відгодівлі	110			
незавершене виробництво	120	168,0	216,0	189,0
готова продукція	130	197,0	413,0	280,0
товари	140	45,0	50,0	158,0
Векселі одержани	150	54,0		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:				
чиста реалізаційна вартість	160	18 420,0	16 544,0	22 292,0
первісна вартість	161	18 420,0	16 544,0	22 292,0
резерв сумнівних боргів	162			
Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
з бюджетом	170			
за виданими авансами	180		41,0	
з нарахованих доходів	190			
із внутрішніх розрахунків	200			
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	4 504,0	4 671,0	2 724,0
Поточні фінансові інвестиції	220			
Грошові кошти та їх еквіваленти:				
в національной валюті	230	22,0	5 927,0	2 877,0
в іноземній валюті	240	34,0	75,0	496,0
Інші оборотні активи	250	8 261,0	7 697,0	838,0
Всього по розділу II	**260**	42 709,0	48 428,0	41 842,0
III. ВИТРАТИ МАІБУТНІХ ПЕРІОДІВ	**270**	14,0	7,0	1,0
БАЛАНС	**280**	**180 956,0**	**170 031,0**	**176 145,0**

ПАСИВ	Код рядка	На 1.01.2000	На 1.01.2001	На 1.04.2001
1	2	3	4	5
I. ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ				
Статутний капітал	300	32 271,0	32 271,0	32 271,0
Пайовий капітал	310			
Додатковий вкладений капітал	320	857,0		
Інший додатковий капітал	330	121 550,0	115 431,0	115 380,0
Резервний капітал	340		404,0	404,0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	1 054,0	7 928,0	10 642,0
Неоплачений капітал	360			
Вилучений капітал	370			
Всього по розділу I	**380**	155 732,0	156 034,0	158 697,0
II. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСТУПНИХ ВИТРАТ І ПЛАТЕЖІВ				
Забезпечення виплат персоналу	400	261,0	173,0	1 312,0
Інші забезпечення	410			
Цільове фінансування	420	242,0	444,0	555,0
Всього по розділу II	**430**	503,0	617,0	1 867,0
III. ДОВГОСТРОКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ				
Довгострокові кредити банків	440			
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450			
Відстрочені податкові зобов'язання	460			
Інші довгострокові зобов'язання	470	8 005,0	4 221,0	4 127,0
Всього по розділу III	**480**	8 005,0	4 221,0	4 127,0
IV. ПОТОЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ				
Короткострокові кредити банків	500	5,0		
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510			
Векселі видані	520	82,0	25,0	263,0
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	9 730,0	4 419,0	5 594,0
Поточні зобов'язання за розрахунками:				
з одержаних авансів	540			203,0
з бюджетом	550	664,0	1 574,0	1 951,0
з позабюджетних платежів	560	675,0	611,0	164,0
зі страхування	570		244,0	156,0
з оплати праці	580		373,0	481,0
з учасниками	590	788,0	889,0	880,0
із внутрішніх розрахунків	600	57,0		
Інші поточні зобов'язання	610	4 715,0	1 024,0	1 468,0
Всього по розділу IV	**620**	16 716,0	9 159,0	11 160,0
V. ДОХОДИ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ	**630**			294,0
БАЛАНС	**640**	**180 956,0**	**170 031,0**	**176 145,0**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Найменування показника	Код рядка	На 1.01.2000	На 1.01.2001	За перший квартал 2001 р.
1	2	3	4	5
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	78 481,0	95 626,0	29 337,0
Податок на додану вартість	015	12 272,0	13 650,0	4 192,0
Акцизний збір	020			
	025			
Інші вирахування з доходу	030			
Чистий доход (виручка) від реаліації продукції (товарів, робіт, послуг)	035	66 209,0	81 976,0	25 145,0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	040	45 700,0	58 197,0	18 065,0
Валовий:				
прибуток	050	20 509,0	23 779,0	7 080,0
збиток	055			
Інші операційні доходи	060	194,0	895,0	7 421,0
Адміністративні витрати	070	7 553,0	5 053,0	1 803,0
Витрати на збут	080	2 341,0	3 304,0	1 050,0
Інші операційні витрати	090	7 056,0	7 685,0	8 486,0
Фінансові результати від операційної діяльності:				
прибуток	100	3 753,0	8 632,0	3 162,0
збиток	105			
Доход від участі в капіталі	110			
Інші фінансові доходи	120		34,0	14,0
Інші доходи	130	1 885,0	1 655,0	40,0
Фінансові витрати	140	148,0	91	13,0
Витрати від участі в капіталі	150			
Інші витрати	160		143,0	10,0
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування				
прибуток	170	5 490,0	10 087,0	3 193,0
збиток	175			
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	1 337,0	2 000,0	973,0
Фінансові результати від звичайної діяльності:				
прибуток	190	4 153,0	8 087,0	2 220,0
збиток	195			
Надзвичайні:				
доходи	200			
витрати	205			
Податки з надзвичайного прибутку	210			
чистий:				
прибуток	220	4 153,0	8 087,0	2 220,0
збиток	225			

II. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За попередній період	За звітний період	За звітний період
1	2	3	4	5
Матеріальні затрати	230	29 614	38494	10 833,0
Витрати на оплату праці	240	9 155	13141	4 045,0
Відрахування на соціальні заходи	250	3 477	4926	1 494,0
Амортизація	260	7 415	7888	2 181,0
Інші операційні витрати	270	2 667	5 595	1 600,0
Разом	280	52 328	70 044	20 153,0

III. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ

Найменування показника	Код рядка	За попередній період	За звітний період	За звітний період
1	2	3	4	5
Середньорічна кількість простих акцій	300	129086000	129086000	
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	310	129086000	129086000	
Чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію (грн.)	320	0,04	0,07	
Скоригований чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію (грн.)	330	0,04	0,07	
Дивіденди на одну просту акцію (грн.)	340			

е). ДАНІ ПРО ЕМІСІЮ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Рішення про другу емісію простих іменних акцій прийнято загальними зборами акціонерів 31 травня 2001 року (Протокол № 4 загальних зборів від 31.05.01 р.). Емісія акцій другого випуску здійснюється шляхом випуску простих іменних акцій кількістю 120 000 000 (сто двадцять мільонів) штук номінальною вартістю 0,25 гривні (двадцять п'ять копійок).

Загальна номінальна вартість акцій другого випуску 30 000 000 (тридцять мільйонів) гривень.

Акції на пред'явника та привілейовані акції у другій емісії не випускаються.
Форма випуску акцій - документарна.
Запланований курс продажу акцій - 0,25 гривні (двадцять п'ять копійок).
Відомостей щодо ринкової вартості акцій Товариство не має.
Фінансові ресурси, одержані внаслідок емісії акцій будуть використані на:
- реконструкцію четвертої коксової батареї - 20 000 000 (двадцять мільйонів) гривень;
- на придбання та ввід в експлуатацію установки по використання надлишків коксового газу для виробництва електричної енергії - 10 000 000 (десять мільйонів) гривень.

Засновником відкритого акціонерного товариства "Донецьккокс" є Донецьке регіональне відділення Фонду Державного майна України. Адреса: 83000, м.Донецьк, вул.Артема, 97. Засновник на дату прийняття рішення про емісію акцій має долю у розмірі 25%+1 акція у статутному фонді Товариства.

Власники простих іменних акцій ВАТ "Донецьккокс" мають право: брати участь в управлінні Товариством шляхом голосування на загальних зборах (одна проста акція - один голос), брати участь у розподілі прибутку Товариства та одержувати його частку у вигляді дивідендів, приймати участь у розподілі майна у разі ліквідації Товариства, розпоряджатися акціями Товариства на свій розсуд (продавати, передавати у спадщину, дарувати, передавати в заставу і т.д.), одержувати інформацію про поточну діяльність Товариства, першочергово придбавати акції Товариства наступних емісій.

Акції випускаються однією серією Б номери 000000001 - 120000000.
Строк та порядок проведення підписки на акції та їх оплати.
Підписка на акції другого випуску здійснюється в два етапи:
1-й етап з 01.08.01 по 15.08.01 включно
2-й етап з 16.08.01 по 20.08.01 включно.

Для розміщення акцій ВАТ "Донецьккокс" користується послугами торговця цінними паперами - товариства з обмеженою відповідальністю "Фінансова компанія "ОК-2" (далі Торговець), Свідоцтво №1 до дозвілу Міністерства фінансів України № 236 від 08.02.1994 р. Підписка проводиться за адресою Торговця : 83000, м.Донецьк, вул. Кобозєва, 68-15. Торговець діє на підставі угоди з ВАТ "Донецьккокс".

На першому етапі (01.08.01 р. - 15.08.01 р.) реалізується переважне право акціонерів на придбання акцій другого випуску у кількості, пропорційній їх частці у статутному фонді Товариства на дату прийняття рішення про емісію.

Передплата на акції на першому етапі здійснюється на підставі поданої заяви та здійсненої сплати 30% вартості акцій на розрахунковий рахунок Товариства. Заяви, що надійшли від інвесторів, які не є акціонерами на першому етапі підписки не розглядаються. Подання заяв та оплата за акції на першому етапі здійснюється до 15.08.01 включно. Після сплати 30% вартості акцій, акціонер підписує з Торговцем договір купівлі-продажу акцій. Залишок коштів в оплату за акції підлягає сплаті протягом календарного року.

З дня, наступного за днем закінчення першого етапу підписки, на вимогу акціонера або іншого інвестора Торговець повинен надати інформацію про кількість акцій, на які здійснена підписка на першому етапі.

На другому етапі реалізується право інших інвесторів на придбання акцій другого випуску, та існуючих акціонерів у кількості, що перевищує кількість акцій, на яку акціонер реалізував своє переважне право. При цьому, на другому етапі переважним правом на придбання акцій другого випуску користуються акціонери Товариства. Другий етап підписки на акції підлягає достроковому припиненню у разі отримання від акціонерів заявок на придбання акцій у кількості, що перевищує кількість акцій, запропонованих до відкритої підписки.

Передплата на акції на другому етапі здійснюється на підставі поданої заяви та сплати 30% вартості акцій на розрахунковий рахунок Товариства. Подання заяв та оплата за акції на другому етапі здійснюється до 20.08.01 включно. Якщо рівень підписки перевищить запланований, то в першу чергу задовольняються заяви акціонерів, а потім інших інвесторів в хронологічному порядку. Зайва підписка відхиляється. Відмова у підписці проводиться згідно з переліком передплатників з кінця переліку. Кошти особам, заяви яких були відхилені, повертаються не пізніше 1.09.2001 р.

21.08.2001 року Торговець підписує з особами, заяви яких задоволені і які передплатили акції, договір купівлі-продажу. Залишок коштів в оплату за акції підлягає сплаті протягом календарного року.

Розрахунковий рахунок Товариства, на який здійснюється оплата за акції: №26000507913000 в ДФ ПУМБ, МФО 335537.

Оплата за акції здійснюється грошовими коштами.

За умовами угоди ВАТ "Донецьккокс" з Торговцем, винагорода Торговця за організацію та проведення підписки на акції становить 1 300 (одну тисячу триста) гривень.

В разі недосягнення запланованого рівня передплати, рішення щодо затвердження результатів підписки приймають загальні збори акціонерів.

При відмові від випуску акцій кошти провертатимуться не пізніше 01.09.2001 р.

Дивіденди по акціях виплачуються один раз на рік за рахунок чистого прибутку за підсумками роботи Товариства за рішенням загальних зборів. Термін виплати дивідендів - з 1 липня по 1 жовтня року, наступного за звітним. Неотримані в цей термін дивіденди депонуються на рахунку Товариства та виплачуються акціонерам з 1 по 10 число першого місяця кожного кварталу. Згідно зі ст.10 Закону України "Про господарські товариства", право на отримання дивідендів мають ті особи, які володіють акціями на початок строку виплати дивідендів.

є). ПЕРЕЛІК І РЕЗУЛЬТАТИ ПОПЕРЕДНІХ ЕМІСІЙ

Товариством випущені 129 086 000 простих іменних акцій першої емісії в документарній формі номінальною вартістю 0,25 гривні на загальну суму 32271500 гривень. Випуск зареєстровано Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Свідоцтво про реєстрацію № 224/1/96 від 10.12.1996 року.

Інших цінних паперів Товариство не випускало.

ж). КІЛЬКІСТЬ АКЦІЙ, ЩО ЗНАХОДЯТЬСЯ У ВЛАСНОСТІ ЧЛЕНІВ ВИКОНАВЧОГО ОРГАНУ ТА ПЕРЕЛІК ОСІБ, ЧАСТКИ ЯКИХ У СТАТУТНОМУ ФОНДІ ПЕРЕВИЩУЮТЬ 5%.

Члени Правління мають у власності таку кількість акцій:

Збиковський І.І - 108606 акцій
Черніков В.М.- 72992 акції
Черновол А.П. - 1000 акцій
Єрєсько І.В. - 86097 акцій
Рендліх П.Л. - 4960 акцій
Моісєєв В.В. - 34512 акцій
Залеська Г.В. - 3000 акцій

Особи, частки яких у статутному фонді перевищують 5%:

ВАТ "Укрпідшипник" - 46,631%
ЗАТ "АРС" - 12,3%
Донецьке регіональне відділення ФДМУ - 25%+1 акція

з). ВІДОМОСТІ ПРО РЕЄСТРАТОРА ПРАВ ВЛАСНОСТІ НА ІМЕННІ ЦІННІ ПАПЕРИ.

Реєстр прав власності на іменні цінні папери ВАТ "Донецьккокс" веде товариство з обмеженою відповідальністю "Фінфорт-реєстр", розташоване за адресою: Україна, 83017, м.Донецьк, вул.Овнатаняна,4. Дозвіл ДЦПФР на здійснення реєстраторської діяльності № 067-Р від 28.08.1996. Термін дії дозволу до 28.08.2002 р.

и). ВІДОМОСТІ ПРО АУДИТОРСЬКУ ФІРМУ

Товариство з обмеженою відповідальністю аудиторська фірма "Аудит-Консалт" розташована за адресою: Україна, 83017, м. Донецьк, вул.Овнатаняна, 4. Свідоцтво №2356 згідно з рішенням №100 Аудиторської палати України від 30.03.2001 р.

і). ДАНІ ПРО ВІДПОВІДАЛЬНИХ ЗА ІНФОРМАЦІЮ ПРО ЕМІСІЮ ЦІННИХ ПАПЕРІВ ОСІБ.

За інформацію про емісію цінних паперів відповідають Голова Правління ВАТ "Донецьккокс", громадянин України Іван Ігнатович Збиковський та головний бухгалтер, член Правління, громадянка України Залеська Галина Володимирівна.

ї). ВІДОМОСТІ ПРО БУДЬ-ЯКІ ОБМЕЖЕННЯ ЩОДО ПРАВ ВОЛОДІННЯ ЦІННИМИ ПАПЕРАМИ.

- даними щодо країн та бірж або позабіржових торговельно-інформаційних систем, на яких продавались або продаються цінні папери Товариства особи, відповідальні за інформацію, не мають;
- Товариство не є членом груп підприємств;
- відомостей про середню заробітну плату членів виконавчого органу нема;

Товариство має такі ліцензії та дозволи:

Вид діяльності	Номер ліцензії (дозволу)	Дата видачі	Державний орган, що видав	Дата закінчення дії
Виготовлення та реалізація хімічних речовин.	ХР № 000168	19/01/1998	Міністерство промислової політики України	19/01/2001
Будівництво, технічне обслуговування мереж телефонного зв'язку та надання послуг.	ВД № 001601	14/04/1998	Державний комітет зв'язку України	14/04/2001
Виконання спеціальних видів робіт в проектуванні та будівництві.	ДН №02355	01/10/1998	Донецький обласний центр ліцензування	01/10/2001
Використання драгметалів у виробництві.	№ 3004	03/06/1999	Міністерство Фінансів України	03/06/2002
Використання радіочастот на території України (154,7 МГц)	№ 317	06/04/1998	Державний комітет зв'язку	06/04/2003
Використання радіочастот на території України (413.150/423.150 МГц)	№ 933	11/08/1999	Державний комітет зв'язку	11/08/2004

Голова Правління ВАТ "Донецьккокс" — І.І.Збиковський
Директор ТОВ АФ "Аудит-Консалт" — Т.І.Магонова
Директор ТОВ "Фінансова компанія "ОК-2 — В.В.Костілов

Михайло ПОПЛАВСЬКИЙ:

Освітня політика має бути агресивною: сучасна концепція бізнес-освіти

УСІМ ВІДОМА аксіома: від того, яких фахівців ми готуємо сьогодні, залежить інтелектуальний і духовний потенціал нації в майбутньому. Програмувати, моделювати і створювати цей потенціал ми зможемо, тільки прийнявши комплексну і перспективну програму розвитку вищої освіти, програму конкретних дій. Ми маємо активно формувати інтелектуальну еліту нації, утверджувати цінності національної культури, піднімати престиж освіти, престиж знань. ОСВІТНЯ ПОЛІТИКА МАЄ БУТИ АГРЕСИВНОЮ.

Теза 1. Проблеми освіти починаються за межами системи освіти

Нині дуже багато говорять (і, я сказав би, стало модним говорити) про кризу в освіті й потребу її реформування. Але не може бути реформування заради реформування. Спочатку необхідно чітко визначити, у чому полягає криза сьогоднішньої освіти, чого ми хочемо досягти, і вже на цьому грунті вибудовувати стратегію і тактику дій.

При такому підході стає зрозумілим, що розв'язати проблеми освіти неможливо тільки за рахунок реформування власне системи освіти. З одного боку, освіта — складова культури суспільства, а це означає, що її реформування відбувається у контексті державної культурної політики в цілому. З другого боку, вона відбиває соціальне замовлення на освічену людину, а це потребує осмислення місця освіти в культурному житті суспільства і зміни існуючого ставлення до культури і освіти з боку суспільства і держави. Слід підкреслити, що соціальний заказ — це потреба в інтелектуалах, яка виявляється у реальному відношенні суспільства до освічених людей, тобто, не у деклараціях про необхідність формування національної еліти, а у тому, що для цього реально робиться. І коли кажуть сьогодні, що падає престиж вищої освіти, то це проблеми не так освіти, як суспільства, яке не спроможне реалізувати потенціал освіченої людини не тільки на рівні «морального», а й «матеріального» стимулювання.

В США економісти підрахували, що є прямий зв'язок між щорічним випуском фахівців зі ступенем доктора наук та рівнем виробництва, що досягається десять років потому. Ефективність впливу освіти на продуктивність праці залежить від того, наскільки воно може ефективно використовуватися безпосередньо на робочому місці. Отже, освіта є національною проблемою.

Тож, незважаючи на глибоку кризу, в якій перебувають сьогодні духовність та культура України, вища освіта має залишатися пріоритетним напрямом у розвитку нашої держави. Сьогодні у нас тільки 27 відсотків молоді може здобути вищу освіту. Тоді як у країнах, де культ освіти — США, Японія — 80% молодих людей навчаються у вузах. Є всі підстави для того, щоб орієнтуватися на далекоглядний досвід таких країн, які ставлять завдання здобути стовідсоткову вищу освіту, розуміючи при цьому, що стратегія і тактика розв'язання проблем освіти стануть стартовими умовами існування цивілізованої держави в XXI сторіччі. І хоча всім відомо, що в державі коштів обмаль, але важливо розпочати нову практику — практику конкретних дій.

Теза 2. Стратегія розвитку вищої освіти полягає у зміцненні національної системи освіти і входження освіти України в європейський і світовий освітній простір

Освіта — це не знання самі по собі. Освіта — це розвиток особистості й формування громадянина, здатного самостійно і вільно мислити й діяти.

ЮНЕСКО тепер розглядає концептуальну освіту як багатогранний процес, в тому числі й за межами навчальних закладів, який містить усю сукупність різноманітних впливів на людину. Головне те, що для результату освіти не має істотного значення спосіб її здобуття. А це означає свободу вибору засобів, методів, форм навчання (денна, заочна, екстернатна), доступ до будь-яких видів и типів освіти. Нині вже не диплом на все життя, а освіта протягом усього життя в нас, як і в усьому світі, стає чинником науково-технічного прогресу, відтворення й оновлення продуктивних сил.

Ці світові тенденції стратегічної переорієнтації освіти ми протягом останніх років намагаємося впровадити у діяльність Київського державного університету культури і мистецтв. Досвід цієї діяльності засвідчив реальність і життєздатність заходів з реформування вищої школи, вказав напрям розв'язання вищеозначених питань.

Було розроблено аналітичну модель «Вуз XXI століття», яка стала, по суті, першим експериментальним проектом вищої школи. Проект отримав підтримку на державному рівні завдяки сприянню уряду, міністерств зокрема. Він грунтується на національній ідеї вищої освіти, а саме: а) збереження і примноження національних традицій; б) формування національної інтелектуальної еліти.

Входження в європейський і світовий освітній простір — це не просто слова, а й гостра й аж ніяк не однозначна соціальна проблема, що потребує серйозної і розгалуженої теоретичної і практичної роботи. Адже, з одного боку, реформування вищої освіти має відбуватися в контексті розвитку світових освітніх систем, а з другого — відбивати економічні, соціальні, етнічні процеси в Україні. Якщо ми кажемо, що наші випускники — інтелектуальна еліта суспільства, то це означає не тільки «освіченість», а й «культуру»: вони мають стати носіями національної культури.

Ми співпрацюємо з 12 вищими навчальними закладами Європи та Америки, аналізуємо тенденції розвитку світових освітніх систем, обмінюємося досвідом, постійно шукаємо шляхи реформування навчання, адекватні новим соціокультурним умовам. Університет сьогодні — це надбання спільної праці єдиної команди професіоналів. Під час проектування і реалізації експериментальної моделі «Вуз XXI сторіччя» ми користувалися сучасними науковими розробками розвинених країн світу, враховували особливості національної ментальності, нові технології управління, психологічні аспекти творчого процесу. Нині Національний університет культури і мистецтв (КНУКіМ) — це сучасна освітня корпорація, демократичний навчальний заклад, який є одним із лідерів освіти в Україні, і випускники якого можуть конкурувати не тільки з випускниками українських вузів, а й провідних вузів Європи і Америки.

Я повною мірою можу стверджувати, що Національний університет культури і мистецтв сьогодні є національним за духом, змістом і формою. Це три потужні центри України: освітній, науковий центр і культурний. А це означає: висока якість навчання; високий інформаційний потенціал, що задовольняє потреби в оперативній і всебічній інформації для плідної навчальної і наукової діяльності; освітній рівень сервісу для студентів і викладачів; сучасна матеріально-технічна база, розгалужена просвітницька діяльність для широких верств населення.

Теза 3. Концепція бізнес-освіти — практика конкретних дій

У рамках моделі «ВУЗ XXI сторіччя» ми розробили концепцію бізнес-освіти. Відразу відзначу, що бізнес-освіта — це освіта, яка грунтується на нових підходах до управління соціальними, культурними, економічними процесами у суспільстві. Я не випадково кажу: управління, бо бізнес — це складова управління, а не просте заробляння грошей. Саме у цьому полягає відмінність між «цивілізованим» і «нецивілізованим» бізнесом. Цивілізований бізнес — основа благополуччя суспільства, а тому управління — це компетентність і культура, це вміння відчувати потреби суспільства і бути потрібним суспільству.

Це, по-перше, розуміння того, що освіта є основою економічного розвитку країни; по-друге, відкриття нових престижних, конкурентоспроможних спеціальностей, які формують фахівця нового покоління, по-третє, реформування вищої освіти відповідно до законів ринкової економіки. По-четверте, наповнення змісту освіти найновітнішим матеріалом, запровадження сучасних технологій навчання з високим рівнем інформатизації навчального процесу; по-п'яте, ділові зв'язки з замовником фахівців, бо у кінцевому варіанті і студент, і викладач, і керівник вищого навчального закладу мають перебудувати свою роботу відповідно до нових підходів до управління системою вищої освіти, що грунтуються на ринкових засадах.

Що ми зробили в цьому напрямі?

Насамперед ми відкрили нові кафедри, нові освітні спеціалізації, декотрі з яких є єдиними в Україні: шоу-, модельного бізнесу, міжнародного туризму, public relations, телебачення, правознавства, соціології, документних комунікацій і міжнародної інформації і багато інших. Ми вважаємо, що на ринку освіти має бути цивілізована конкуренція: абітурієнт повинен мати змогу вибрати той вищий навчальний заклад, фінансові та юридичні умови якого йому найбільше підходять. Нині студент обирає не так ВУЗ, як фахівця, метра, який створює авторський клас. Престиж навчального закладу створюється тими фахівцями, які в ньому працюють. Саме тому ми зробили ставку на елітний викладацький склад: у нас працюють кращі фахівці Києва, інших регіонів України, ми запрошуємо кращих фахівців з інших країн СНД, Європи, Америки. Сьогодні університет діє, шукаючи альтернативні джерела фінансування, використовуючи новітні освітні технології, які мають місце в міжнародній практиці. Бути студентом університету — престижно. Я не знаю прецедента серед вищих навчальних закладів України, де вчилися та викладали б стільки діячів культури і мистецтва.

КНУКіМ урізноманітнює джерела фінансування. Саме завдяки альтернативним шляхам для додаткового фінансування ми мали можливість проводити радикальні реформи в університеті. Відповідно до економічної ситуації у країні ми розробили 15 альтернативних проектів фінансування університету, розробили і впровадили у практику програму соціального захисту студентів та програму соціального захисту співробітників та викладачів.

Загальновідомо, що в міжнародній практиці є багатоканальна система фінансування вищої освіти. Один із них — це бюджетне фінансування, в цій площині передбачається щорічне затвердження бюджету, другий —альтернативні джерела, включаючи платне навчання. Ми маємо задовольнити щонайбільше бажаючих здобути вищу освіту. Чому? Тому що, з одного боку, це не тільки підготовка до професійної діяльності, а й саморозвиток особистості. В тій системі економічних відносин, до якої ми рушили, кожний фахівець з вищою освітою спроможний створити нові робочі місця для себе і для інших. Крім того, знань не буває забагато, бо саме вони утворюють духовний, культурний, інтелектуальний потенціал нації.

Що виступає в цьому разі критерієм, гарантією якості отриманих за платню знань та диплома? Саме життя. Вже сьогодні, а тим паче, в найближчому майбутньому спеціаліст без реальних знань не зможе себе реалізувати, адже будь-який керівник приватного і державного сектору дивитиметься не тільки на диплом того чи іншого вузу, а й на знання, здатність і вміння працювати в тій чи іншій сфері, впевнюючись на практиці в професійній цінності фахівця.

А коли буде наповнений вщерть наш бюджет, тоді будуть безоплатні і освіта, і медицина, і інші життєво важливі галузі суспільного життя. Логіка тут проста: немає достатніх коштів — треба опановувати шляхи та методи їх поповнення. Вища школа, конкретно кожний інститут чи університет зможе провести реформи лише в тому разі, якщо шукатиме і знаходитиме нові форми існування, якщо керівництво проявлятиме гнучкість і далекоглядність у прийнятті стратегічно важливих рішень. А тактичне розв'язання проблем насущних (чи то орендна плата як спосіб позабюджетних доходів, чи надання платних послуг населенню) є своєрідним тестом для керівника вузу, який виявить його спроможність та вміння працювати у нових умовах. Якщо не вдається досягти успіху, якщо діяльність неефективна, логічно поставити собі мудре запитання: можливо, мій час минув, і я займаю місце того, хто приніс би більше користі?

Теза 4. Інформатизація освіти — основа розвитку інформаційного суспільства

Усім відома аксіома: освіта має орієнтуватися на перспективи розвитку суспільства. А це означає, що в сучасній освіті необхідно застосовувати найновітніші інформаційні технології. Освіта повинна не «плестися в хвості цивілізації», а «випереджати», відбиваючи тенденції її розвитку. Якщо у добу інформації в сучасній освіті не використовуються широко інформаційні, в тому числі мультимедіатехнології —це безперспективна освіта, освіта в «нікуди».

Досвід останнього століття засвідчує, що на верхні поверхи цивілізованого поступу виходять ті народи, які оволоділи новими і новітніми технологіями, насамперед інформаційними. Ці технології нам ніхто і ніколи не подарує. Тому ми їх створюємо і освоюємо самостійно. Тому ми в рамках концепції бізнес-освіти розробили стратегію інформатизації навчання в Національному університеті культури і мистецтв.

По-перше, відкрили мультимедійні центри навчання, в рамках яких під час занять викладач з головного комп'ютера має змогу спілкуватися (візуально і аудіально) з будь-яким студентом, не заважаючи іншим; будь-який студент зі свого комп'ютера може коригувати процес розв'язання навчальних завдань на комп'ютерах інших студентів; інформація з комп'ютерів транслюється на екран для всієї аудиторії, а те, що пишеться або малюється на дошці (комп'ютері у вигляді дошки) —відбивається на моніторах студентів. Університет має комп'ютерні програми з усіх напрямів навчання в університеті. Наприклад, студенти на комп'ютері можуть робити професійні аранжування музики (кожен з комп'ютерів має мідіклавіатуру), створювати відеофільми, моделювати інтер'єри приміщень, костюми, зачіски, здійснювати облік і аудит. Кафедра комп'ютерних технологій забезпечує потреби навчального процесу.

По-друге, створено університетську корпоративну комп'ютерну мережу з виходом в Internet — спільний проект з фірмою «Global Ukrain, Inc». Принциповим є те, що користування Інтернетом для студентів безкоштовне, а це дає їм можливість вільно здійснювати пошук і обробку наукової інформації у світовому інформаційному просторі. Працює Internet-кафе, де студент, замовивши собі каву чи тістечко, може безкоштовно отримати інформацію з бібліотеки Конгресу США за 15 хвилин.

По-третє, інформатизація бібліотеки. Вона полягає не тільки в тому, що з будь-якого комп'ютера у бібліотеці студент може користуватися мережею Internet, і не тільки в тому, що бібліотека постійно поповнюється новітньою літературою. Йдеться про бібліотечний сервіс. Ми повністю комп'ютеризували бібліотеку, створюються електронні каталоги даних на основі програми «Ірбіс». Формується бібліотека електронних носіїв: наукові збірники в електронному варіанті, кандидатські дисертації і автореферати, кращі студентські роботи, навчальні програми, які студент може роздрукувати або переписати на власну дискету і повезти з собою. Відділом Інтернет створено каталог адрес інтернет-сайтів, систематизований за всіма напрямами роботи університету. Студенти мають змогу сканувати і роздруковувати тексти, програми дисциплін, методики, курсові, дипломні роботи.

По-четверте, розробка проекту дистанційного навчання, створення віртуальних навчальних схем тощо. Подальший крок — дистанційна освіта. Вона існує поряд із традиційними формами освіти — очною, очно-заочною і вечірньою, і надає широкі можливості для студентів за допомогою спеціалізованого інформаційно-освітнього середовища, яке грунтується на засобах обміну навчальною інформацією на відстані (супутникове телебачення, радіо, комп'ютерний зв'язок тощо). Основою навчального процесу є цілеспрямована й контрольована педагогами та організаторами освіти інтенсивна самостійна робота тих, хто навчається. Студент і викладач мають можливість здійснювати спільну навчальну діяльність у зручному для себе місці за попередньо погодженими формою та індивідуальним інтервальним графіком взаємодії в часі. Ті, хто навчається, мають можливості самі одержувати необхідні знання, користуючись інформаційними ресурсами, сучасними інформаційними технологіями. Ті, хто навчається, здебільшого не відвідують регулярних занять за традиційною формою, а працюють у зручний для себе час у зручному місці й зручному темпі. Завдяки використанню дистанційної освіти економляться витрати порівняно з традиційними формами освіти.

Зрозуміло, що виникають нова роль викладача і нові вимоги до викладача. На нього покладаються такі функції, як координація пізнавального процесу, коригування курсу, який викладається, консультування під час складання індивідуального навчального плану, керівництво навчальними проектами, перевірка поточних знань тощо.

Теза 5. Модернізація навчального процесу — основа якісно нового рівня навчання

Сучасна система освіти потребує докорінної методологічної реформи. Ми живемо в інформаційному суспільстві, що зумовлює нові технології, нові методи навчання. На жаль, ще й досі багато педагогів орієнтовані на засвоєння учнями певної суми знань, у кращому випадку, на переказ цієї суми знань чи то на уроці, чи на семінарі, чи під час іспиту. А я вважаю, що ми маємо переорієнтувати навчальний процес. Він має бути спрямований на те, щоб учень, студент на основі здобутих знань умів самостійно аналізувати процеси, явища, що відбуваються навколо. Мета освіти — навчити студента «менеджменту знань» навичкам самостійного пошуку, відбору і опанування інформації. А нова мета потребує нових підходів до її реалізації.

Тому особливу увагу ми приділили розробці і впровадженню нових педагогічних технологій у навчальний процес.

Візьмемо, наприклад, таку добре відому всім форму занять, як лекція. Лекція у вищій школі повинна набути нового змісту, бо ретрансляція знань і заучування їх напам'ять необхідно було в часи Яна Амоса Коменського. Тепер є книги, Інтернет, відео, аудіо, електронні носії — великі можливості отримання інформації і її самостійного опрацювання. Але ефективному самостійному навчанню треба вчити. Педагог не повинен бути транслятором того, що студент може прочитати в книжках. Людина, яка одержує вищу освіту, сама здатна прочитати підручники. Ми з першого курсу опір робимо на оволодінні практичними навичками самостійної роботи зі спеціальною літературою, опанування комп'ютерними технологіями, роботі в Інтернеті, користування пошуковими системами. Лекції мають бути проблемними, а для цього на лекційні курси ми запрошуємо не просто науковців (обов'язково докторів наук, професорів), а науковців-практиків, які на власному досвіді знають тонкощі справи. Фахівець, який знає практику, не розповідає те, що є в книжках, а дає систематизацію матеріалу і показує, як теорію застосовувати в конкретних професійних ситуаціях, з якими практичними проблемами майбутній фахівець реально може стикнутися, як їх подолати, розкриває ті «тонкощі практики», які існують в реальному житті.

І ще одна аксіома — самостійності можна навчити тільки за умови стимулювання самостійної роботи. Це одна з форм практичної підготовки. Самостійне заняття — це опрацювання навичок працювати самостійно (вибачте за тавтологію), тоді як практичні і семінарські заняття спрямовані на роботу за безпосередньою допомогою педагога. Самостійне заняття — форма, коли студент виконує власними силами завдання, а педагог виконує роль консультанта, наставника, перевіряє набуті студентом уміння і навички виконувати роботу самостійно і визначає, що студент вже вміє робити, а над чим ще треба працювати на практичних заняттях. Ми вивільнили студентів від невиправдано тривалого аудиторного навчання, яке становило 34—36 годин на тиждень, а для самостійної роботи залишалося лише 18—20 годин, тобто по три години щоденно. До речі, такої практики не було ніколи: до революції тижневе аудиторне навантаження становило 12—22 години, нині за рубежем 12—20 годин. Разом зі збільшенням акценту на самостійну роботу студента ми зробили опір на максимально можливе методологічне та інформаційне його забезпечення. Оперативно змінюється програмний матеріал і методичне забезпечення відповідно до ринку праці, започатковуються електронні підручники.

Теза 6. Енергію юності — на добрі справи

Покоління постперебудовної доби зовсім інше: нинішня молодь прагматичніша, вільна від моноідеологічних чинників, вона робить свій вибір залежно від суб'єктивних чинників (походження, сім'я та її можливості, пріоритети сформованої особистості). Ми маємо і можемо лише коригувати зацікавленість молоді, спрямовуючи потужну енергію юності на добрі справи, на загальносуспільні потреби, на якісно новий рівень самореалізації — в науці, в політиці, в сфері управління та бізнесу. В цьому вбачаю ознаку нового часу — перед молодими, талановитими та професійно підготовленими людьми відкрито безмежне поле діяльності, і наше завдання — «озброїти» молодь достатніми сучасними знаннями.

У вашому працевлаштуванні ніхто не зацікавлений. Крім вас

Репортаж

Нині 7,5 тисячі молодих киян безробітні. З них — 1,6 тисячі випускників шкіл, вузів та профтехучилищ. Цього року за сприяння служби зайнятості 2,4 тисячі молодих людей отримали роботу.

У столичному державному театрі для дітей та юнацтва відбувся загальноміський захід «Робота молодим людям» за підтримки Київської міської державної адміністрації.

— Такі акції ми проводимо щоквартально, — каже начальник відділу організаційної роботи Київського міського центру зайнятості Микола Хвостик. — Наша мета — ознайомити киян зі становищем на ринку праці. Зокрема, надати інформацію про спеціальності, які мають попит. На такі заходи ми запрошуємо вищі навчальні заклади, кадрові агенції, підприємства та столичні організації, які мають реальні вакансії для молоді.

Утім, акцію відвідали переважно старшокласники та студенти, які сподівалися підробити під час канікул.

Моя співбесідниця Люда після невдалого вступу до омріяного університету, стала «королевою бензоколонки». Звісно, по знайомству. Протягом року вона була агентом компаній, прибиральницею на фірмі, навіть пробувала продавати газети. За порадою подруги звернулася до Київського молодіжного центру праці.

Інша відвідувачка заходу, Оксана, закінчила Національний економічний університет, але нині не може знайти роботу за спеціальністю бухгалтера. Головна вимога роботодавців у приватних організаціях — досвід, якого в неї бракувало. І, бажано, необтяженість сімейними проблемами — не раз каменем спотикання при працевлаштуванні була тирічна донечка.

Лише двоє із десяти опитаних мною відвідувачів, які мають диплом спеціаліста, погодилися б поміняти професію у разі виникнення проблеми з працевлаштуванням. А дев'ять — вірять в отримання хорошої роботи за фахом лише по знайомству.

Відвідувачі юрмилися біля столів реєстрації і старанно переписували адреси центрів зайнятості за місцем проживання. Мало хто цікавився вакансіями на заводах чи депо.

— Із киян ніхто не хоче навчатися на водія тролейбуса чи будівельника. А попит великий, — обурювалася працівниця служби зайнятості. — Вони відразу хочуть, щоб їм видали по мобільному телефону і відрядили за кордон.

Водночас декілька відвідувачів поглядали на фахівця Української міжнародної академії оригінальних ідей, яка за десять гривень тестувала на таланти та радила вступати до вузів, переважно недержавних. Їхні представники тут же пропонували здобути чи вдосконалити «престижні спеціальності» за досить солідну плату.

А поради від психологів міського центру зайнятості справді роздавали безкоштовно.

Якщо ви залишилися без роботи, не сприймайте цю ситуацію як життєву катастрофу. Насамперед звикніть до думки, що більше за вас ніхто не зацікавлений у вашому працевлаштуванні, тому в пошуках роботи будьте максимально активні. Не намагайтеся знайти роботу, яка за усіма ознаками відповідала б втраченій. Остаточний вибір варто робити зважаючи не так на власні уподобання, як на стан ринку праці, професійну кваліфікацію, досвід роботи, потребу в конкретній професії.

Наталя ЯРЕМЕНКО.
Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Реалії

Амазонки на Волині

Якось, повертаючись до райцентру, я зустрів кінну упряжку із запряженою... коровою. А супровід — кілька сільських господинь. Вони й розповіли, що у селі не те що коней, а й чоловіків немає.

— То ви, як амазонки живете?

— А чому ні! — засміялися господині. — У нашому краї амазонки споконвіку ходили.

Інтрига зав'язалася одразу. Я почав полювати на амазонок. Звісно, за переказами і піснями про них...

Легенди про войовничих жінок здавна побутують на Україні. І зумовлені вони міграцією розповідей про амазонок, що беруть початок ще з давньогрецької доби. Згадуються жінки-воїни у народних піснях, купалинках і колядках.

Саме у фольклорному скарбі Волинського Полісся і збереглися перекази про воїнів-жон, зокрема в обрядових піснях. Сюжет із військом дівочим став підґрунтям для сміливих версій, що подані у працях дослідника волинських народних звичаїв, професора Львівського національного університету імені Івана Франка Івана Денисюка. Учений із уст 90-літньої неписьменної мешканки поліського села Тур Ярини Головій натрапив на унікальну пісню:

«Круз наше село Турецькоє
Перейшло войсько
дивоцькоє.
Котора дівка корогву несла,
То тим вона велика зросла.
А которая перепилочка,
То та виросла невеличка.
А которая барабан била,
Вона виросла, як калина...»

Вочевидь легенда наклала відбиток і на традиції та звичаї поліщуків. Понині у деяких поліських селах дівчата сватають хлопців.

То чи було насправді на Поліссі «військо дівоцькоє»? Це питання інтригуватиме багатьох дослідників. А мені все пригадується ота коров'яча упряжка й виснажені безвиходдю очі натруджених полісянок, які нині змушені боротися за власне виживання і життя діточок. Схоже, я знайшов-таки амазонок.

Роман ЖИЖАРА.
Волинська область.
Фото Михайла ВАСИЛАШКА.

«Люльці миру» оголошено війну

Актуально

Звичка курити, яка дісталася західним європейцям у спадок від індіанців, в аборигенів мала цілком практичне застосування. Принаймні вони свято вірили в те, що тютюн допоможе у спілкуванні з духами й додасть сміливості. Деякі племена використовували його під час мирних переговорів, хтось лікував зубний та головний біль. Інші — щоб угамувати голод, спрагу чи скуку.

Як вважають вчені, однією з причин вимирання корінних мешканців Америки була й ця рослина. Адже нікотин підвищує концентрацію серотонина (хімічна речовина, присутня в деяких важких наркотиках) у головному мозку.

За даними медиків, в Україні щороку від хвороб, пов'язаних із тютюнопалінням, вмирає 120 тисяч громадян. А палять понад 60 відсотків молодих людей. Без цигарки не уявляють дозвілля понад 37 відсотків підлітків. Якщо врахувати, що здоров'ям молодь не може похвалитися, то в онкологів та кардіологів робіти достатньо.

І ось днями на центральних телеканалах з'явився новий відеоролик, який пропагує здоровий спосіб життя. Його герой — обдарований 13-річний футболіст Єгор Шепковський, який переконує ровесників облишити шкідливу звичку. Адже для того, щоб досягти успіху, треба не палити. До речі, він нещодавно став лауреатом премії «Майбутнє України» в номінації соціального проекту «Місто дітей». А згодом ще кілька лауреатів цього проекту стануть героями телероликів під загальним гаслом «Я досягнув успіху без куріння». Проводять акцію всеукраїнська благодійна організація «Громадська Рада з соціальних проблем розвитку підростаючого покоління» та компанія «Філіп Морріс Україна», яка виступила генеральним спонсором нагородження переможців згаданого соціального проекту та профінансувала виготовлення кліпів. Цікаво, що один із найбільших у світі виробник сигарет уже не вперше бере участь в «антитютюновій» кампанії. Нинішня акція — черговий етап спільної боротьби з підлітковим курінням. Принаймні ще в 1998 році компанія розпочала цю акцію у великих містах під гаслом «Курити? На це немає часу». У 1999 з'явилася програма «Діалог», мета якої — профілактика шкідливих та небезпечних звичок серед школярів. Апробовану в 63 школах столиці та Харкова, цього року її офіційно підтримало Міністерство освіти та науки України. І своє життя вона продовжить у школах різних регіонів України. А торік «Філіп Морріс Україна» фінансувала дозвілля для дітей та підлітків, ремонтувала спортивні майданчики та підтримувала різноманітні спортивні клуби та гуртки, розповсюджувала серед школярів посібники про шкідливість тютюнопаління.

А пояснюють свою діяльність у компанії так: «Паління — свідомий вибір дорослої людини. Наша компанія виробляє сигарети, але це — продукція для дорослих. А діти не повинні курити».

Андрій БОРИС.

Спочатку перевірка, а потім новосілля

Торік у столиці кримських курортів квартири отримало 364 сім'ї. А цього року ордерів на заселення буде менше, переконані в Ялтинському міськвиконкомі.

Унаслідок перереєстрації громадською комісією більш як трьох тисяч облікових справ, кількість претендентів на позачергове отримання житла зменшилася втричі. А перевірили квартирний облік на 38 підприємствах і виявили дев'ять вільних житлових приміщень та чотири нежилі, що використовувалися не за призначенням.

Віктор ХОМЕНКО.
Крим.

Редактор номера Леонід БРОВЧЕНКО.
Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Людмила КОХАНЕЦЬ, Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.
Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Загальний тираж 150000.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України».
Зам. 0311116.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Голос України

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса редакції:
03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23;
телефакс — 224-72-54;
відділ реклами — 446-91-37, 441-89-34, 441-89-44;
телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій
Internet: http://uamedia.visti.net/golos

Засновник і видавець – Верховна Рада України